

voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug

in de gemeenten Geel, Laakdal, Westerlo, Herselt,
Herenthout, Hulshout, Heist-op-den-Berg en Nijlen

bijlage IIIa. toelichtingsnota (tekst)

**Vlaamse
overheid**

**DEPARTEMENT
OMGEVING**

1	Leeswijzer	5
2	Situering, doelstelling, reikwijdte en detailleringsgraad	6
2.1	Situering	6
2.2	Plandoelstelling	6
2.3	Reikwijdte en detailleringsgraad	7
3	Relatie met beleidsplannen en onderzoeken	8
3.1	Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	8
3.1.1	De bindende bepalingen	8
3.1.2	Het richtinggevend gedeelte	8
3.1.3	Het planningsproces voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur9	
3.2	Relatie met andere planningsprocessen en beslissingen waar het plan uitvoering aan geeft	16
3.2.1	Relatie met het geactualiseerd Sigmaplan en de Langetermijnvisie Schelde-estuarium	16
3.2.2	Integraal waterbeleid	23
3.2.3	Europese natuurdoelen Natura 2000	25
3.2.4	Vlaams Ecologisch Netwerk	26
3.2.5	Vastgestelde landschapsatlas	27
3.3	Relatie met gemeentelijke en provinciale ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen	32
3.3.1	Provincie Antwerpen	32
3.3.2	Stad Geel	32
3.3.3	Gemeente Heist-op-den-Berg	32
3.3.4	Gemeente Herenthout	32
3.3.5	Gemeente Herselt	33
3.3.6	Gemeente Hulshout	33
3.3.7	Gemeente Laakdal	33
3.3.8	Gemeente Nijlen	34
3.3.9	Gemeente Westerlo	35
4	Bestaande feitelijke toestand	37
4.1	Deelplan 1. Vallei van de Grote Nete van Hellebrug tot Nieuwendijk	37
4.1.1	Algemene ruimtelijke situering	37
4.1.2	Fysisch systeem (disciplines water en bodem)	38
4.1.3	Agrarische structuur	41
4.1.4	Natuurlijke structuur (discipline biodiversiteit)	42
4.1.5	Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed	44
4.1.6	Woon- en leefstructuur	45
4.1.7	Algemene luchtkwaliteit en geluidsklimaat	45
4.2	Deelplan 2. Vallei van de Grote Nete van Nieuwendijk tot Hoog Heultje	45

4.2.1	Algemene ruimtelijke situering	45
4.2.2	Fysisch systeem (disciplines bodem en water).....	46
4.2.3	Agrarische structuur	49
4.2.4	Natuurlijke structuur (discipline biodiversiteit).....	51
4.2.5	Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed	51
4.2.6	Woon- en leefstructuur	53
4.2.7	Algemene luchtkwaliteit en geluidsklimaat.....	53
4.3	Deelplan 3. Vallei van de Grote Nete van Hoog Heultje tot kasteelpark de Merode	53
4.3.1	Algemene ruimtelijke situering	53
4.3.2	Fysisch systeem (discipline bodem en water)	54
4.3.3	Agrarische structuur	56
4.3.4	Natuurlijke structuur (discipline biodiversiteit).....	57
4.3.5	Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed	58
4.3.6	Woon- en leefstructuur	59
4.3.7	Algemene luchtkwaliteit en geluidsbelasting.....	60
4.4	Deelplan 4. Vallei van de Grote Nete van kasteelpark de Merode tot E313.....	60
4.4.1	Algemene ruimtelijke situering	60
4.4.2	Fysisch systeem (discipline bodem en water)	61
4.4.3	Agrarische structuur	64
4.4.4	Natuurlijke structuur (discipline biodiversiteit).....	65
4.4.5	Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed	66
4.4.6	Woon- en leefstructuur	69
4.4.7	Algemene luchtskwaliteit en geluidsklimaat	69
5	Bestaande juridische toestand	71
5.1	Gewestplan en gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen	73
5.1.1	Provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen.....	73
5.1.2	Gemeentelijke plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen.....	74
6	Verantwoording van het plan	80
6.1	Ruimtelijke visie	80
6.2	Verantwoording per deelplan	81
6.2.1	Deelplan 1. Vallei van de Grote Nete van Hellebrug tot Itegem	81
6.2.2	Deelplan 2. Vallei van de Grote Nete van Nieuwendijk tot Hoog Heultje.....	85
6.2.3	Deelplan 3. Vallei van de Grote Nete van Hoog Heultje tot kasteelpark de Merode.....	92
6.2.4	Deelplan 4. Vallei van de Grote Nete van de Merode tot E313	96
7	De overwogen alternatieven	101
7.1	Planalternatief.....	101
7.2	Nulalternatief	101
7.3	Locatiealternatief	101
7.4	Inrichtingsalternatief.....	102
7.5	Programma-alternatief	102

8	Specifieke beoordelingen en toetsen	103
8.1	Planmilieueffectenrapport	103
8.2	Ruimtelijk veiligheidsrapport	103
9	Ruimtebalans	105
10	Verordenende stedenbouwkundige voorschriften.....	106
10.1	Stedenbouwkundige voorschriften	106
10.2	Op te heffen bepalingen	126
	In te zetten instrumenten	128

Voorliggend document is een voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan in de zin van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stelt dat een ruimtelijk uitvoeringsplan het resultaat is van een ruimtelijk planningsproces waarbij de effectbeoordelingen procedureel en inhoudelijk geïntegreerd worden in het proces, het zgn. geïntegreerd planningsproces. Die integratie houdt in dat de effectbeoordelingen plaatsvinden tijdens het proces voor de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan. De effectbeoordelingen leveren gegevens over de mogelijke effecten van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan. Die gegevens worden verwerkt in het planningsproces voor het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan.

Het geïntegreerde planningsproces bestaat uit vijf fasen, waarbij het resultaat telkens geconsolideerd wordt in een van de volgende documenten:

- 1° de startnota;
- 2° de scopingnota;
- 3° het voorontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
- 4° het ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan;
- 5° het definitieve ruimtelijk uitvoeringsplan.

Het ontwerp planmilieueffectenrapport is een bijlage bij het voorontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan. Het team Omgevingseffecten maakt deel uit van het planteam en integreert de kwaliteitsbeoordeling over de inhoudsafbakening van het plan-MER in dit voorontwerp.

2 Situering, doelstelling, reikwijdte en detailleringsgraad

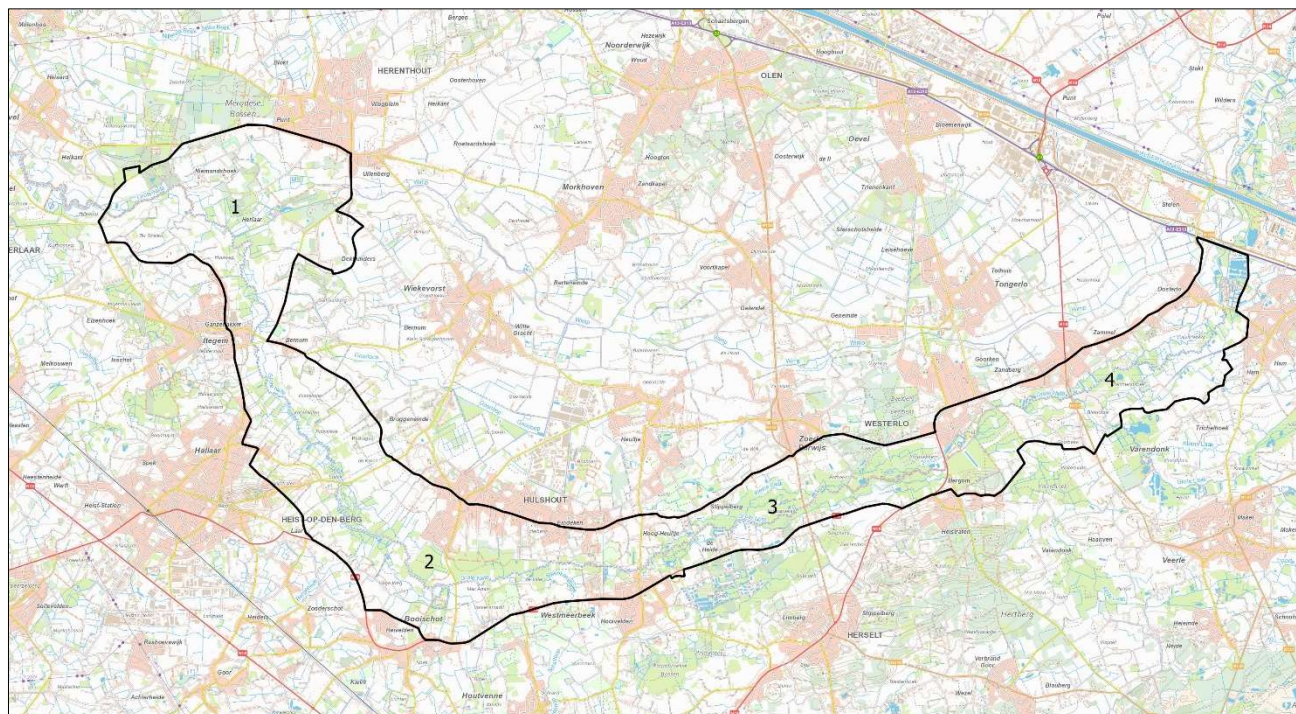
2.1 Situering

Het plangebied ligt in het zuiden van de provincie Antwerpen in de gemeenten Geel, Heist-op-den-Berg, Herenthout, Herselt, Hulshout, Laakdal, Nijlen en Westerlo. Het omvat de vallei van de Grote Nete tussen Geel en Nijlen en de nabijgelegen natuur-, landbouw- en bosgebieden in de valleien van de Wimp en de Maasloop.

De begrenzing van het plangebied wordt bepaald door de bebouwde kernen van Herenthout, Hulshout en Westerlo in het noorden en Heist-op-den-Berg in het zuiden. Daarnaast zijn de aaneengesloten landbouwgebieden en de Merodebossen in het noorden, het Goor, Asbroek en de vallei van de Laak in het zuiden grensstellend.

Kaart 0. Situering plangebied.

Figuur 2-1. Situering studiegebied

2.2 Plandoelstelling

De doelstellingen van het plan zijn:

- het behoud en het versterken van de uitgesproken natuurwaarden in de vallei van de Grote Nete met ruimte voor natuurlijke waterberging;
- het creëren van ruimte voor de realisatie van de natuur- en veiligheidsdoelstellingen van het Geactualiseerd Sigmaphan in de vallei van de Grote Nete;
- het behouden en versterken van samenhangende boscomplexen;
- het vrijwaren en versterken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden in de vallei van de Grote Nete
- het behoud en versterken van ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw in de vallei van de Grote Nete;
- het vrijwaren van samenhangende gebieden voor land- en tuinbouw grenzend aan de vallei van de Grote Nete.
- het afstemmen van het toeristisch-recreatief medegebruik op de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het valleisysteem.

Het plan geeft daarmee uitvoering aan:

- de richtinggevende en bindende bepalingen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) inzake de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur zoals nader uitgewerkt in de ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos in de regio Neteland;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 over de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de versterking van de natuurwaarden van de vallei van de Grote Nete en de verweving van landbouw en natuur in delen van de vallei de realisatie van de projecten van het Geactualiseerd Sigmaphan in de vallei van de Grote Nete mogelijk maken;
- de doelstelling van het onroerenderfgoedbeleid door het aanduiden van erfgoedlandschappen voor items uit de vastgestelde landschapsatlas in de zin van het onroerenderfgoeddecreet, met name de vastgestelde landschapsatlasrelicten:
 - 'De Grote Nete en de Herenbossen'
 - 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjens en de depressie van Goor-Asbroek' opnemen als 'erfgoedlandschap'

Het plan voert daarvoor de noodzakelijke bestemmingswijzigingen op perceelsniveau door. De bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan zullen de bestemmingen van de geldende plannen van aanleg (i.c. het gewestplan) vervangen.

2.3 Reikwijdte en detailleringsgraad

Het plan legt bestemmingen vast op perceelsniveau. De reikwijdte van het voorgenomen plan betreft dus maatregelen in de ruimtelijke ordening, in casu het wijzigen van de bestemming van gebieden die bijdragen tot de doelstelling. De bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan zullen de bestemmingen van de geldende plannen van aanleg (i.c. het gewestplan) vervangen.

3 Relatie met beleidsplannen en onderzoeken

3.1 Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

3.1.1 De bindende bepalingen¹

Het Vlaams Gewest bakt de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur als volgt af in gewestplannen of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen:

- 125.000 ha grote eenheden natuur of grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk) Daarvoor is een toename van 38.000 ha natuur- en reservaatgebied (t.o.v. 1994) tot een totaal van 150.000 ha natuur- en reservaatgebied nodig;
- 750.000 ha agrarisch gebied, ruimtelijk bestemd voor de beroepslandbouw;
- 10.000 ha bijkomend bosgebied of bosuitbreidingsgebied, tot een totaal van 53.000 ha bosgebied;
- 80.000 ha natuurverwevingsgebied (in overdruk) op niet groene bestemmingen.

3.1.2 Het richtinggevend gedeelte

Ruimtelijke visie op de ontwikkeling van Vlaanderen: ‘Vlaanderen open en stedelijk’

Met de metafoor ‘Vlaanderen, open en stedelijk’ wil het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) een trendbreuk realiseren met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling. Deze trendbreuk beoogt de versterking van het buitengebied en het tegengaan van de versnippering door een optimaler gebruik en beheer van de stedelijke structuur.

Daarom wordt de ruimtelijk structurerende werking van het fysisch systeem als principe vooropgesteld. Het fysisch systeem is ruimtelijk structurerend voor de natuurlijke structuur (inclusief de bosstructuur), de agrarische structuur, de nederzettingsstructuur en het landschap. Ruimtelijk structurerend betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw en wonen en werken op het niveau van het buitengebied.

In Vlaanderen wordt de ruimtelijke structuur van het buitengebied vandaag bepaald door het samenhangend geheel (netwerk) van rivier- en beekvalleien, grote en aaneengesloten natuur- en boscomplexen, belangrijke landbouwgebieden, de nederzettingsstructuur, het landschap en de infrastructuur...

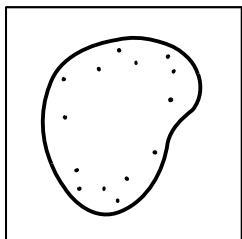
Inbedden van landbouw, natuur en bos in goed gestructureerde gehelen

Elk van de drie voor het buitengebied structuurbepalende functies – landbouw, natuur en bos – kan slechts op een duurzame wijze functioneren indien de gebieden die aan deze functie worden toegewezen, ingebed zijn in een goed gestructureerd geheel. Daarom wordt het buitengebiedbeleid gedifferentieerd naar een beleid voor de natuurlijke structuur, de agrarische structuur en de nederzettingsstructuur. De natuurlijke en de agrarische structuur kunnen elkaar in bepaalde gebieden (natuurverwevingsgebieden) overlappen.

Het afbakenen van de gebieden van de natuurlijke en de agrarische structuur in ruimtelijke uitvoeringsplannen moet daarom gelijktijdig en op gelijkwaardige basis gebeuren. De natuurlijke structuur kan in bepaalde gebieden ook overlappen met andere functies (recreatie, overige functies...).

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft, en de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011 wat de bindende bepalingen betreft.

Samenhangende landbouwgebieden vrijwaren voor de land- en tuinbouw

De goed gestructureerde agrarische gebieden worden maximaal gevrijwaard voor de beroepslandbouw. In deze landbouwgebieden vormt een sterk grondgebonden landbouw een garantie voor het openhouden van het agrarische cultuurlandschap. De grondgebonden landbouw functioneert hier als belangrijke ruimtelijke drager van het gebied.

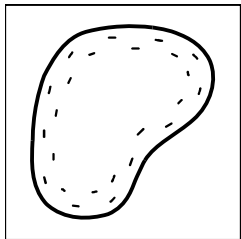
Het aaneengesloten, open en grootschalige karakter van recente ontginningen en ruilverkavelingsgebieden wordt behouden door het aanduiden van bouwvrije agrarische zones. Nieuwe agrarische bebouwing sluit maximaal aan bij de bestaande bebouwing. Binnen het landbouwgebied wordt een landschapsecologische basiskwaliteit gegarandeerd. Vrijwillige stimulerende maatregelen kunnen hiervoor aangewend worden. In de valleigebieden langs waterlopen worden overstromingsgebieden maximaal gevrijwaard van bebouwing.

Het deelconcept is – binnen het studiegebied – van toepassing op volgende gebieden:

Gebied 4A:

1.1 Landbouwgebied Hooiweg

Vrijwaren van de gebieden voor de land- en tuinbouw

De landbouwstructuur wordt gekenmerkt door kleinschalige landbouwgebieden die karakteristiek en ruimtelijk structuurbepalend zijn voor grote delen van het gebied. Grasland en akkerbouw vormen het voornaamste grondgebruik. De grondgebonden landbouw is de ruimtelijke drager van het gebied en staat garant voor het behoud van de landschappelijke karakteristieken.

De aaneengesloten gebieden worden als landbouwgebied gevrijwaard waarbij een gedifferentieerde landbouwontwikkeling met aandacht voor de omgevingskwaliteiten mogelijk is. De open landbouwkamers worden gevrijwaard van verdere bebouwing. Ruimtelijk-ondersteunende maatregelen ten behoeve van een duurzame landbouw zijn nodig om grondinname door andere sectoren en versnippering door vertuining tegen te gaan.

Binnen het landbouwgebied wordt een landschapsecologische basiskwaliteit gegarandeerd met het behoud, het herstel en de ontwikkeling van een netwerk van kleine landschapselementen. Vrijwillige stimulerende maatregelen kunnen hiervoor aangewend worden. Langs waardevolle beken wordt agrarisch natuurbeheer gestimuleerd. Met het oog op recreatief medegebruik van de open ruimte kan verbreding van de landbouw (o.a. hoevetoerisme) een aandachtspunt zijn.

Hobbylandbouw bevindt zich zoveel mogelijk in aangetaste landbouwgebieden aansluitend aan woonkernen.

Het deelconcept is – binnen het studiegebied – van toepassing op volgende gebieden:

Gebied 4A:

2.2 Landbouwgebied ten noorden van Herlaar (Herenthout)

Gebied 8A:

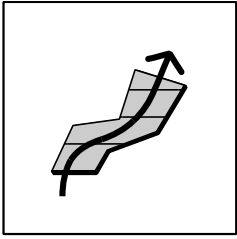
2.1 Landbouwgebied Bruggeneinde

2.3 Landbouwgebied ten zuiden van Zoerle-Parwijs

Gebied 8B:

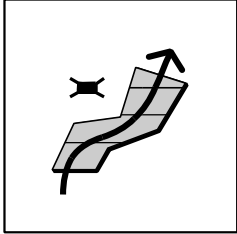
2.4 Landbouwgebied ten noorden van Drie Eiken

Behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in valleien met ruimte voor natuurlijke waterberging

Het valleisysteem van de Grote Nete is structuurbepalend voor de natuurlijke structuur op bovenlokaal niveau. De vallei van de Grote Nete met Varendonk en Zammelsbroek zijn gebieden met ecologische kwaliteiten van internationaal belang.

Een meer natuurlijke waterhuishouding is bepalend voor de ordening van deze valleien. De valleien worden gevrijwaard van verdere bebouwing. Om het waterbergend vermogen te vrijwaren worden bouwvrije zones afgebakend.

In belangrijke delen van deze valleien staat behoud en ontwikkeling van de natuur- en waterbergingsfunctie voorop. Het gaat om de ecologisch meest waardevolle valleigebieden. Deze samenhangende natuurcomplexen worden opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk. Binnen deze natuurcomplexen wordt gestreefd naar beekherstel, het behoud en herstel van kleinschalige valleilandschappen met moerasvegetaties, halfnatuurlijke graslanden, houtkanten, bomenrijen, waardevolle alluviale bostypen en ongestoorde overgangen naar drogere valleiflanken.

Het Sigmaplan voorziet in het herstel van de natuurlijke relatie tussen de Grote Nete, haar vallei en de zijwaterlopen.

De grondgebonden landbouw, gericht op een permanent graslandgebruik kan lokaal een natuurondersteunende en landschapsverzorgende taak opnemen.

Er wordt gestreefd naar herstel van een (meer) natuurlijk watersysteem. De structuurkenmerken van de waterlopen worden, waar nodig en waar mogelijk, verbeterd door meer ruimte (dijkverplaatsing, hermeandering, natuurlijker oevers, ruimer winterbed, inschakelen oude meanders ...) te voorzien voor de waterloop. De relatie tussen waterloop, de vallei en omliggende diestiaanheuvelds wordt behouden en waar mogelijk versterkt.

Kastelen en hun bijhorende domeinen (Hof Ter laken, kasteeldomein de Merode, kasteel van Herlaar...) zijn belangrijke te vrijwaren erfgoedbakens.

De Netevallei is een belangrijke recreatieve as gericht op een extensief recreatief medegebruik. Het recreatief medegebruik van de Vallei van de Grote Nete wordt afgestemd op de natuur- en waterbergingsfunctie van de vallei.

Het deelconcept is – binnen het studiegebied – van toepassing op volgende gebieden:

Gebied 4A:

3.4 Mondingsgebied van de Wimp, Maasloop en Otterloop

3.5 Vallei van de Grote Nete tussen Hellebrug en Lodijk

Gebied 8A:

1.1 Vallei van de Grote Nete tussen Lodijk en N152

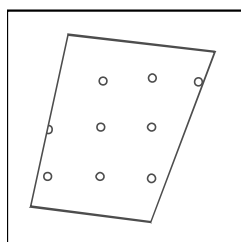
Gebied 8B:

1.3 Kwarekken

1.4 Grote Nete met Varendonk

1.5 Grote Nete met Zammelsbroek

Vrijwaren en versterken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden

Het behoud van historisch waardevolle bosgebieden en daarmee samenhangende structuren moet gegarandeerd worden. Waardevolle overgangen naar de vallei van Grote Nete en benedenloop van de Wimp moeten behouden en versterkt worden.

Het Zammelsbroek wordt gekenmerkt door een gesloten valleilandschap bepaald door de afwisseling van bossen, graslanden, duinformatie, waterpartijen en kleinschalige landbouwzones. Het geheel sluit aan bij het nog ongerepte Trichelbroek in het zuidwesten en het kleinschalig landbouwgebied van Eindhout in het zuiden.

Kenmerkende en waardevolle te vrijwaren elementen zijn: bedevaartsplaats met kapellen, bosgebied met uitgesproken reliëf en opmerkelijke overgang naar alluviaal gebied, waardevolle boskernen, kasteeldomeinen, hoeven, valleien met kenmerkende landschapselementen, hooilanden.

Kastelen en hun bijhorende domeinen (Hof Ter laken, kasteeldomein de Merode, ...) zijn belangrijke te vrijwaren erfgoedbakens.

Het ruimtelijk beleid ondersteunt het behoud en herstel van deze waarden in hun onderlinge samenhang.

Waardevolle cultuurhistorische erfgoedelementen worden behouden en opgewaardeerd met aandacht voor een goede ontsluiting binnen een samenhangend toeristisch-recreatief netwerk van dergelijke elementen.

Het deelconcept is – binnen het studiegebied – van toepassing op volgende gebieden:

Gebied 4A:

10.5 Vallei van de Wimp en Grote Nete te Herenthout

Gebied 8B:

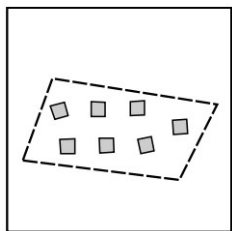
6.1 Vallei van de Grote Nete rond de Herenbossen

6.2 Beeltjes en de Kwarekken

6.3 Domein de Merode

6.4 Zammelsbroek en Trichelbroek

Behoud en versterking van ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw

Het gebied tussen het boscomplex van Averbode, de Langdonken, de Hertberg en de vallei van de Grote Nete worden gekenmerkt door een gevarieerd, kleinschalig landschap met een vlaksgewijze afwisseling van beboste percelen, graslanden en akkers, omzoomd door houtkanten en bomenrijen. De lijnvormige structuren zijn van belang als habitat voor flora en fauna, evenals als natuurverbinding tussen een aantal grote natuurcomplexen.

Deze mozaïek van grondgebonden landbouw met kleine bos-, natuur- en landschapselementen en de ruimtelijke samenhang met de beekvalleien wordt behouden.

Delen van dit mozaïeklandschap kunnen een hoofdfunctie natuur, bos of landbouw hebben of deze functies in verwevenheid met elkaar. Het ruimtelijk beleid is gericht op het behoud van de grondgebonden landbouwfunctie, maar vrijwaart voldoende ruimte voor het behoud, de ecologische opwaardering en het landschappelijke herstel van de aanwezige bos-, natuur-, en landschapselementen.

De omgeving Goor–Asbroek is een aandachtsgebieden voor versterking van de bosstructuur door bosuitbreiding en behoud en versterking van stapsteenbossen, hagen en houtkanten.

Via stimulerende maatregelen wordt in landbouwgebieden met natuurverweving het beheer van deze kleine elementen bevorderd en wordt de landbouw zoveel mogelijk afgestemd op de aanwezige waarden. Lokaal en in eerste instantie op voor de landbouw minder interessante gronden is een beperkte kwantitatieve versterking van bos- en natuurwaarden mogelijk. Hierbij gaat bijzondere aandacht uit naar behoud en herstel van waardevolle ecologische en landschappelijke verbindingen.

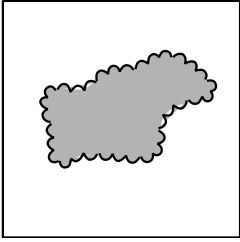
Het deelconcept is – binnen het plangebied – van toepassing op volgende gebieden:

Gebied 8A:

3.2 Omgeving Zonderschot

3.3 Omgeving Goor-Asbroek

Samenhangende boscomplexen behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen

Deze bossen worden gedifferentieerd als natuurverwevingsgebieden. Gebiedsgericht en in afweging met andere bosfuncties kunnen op bepaalde functies (natuur, landschap, cultuurhistorie, bosbouw, recreatie, ...) accenten worden gelegd.

Er wordt gestreefd naar het creëren van een aaneengesloten natuur- en landschapsgebied tussen Nete- en Demervallei. Hiertoe worden de bosverbindingen tussen de Hertberg en Helschot en tussen deze bosgebieden en het zuidelijk gelegen boscomplex van Averbode en de noordelijk gelegen bosgebieden van Witbergen/Varenbroek met aansluitend het domein van de Merode versterkt. Versterking van de aanwezige structuur van hagen, houtkanten, bomenrijen en kleine bosjes vormt hierbij het uitgangspunt.

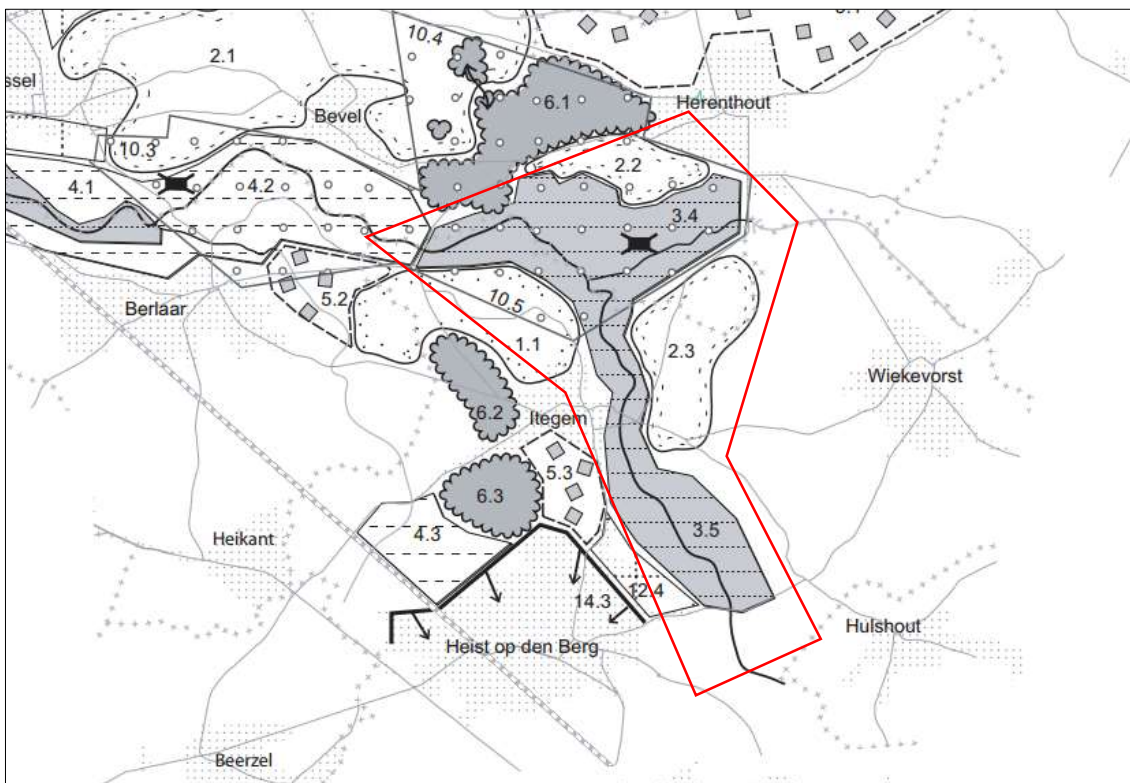
Het ruimtelijk beleid ondersteunt de uitbouw van een samenhangend toeristisch-recreatief netwerk gericht op natuur- en landschapsgerichte recreatievormen. Hierbij is de aandacht voor het faciliteren van kleinschalige recreatieve elementen die dit ondersteunen (kleinschalige horeca, bezoekerscentra, hoevetoerisme, ontwikkeling van een samenhangend wandel- en fietsnetwerk...).

Het deelconcept is – binnen het plangebied – van toepassing op volgende gebieden:

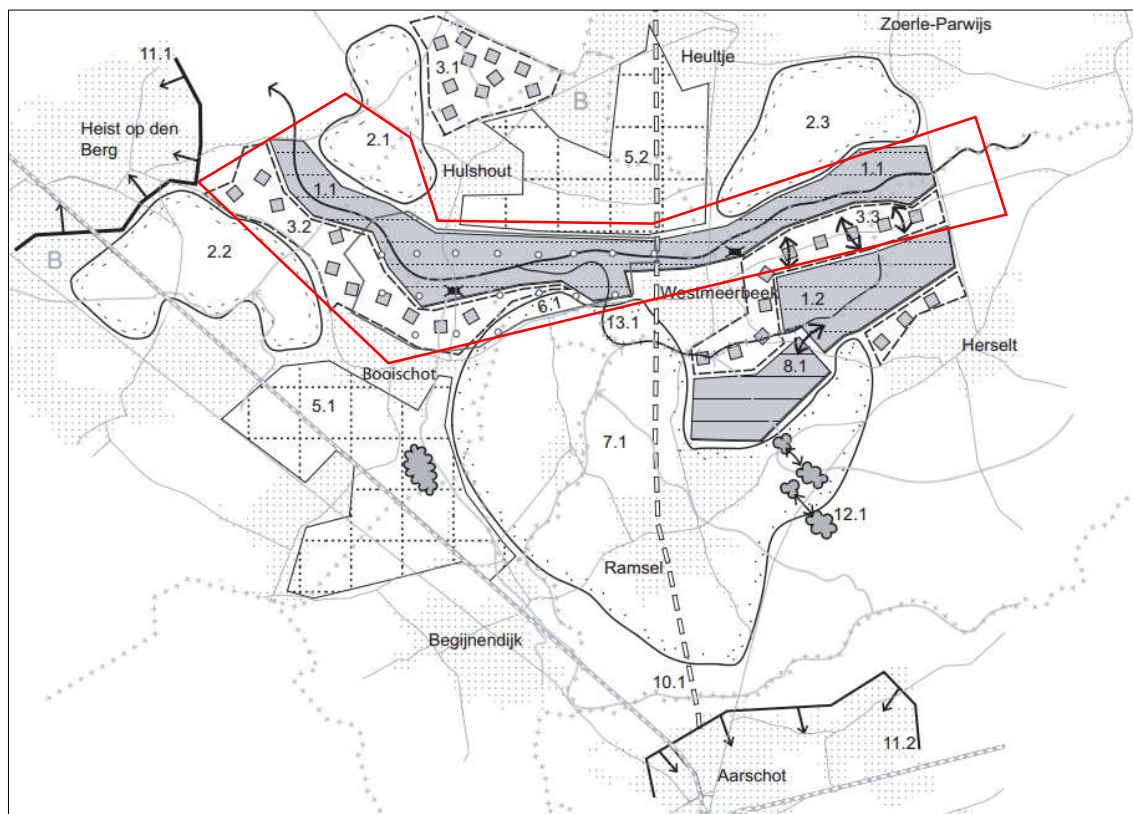
4.1 Kasteeldomein de Merode

De gewenste ruimtelijke structuur voor deze gebieden wordt grafisch weergegeven in onderstaande figuren.

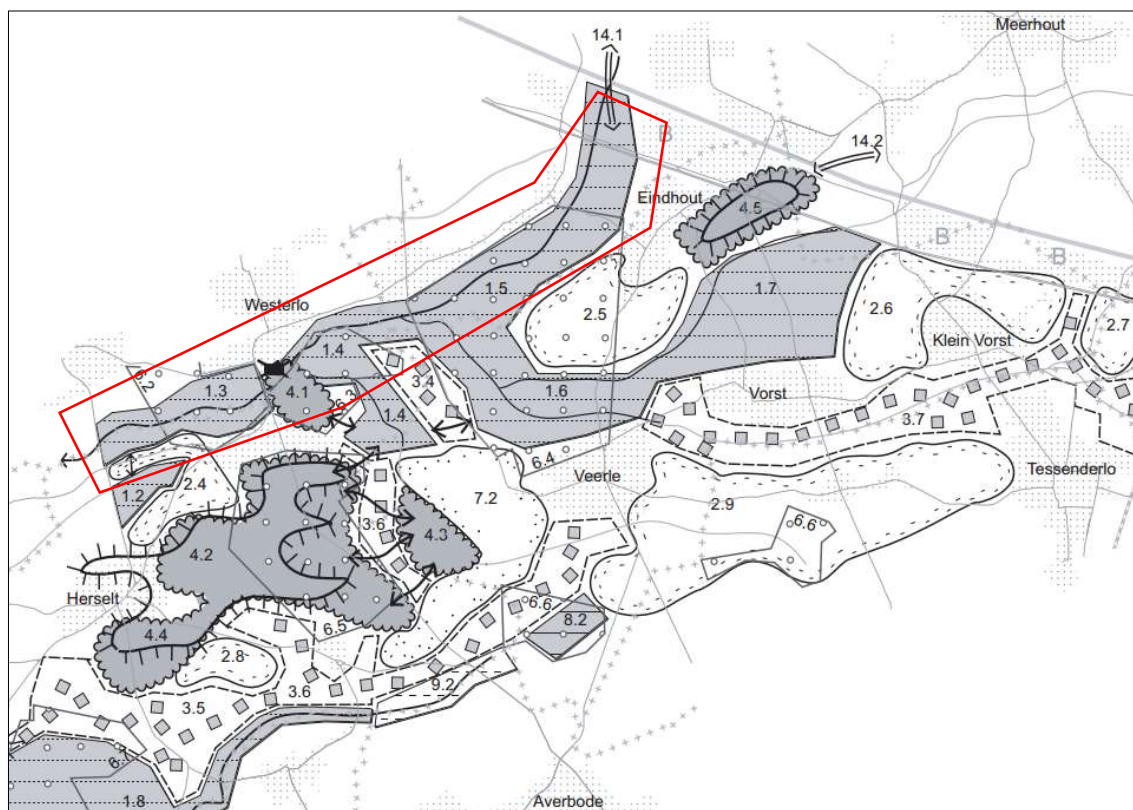
Figuur 3-2. Gewenste ruimtelijke structuur regio Neteland, deelruimte 4. Ruit tussen Lier - Herentals - Geel - Heist-op-den-Berg – Gebied 4A

Figuur 3-3. Gewenste Ruimtelijke Structuur regio Neteland, deelruimte 8. Grote Netevallei tussen Heist-op-den-Berg en Albertkanaal –
Gebied 8A: Grote Netevallei tussen Heist-op-den-Berg en Herselt

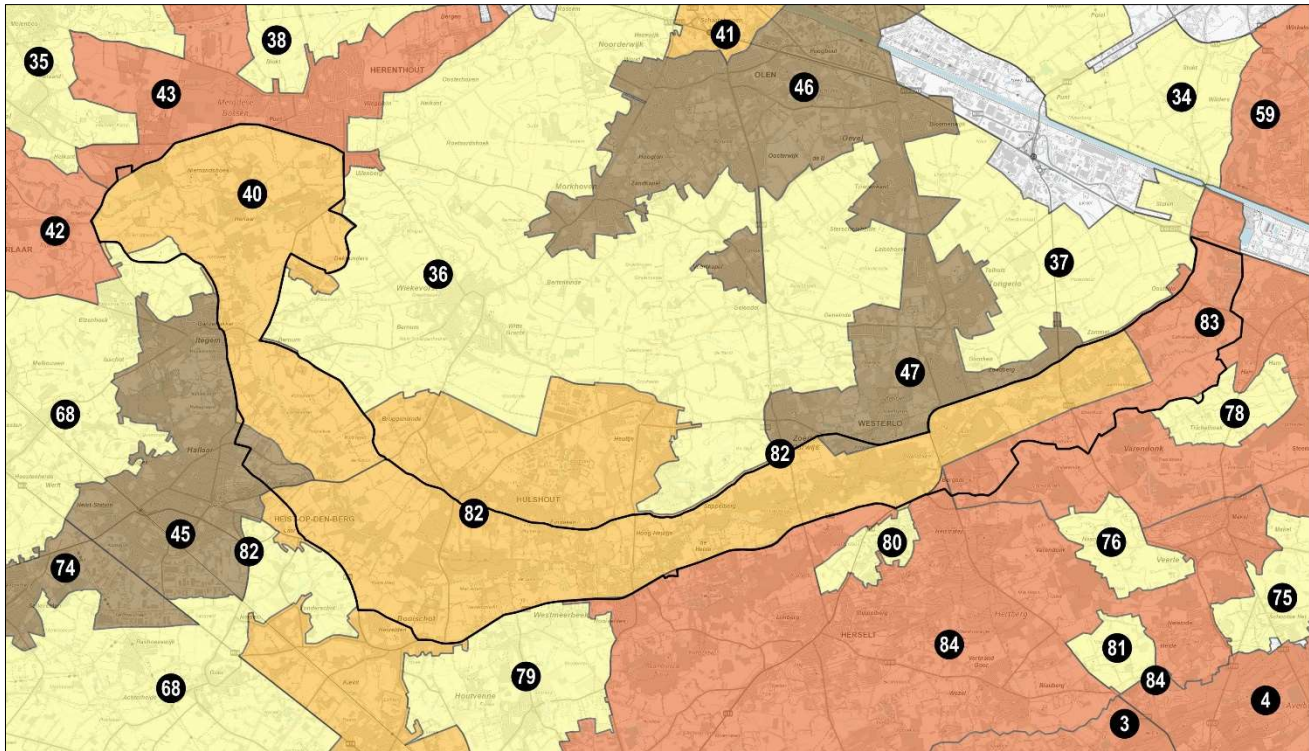

Figuur 3-4. Gewenste Ruimtelijke Structuur regio Neteland, deelruimte 8. Grote Netevallei tussen Heist-op-den-Berg en Albertkanaal –
Gebied 8B: Heuvelbossen - Langdonken

Tegelijk keurde de Vlaamse Regering de beleidsmatige herbevestiging van de bestaande gewestplannen voor ca. 44.600 ha agrarisch gebied in de regio Neteland goed én een operationeel uitvoeringsprogramma voor de op te maken gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen in de regio.

Figuur 3-5. Uitsnede operationeel uitvoeringsprogramma Neteland (2007)

Volgende (delen van) actiegebieden uit het operationeel uitvoeringsprogramma worden opgenomen in dit ruimtelijk uitvoeringsplan:

- Actie 40. Grote Netevallei van Hellebrug tot Heist-op-den-Berg en mondingsgebied van de Wimp.
- Actie 82. Vallei van de Grote Nete tussen Heist-op-den-Berg en Zammels Broek.
- Actie 83. Vallei van de Grote Nete van Zammels Broek tot Albertkanaal, Kleine en Grote Laak.

Strategische projecten in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

De vallei van de Grote Nete werd eind 2024 erkend als strategisch project in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het strategisch project zal een 'startmotor' vormen voor een geïntegreerde gebiedsontwikkeling. Er wordt één gecoördineerde systeemaanpak gehanteerd voor héél de vallei, met:

- samenwerking van brongebied tot monding.
- bredere werking dan de smalle vallei met een aanpak voor de waterlopen, sponslandschappen en het verstedelijkt gebied.
- afstemming van de verschillende agenda's in het gebied.

Om de voorgenomen plandoelstellingen te realiseren zal parallel aan de opmaak van het gewestelijk RUP door de verschillende actoren actief worden samengewerkt aan de realisatie van de verschillende acties. De concretisering via het strategisch project gebeurt via hefboomprojecten gebundeld in drie onderwerpen

- Ruimte voor water
- Ruimte voor erfgoedbeleving (kastelen)
- Ruimte voor natuur en landbouw

3.2 Relatie met andere planningsprocessen en beslissingen waar het plan uitvoering aan geeft

3.2.1 Relatie met het geactualiseerd Sigmaplan en de Langetermijnvisie Schelde-estuarium

Als gevolg van de overstromingen in 1976 besliste de ministerraad in 1977 het zogenaamde Sigmaplan om het Schelde-estuarium te beveiligen tegen overstromingen, uit te voeren. Dat Sigmaplan had tot doel een hoog veiligheidsniveau langs de Schelde en haar zijrivieren te realiseren door enerzijds dijkversterkingen en dijkverhogingen uit te voeren en anderzijds door het inrichten van gecontroleerde overstromingsgebieden.

Door de gewijzigde fysische omstandigheden (verhoogde frequentie van stormvloed, verhoogde peilen) en de daaraan gekoppelde evolutie in de veiligheid, nieuwe inzichten in waterbeheer en waterbeheersing en de nieuwe visie op het waterbeleid (integraal waterbeleid) werd duidelijk dat een actualisatie van het Sigmaplan van 1977 noodzakelijk was. Zo werden in september 2003 een aantal planalternatieven gedefinieerd, met de bedoeling de haalbaarheid en wenselijkheid ervan te bestuderen aan de hand van onder meer een planmilieueffectenrapport (plan-MER)² en een maatschappelijke kostenbatenanalyse (MKBA).

Meest wenselijk alternatief

Op basis van de resultaten van de plan-MER en MKBA besliste de Vlaamse Regering op 17 december 2004 dat het optimale geactualiseerde Sigmaplan bestaat uit een combinatie van de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden en lokale dijkverhogingen en dat het geoptimaliseerde planalternatief aangevuld moet worden met noodzakelijke natuurontwikkelingsprojecten om te voldoen aan de doelstellingen van de langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium voor wat betreft de component 'natuurlijkheid'.

De Langetermijnvisie Schelde-estuarium reikt tot 2030 en legt een streefbeeld vast voor de veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid van het Schelde-estuarium. Deze visie werd in 2001 vastgesteld door de Technische Scheldec commissie en is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse beleidsvisie voor het Schelde-estuarium.

Op 11 maart 2005 stelde de Vlaamse en Nederlandse regeringen de Ontwikkelingsschets 2010 voor Schelde-estuarium vast. Deze ontwikkelingsschets bevat maatregelen en projecten die op korte- en middellange termijn uitgevoerd moeten worden om te komen tot het streefbeeld zoals het in de langetermijnvisie is opgenomen. Het geactualiseerd SigmaPlan werd als een belangrijk onderdeel van de Ontwikkelingsschets 2010 erkend en als dusdanig ook aan de schets toegevoegd. Ter voorbereiding van de besluiten in het kader van de Ontwikkelingsschets 2010 werden de mogelijke gevolgen van maatregelen en projecten onderzocht en samengevat in de Strategische MER Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium (S-MER).

Op 22 juli 2005 keurde de Vlaamse Regering het geactualiseerde SigmaPlan goed. Op 28 april 2006 nam de Vlaamse Regering een bijkomende beslissing over de Ontwikkelingsschets 2010 en het geactualiseerd SigmaPlan voor de onderdelen met betrekking tot de Rupel, de Zenne, de Dijle en de Nete's.

In deze beslissingen van de Vlaamse Regering van 22.07.2005 en 28.04.2006 werd tevens vastgelegd dat flankerende maatregelen inzake het flankerend beleid landbouw integraal van toepassing zijn op de in de beslissing geformuleerde projecten³. Ook werd een plan van aanpak opgenomen voor de uitwerking van het flankerend beleid voor plattelandscreeatie⁴. Het flankerend beleid voor landbouw is gericht op het treffen van compenserende maatregelen voor de doelgroep die economisch gezien het zwaarst getroffen wordt, namelijk de beroepslandbouw. Deze compenserende maatregelen omvatten o.a. een grondenbank, wijkerstimuli, ontpachttingsvergoeding en wederbeleggingsvergoeding. In het flankerend beleid voor plattelandscreeatie werden maatregelen uitgewerkt voor visclubs, nieuwe wandel- en fietspaden, uitkijkpunten, onthaalknooppunten, enz. Het flankerend beleid voor beide aspecten werd uitgewerkt in kader van het volledige Sigmaplan en is bijgevolg ook van toepassing op de gebieden van voorliggend plan.

² Het plan-MER voor het geactualiseerd Sigmaplan werd door de Cel MER van AMINAL formeel goedgekeurd op 27 juni 2005. De niet-technische samenvatting van deze plan-MER kan geconsulteerd worden op www.mervlaanderen.be.

³ Flankerend beleid voor landbouw heeft tot doel de gevolgen van projectmatige planningsprocessen waarbij landbouw betrokken is, te beperken voor de sector en dit zowel binnen het projectgebied als de ruimere omgeving en dit als een goede huisvader. Het flankerend beleid bevat mede de flankerende maatregelen, initiatieven ter bevordering van het (lokale) maatschappelijke draagvlak en een budgettaire inschatting om het flankerend beleid te verwezenlijken.

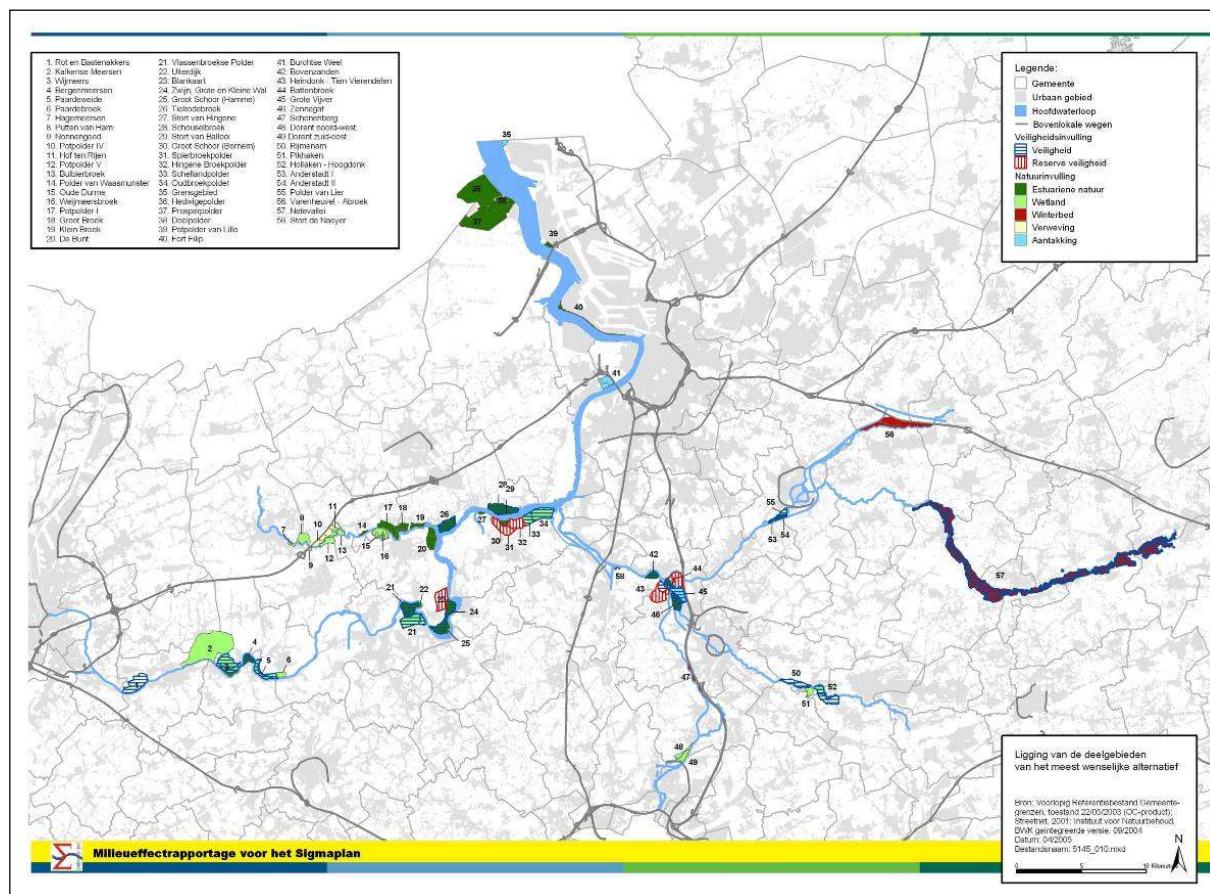
⁴ Flankerende maatregelen plattelandscreeatie zijn alle maatregelen die de Vlaamse Overheid neemt bij de inrichting van een gebied met betrekking tot recreatie, gericht op het creëren van een (lokaal) maatschappelijk draagvlak bij de (niet professionele) gebruikers van dat gebied.

De Vlaamse Regering bekrachtigde het 'Meest Wenselijke Alternatief' - bestaande uit een optimale combinatie van dijkverhoging en de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG's⁵) en gecontroleerde overstromingsgebieden met gereduceerd tij (GGG's⁶) - als uitgangspunt voor de concretisering en verdere uitwerking van het geactualiseerd Sigmaplan, de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en als werkingsgebied voor de inzet van de flankerende maatregelen voor landbouw en plattelandsrecreatie.

Voor wat de effectieve realisatie van het Meest Wenselijke Alternatief betreft, werd een eerste fase gedefinieerd. Deze eerste fase omvat naast de dijkversterkingen op de Zeeschelde, de Durme, de Rupel, de Zenne, de Dijle en de Nete's de aanleg van overstromings- en natuurgebieden langs de Zeeschelde en de Durme.

In de beslissing van de Vlaamse Regering van 28 april 2006 wordt de opmaak vastgelegd van een globaal inrichtingsplan voor de Grote Nete waarmee tot op projectniveau invulling wordt gegeven aan de vooropgestelde veiligheidsdoelstellingen en ecologische doelstellingen en waar maximaal rekening wordt gehouden met lokale knelpunten en potenties. Het is dit inrichtingsplan dat de basis vormt voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

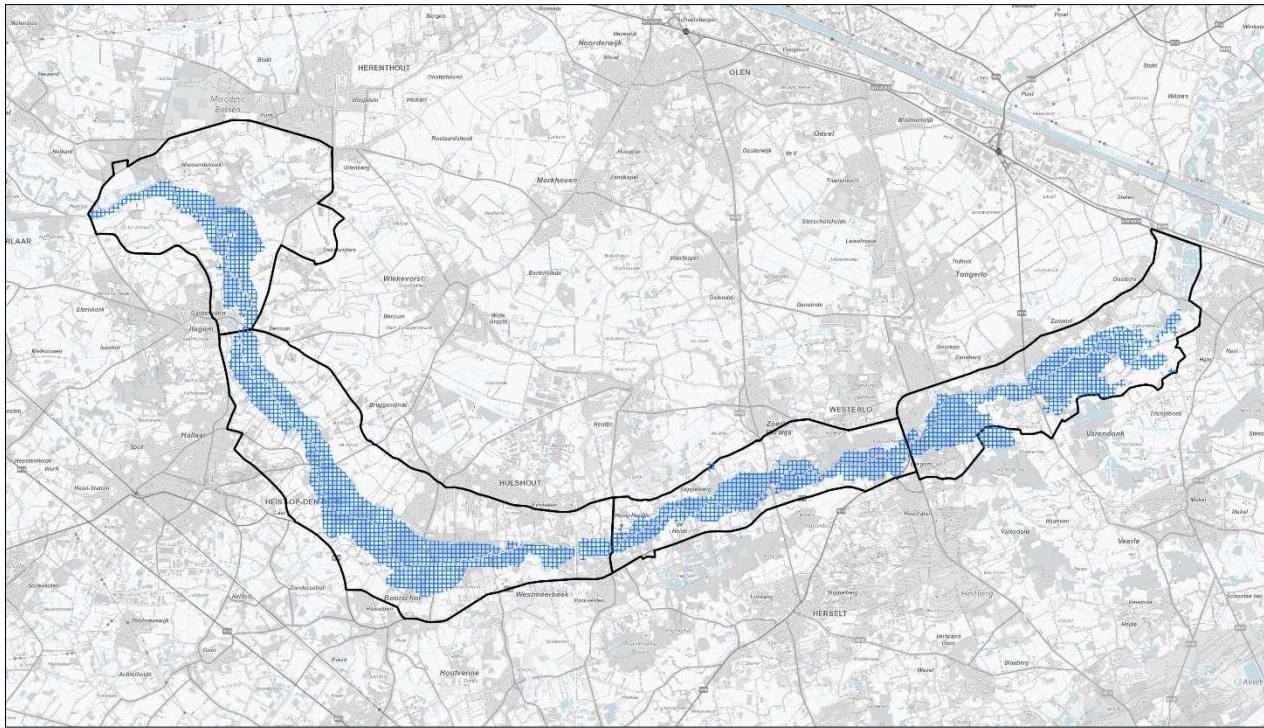
Figuur 3-6. Meest Wenselijk Alternatief geactualiseerd Sigmaplan (2005)

⁵ GOG is een gecontroleerd overstromingsgebied is een met dijken omringd gebied aan een tijrivier. Er zijn twee typen dijken in een GOG. De 'overlooppdijk' ligt tussen het overstromingsgebied en de tijrivier en loopt over bij verhoogde waterstanden in de rivier. De hogere 'ringdijk' zorgt ervoor dat alleen het daartoe bestemde gebied overstromt. De bedoeling van gecontroleerde overstromingsgebieden is om bij stormvloed een bepaalde hoeveelheid water uit de rivier naar naastgelegen gronde te brengen, om zo de hoogte van de waterstanden te verlagen. Via sluizen in de overlooppdijk kan water dat via de overlooppdijk het gebied is ingestroomd terug naar de rivier stromen op het moment dat de waterstand in de rivier voldoende gedaald is.

⁶ GGG is een gecontroleerd gereduceerd getijgebied is een overstromingsgebied dat bij elk hoogtij via de sluizen in de overlooppdijk voor een beperkte diepte onder water gezet wordt (50 cm tot 1 meter). Op deze wijze wordt het natuurlijke getijdenregime nagebootst.

Figuur 3-7. Meest Wenselijk Alternatief geactualiseerd Sigmaplan – Grote Nete (2005)

Sigmaproject Grote Nete

Voor de Vallei van de Grote Nete vanaf de Hellebrug te Itegem tot Geel, op grondgebied van de gemeenten Heist-op-den-Berg, Herenthout, Nijlen, Hulshout, Westerlo, Herselt, Laakdal en Geel wordt conform de beslissing van de Vlaamse Regering van 28 april 2006, 850 ha hoogwaardige natte natuur (wetland) afgebakend en ingericht en worden in het valleigebied maatregelen genomen om maximaal water op een gecontroleerde manier te bufferen en ongewenste overstromingen te vermijden.

De concrete afbakening van de gebieden om tot een optimale inrichting van de vallei te komen voor de dubbele doelstelling van veiligheid enerzijds en natuurlijkheid anderzijds, gebeurde op basis van een inrichtingsstudie waarbij over een zoekzone van 1333 ha rekening werd gehouden met de bestaande natuurwaarden, de potentiële natuurwaarden, de veiligheidswinst, het lokale draagvlak voor de dijkverplaatsingen, de afwatering van de zijwaterlopen, het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische en structuur en bestaande afbakeningen (onder meer ruimtelijke uitvoeringsplannen).

De herinrichting dient te gebeuren door een combinatie van dijkverplaatsing en natuurontwikkeling conform de instandhoudingsdoelstellingen. De beslissing van de Vlaamse Regering van 28 april 2006 stelt dat een globaal inrichtingsplan voor de Grote Nete opgemaakt moet worden, waarmee tot op projectniveau invulling wordt gegeven aan de vooropgestelde veiligheidsdoelstellingen en ecologische doelstellingen en waar maximaal rekening wordt gehouden met lokale knelpunten en potenties. Daarbij werd tevens als uitgangspunt meegenomen dat de afwateringen van de beken en de waterlopen geenszins mag verslechteren door de projecten van het geactualiseerde Sigmaplan.

Het inrichtingsplan voor de Sigmacluster 'Vallei van de Grote Nete' voorziet de realisatie van Europese natuurdoelen (zgn. instandhoudingsdoelstellingen of IHD's), met name leefgebied voor de ruimtebehoevende doelsoorten roerdomp, porseleinhoen en kwartelkoning (zoals opgenomen in het Managementplan Zeeschelde (Sigma)), waarvoor ca. 220 ha bos zal gerooid worden. Er wordt een beheerplan opgemaakt, dat goedgekeurd en beschikbaar zal zijn op het moment dat de rooiingswerken zullen aanvangen. De ontbossingen zullen opgenomen worden in het beheerplan. Hierdoor dienen de ontbossingen in het kader van de realisaties van de IHD's in principe niet gecompenseerd te worden, conform artikel 90bis §1 5° van het Bosdecreet.

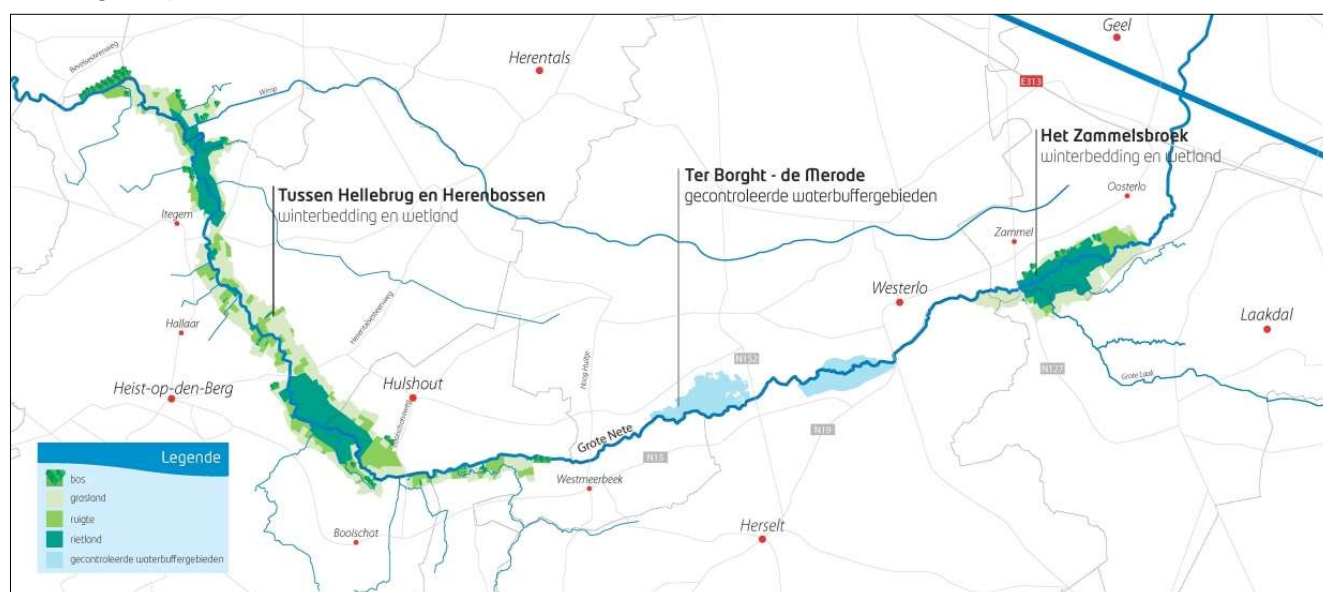
De Vlaamse Overheid engageert zich echter voor het Sigmaplan om minstens tot een neutrale bosbalans te komen. In het kader van het globale Sigmaplan worden GGG-gebieden (gecontroleerde gereduceerde getijdegebieden) met estuariene natuurdoelen voorzien. Door de rivierdynamiek zal zich in die gebieden spontaan bos vormen. Binnen de estuariene natuurgebieden zal 70% van de oppervlakte voldoen aan de definitie 'bos' uit het bosdecreet. Op die manier komen er binnen het Sigmaplan ook grote aaneengesloten oppervlaktes nieuw bos bij. Het uitgangspunt is dat zowel bosgebied als vijvergebied of andere natuurtypen een minimale oppervlakte moeten hebben om zich goed te ontwikkelen. Over de totaliteit van het Sigmaplan wordt er op die manier een bostoeiname bekomen, en vooral, het gaat dan om ecologisch zeer waardevol bos.

Uit onderzoek van de historische toestand van de vallei van de Grote Nete is gebleken dat grondwaterstanden destijds veel hoger waren waardoor een aaneengesloten waardevolle graslandvegetatie in de vallei voorkwam. De Grote Nete was dan breed en zeer ondiep. Doordat de Grote Nete meerdere malen werd verdiept, verlaagde het grondwaterpeil en is de vallei droger geworden. Als gevolg van de lagere grondwaterstanden werden de graslanden ontgonnen in functie van de landbouw en verdwenen vele natuurwaarden uit het gebied. Door de ontginning van de graslanden werd de vallei ook lokaal sterker gedraineerd en zijn de toenmalige wetlandcondities grotendeels verdwenen.

Bedoeling is deze historische situatie te herstellen en de vallei dus opnieuw te gaan vernatten. Dit kan worden gerealiseerd door het verhogen van de grondwaterstand, die op haar beurt kan worden bekomen door het plaatsen van drempels in de bedding van de Grote Nete. Het typerende karakter van de oude riviervallei als een permanent vochtig gebied dat periodiek onder water komt te staan, is een belangrijke pijler in de visie op vlak van waterbeheer en veiligheid. De vallei kan namelijk sterk bijdragen in de beveiliging van de stroomafwaartse gebieden bij grote waterafvoeren. Daarom wordt de vallei ook zodanig ingericht dat de mogelijkheid tot bergen van overtollig water bij uitzonderlijke regenval opnieuw mogelijk wordt.

Vanuit het Sigmaproject zal een uitgebreid grondwatermeetnet geïnstalleerd worden dat de situatie zal monitoren. Monitoring zal gebeuren voor, tijdens en na de werken. De waterpeilen zullen gefaseerd verhoogd worden. Op die manier zal eventuele ongewenste/onverwachte vernatting voortijdig opgemerkt en verholpen kunnen worden.

Figuur 3-8. Overzicht geplande inrichtingsmaatregelen Sigmaproject Grote Nete (indicatief) (Agentschap voor Natuur en Bos/De Vlaamse Waterweg, 2012)

De Grote Netevallei werd ingedeeld in drie zones op basis van de noodzakelijke maatregelen inzake waterhuishouding, om de natuurdoelstellingen in combinatie met de veiligheidsdoelstellingen te realiseren.

Inrichtingsopties voor het Zammelsbroek

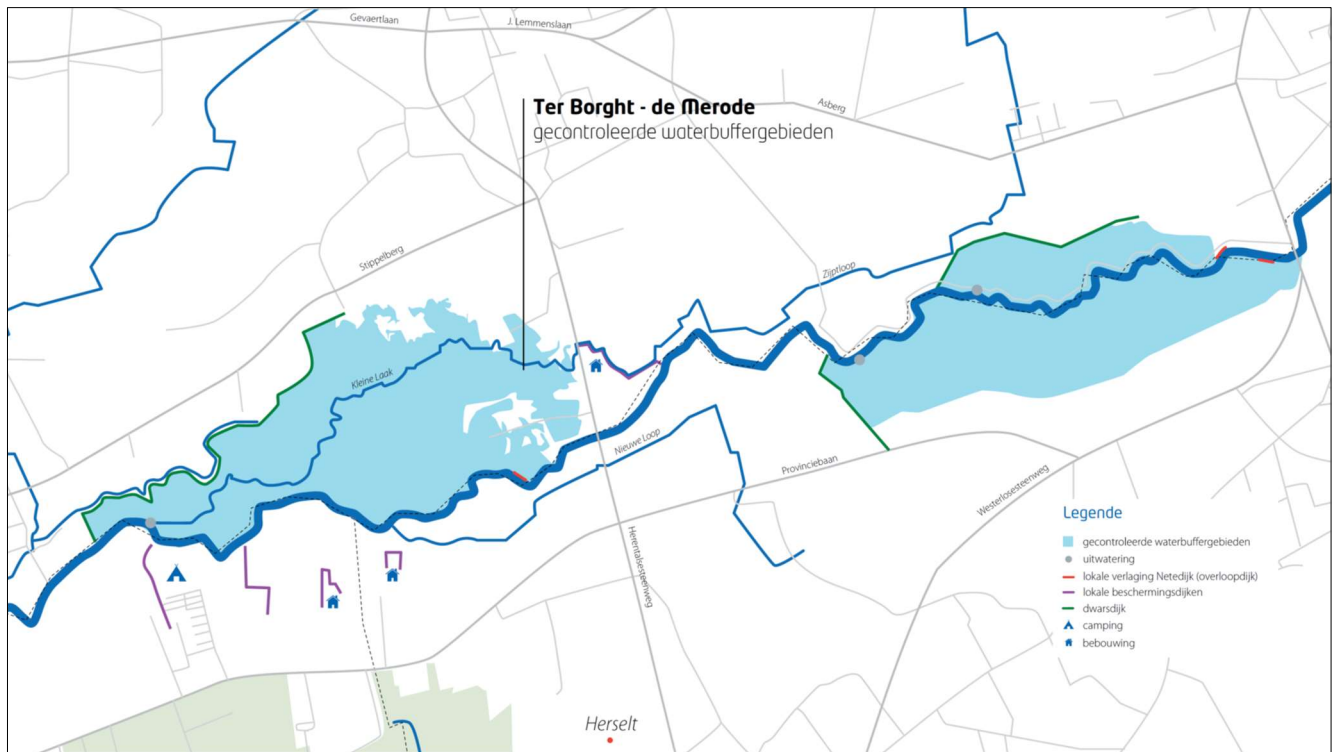
Het meest opwaartse deelgebied, het Zammelsbroek, strekt zich uit vanaf afwaarts de brug te Oosterlo (Geel) over de Grote Nete tot enkele honderden meters stroomafwaarts van de Zammelbrug te Geel. In deze zone wordt enerzijds een winterbedding van de Grote Nete gecontroleerd terug aangelegd. Hiervoor worden de dijken van de Grote Nete lokaal en op weloverwogen plaatsen verlaagd. Anderzijds worden landinwaarts, waar nodig, nieuwe (winter)dijken en lokale beschermingsdijken gebouwd om vergunde constructies te beschermen tegen overstromingen. Hierdoor krijgt de rivier bij verhoogde afvoeren opnieuw de ruimte om te overstromen in de vallei, waarbij het water in opwaartse valleigebieden gebufferd wordt.

Ook wordt in deze zone het lage voorjaarswaterpeil van de Grote Nete verhoogd door het plaatsen van een aantal vaste drempels in de bedding van de Grote Nete. Hierdoor wordt de vallei terug vernat, nodig voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen (IHD).

Het middelste deelgebied, Ter Borghst – de Merode, situeert zich tussen de Marlybrug (Westerlo) tot aan de nieuwe baanbrug te Westmeerbeek (Hulshout). De doelstelling in het deelgebied Ter Borghst – de Merode is het optimaliseren van de waterbergende functie van de vallei van de Grote Nete. Er wordt niet uitgegaan van een algemene vernatting.

RUP 'Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug'
2.12 00552 00001

Figuur 3-10. Inrichtingsplan 'Ter Borgh-de Merode' (indicatief) (Agentschap voor Natuur en Bos/De Vlaamse Waterweg, 2012)

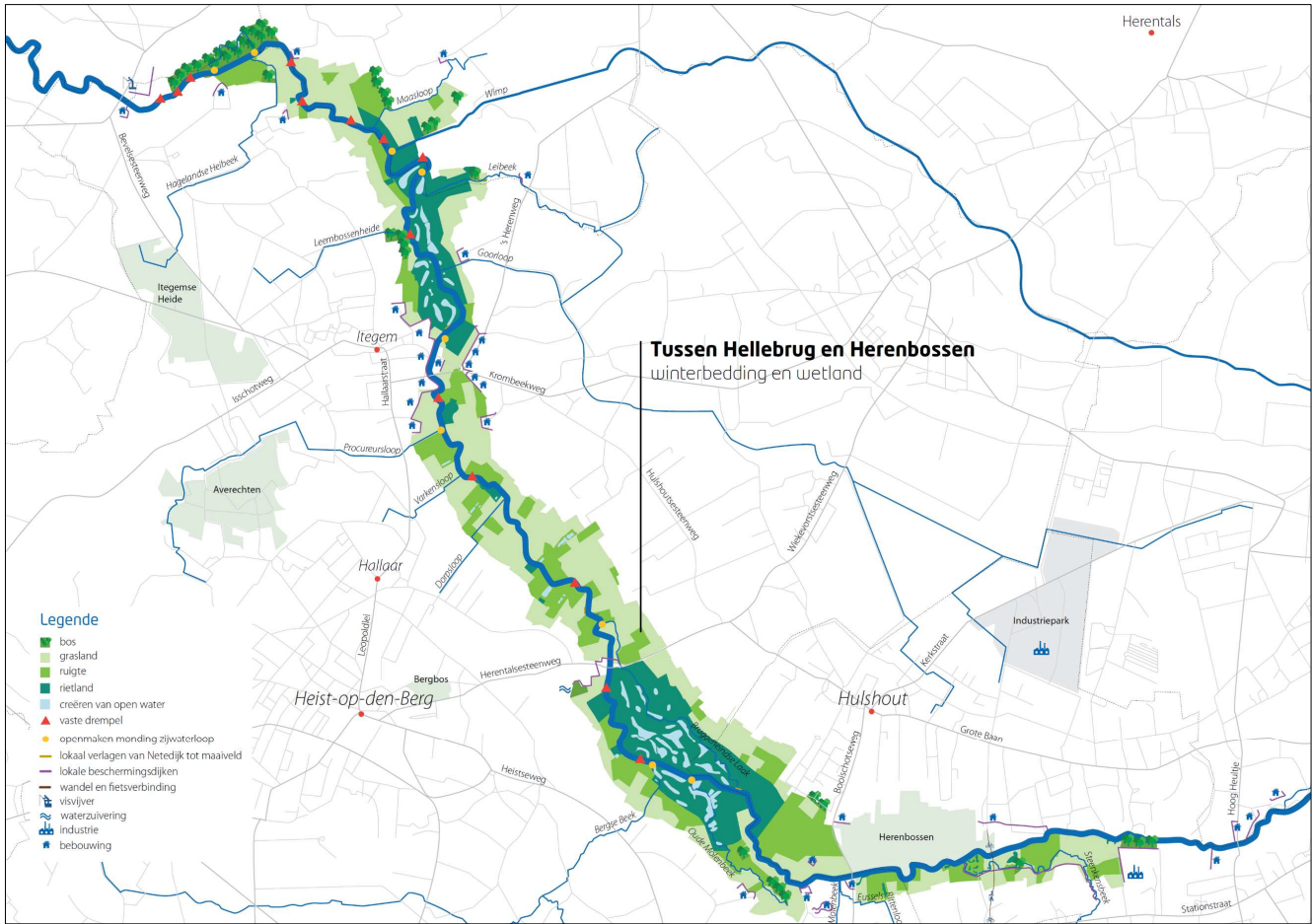
Inrichtingsopties voor gebied tussen Hellebrug en Herenbossen.

Het meest afwaartse deelgebied, tussen Hellebrug en Herenbossen, gaat van de linkeroever tegenover de Herenbossen te Hulshout (vallei van de Steenkensbeek) tot aan de Hellebrug te Itegem (Heist-op-den-Berg). In deze zone wordt eveneens een winterbedding van de Grote Nete aangelegd en de lage voorjaarswaterstanden verhoogd. De winterbedding wordt aangelegd door het op weloverwogen plaatsen lokaal verlagen van de Netedijken gecombineerd met het voorzien van nieuwe beschermingsdijken landinwaarts. Hierdoor wordt de vallei gecontroleerd aangesproken om op een optimale manier water te bergen bij verhoogde waterstanden. De lage voorjaarswaterstanden worden verhoogd door inbrengen van enkele vaste drempels in de bedding van de Grote Nete. Het verhogen van het lage voorjaarswaterpeil kadert in het creëren van hoogwaardige natte natuur.

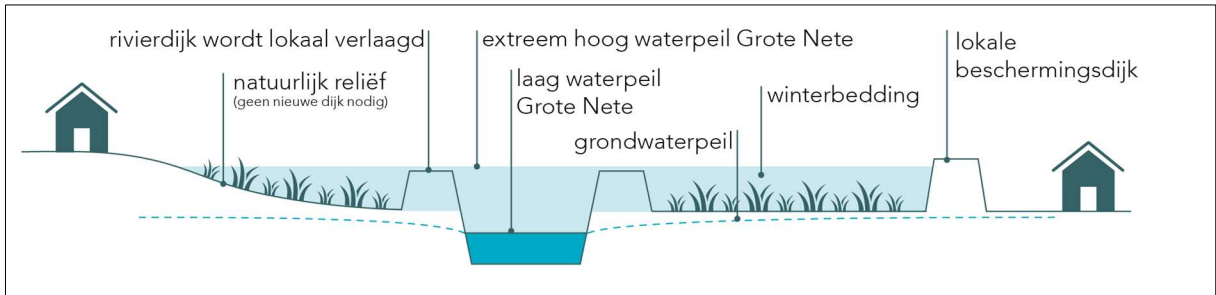
Aanvullend worden in het hele valleigebied overstromingen gecontroleerd toegelaten tot aan de rand van de natuurlijke vallei. Omdat de valleirand in het gebied vaak werd overschreden door woningbouw en recreatieve infrastructuur worden een aantal maatregelen genomen om bestaande woningen en recreatieve infrastructuur alsnog te vrijwaren van toekomstige overstromingen vanuit de Grote Nete. Hierbij is uitgegaan van een gemodelleerd overstromingspeil bij een retourperiode van 100 jaar. Met andere woorden: in het gehele valleigebied wordt de vallei maximaal benut om overstromingswater gecontroleerd te bergen bij extreme regenval, waarbij doormiddel van lokale beschermingsmaatregelen (dijken...) vergunde constructies beschermd worden.

Tenslotte worden op vlak van veiligheid en waterbeheersing ook een aantal maatregelen getroffen om de doorvoercapaciteit van de Nete onder dwarsende wegen te garanderen. Waar nodig worden ook lokale beschermingsdijken opgericht om gebouwen en bepaalde vormen van grondgebruik aan de valleirand te beschermen tegen overstromingen.

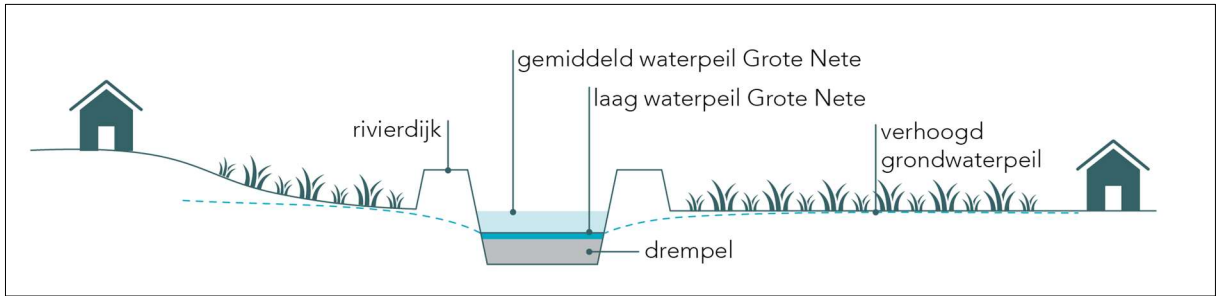
Figuur 3-11. Inrichtingsplan ‘Tussen Hellebrug en Herenbossen’ (indicatief) (Agentschap voor Natuur en Bos/De Vlaamse Waterweg, 2012)

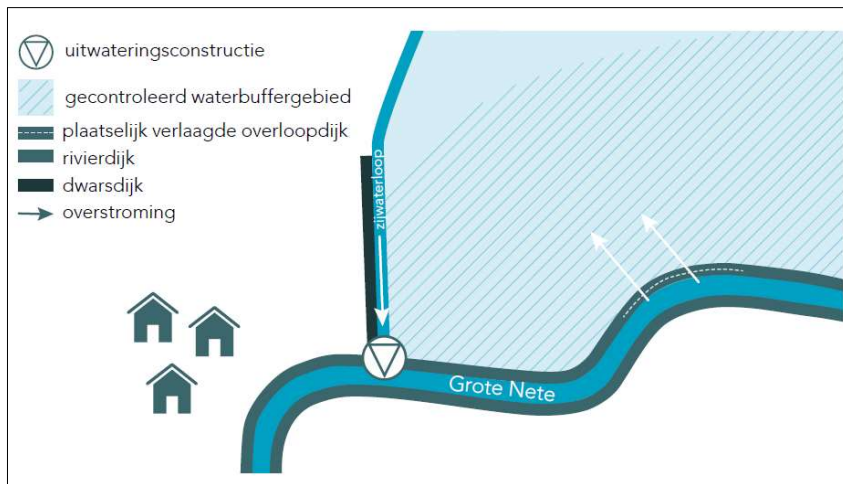
Figuur 3-12. Inrichtingsprincipe: herstel van de winterbedding

Figuur 3-13. Inrichtingsprincipe: verhogen van het grondwaterpeil via drempel

Figuur 3-14. Inrichtingsprincipe: open verbindingen tussen zijwaterlopen en Grote Nete

3.2.2 Integraal waterbeleid

Stroomgebiedbeheerplan Schelde en Maas 2022-2027

In uitvoering van de Europese kaderrichtlijn Water en de overstromingsrichtlijn stelde de Vlaamse Regering op 1 juli 2022 de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas voor de periode 2022-2027 vast, met inbegrip van het maatregelenprogramma bij de stroomgebiedbeheerplannen, de herziene zoneringsplannen en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen. De Vlaamse Regering keurde ook een conceptnota goed die de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 begeleidt. De plannen bevatten maatregelen en acties voor een verbetering van het grondwater en oppervlaktewater en voor de bescherming tegen overstromingen en droogte.

De stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 bestaan uit verschillende plandelen: een deel voor de stroomgebiedsdistricten van Schelde en Maas, elf bekkenspecifieke delen en zes grondwatersysteemspecifieke delen. Ook de zoneringsplannen - die tonen waar collectieve sanering aangelegd wordt en waar individueel moet gezuiverd worden - en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen - die de uitvoering en de timing van de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsprojecten regelen - maken onderdeel uit van de stroomgebiedbeheerplannen. De overstromingsrisicobeheerplannen in uitvoering van de Europese Overstromingsrichtlijn zijn in de stroomgebiedbeheerplannen geïntegreerd. En na de droge zomer van 2017 is beslist om in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 ook een waterschaarste- en droogterisicobeheerplan te integreren.

[illegible]

- Actie 4B_E_0361. Structuurherstel Grote Nete tussen Balen en Oosterlo⁷
- Actie 6_F_0331. Aanleg van een GOG (Gecontroleerd OverstromingsGebied) op de Goorloop.⁸

8 https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0331.pdf

- Actie 6_G_0021. Uitvoeren van Sigmaproject 'Grote Nete': Bescherming tegen overstromingen en creëren van extra natuur⁹
- Actie 8A_E_0315. Oplossen van de vismigratieknelpunten op de Wimp (1ste cat).¹⁰
- Actie 8A_E_0317. Structuurherstel Wimp. Realiseren van beek- en rivierherstel.¹¹
- Actie 8A_E_0371. Terug watervoerend maken van de Molenlaak, een oude zijarm van de Grote Nete te Geel-Oosterlo en Geel-Zammel: Realiseren van beek- en rivierherstel.¹²
- Actie 8B_D_0097. Sanering waterbodembodem en oeverzones Grote Laak (m.i.v. structuurherstel langs delen van het saneringstraject).¹³

Blue Deal – Relanceplan Vlaamse Veerkracht

In uitvoering van het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024, diverse resoluties van het Vlaams Parlement en als antwoord op de klimaatverandering en het toegenomen maatschappelijke draagvlak kiest de Vlaamse regering ervoor de droogteproblematiek aan te pakken op een structurele manier, met een verhoogde inzet van middelen en juiste instrumenten, met betrokkenheid van de industrie en de landbouwers als deel van de oplossing en met een duidelijke voorbeeldrol voor de Vlaamse en andere overheden. Deze aanpak werd in 2020 door de Vlaamse regering goed gekeurd onder de noemer 'Blue Deal'. De Blue Deal is dus een plan van de Vlaamse regering in de strijd tegen waterschaarste en droogte.¹⁴

De structurele aanpak van waterschaarste en droogte vormt als deel van de Blue deal ook één van de hoekstenen van het Vlaamse relanceplan 'Vlaamse Veerkracht', gefinancierd met middelen uit het herstelfonds "NextGeneration EU" dat de Europese Unie heeft opgericht om de economische en sociale gevolgen van de coronacrisis te verzachten. Met de Europese steun moeten lidstaten bijdragen aan duurzame groei en de groene economie. Zo wil de Europese Unie inzetten op een economie die meer onafhankelijk is en beter bestand is tegen externe schokken zoals de coronacrisis en klimaatverandering.

Dertien projecten binnen de Blue Deal zijn gedefinieerd als Vlaamse Veerkracht-project en worden gefinancierd met middelen uit NextGeneration EU-fonds. Het Sigmaproject voor de herinrichting van de vallei van de Grote Nete is een van de acties binnen het project "Natte natuur" van de Blue Deal.

3.2.3 Europese natuurdoelen Natura 2000

Algemene situering

De Europese Commissie verklaarde de habitatrichtlijngebieden op 7 december 2004 van 'communautair belang'. De Habitatrichtlijn stelt dat de lidstaat vervolgens verplicht is om binnen de zes jaar over te gaan tot de aanwijzing van deze gebieden als speciale beschermingszone (SBZ), vergezeld van 'prioriteiten'. De Vlaamse Overheid diende dus vóór eind 2010 alle in Vlaanderen vastgestelde habitatrichtlijngebieden definitief aan te wijzen en prioriteiten vast te stellen voor het in een gunstige staat houden of brengen van de Europees te beschermen habitats en soorten. De Vogelrichtlijngebieden zijn reeds formele speciale beschermingszones (SBZ-V).

Op 3 april 2009 keurde de Vlaamse Regering het besluit met de procedure voor deze aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen definitief goed. Op 23 juli 2010 heeft de Vlaamse Regering algemene doelen voor heel Vlaanderen vastgelegd: de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen of G-IHD. De G-IHD zijn verfijnd per speciale beschermingszone onder de vorm van specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD).

Via de opmaak van instandhoudingsdoelstellingen geeft de Vlaamse Overheid invulling aan de verplichting tot definitieve aanwijzing van de speciale beschermingszones en de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen. De lidstaten zijn er vervolgens toe verplicht de nodige maatregelen te nemen om deze instandhoudingsdoelstellingen te realiseren. Deze plicht gaat zowel over het nemen van positieve beschermingsmaatregelen zowel als tot het nemen van maatregelen die verslechtering of verstoring tegengaan. Deze instandhoudingsmaatregelen "behelzen zo nodig passende, specifieke of van ruimtelijke ordeningsplannen deel uitmakende beheersplannen en passende, wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen". Bij het nemen van die maatregelen dient rekening gehouden te worden met "de vereisten op economisch, sociaal en cultureel vlak en met de regionale en lokale bijzonderheden".

⁹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0021.pdf

¹⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0315.pdf

¹¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0317.pdf

¹² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0371.pdf

¹³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8B_D_0097.pdf

¹⁴ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/blue-deal>

Naast de opmaak van instandhoudingsdoelstellingen en het treffen van geschikte instandhoudingsmaatregelen moet er ook omzichtig omgegaan worden bij het beoordelen en toestaan van projecten, plannen of programma's in of in de omgeving van speciale beschermingszones die effecten kunnen hebben op deze gebieden.

Gebiedsspecifieke situering

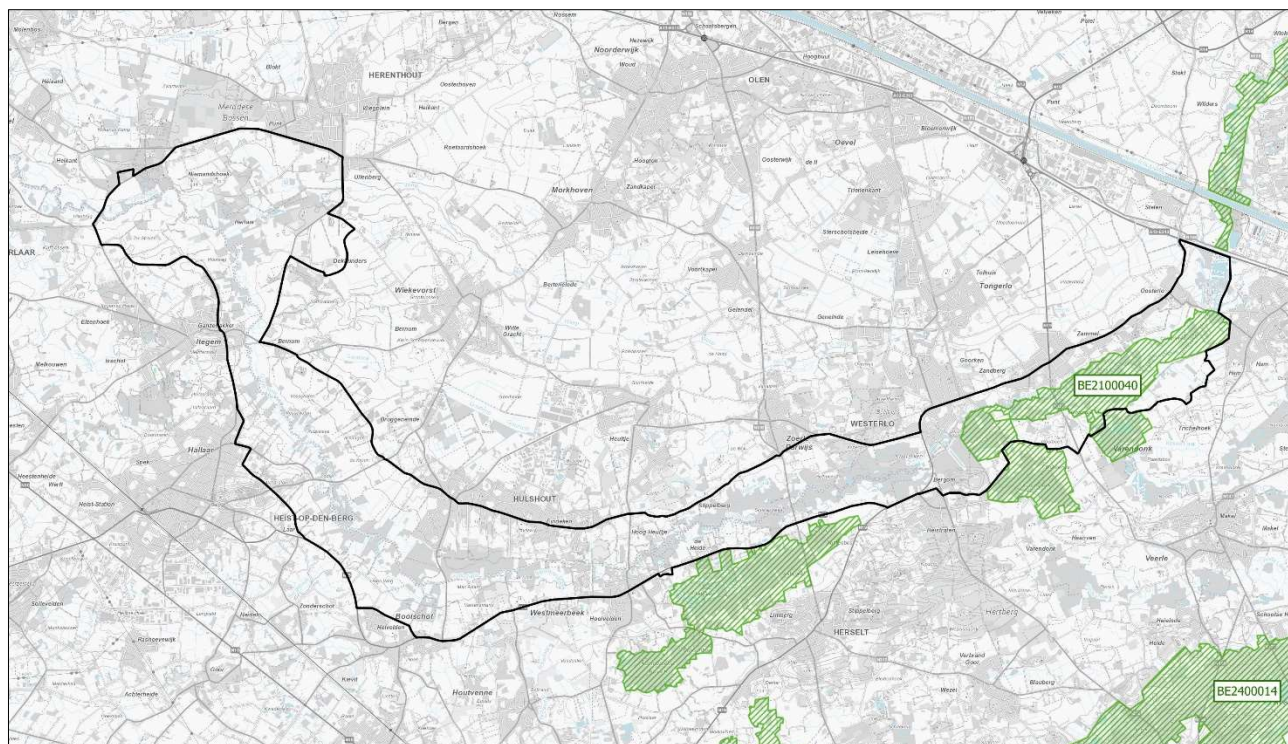
Het plangebied omvat delen van het habitatrichtlijngebied BE2100040 'Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor', meer bepaald het deelgebied 'Zammelsbroek, Varendonk en Witbergen'.

De definitieve goedkeuring van de instandhoudingsdoelen en prioritaire inspanningen gebeurde op 23 april 2014, waarna de besluiten op 15 oktober werden gepubliceerd in het Belgisch staatsblad.

In het Zammelsbroek is de realisatie van een uitgebreid moerasgebied met rietlanden, zeggenvegetaties en open water prioritair als leefgebied voor soorten als de roerdomp, de woudaap en de porseleinhoen. Verder blijven een verbetering van waterkwaliteit en structuur van de waterlopen belangrijk. In verschillende deelgebieden moeten vis- en recreatievijvers heringericht worden, zodat die kunnen evolueren naar heldere, voedselrijke waterplassen.

In het kader van het geactualiseerd Sigmaplan zullen maatregelen genomen worden die ook de realisatie van de instandhoudingsdoelen mogelijk zal maken. Zo zullen afwaarts het Albertkanaal op verschillende plaatsen de dijken langs de Grote Nete verlaagd of teruggetrokken worden, zodat de rivier bij hoge afvoeren opnieuw haar winterbedding kan innemen. Verder zal het waterpeil in de Grote Nete aanzienlijk opgetrokken worden. Hierdoor zullen ook de grondwatertafels binnen het projectgebied stijgen.

Figuur 3-17. Habitatrichtlijngebied

3.2.4 Vlaams Ecologisch Netwerk

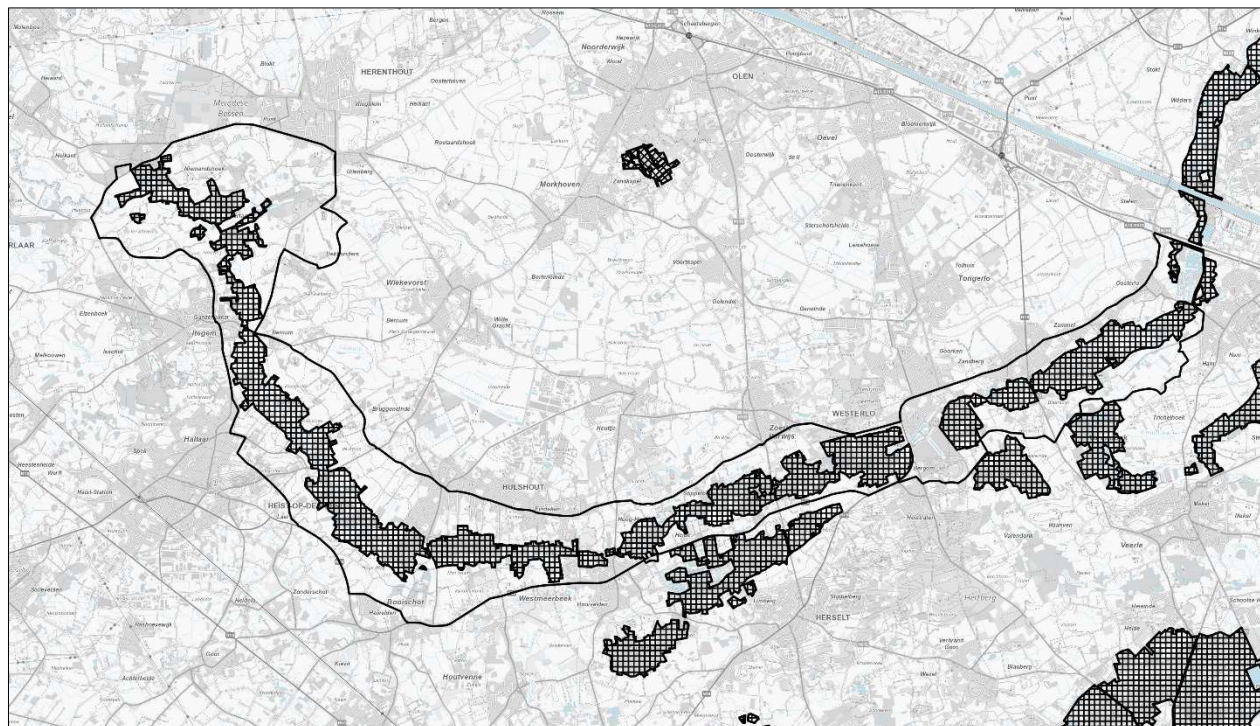
De Vlaamse Regering besliste op 7 december 2001 de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur uit te voeren in twee fasen. In een eerste fase werd via twee sporen een eerste deel van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) vastgelegd:

- Spoor Decreet Natuurbehoud. In 2003 stelde de Vlaamse Regering op basis van de afbakeningsprocedure een afbakening van het VEN vast binnen de bestaande groene gewestplanbestemmingen.
- Spoor Decreet Ruimtelijke Ordening. Voor een aantal zgn. consensusgebied werden in de eerste fase via de opmaak van een aantal gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen bijkomende natuur- en bosgebieden afgebakend en aangeduid als onderdeel van het VEN. Als onderdeel van dit spoor werd in 2005 via het gewestelijk ruimtelijk

uitvoeringsplan 'Vallei van de Grote Nete benedenstrooms'¹⁵ ca. 400 ha bijkomende natuur- en bosgebieden afgebakend in de vallei ter hoogte van Heist-op-den-Berg en aangeduid als onderdeel van het VEN.

Grote delen van de vallei van de Grote Nete zijn aldus opgenomen in de eerste fase van de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (2003). Voorliggend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan kadert binnen de tweede fase van de afbakening van de gebieden van het VEN en zal bijkomende natuur- en bosgebieden vastleggen in de vallei van de Grote Nete in functie van het voltooiën van de afbakening van het VEN.

Figuur 3-18. Vlaams Ecologisch Netwerk

3.2.5 Vastgestelde landschapsatlas

Binnen de vastgestelde landschapsatlas zijn er twee landschapsatlasrelicten die geheel of gedeeltelijk binnen de vallei van de Grote Nete en het plangebied liggen:

- 'De Grote Nete en de Herenbossen' (MB 4 september 2012)¹⁶
- 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjens en de depressie van Goor-Asbroek' (MB 4 februari 2014)¹⁷

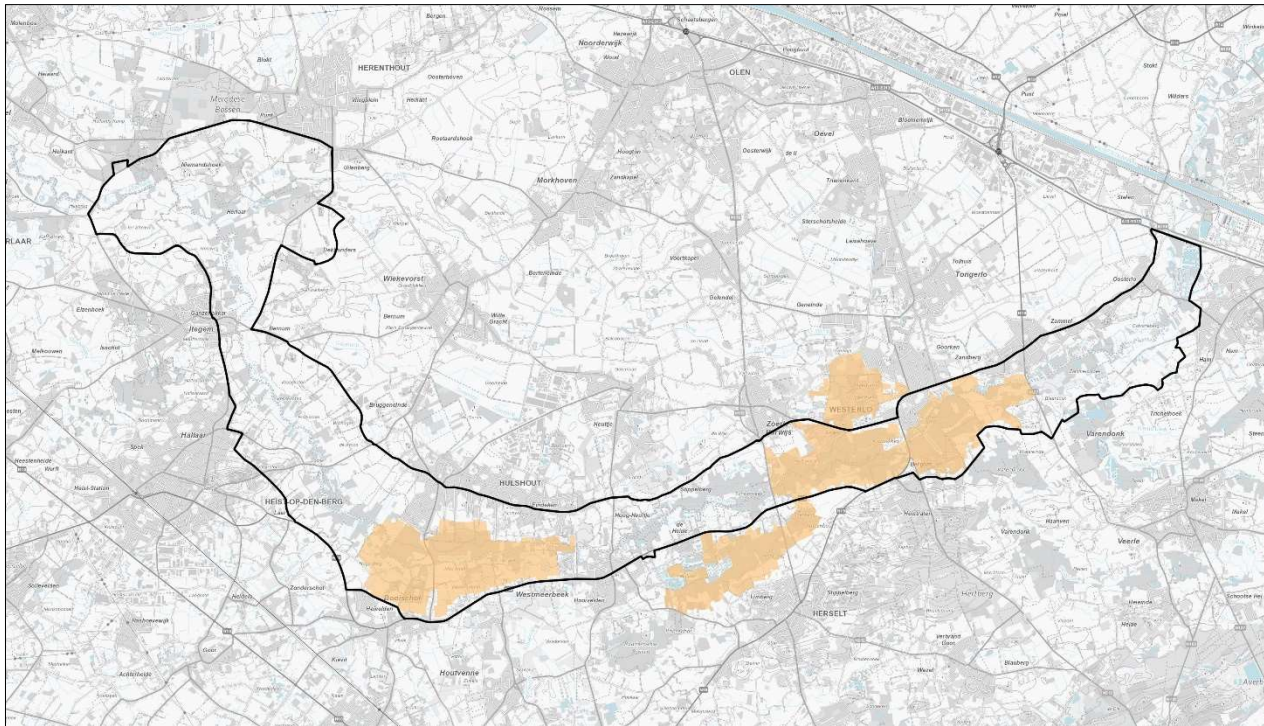
Bij de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Grote Nete zullen (delen van) deze vastgestelde landschapsatlasrelicten aangeduid worden als 'erfgoedlandschap' in de zin van het onroerenderfgoeddecreet.

¹⁵ <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/08825cb9-456a-4fd2-a4f4-1ca6624a7aa5>

¹⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/ile/relict/135374>

¹⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/ile/relict/135375>

Figuur 3-19. Vastgestelde landschapsatlasrelicten

Landschapsatlasrelict 'De Grote Nete en de Herenbossen'

Dit landschapsatlasrelict is gelegen in de Zuiderkempen, in de alluviale vallei van de Grote Nete met haar zijbeken, op grondgebied van de gemeenten Hulshout en Heist-op-den-Berg. Het landschap werd van oudsher gedomineerd door beemden langsheen de Grote Nete en de Steenkensbeek en een langgerekte bosstructuur net ten noorden van de Nete. Vandaag herkennen we in dit landschap nog steeds deze mooi bewaarde beemden, de langgerekte bosstructuur en de sterk kronkelende loop van de Steenkensbeek als belangrijkste getuigen van dit historische landschap. Het bouwkundig erfgoed, geconcentreerd ter hoogte van de Grote Nete en de verbindingsweg tussen Hulshout en Booischot, met het domein van 'Hof ter Laken', de 'Mac Adam' hoeve, de hoeve 't Bergske', de mijlpaal 'Torreke', het voormalig brugwachtershuisje e.d., draagt mee bij tot de hoge historische en beleevingswaarde van dit landschap.

Het aanduidingsbesluit omschrijft volgende waarden:

- **Natuurwetenschappelijke waarde.** De natuurwetenschappelijke waarde van dit landschap wordt in de eerste plaats bepaald door de gaaf bewaarde valleien van vooral de Steenkensbeek en de Grote Nete. Het betreft een mooi bewaard voorbeeld van een beekdallandschap in de zuidelijke Kempen. De aaneensluiting van vochtige weilanden, valleibossen en struwelen, karakteristiek voor de vallei van de Grote Nete, is hier gaaf bewaard gebleven. De Steenkensbeek vormt wegens haar kronkelende loop en zuiver, enigszins voedselarm water trouwens een erg waardevol element. Daarnaast is er de rijke variatie in vegetatietypes met loofbossen (Herenbossen), broekbos, struwelen, graslanden met historisch gebruik als graas- en hooiweiden en dergelijke, wat resulteert in een afwisselend landschap. Over de gehele lengte van de Nete en haar bijrivieren komt in de ondergrond ijzerzandsteen voor als natuurlijke hulpbron.
- **Historische waarde.** Het grondgebruik in dit valleilandschap gaat in oorsprong terug tot wat we terugvinden op de kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778): overwegend moerassige weilanden langsheen de Nete met uitzondering van het centrale noordelijke deel - de huidige Herenbossen - dat ook toen loofbos was. De nog natuurlijke loop van de Steenkensbeek en de beemden in het noordoostelijke deel van het landschap, zijn de duidelijkste getuigen van dit eeuwenoud verleden. Eveneens herkenbaar op de kabinetskaart van de Ferraris is de site van kasteel Hof ter Laken, in verbinding met het bosgebied aan de overkant van de Grote Nete. 'Hof ter Laken' klimt op tot de volle middeleeuwen en speelde van bij het begin een belangrijke rol in de ontwikkeling van de lokale geschiedenis. Het huidige kasteelgebouw gaat terug tot de 19de eeuw. Het oudste gedeelte van de voormalige pachthoeve van het kasteel, 't Bergske' zou volgens literaire bronnen mogelijk opklimmen tot voor 1700; de stal, de schuur en het bakhuis zijn van latere datum. De mijlpaal 'Toreken' werd opgetrokken in 1842 bij de afwerking van de weg die Hulshout met Booischot verbindt. De aanwezigheid van verschillende putten en vijvers duidt op een oude ontginning van ijzerzandsteen. De exploitatie op grote schaal van deze ijzerzandsteen kwam na de aanleg van de spoorlijn Herentals-Aarschot, hier goed op gang.
- **Esthetische waarde.** Dit landschap betreft een mooi geheel van de Herenbossen met het valleigebied en gaaf bewaarde beemden van de Grote Nete, Oude Molenbeek en de Steenkensbeek. Het verspreid voorkomend bouwkundig erfgoed

met het prachtige domein van 'Hof ter Laken' de 'Mac Adam' hoeve, hoeve 't Bergske, de mijlpaal, en dergelijke draagt mee bij tot de hoge belevingswaarde van dit landschap. Dankzij de afwezigheid van visueel storende elementen, biedt dit landschapsatlasrelict tevens aantrekkelijke zichten.

- **Ruimtelijk-structurerende waarde.** Opvallende ruimtelijk-structurerende elementen zijn de Grote Nete, de sterk kronkelende Steenkensbeek, de noordelijk gelegen Herenbossen, alsook het domein van kasteel 'Hof ter Laken' als baken. Ook de ontwateringstructuur, net ten westen van de Herenbossen, springt onmiddellijk in het oog. De onregelmatige perceelstructuur en de afwisseling in vegetatietypes, aangevuld met kleine landschapselementen, doen een kleinschalig landschap ontstaan.

Landschapsatlasrelict 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjens en de depressie van Goor-Asbroek'

Het landschapsatlasrelict omvat de vallei van Grote Nete en haar fossiele bedding, met ten noorden een beboste paraboolduin met heiderelicten en de historische kern van Westerlo en ten zuiden een ijzerzandsteenheuvel. Dit sterk gevarieerde landschap toont een mooi en coherent geheel tussen het quasi natuurlijke valleilandschap, meer ingerichte natuur- en cultuurlandschappen zoals de door dreven gekenmerkte bossen, het kasteel de Merode met omringend geometrisch en landschappelijk park, het agrarisch landschap rondom de Kaaibeekhoeve en het Riet met voormalige vloeiveidestelsel en het stedelijk landschap van Westerlo met 17de-eeuwse linde op een driehoekig marktplein omgeven door 19de-eeuwse burgerwoningen, kerk en dekenij.

Het aanduidingsbesluit omschrijft volgende waarden:

- **Natuurwetenschappelijke waarde.** Dit landschapsatlasrelict heeft een belangrijke geomorfologische waarde met landschappelijke relictten uit verschillende geologische perioden. De getuigenheuvel uit ijzerzandsteen te Bergom is, waarschijnlijk nog een relict van de tertiaire zandbanken die tijdens het bovenmioceen voor de toenmalige kust lagen. Parallel aan de Grote Nete liggen langgerekte zandige rivierduinen, ontstaan tijdens het weichseliaan, die nu als donken in het landschap zichtbaar zijn. In de depressie van Goor-Asbroek is een fossiele vallei van de Grote Nete bewaard gebleven. De Asberg is een paraboolduin die ontstond tijdens het laatglaciaal door het verstuiven van dekzanden onder invloed van sterke westenwinden.

De grote verscheidenheid aan karakteristieke bodems vertegenwoordigt een belangrijke bodemkundige waarde. Door hun langdurige ontstaansgeschiedenis hebben deze zowel een eigen intrinsieke waarde als een hoge informatiewaarde op bodemkundig, geomorfologisch en historisch vlak. Vermeldenswaardig zijn de aanwezige veensedimenten die mogelijk dateren van het subboreaale en subatlantische en een belangrijk, maar kwetsbaar bodemarchief met hoge paleo-ecologische waarde vormen.

Door de aanwezigheid van hogere heuvels in het relatief vlakke reliëf treden er belangrijke hydrologische processen op. Deze hogere gebieden vormen het infiltratiegebied voor regenwater dat in de depressies als kwelwater weer naar boven komt.

De variatie in bodemklassen, reliëf, hydrologie en ondergrond binnen de beperkte oppervlakte van dit eerder smalle valleigebied, geven aanleiding tot landschapsecologische gradiënten die vaak nog versterkt worden door menselijke ingrepen. Hierdoor kent de ankerplaats ook een botanische waarde. Deze gradiënten worden o.a. weerspiegeld in de samenstelling van de bossen en graslanden. Vooral in het Goor zijn de gradiënten en de daaraan gekoppelde vegetatie goed waarneembaar. Hier is de interactie tussen substraat, hydrologie en (micro)reliëf verantwoordelijk voor de erg zeldzame vegetatie die normaal gezien gelinkt wordt aan kalkrijke milieus. In de Kwarekken komen een aantal kwelafhankelijke soorten voor en in het Riet groeien een aantal zeldzame relictvegetaties die samenhangen met de venige ondergrond. In de bossen van Beeltjens groeit de grootste gekende populatie van de zeldzame stippelvaren.

- **Historische waarde.** In het gebied komen waardevolle archeologische zones voor zoals de valleien en de droge gronden erlangs die immers een belangrijk aantrekkingspunt vormden voor de mens in het verleden. Stuifduinen, plaggenbodems en alluviale sedimenten in (fossiele) valleien kunnen bovendien archeologische sites afdekken en daarmee voor een uitstekende bewaring zorgen.

Aan het begin van de 18de eeuw startte veldmaarschalk Jean Philippe Eugène de Merode met de aanleg van een indrukwekkend netwerk aan dreven dat tot op heden herkenbaar is. Ter hoogte van de oude Kwarekkendreef resten nog enkele oude beuken. De 18de-eeuwse aanleg van de dubbele Beeltjensdreef, de ster en het aansluitend bos in de Beeltjens met radiale ontginningsstructuur zijn tot op vandaag gaaf bewaard gebleven. De naaldhoutbestanden in Beeltjens en op de Asberg herinneren nog aan de grootschalige mijnhoutproductie vanaf de 19de eeuw. Het Nieuw kasteel, ten westen van de Beeltjens, is een mooi voorbeeld van neogotische architectuur van het begin van de 20ste eeuw. In het omringende park is de vroeg 20ste-eeuwse aanleg nog herkenbaar.

In de vallei van de Grote Nete is de typische samenhang tussen natte weilanden, valleibossen en struwelen tot op vandaag relatief intact gebleven. Een aantal aanwezige vijvers wijzen nog op de voormalige winning van turf en

moerasijzererts In de vallei resten nog afgesneden meanders, kunstmatig aangelegde waterlopen, grachten en leibeken die getuigen van de talrijke waterbeheersingswerken die hier sinds de 14de eeuw, maar vooral vanaf de 18de eeuw plaatsvonden. Hoekbomen en (voormalig) hakhout en knotbomen in houtkanten en bomenrijen, die tevens de perceelsgrenzen aangeven, herinneren nog aan oude beheervormen en gebruiken. Voornamelijk in het oosten van de vallei resten nog herkenbare typische voormalige boerenwoningen onder de vorm van verbouwde langgestrekte hoeves.

De historische dorpskern van Westerlo is een goed bewaarde typisch Kempense pleinonderzetting met een met bomen omzoomd marktplein en een oude etagelinde, die op verschillende hoogtes gekandelaard werd. Langs dit marktplein zijn er nog een aantal fraaie 19de-eeuwse burgerhuizen, soms met oudere kern. Het kerkhof rondom de excentrisch gelegen Sint-Lambertuskerk met 14de-eeuwse kern in ijzerzandsteen, is als één van de weinigen in de Kempen bewaard gebleven. Deze bevat een fraaie grafkelder van de grafelijke familie de Merode in Demergotiek. Naast de kerk bevindt zich de in 1618 gestichte Norbertijnerdekenij met tuin en omgrachting.

Het kasteel(park) de Merode behoort tot de oudste landgoederen in het Vlaams Gewest met als kern een 14de-eeuwse donjon of woontoren. Het park in de onmiddellijke omgeving van het kasteel, ten noorden van de Grote Nete, werd tijdens het laatste kwart van de 19de eeuw aangelegd in landschappelijke stijl. Ten zuiden van de Grote Nete ligt een parkbos in geometrische stijl met kanaal en drevenstelsel, dat aangelegd is in het begin van de 18de eeuw werd.

Het Riet was van oudsher de gemene weide van Westerlo, gekend als het Cleyn Broek. Het oostelijk deel ten noorden van de Grote Nete werd door middel van ophoging en het graven van grachten aan het einde van de 16de eeuw ingericht als schans. De huidige wip gaat zeker terug tot de 18de eeuw. In 1874 werd hier de multifunctionele mobiele dam 'het Trammetje' gebouwd met stroomopwaarts ten zuiden van de Grote Nete een systeem van kanaaltjes en sluisjes om zodoende de hooiopbrengst door bevoeiing te optimaliseren. In het westen van het Riet stonden aan het einde van de 18de eeuw steenovens.

De vroegste bronnen over de Kaaibeekhoeve gaan terug tot 1270. Zowel de hoeve met omgrachting als het omringende landbouwlandschap is sinds het einde van de 18de eeuw quasi ongewijzigd gebleven. De houtige perceelsbegrenzingen, bestaande uit voornamelijk opgaande bomenrijen en hoekbomen, bleven tot op heden grotendeels bewaard.

In het Goor werd aan het begin van de 19de eeuw op een planmatige manier turf gewonnen. Het regelmatige dijkkpatroon, de regelmatige percelen, een aantal vijvers en een restant van een mogelijke turfvaart getuigen nog van deze turfwinning.

- Esthetische waarde. De esthetische waarde van dit landschapsatlasrelict wordt hoofdzakelijk bepaald door de afwisseling in reliëf, landschapsstructuur en landgebruik. In het noorden is er het gave systematisch ontgonnen bosgebied met duidelijk herkenbaar stervormig drevenpatroon en monumentale Beeltjensdreef. Vanaf de bosrand is er zicht op het neogotische Nieuw Kasteel met park. De hoger gelegen duidelijk herkenbare paraboolduin Asberg scheidt dit bosgebied van de centraal gelegen veel lagere vallei van de Grote Nete met een gaaf bewaard kleinschalig landschap. Het kasteel de Merode, een waterburcht met middeleeuwse donjon, vormt samen met het tweeledige domein een gaaf en esthetisch aantrekkelijk geheel op de oevers van de Grote Nete. De samenhang met de in het noorden aansluitende gaaf bewaarde historische kern van Westerlo, met majestueuze etagelinde en historische bebouwing, en het oostelijk gelegen kleinschalig landbouwgebied, met de monumentale Kaaibeekhoeve in een gave omgeving, versterken het historisch karakter. Langs de Neteoevers zorgen zichten op enerzijds de vallei met meer natuurlijk karakter en anderzijds het kasteel met aangelegd park en de Kaaibeekhoeve in zijn historisch landbouwlandschap voor de nodige afwisseling. De depressie van Goor-Asbroek in het zuiden van het landschapsatlasrelict vertoont nog een duidelijk herkenbaar valleikarakter met een grote samenhang tussen vegetatie en ondergrond die voor de nodige afwisseling zorgt.
- Sociaal-culturele waarde. Sinds 1968 worden in Westerlo jaarlijks de kasteelfeesten georganiseerd. Deze vinden traditiegetrouw plaats in het kasteelpark de Merode op het eerste weekend van juli en worden georganiseerd door de plaatselijke verenigingen in samenwerking met de familie de Merode. Het kasteel en park worden dat weekend opengesteld en in het park worden talrijke activiteiten georganiseerd gericht op traditie, gastvrijheid en familie. Op het Riet wordt een nog een veel oudere traditie voortgezet. De staande wip bevindt zich al sinds ca 400 jaar op hetzelfde terrein dat ook nu nog beheerd wordt door de plaatselijke Sint-Sebastiaansgilde. De traditionele wipschietingen, die hier nog steeds plaatsvinden hebben hun oorspronkelijk militair karakter evenwel ingewisseld voor folklore.
- Ruimtelijk-structurerende waarde. Opvallende ruimtelijk structurerende elementen zijn het boscomplex 'Beeltjens' met de stervormige drevenstructuur en de duidelijk verheven Asberg in het noorden, centraal de lager gelegen Grote Nete met haar vallei die begrensd wordt door de tertiairheuvel van Bergom en de depressie van Goor-Asbroek in het zuiden. Daarnaast vervullen beide kastelen met park, de historische dorpskern van Westerlo met kerk en dekenij en de Kaaibeekhoeve een bakenfunctie in het landschap. Het landgebruik met een mooie aaneensluiting van vochtige weilanden, valleibossen en struwelen in de vallei van de Grote Nete en de depressie van Goor-Asbroek, de naalddhoutaanplantingen op de Asberg en op de tertiairheuvel te Bergom en de bewoningskernen, hoeves en kasteel die allen gesitueerd zijn op zandige donken in of aan de rand van de vallei, versterken de leesbaarheid van het landschap.

Legende

- Ankerplaats

Deelgebieden

- Bosrijk landschap ten noorden van de Grote Nete
- Gebied rond de Oude Molenbeek met kasteeldomein Hof ter Laken
- Landbouwgebied rond de Steenkesbeek

Punten

- Bouwkundig Erfgoed
- Houtig Erfgoed

Lijnen

- Waterlopen

ExtraZones

- Zichten
- Zichtstandpunt
- Donken
- Kasteelparken
- Historisch gebruik als graas- of hooiweide

Bosgebieden

- Herenbossen (< 1777)
- Kleinschalige oudere boskernen (1850-1910)
- Kleinschalige recentere boskernen (> 1910)

[illegible]

3.3 Relatie met gemeentelijke en provinciale ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen

3.3.1 Provincie Antwerpen

Op 26 oktober 2023 stelde de provincieraad het Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen definitief vast.

De strategische visie stelt dat bijkomende inname van de open ruimte vermeden moet worden, het veerkrachtig en robuust maken van de ruimte om klimaatverandering op te vangen en biodiversiteitsverlies tegen te gaan en het verminderen van de verhardingsgraad. De provincie wenst in te zetten op een offensieve open ruimte-strategie in functie van het versterken van het ecologisch netwerk en het netwerk van landbouwgebieden alsook het verweven van natuur, landbouwproductie, duurzaam waterbeheer en recreatie. Het fysisch systeem is de basis voor het ecologisch netwerk.

Het plan doet geen gebiedsspecifieke uitspraken over de vallei van de Grote Nete.

3.3.2 Stad Geel

Op 16 december 2021 stelde de gemeenteraad van Geel een het gemeentelijk beleidsplan ruimte definitief vast. Het bestaat uit een strategische visienota en vijf beleidskaders. Het beleidskader open ruimte geeft de ontwikkelingsperspectieven voor de open ruimte weer.

Specifieke uitspraken over de vallei van de Grote Nete zijn:

- De vallei van de Grote Nete staat tussen Oosterlo en het Albertkanaal onder druk van recreatiezones en infrastructuren die een versnipperende werking hebben op de globale natuurverbindende functie. Hier kan worden bekeken of maatregelen kunnen worden genomen om deze verbindende functie ruimtelijk te versterken.

3.3.3 Gemeente Heist-op-den-Berg

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Heist-op-den-Berg werd goedgekeurd op 19 juni 2001. Hierin doet de stad volgende suggesties voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur:

- De Grote Netevallei heeft een betekenis voor natuur, landschap, recreatie en landbouw. Enkel binnen de agrarische structuur is het winterbed van de vallei niet van levensbelang, binnen de overige openruimte-structuren is ze dat wel;
- Tussen Lodijk en Itegem moet natuur meer kansen krijgen. Zachte recreatie en landbouw zijn complementaire functies en ondergeschikt aan de natuurfunctie. Zo krijgt het stiltegebied de kans tot natuurlijke ontwikkeling;
- Het behoud en de versterking van kleine bossen rond bestaande kasteelparken wordt vooropgesteld.
- In het GRS wordt ook gesteld dat in beekvalleien kleine landschapselementen onderhouden en hersteld moeten worden en dat er aandacht besteed moet worden aan de rol van waterberging.

Het gemeentelijk RUP Park Hof ter Laken werd definitief vastgesteld op 25 juni 2019. Deze zone zal niet in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Grote Nete opgenomen worden, behoudens voor wat betreft de overdruk 'erfgoedlandschap'.

3.3.4 Gemeente Herenthout

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Herenthout werd goedgekeurd op 19 juni 2001. Hierin doet de gemeente volgende suggesties voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur:

- Behoud en versterking van de natuurlijke kwaliteiten langs de Grote Nete en Wimp en in het gebied van Kruiskensberg. Nastreven van graslandgebruik in de valleien van de Grote Nete, Wimp, Otterloop en Maasloop, met behoud van kleine landschapselementen;
- Ruimte voor water volgens de principes van het integraal waterbeheer in de vallei van de Grote Nete. Het nemen van maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren in gebieden waar rivieren door bebouwing of landbouwgrond lopen;
- Landbouw is geen hoofdgebruiker in de vallei van de Grote Nete en de Wimp. In de landbouwgebieden moet plaats gemaakt worden voor professionele (grondgebonden) landbouw en is geen plaats voor nieuwe grondloze bedrijven. In het deelgebied Dekbunders is grondgebonden landbouw de hoofdbeheerder. Aaneengesloten agrarisch gebied moet behouden blijven;

- Behoud van cultuurhistorische gebouwen zoals Kasteel van Herlaar en de Blikse Hoeve.

3.3.5 Gemeente Herselt

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Herselt werd goedgekeurd op 13 september 2012. Hierin doet de gemeente volgende suggesties voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur:

- De vallei van de Grote Nete wordt geselecteerd als natuurconcentratiegebied met aandacht voor de waterbergende functie, behoud van ecologische relaties, aandacht voor cultuurhistorische aspecten en een gepaste afweging natuurfunctie/recreatieve infrastructuur. Het valleilandschap moet gevrijwaard worden van verdere versnippering door infrastructuur en bebouwing;
- Bergom Kasteelpark wordt geselecteerd als verwevingsgebied natuur, cultuur en recreatie. Andere dan natuurfuncties zijn toegelaten mits landschappelijke integratie met behoud van het park- en erfgoedkarakter en het natuurlijke relief. Andere dan natuurfuncties moeten ingepast worden op schaal van de omgeving;
- Kasteeldomein de Merode en Kaaibeekhoeve (erf en omwalling) worden geselecteerd als te behouden bakens met respect voor hun (cultuurhistorische) authenticiteit;
- De markante terreinovergang tussen de bebouwde kern van Bergom en het park van de Merode in de vallei van de Grote Nete is te behouden en te versterken als structurerende component;
- Goorbeek-Witbergen wordt geselecteerd als kleinschalig landschap waarbij behoud en versterking van de kenmerken van oude landbouwontginning met kleine percelen, hoge dichtheid van kleine landschapselementen en besloten landschapsbeeld voorop staan;
- Van nature overstroombare agrarische gebieden moeten als bouwvrije zone of aandachtsgebied openruimte beschouwd worden. Ook de onbebouwde landbouwgronden in de vallei van de Goorbeekloop en de Kaaibeekhoeve zijn mogelijke bouwvrije zones.
- Ter hoogte van de Marlybrug en Bergom voorziet de gemeente een poorteffect naar de Grote Nete toe met een kruispuntherinrichting. In dat kader werkt de gemeente een planinitiatief uit voor toerisme en recreatie in het kasteelpark De Merode, langsheen de N19. Deze zone werd uit het gewestelijk plangebied gehouden, zodat de gemeente hiervoor het planproces verder kan voeren. De zone is wel opgenomen in de definitief aangeduide ankerplaats en wordt daarom wel in voorliggend plan in overdruk opgenomen binnen het erfgoedlandschap.

3.3.6 Gemeente Hulshout

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Hulshout werd goedgekeurd op 19 april 2007. Hierin doet de gemeente volgende suggesties voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur:

- De vallei van de Grote Nete met de Herenbossen, Heide en Goor worden geselecteerd als natuurconcentratiegebied, waarin natuur de hoofdfuncties is. Landbouw is mogelijk, maar moet volledig afgestemd worden op de natuurfunctie;
- Het gebied tussen de Herenbossen en de bebouwing van Hulshout, omgeving hoeve 't Bergske en omgeving Hoge Vennen – vallei van de Grote Nete komen in aanmerking als natuurverwevingsgebieden tussen landbouw en natuur. Rechtszekerheid van de bedrijfsvoering voor landbouw is hier belangrijk;
- De alluviale gronden in de vallei van de Grote Nete in het zuidelijk gedeelte van de Bunders is een streefzone van dominant graslandgebruik en bouwvrije zone binnen de agrarische structuur;
- De zone ten westen van de Steenkensbeek en de landbouwzones ten noorden van Heide worden geselecteerd als kerngebieden van de agrarische structuur. Het agrarisch gebied in de vallei van de Steenkensbeek wordt opgenomen als mogelijke bouwvrije zone binnen de agrarische structuur op gemeentelijk niveau;
- Omgeving De Linie komt in aanmerking als gebied voor verweving tussen natuur en toerisme/recreatie.
- In het gemeentelijk structuurplan wordt Kasteel Ter Borghet geselecteerd als puntbaken. Verder wordt gesteld dat de infrastructuur voor visrecreatie afgestemd moet worden op het ecologisch functioneren van de vallei.

Het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Tuinbouwgerelateerde bedrijven', goedgekeurd op 10 januari 2013, grenst aan voorliggend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

3.3.7 Gemeente Laakdal

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Laakdal werd goedgekeurd op 3 maart 2005. Hierin doet de gemeente volgende suggesties voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur:

- Het valleigebied van de Grote Laak omgeving Zammelsbroek is een waardevol natuurlijk en landschappelijk geheel. Behoud en ontwikkeling van natuurwaarden en het landschappelijk karakter staan hier voorop. Natuur is hier de hoofdfunctie;
- In de vallei van de Grote Laak en Grote Nete kan landbouw als medegebruiker of meer ecologisch gericht verder ontwikkeld worden. Gebieden die aansluiten op de vallei van de Grote Laak kunnen aangeduid worden als gebieden waar verweving van natuur en (grondgebonden) landbouw wenselijk is;
- Het gebied Tichelhoek is landbouwkerngebied. Landbouw kan er verder ontwikkeld en structureel versterkt worden.
- Een aandachtspunt voor de gemeente Laakdal zijn de landbouwbedrijven in overstromingsgevoelige zones in de vallei van de Grote Laak.

3.3.8 Gemeente Nijlen

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Nijlen werd goedgekeurd op 7 oktober 2004. De partiële herziening van het structuurplan werd goedgekeurd op 24 juli 2015. In het structuurplan doet de gemeente volgende suggesties voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur:

- De Zwartwaterse Bossen met Kruiskensberg is een natuurconcentratiegebied. Natuur is hier de hoofdfunctie. Beheer door landbouw is mogelijk, maar moet volledig afgestemd worden op de natuurfunctie;
- De vallei van de Grote Nete wordt aangeduid als strategisch rustgebied. In het oostelijk deel ligt de nadruk voor het hoofdgebruik voornamelijk op landbouw;
- De markante terreinovergang tussen het valleilandschap van de Grote Nete en de hogere gronden is een structurerende component. Dit uit zich in bodemtype (droog – nat alluviaal) en bodemgebruik (extensiever in de vallei: dominant grasland, geen bebouwing). Deze structurerende landschapselementen moeten behouden en versterkt worden;
- Een aandachtspunt voor de gemeente Nijlen is het behoud van de grondgebonden veehouderij als hoofdgebruiker in de gebieden buiten de natuur- en verwervingsgebieden. Er wordt gestreefd naar een uitbreiding van de graslanden en het behoud van uitgestrekte weiden.

De gemeente heeft een Open Ruimte Perspectief - Masterplan 'Toerisme en Recreatie' opgemaakt (goedgekeurd door de gemeenteraad, maart 2018) waarbij recreatieve kansen voor de gemeente werden onderzocht, afgestemd op landschap en omliggende natuurgebieden. Hierin werd de locatie voor een parking langs de Kruiskensbaan onderzocht. Deze duurzaam in te richten parking biedt kansen om bezoekers voor zowel de Kruiskensberg als voor de vallei van de Grote Nete parkeerplaats te bieden. De uitgangspunten hierbij zijn dat bij de aanleg, inrichting en het beheer van de parking rekening gehouden wordt met de bestaande bossen (in situ en in de omgeving), een goede verkeersontsluiting en het laagdynamisch karakter van de site.

Figuur 3-22. Inrichtingsschets Kruiskensberg (Masterplan Toerisme en Recreatie, gemeente Nijlen)

Figuur 3-23. Inrichtingsschets Kruiskensberg (Catalogus Sterk Merk – Richtlijnen voor huisstijl Nijlen in de publieke ruimte, gemeente Nijlen, 2021)

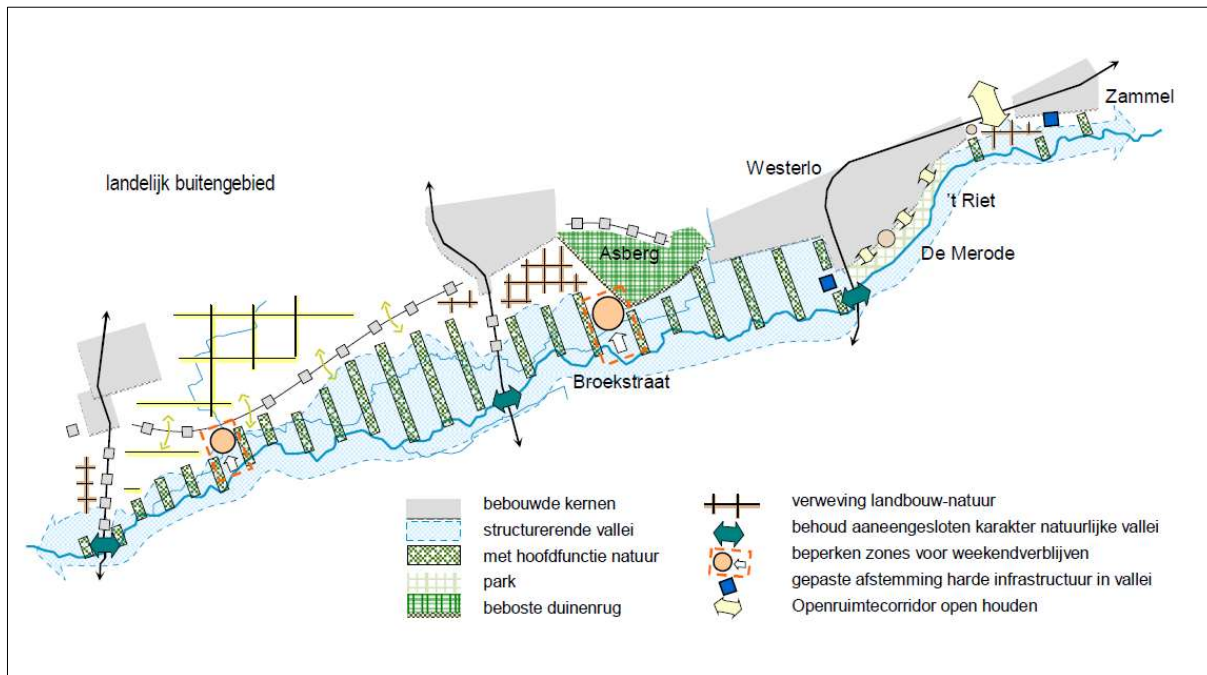
3.3.9 Gemeente Westerlo

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Westerlo werd goedgekeurd op 21 september 2006. Hierin doet de gemeente volgende suggesties voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur:

- De vallei van de Grote Nete en Beeltjens-Asberg zijn natuurconcentratiegebied. Bos en natuur blijven de hoofdfuncties. Beheer door landbouw is mogelijk, maar moet volledig afgestemd worden op de hoofdfunctie. De vallei is een structurerende band die een natuurlijke grens stelt aan ruimtelijke ontwikkelingen;
- De infrastructuur van de verbindingssassen tussen de dorpskernen die de vallei dwarsen moet beperkt blijven en de nadruk voor de toekomst moet liggen op de verbindende mobiliteitsfunctie. Voorzien van bijkomende bebouwing langsheen deze verbindingen is te vermijden;
- De vallei van de Grote Nete ten zuiden van Maaldonkstraat en ten oosten van de Kaaibeeksedijk en de zone Heivelden-Hoek ten zuiden van Zoerle-Pawijs worden aangeduid als verweingsgebieden natuur-landbouw;
- De zone ten oosten van de kern Hoog-Heultje behoort tot de agrarische structuur, waar landbouw de hoofdfunctie is;
- De kleinschalige en ingesloten landbouwgebieden ter hoogte van de kernen van Heultje en Zoerle-Parwijs worden landschappelijk en functioneel bestemd door aanduiding als natuurverweingsgebieden;
- Ter hoogte van de Kaaibeekhoeve kan de aanduiding van de open ruimte tussen de Grote Nete en de N19 als natuurverweingsgebied de gepaste open landschappelijke invulling van de corridor tussen Westerlo en Zammel verzekeren. Tussen de kern van Westerlo en de Netevallei moet grens tussen de vallei en de kernbebouwing visueel strak afgelijnd worden;
- Op basis van een grondige afweging wordt voorgesteld de bestemmingszones voor weekendverblijven in kwetsbare zones opnieuw af te bakenen. De voorschriften moeten afgestemd worden op de omgeving. Een uitdoving wordt voorzien voor de weekendverblijven in de meest kwetsbare zones. Toekomstperspectieven voor zonevreemde weekendverblijven is niet gewenst. De zones Broekstraat noord en het geregulariseerde deel van Ritseldonk wenst de gemeente te behouden als zones voor verblijfsrecreatieve infrastructuur, afgestemd op de omgeving;
- Behoud van de duidelijke grens tussen de vallei en het met naalddhout beboste stuifzandcomplex van de Asberg;
- Voor recreanten zoals wandelaars en vissers moet gezocht worden naar een evenwicht tussen het toelaten van recreatief medegebruik en het vermijden van 'overrecreatie' van de kwetsbare zones door 'afsluiting'.

- Een aandachtspunt voor de gemeente Westerlo is het overstort dat momenteel gelegen is ter hoogte van de Marliebrug en waar de gemeente het nodig acht een nieuw retentiebekken te bouwen.

Figuur 3-24. Visie op de deelruimte Grote Nete (uit: GRS Westerlo)

4 Bestaande feitelijke toestand

Kaart 1a. Bestaande feitelijke toestand: luchtfoto met aanduidingen (fluviaal)

Kaart 1b. Bestaande feitelijke toestand: luchtfoto met aanduidingen (pluviaal)

Voor de bespreking van de bestaande feitelijke toestand wordt het plangebied opgesplitst in vier deelplannen. De opdeling in deelplannen heeft verder geen inhoudelijke betekenis en heeft louter tot doel de leesbaarheid te verhogen.

- Deelplan 1. Vallei van de Grote Nete en Wimp van Hellebrug tot Nieuwendijk. Dit deelplan wordt begrensd door de Bevelsesteenweg in het noorden en de Nieuwendijk in het zuiden. De oost- en westgrens van het plangebied wordt meebepaald door de reeds herbevestigde agrarische gebieden rond Wiekevorst en Itegem.
- Deelplan 2. Vallei van de Grote Nete van Nieuwendijk tot Hoog Heultje. Dit deelplan wordt begrensd door de bebouwde kernen van Hallaar, Heist-centrum, Booischat en Hulshout en linten aan de rand van de vallei. De noord- en zuidgrens van het plangebied worden meebepaald door de reeds herbevestigde agrarische gebieden. Het gebied is begrensd door de L. Carréstraat in het oosten, de N15 in het zuiden en de Grote Baan in het noorden.
- Deelplan 3. Vallei van de Grote Nete van Hoog Heultje tot N19. Dit deelplan wordt begrensd door de bebouwde kernen en linten aan de rand van de vallei. De noord- en zuidgrens van het plangebied worden meebepaald door de reeds herbevestigde gebieden. Het gebied is begrensd door Hoog Heultje in het westen, de N15 in het zuiden en de N19 in het oosten.
- Deelplan 4. Vallei van de Grote Nete van N19 tot E313. Dit deelplan wordt in het noorden, van west naar oost, begrensd door achtereenvolgens de N19, de Zammelseweg en de E313.

4.1 Deelplan 1. Vallei van de Grote Nete van Hellebrug tot Nieuwendijk

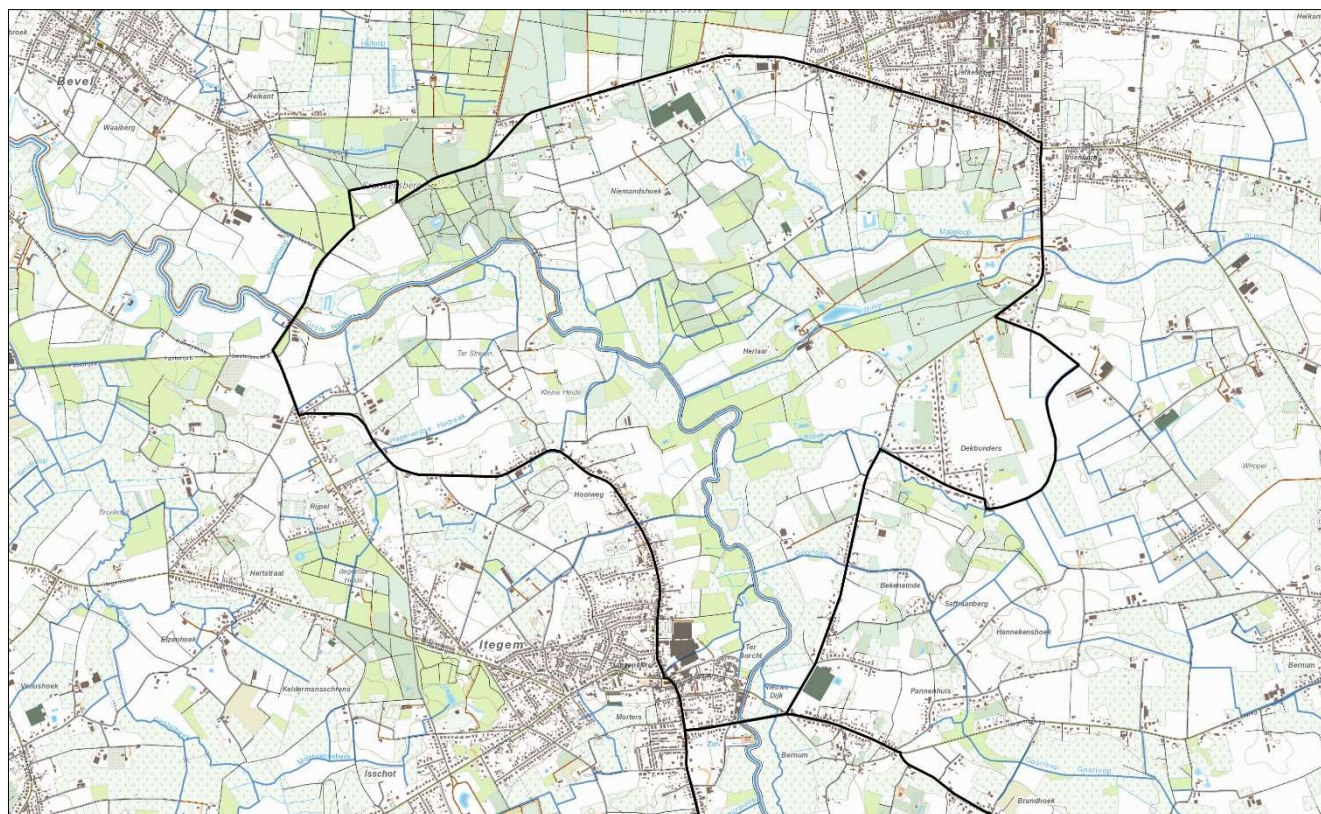
4.1.1 Algemene ruimtelijke situering

Deelplan 1 omvat de vallei van de Grote Nete van Itegem tot de Hellebrug. In dit valleideel omvat het mondingsgebied van de Wimp die vanuit het oosten vloeit de Wimp die in Herenthout ter hoogte van het kasteel van Herlaar bij de Grote Nete komt.

De Bevelsesteenweg vormt de noordelijke grens van de vallei die gevormd wordt door de hoger gelegen Merodese bossen en de kern van Herenthout. De oost- en westgrens van het plangebied wordt meebepaald door de reeds herbevestigde agrarische gebieden rond Wiekevorst en Itegem. De 's Herenweg/Itegemse steenweg die de dorpskern van Itegem in het zuiden met die van Herenthout in het noorden verbindt, loopt aan de oostkant van het deelplan. Binnen dit deelplan komen geen woonkernen voor, noch bedrijven. Dwars op de Grote Nete wordt het deelplan doorkruist door een lokale fietsroute (knooppunten). Langs de Grote Nete loopt een lokaal wandelpad. Er zijn geen Seveso-bedrijven, leidingsstructuren of hoogspanningslijnen in de onmiddellijke omgeving.

Het deelplan heeft betrekking op het grondgebied van de gemeenten Heist-op-den-Berg, Herenthout en Nijlen.

Figuur 4-1. Situering deelplan 1

4.1.2 Fysisch systeem (disciplines water en bodem)

Het fysisch systeem in dit deelplan wordt bepaald door de vallei van de Grote Nete en de samenvloeiing van Grote Nete, Wimp, Maasloop en Otterloop. Ten noorden van Itegem buigt de vallei af naar het westen ter hoogte van enkele hoger gelegen donken zoals de Kruiskensberg en Niemandshoek. De laagst gelegen en overstromingsgevoelige delen van de vallei bestaan uit natte zandleembodems en natte kleibodems. Die iets hoger gelegen flanken zijn niet overstromingsgevoelig en bestaan uit natte zandbodems.

De Grote Nete binnen dit deelplan maakt deel uit van het waterlichaam Getijdennetes. De stroomopwaartse grens van dit waterlichaam (en dus van het getijdegevoelige deel van de Grote Nete) valt samen met de stroomopwaartse grens van het deelplan. Voor de Getijdennetes en de zijlopen Wimp en Goorloop, die binnen het deelgebied uitmonden in de Nete, is in het kader van de stroomgebiedbeheerplannen een specifieke doelstelling voor de “goede ecologische toestand” (of goed ecologisch potentieel) gedefinieerd. Voor deze waterlopen is ook een toestandsbeoordeling beschikbaar.

Tabel 4-1 Voornaamste oppervlaktewaterlichamen binnen Deelplan 1 – administratieve kenmerken.

Naam waterlichaam	Beheerder	Code waterlichaam	Indeling	Categorie
Getijdennetes	De Vlaamse Waterweg	VL08_132	Vlaams Waterlichaam	Bevaarbaar
Wimp	VMM	VL05_131	Vlaams Waterlichaam	Geklasseerd, eerste categorie
Goorloop	Provincie	L111_1071	Lokaal waterlichaam van 1 ^e orde	Geklasseerd, tweede categorie

Op basis van de meest recente beoordelingsfiches en van de informatie opgenomen in het bekkenspecifieke deel voor het Netebekken van het Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 voor de Schelde kan de toestand van de oppervlaktewaterlichamen gegeven worden. We beperken ons hier tot een overzicht van de kwaliteitselementen die bepalend zijn voor de ecologische toestand, aangezien we niet verwachten dat de chemische toestand van de waterlichamen zal beïnvloed worden door het project. De drie waterlichamen hebben een statuut “sterk veranderd”.

- De waterkwaliteit van de Getijdenete laat op dit moment nog sterk te wensen over. Macroinvertebraten scoren slecht, fytoplankton en macrofyten ontoereikend. Het biologisch kwaliteitselement ‘vis’ scoort matig. Er is een normoverschrijding voor fosfor. De eindscore voor de ecologische toestand is slecht.

- Ook de waterkwaliteit van de Goorloop scoort niet goed. Macroinvertebraten scoren slecht en vis ontoereikend. De andere biologische elementen zijn niet bepaald of niet relevant. Er is een normoverschrijding voor fosfor, de concentratie opgeloste zuurstof is ontoereikend en het zomergemiddelde voor stikstof (totaal) is verhoogd. De eindscore voor de ecologische toestand is slecht.
- Voor het deelbekken van de Wimp is de toestand beter. De biologische parameters macrofyten en macroinvertebraten scoren al goed. Vissen en fyto-benthos zijn nog ontoereikend. Als gevolg daarvan is de overkoepelende beoordeling voor de ecologische toestand ook ontoereikend. De fysico-chemische parameters doen het redelijk goed. Enkel totaal fosfor en en opgeloste zuurstof schommelen op de grens tussen matig en goed. Pesticiden zijn nog een probleem.

De kaarten met de overstromingsgevoelige gebieden geven de overstromingskansen vanuit de rivieren (fluviaal) en bij intense neerslag (pluviaal). De laagstgelegen delen van de valleien van Grote Nete, Maasloop en Leibeek zijn overstromingsgevoelig.

Het Tertiair substraat wordt gevormd door de Formatie van Diest (Mioceen, 23,8 tot 5,3 miljoen jaar geleden), dat bestaat uit een grof, glauconiethoudend zand met limoniethoudende concretiebanken (ijzerzandsteen). In de nabijgelegen getuigenheuvel Kruiskensberg komt deze laag aan de oppervlakte. Gedurende de ijstijden van het Quartair werd het Tertiaire landschap diep ingesneden door de ondertussen ontstane Grote Nete, die vooral in de korte zomerperioden smeltwater meebracht. Tijdens de laatste ijstijd (Weichseliaan, 115 000 tot 10 000 jaar geleden) werden de Tertiaire afzettingen bedekt door zandleem van niveo-eolische oorsprong. Gedurende de tussenijstijden verhoogde de erosiebasis van de Grote Nete ten gevolge van de stijging van het zeepeil, waardoor fluviatiel materiaal werd afgezet. Aldus vormde de rivier haar eigen alluviale vlakte.

In de nabijheid van de meer naar het westen gelegen Kruiskensberg werd het Pleistoceen materiaal (2,6 miljoen tot 10 000 jaar geleden) waarschijnlijk weg geërodeerd door verstuivingen en afspoelingen. Tijdens het Holocene (10 000 jaar geleden tot heden) werden de Tertiaire zanden door verstuiving en/of colluvatie in de onmiddellijke omgeving verspreid en overdekten ze ofwel de verweringsbodems van het Tertiair ofwel de relicten van het Pleistoceen. Anderzijds was er de verstuiving van het zandig materiaal uit de valleien, waardoor grote oppervlakten werden bedekt met stuifzand.

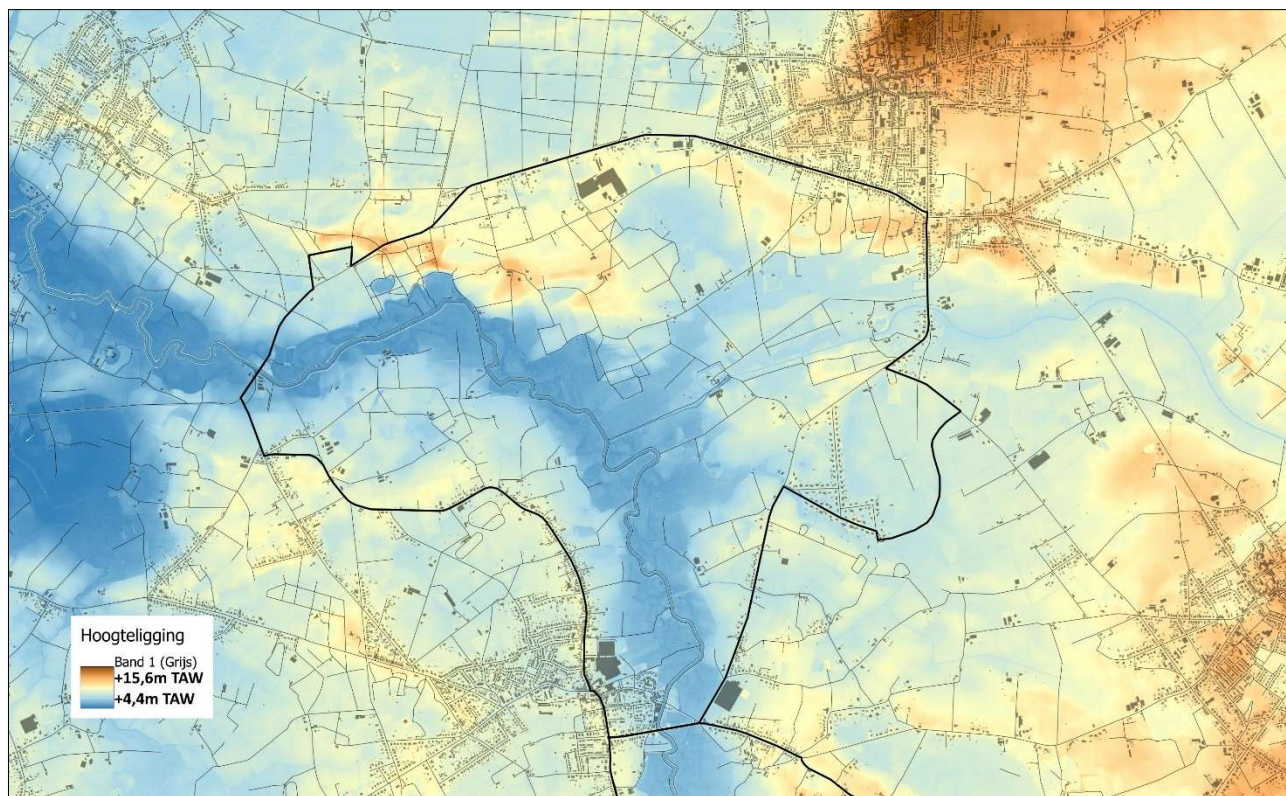
In de vallei van de Grote Nete worden de recentste Quartaire afzettingen aangetroffen. Alluviaal materiaal werd nog afgezet tijdens het Subatlanticum (2600 jaar geleden tot heden) en mogelijk tijdens het Subboreaal (5000 tot 2600 jaar geleden). In de laagste delen van de vallei(en) werd veen gevormd. Ter hoogte van het deelplan bevindt zich, onder de Quartaire afzettingen het Mioceen aquifersysteem, welke begrensd wordt door het Boom aquitard.

De geologische geschiedenis zoals hierboven beschreven is in grote mate van toepassing voor de vier deelplannen.

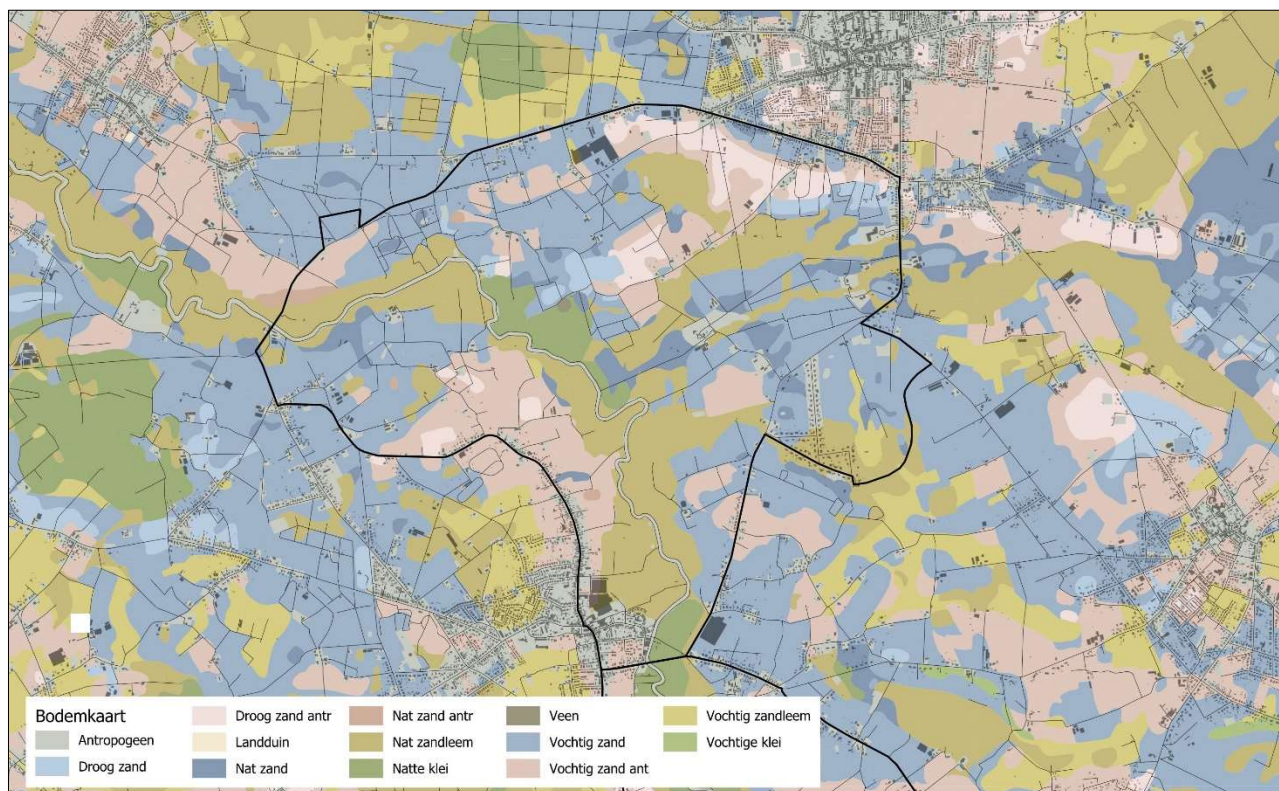
Binnen deelplan 1 komen geen waardevolle bodems voor. Er zijn een beperkt aantal OVAM-bodemonderzoeken gekend in de omgeving. Het betreffen enkele oriënterende bodemonderzoeken, voornamelijk in het noorden van het deelplan. Ter hoogte van de Grote Nete werd recent (29-02-2024) een beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd (OVAM-dossier 75542). Dit onderzoek wijst op de aanwezigheid van een lokale bodemverontreiniging van bodem en/of grondwater binnen het deelplan.

De bodems binnen de gemeente Heist-op-den-Berg blijken zeer weinig erosiegevoelig. In het noorden van het deelplan komen enkel erosiegevoelige gebieden voor langs de Grote Nete (erosiegevoeligheidskaart watertoets).

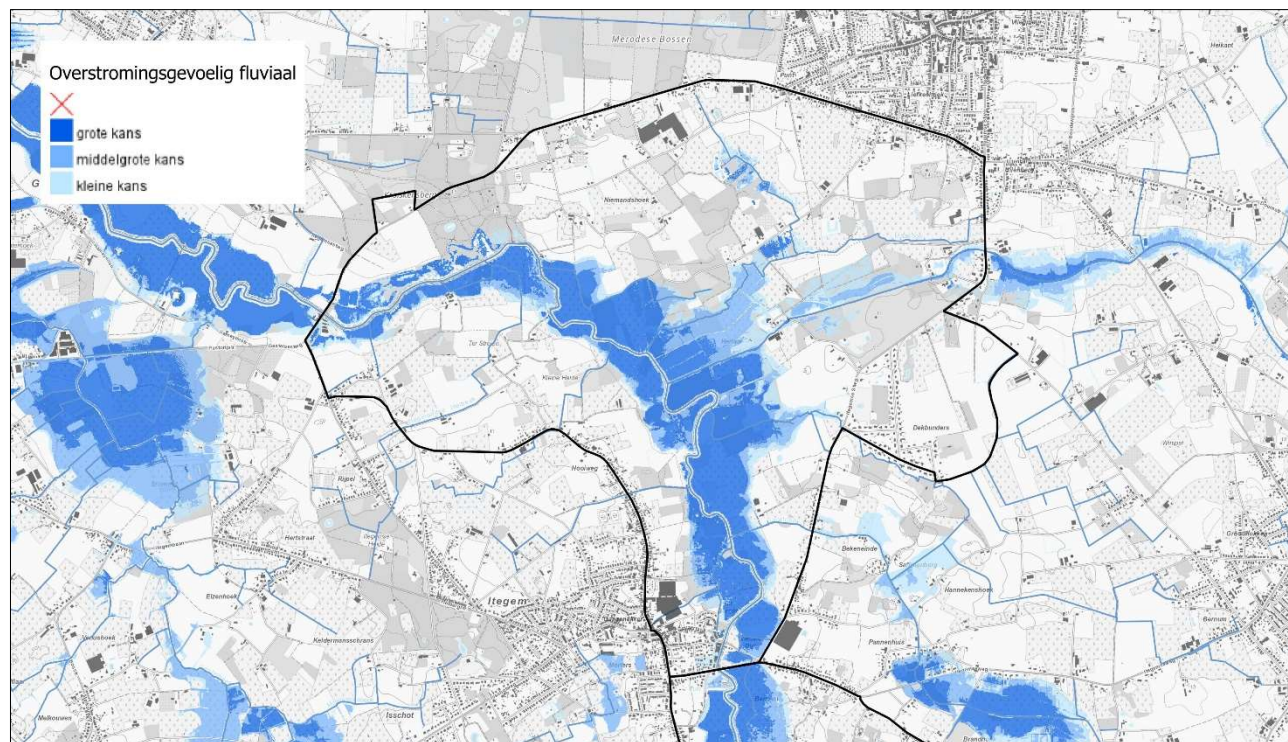
Figuur 4-2. Hoogteligging, deelplan 1

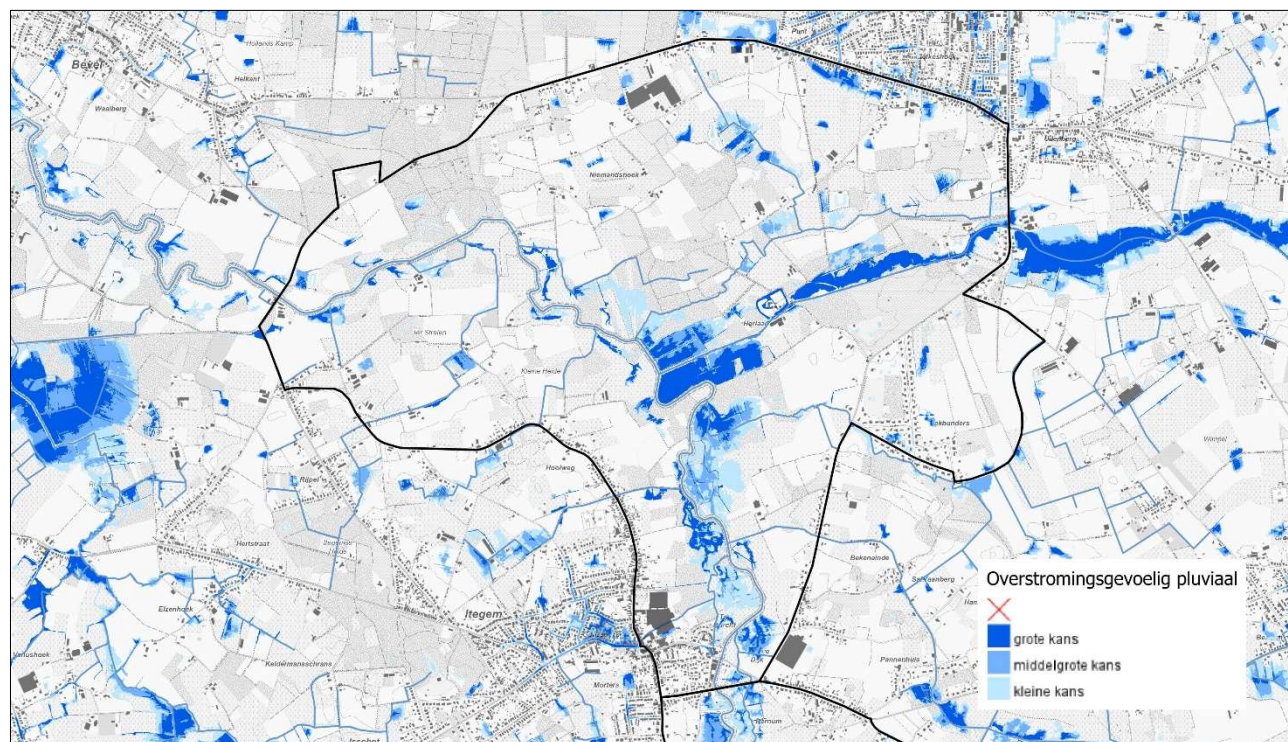
Figuur 4-3. Bodemkaart, deelplan 1

Figuur 4-4. Fluviaal overstromingsgevoelige gebieden (Watertoetskaart 2023) deelplan 1

Figuur 4-5. Pluviaal overstromingsgevoelige gebieden (Watertoetskaart 2023) deelplan 1

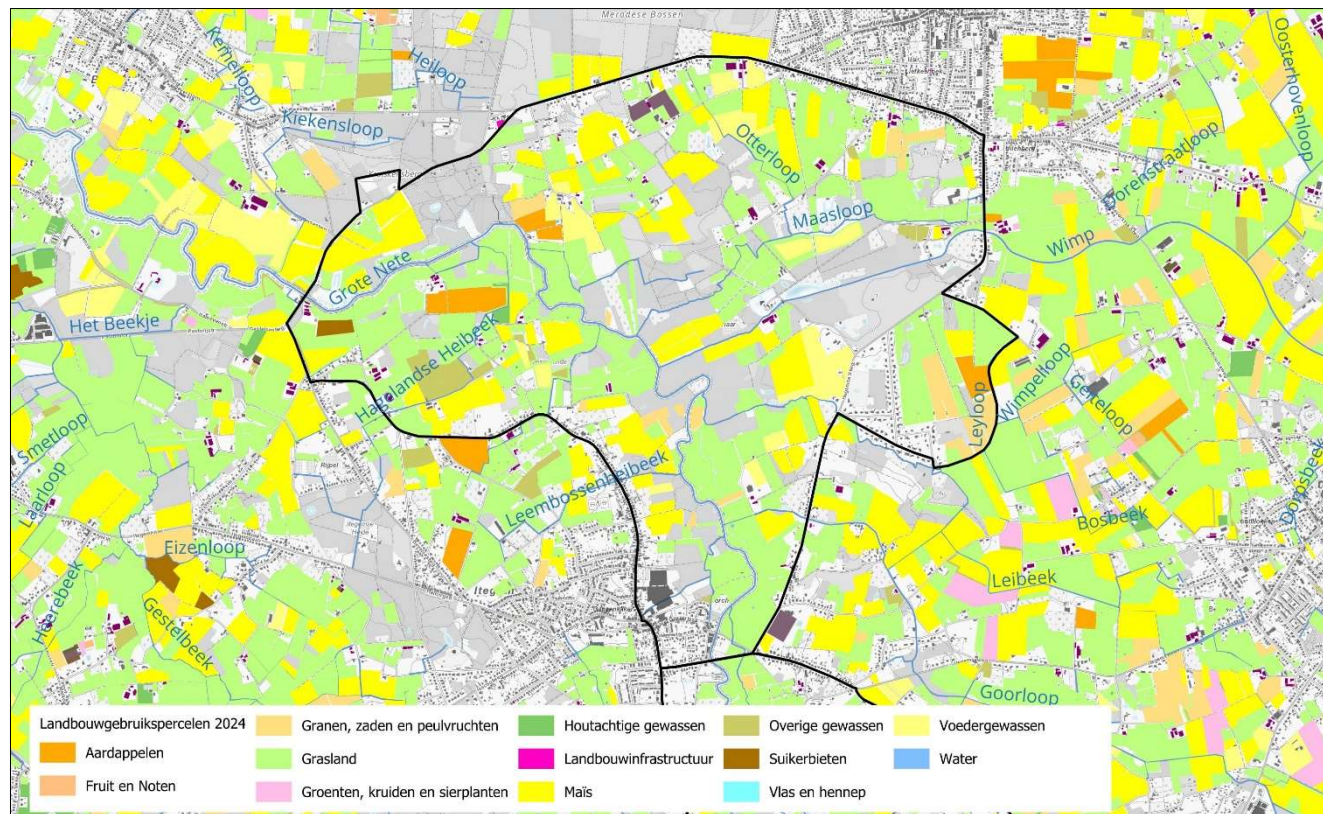

4.1.3 Agrarische structuur

De natte overstromingsgevoelige valleigronden zijn historisch in gebruik als grasland. Op de hoger gelegen flanken worden in hoofdzaak voedergewassen zoals maïs geteeld.

Volgens de LIS-analyse (2019)¹⁸ is binnen dit deelplan is ca. 540 ha (ca. 55% van de oppervlakte) geregistreerd als landbouwgebruik en in gebruik door 87 landbouwbedrijven waarvan 27 hun bedrijfszetel binnen het plangebied hebben liggen, voornamelijk aan de rand van de vallei. Het gaat vooral om melkvee- en gemengde bedrijven naast enkele varkensbedrijven, gespecialiseerde- en landbouwverwante bedrijven. In het noordelijk deel (Niemandshoek, Herlaar) is het landbouwgebied ruimtelijk-functioneel minder samenhangend en worden landbouwpercelen afgewisseld met bos. De lagergelegen valleigronden worden op de landbouwstructuurkaart als ‘minder geschikt ruwvoedergebied’ of ‘minder geschikt grasland’. De hoger gelegen valleiflanken zijn in hoofdzaak als ‘ruwvoedergebied’ getypeerd.

Figuur 4-6. Landbouwgebruiksperselen (2024), deelplan 1

4.1.4 Natuurlijke structuur (discipline biodiversiteit)

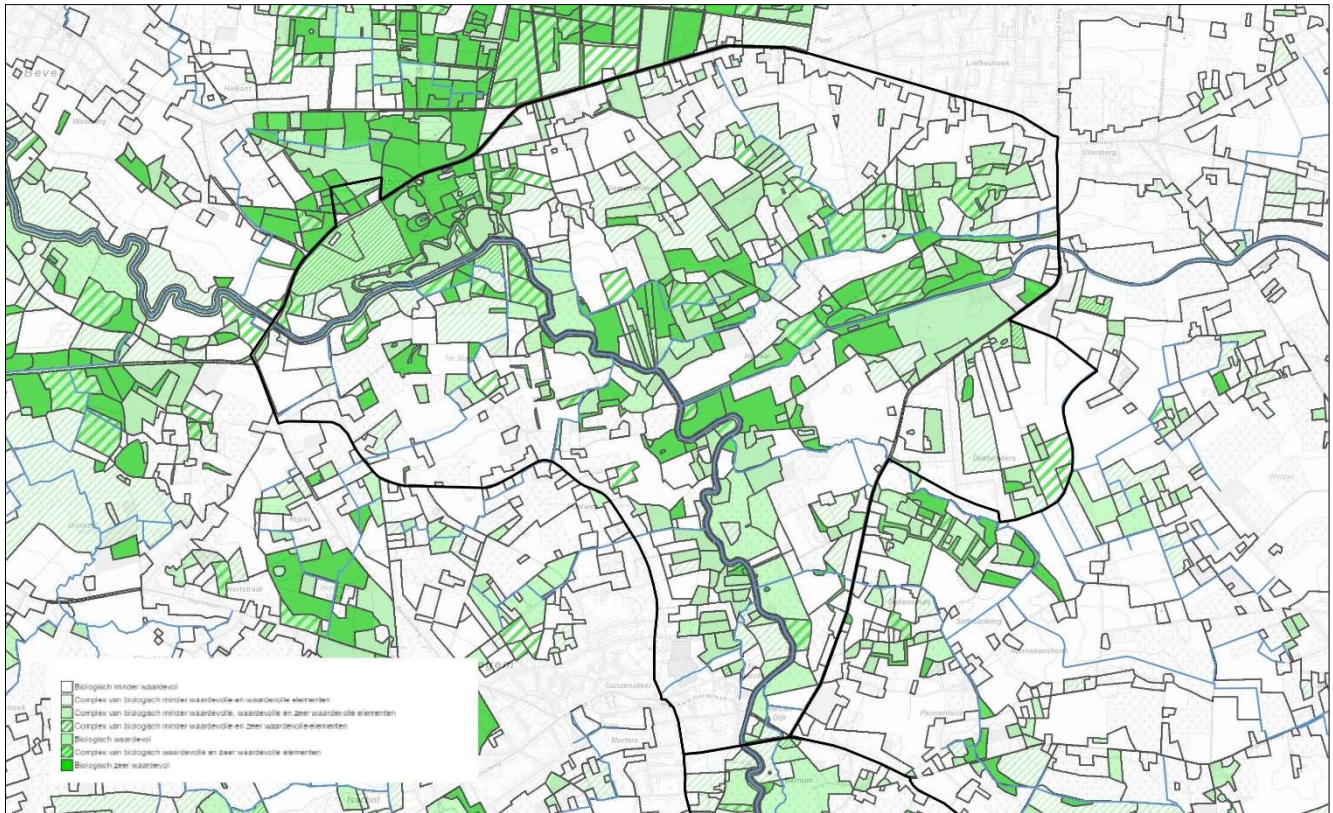
In dit stroomafwaartse deel wordt de vallei gekenmerkt door een waardevol graslandencomplex langsheen zijbeken als Maasloop, Goorloop en diverse Leibeken. De afwisseling van natte hooi- en weilanden, natte ruigten, wilgenstruwelen en populierenaanplantingen vormt een ecologische eenheid. Deze valleigronden zijn overstromingsgevoelig. De vallei van de Wimp wordt voornamelijk gekenmerkt door bossen en grasland. Ook hier zijn overstromingsgevoelige gebieden aanwezig. De Otterloop, Maasloop en Leibek stromen door hoger gelegen gebieden waar kleinschalige, grondgebonden landbouw het landschap bepaalt, maar waar daarnaast ook natuurwaarden terug te vinden zijn.

Bosjes komen verspreid in de vallei voor. Het gaat om spontane verbossingen en aanplanten. De bossen zijn allen recent van oorsprong en hebben nauwelijks een oud-bosvegetatie. Uitzondering is de omgeving van het kasteeldomein Herlaar met oude eiken en beukenbestanden en op Kruiskesberg met enkele verspreide bestanden. Op open plekken van de zandige Kruiskesberg komt gedegradeerde heide voor.

Het landschapsecologisch functioneren verklaart het historische en actueel voorkomen van de natuurwaarden. Van groot belang is het samenhangend voorkomen van de verschillende natuurtypen.

¹⁸ Deze analyse genaamd LandbouwImpactStudie van het Departement Landbouw en Visserij betreft een statistische analyse van de bestaande landbouw in het plangebied en het belang van de geregistreerde landbouwgebruiksperselen voor de betrokken landbouwers. In het MER zal deze geactualiseerd worden.

Figuur 4-7. Biologische waarderingskaart, deelplan 1

De verschillen in stroomkuilenpatroon, meandering, aanslibbingen en afkalven uit zich in een grote variatie in natuurwaarden:

- **Rivier.** De grote variatie in stroomsnelheid, stroomdiepte en bodemsubstraat in de rivier uit zich in een hoge en zeldzame biodiversiteit. De variatie in levensgemeenschappen geldt zowel bij fauna als bij flora en dat zowel in de waterkolom als in de bodemzone, op het wateroppervlak als in de oeverzone. De waterkwaliteit is eveneens essentieel. Waar de situatie sinds de tweede helft van de twintigste eeuw dramatisch achteruitging, is sinds begin deze eeuw sterke verbetering merkbaar. Voor kwetsbare soorten is de waterkwaliteit nog onvoldoende.
- **Vallei met moerasvegetatie (inclusief moerasbos).** Door de permanent hoge grondwatertafel en de winterse overstromingen zijn de abiotische vereisten aanwezig voor riet-, ruigte- en moerasvegetaties. In zones zonder specifiek beheer treedt een natuurlijke verbossing op met voornamelijk wilg, zwarte els en es en ontstaan alluviale broekbossen. Onder invloed van de getijden gedijt het type met de langbladige wilgen of de zachthoutooibossen. Onder niet-jaarlijks beheer houden soortenrijke (riet)ruigten stand. In de meest natte condities (depressies, kolken, afgesneden meanders) ontwikkelen zich kenmerkende laagveen vegetaties die aanleiding geven tot de ontwikkeling van veenbodems. De daling van het grondwaterpeil (verdroging) in de vallei is nefast voor deze veenbodems.
- **Vallei met grasland.** In zones waar in dezelfde omstandigheden een historisch landbouwbeheer wordt gevoerd, evolueren de alluviale vlakten naar mesofiele graslanden. Dottergraslanden komen voor aan de rand van de vallei waar een kwelinvloed mee bepalend is. Hierbij ontstaat een evenwicht tussen de voedselrijke afzettingen afkomstig van de overstromingen en het verschrallende effect door de jaarlijkse afvoer van de vegetatie. Een eventuele nabegrazing in de nazomer zorgt voor structuurvariatie.
- **Overgangen vallei met hogere zandgronden.** Op enkele plaatsen in de vallei is er nog een landschappelijk en ecologisch vrij intacte overgang tussen riviervallei en hoger gelegen zandgronden. Deze overgangen zijn belangrijk omdat ze de gradiëntzone vormen tussen nat/voedselrijk en droog/voedselarm. Bij langdurige hoge waterstanden treedt in deze zone het kwelwater uit en zorgt voor een zuurbufferend vermogen. In deze, iets meer basenrijke omstandigheden, treft men zeldzame vegetatiegemeenschappen aan.

Door de huidige verstoring van de natuurlijke dynamiek in de rivier zijn vele organismen daar nu zeldzaam geworden. Door de gestoorde hydrologische relatie tussen de rivier en haar vallei is de ecologische relatie gedegradeerd. Diverse organismen zijn immers voor hun levenscyclus zowel gebonden aan de rivier als aan de vallei.

4.1.5 Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed

Het cultuurhistorisch landschap op de Ferrariskaart en de oude topografische kaarten geeft duidelijk de relatie aan tussen het grondgebruik, de landschapsstructuur en de bodem met enerzijds beemden in de natte valleien van de waterlopen en anderzijds akkers omgeven door houtkanten of hagen en grootschalige akkercomplexen op de hogere gronden met plaggenbodems.

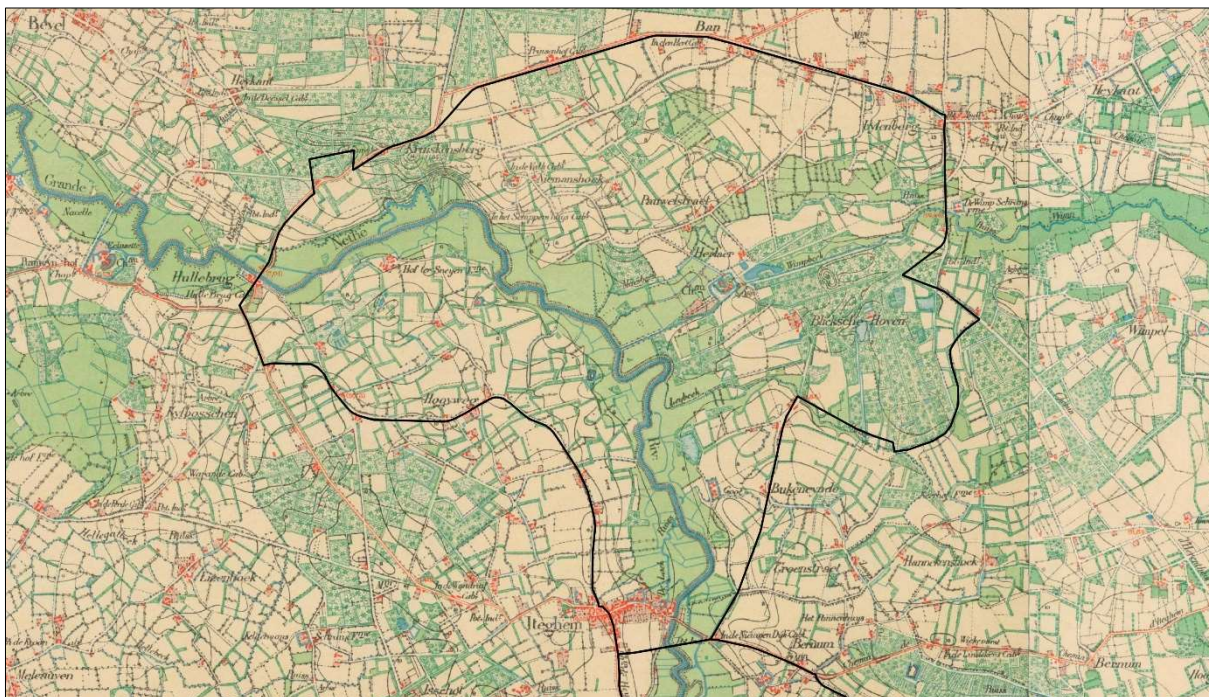
Het wegenpatroon, oude loofbossen en dreven, de hooilanden en de perceelsstructuur referen duidelijk naar de geschiedenis van het landschap sinds de achttiende eeuw. Van historisch belang zijn het kasteel van Herlaar (grondvesten eind dertiende eeuw, heropbouw in 1704) en het molenhuis (vijftiende eeuw) met de watermolen en zijn spaarbekken.

In het noordwesten van dit gebied bevindt zich de herberg 't Schipke. Deze herberg, eertijds ook veerhuis, klimt op tot het tweede kwart van de 19de eeuw en bevindt zich aan de Grote Nete. De herberg is toegankelijk via een eikendreef. Tot in de 19de eeuw was deze omgeving zeer moerassig en bijgevolg onbewoond. Door het uitvoeren van dijkwerken en de aanleg van afwateringsgrachten kwam hierin verandering; in 1844 kwam het Schipke voor het eerst voor op het kadaster. Vanaf 1900 was het in gebruik als herberg, veer en hoeve; in 1949 werd een voetbrug geplaatst met als gevolg dat het veer kort nadien werd afgeschaft.

Ook archeologisch is het gebied zeer interessant. Hogere, droge plaatsen in de nabijheid van beken en rivieren vormden ideale vestigingsplaatsen. Zo zijn er in het plangebied nederzettingssites te verwachten op de donken in de vallei en de naar de vallei afdalende flanken. De droge, zandige rug van de Kruiskensberg is hier een voorbeeld van. Langs de Nete en vooral langs de afgesneden meanders zijn diverse vondstlocaties uit de steentijd bekend. Er zijn vondsten van (rituele) deposities, restanten van aanmeerplaatsen, bruggen, knuppelpaden, varend erfgoed, enz. Stuifduinen, plaggenbodems en alluviale sedimenten in (fossiele) valleien kunnen bovendien archeologische sites afdekken en daarmee voor een uitstekende bewaring zorgen.

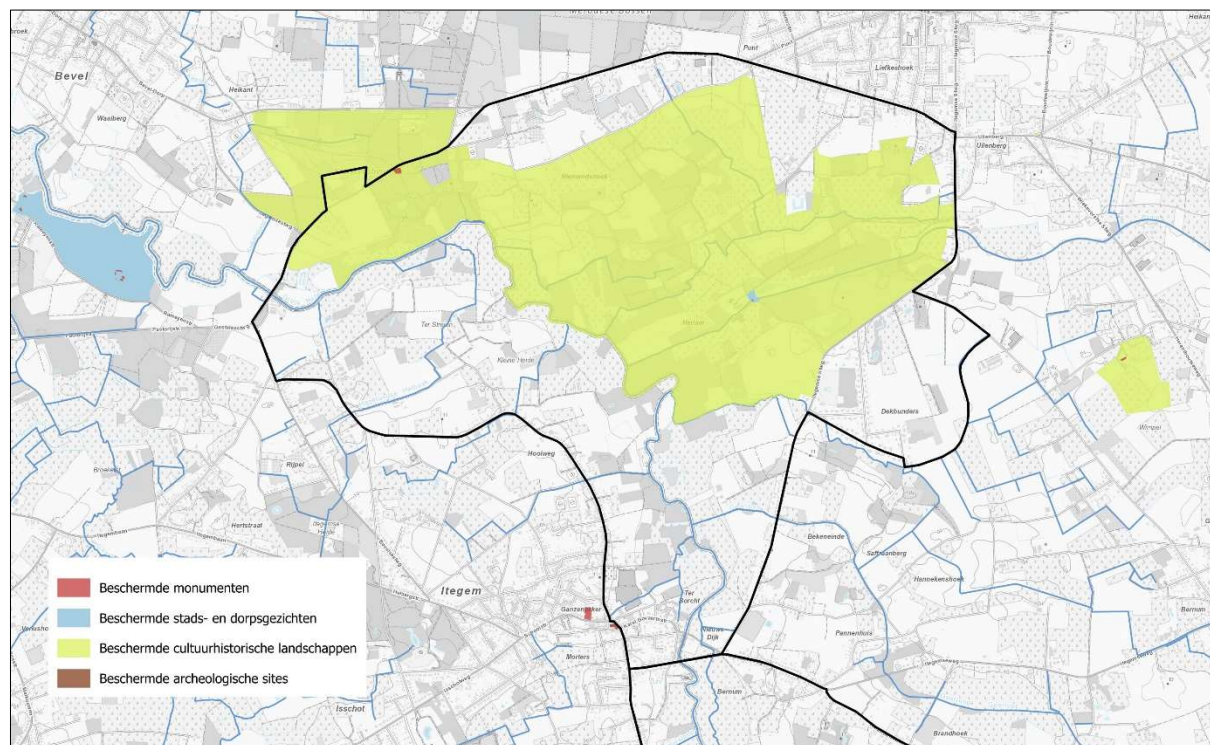
Het gebied ten noorden van de Grote Nete met de Kruiskensberg en de vallei van de Wimp is beschermd als cultuurhistorisch landschap. Bedevaartsoord de Kruiskensberg is beschermd als monument¹⁹. Het is een oude bedevaartsplaats teruggaand tot de 13^e eeuw met kapel (1861) en ijzeren kruis (1864) en zeven omringende kapelletjes met een kruisweg, gelegen op een hoogte met aan de voet vijf waterputten (1691) als symbool van de wonden van de gekruisigde Christus. De watermolen bij het kasteel van Herlaar is een beschermd dorpsgezicht.

Figuur 4-8. Topografische kaart (MGI, 1891), deelplan 1

¹⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/4231>

Figuur 4-9. Beschermd cultuurhistorische landschappen, beschermd stads- en dorpsgezichten, beschermd monumenten en beschermd archeologische sites, deelplan 1

4.1.6 Woon- en leefstructuur

De kernen van Itegem en Herenthout liggen buiten het plangebied. Binnen het plangebied zijn er tal van verspreid gelegen zonevreemde woningen en ook een aantal zonevreemde recreatieve terreinen (vnl. visvijvers met weekendverblijven).

Binnen dit deelplan liggen er geen gebieden met bestemming wonen behoudens kleine randpercelen. Ter hoogte van de Kruiskensberg (Nijlen) is een zone bestemd als gebied voor dagrecreatie en als gebied voor verblijfsrecreatie. Het (overstromingsgevoelig) deel van het industriegebied bij Heist-op-den-Berg ligt binnen de plancontour. Een deel van de overstromingsgevoelige vallei is bestemd als gebied voor openbaar nut.

Het plangebied wordt frequent bezocht door fietsers en wandelaars. Er lopen verschillende wandelroutes en fietsroutes doorheen het plangebied, ook op de dijken langs de Grote Nete. Een van de attracties in het gebied is Kruiskensberg. Via diverse knooppunten kunnen de fietsers en wandelaars aansluiting vinden met andere routes die uit het valleigebied lopen naar de omliggende dorpskernen of naar andere openruimtegebieden.

4.1.7 Algemene luchtkwaliteit en geluidsklimaat

De omgeving van deelplan kan als relatief geluidsarm beschouwd worden. Volgens de strategische geluidsbelastingkaarten (Lden en Lnight 2021) zijn er geen grote geluidsproducerende bronnen aanwezig.

In de bestaande toestand zijn de fijnstofgehalten ter hoogte van het deelplan relatief laag. De $PM_{2,5}$ -concentratie bedroeg in 2023 tussen 7,6 en 10,5 microgram/ m^3 en de PM_{10} -concentratie tussen 16-20 microgram/ m^3 . Ook de stikstofdioxideconcentratie is relatief laag (in 2023 overwegend tussen 8 en 10 microgram/ m^3). Ter hoogte van het centrum van Itegem en invalswegen liggen deze hoger (in 2023 11-15 microgram/ m^3 tot heel lokaal 16-20 microgram/ m^3).

4.2 Deelplan 2. Vallei van de Grote Nete van Nieuwendijk tot Hoog Heultje

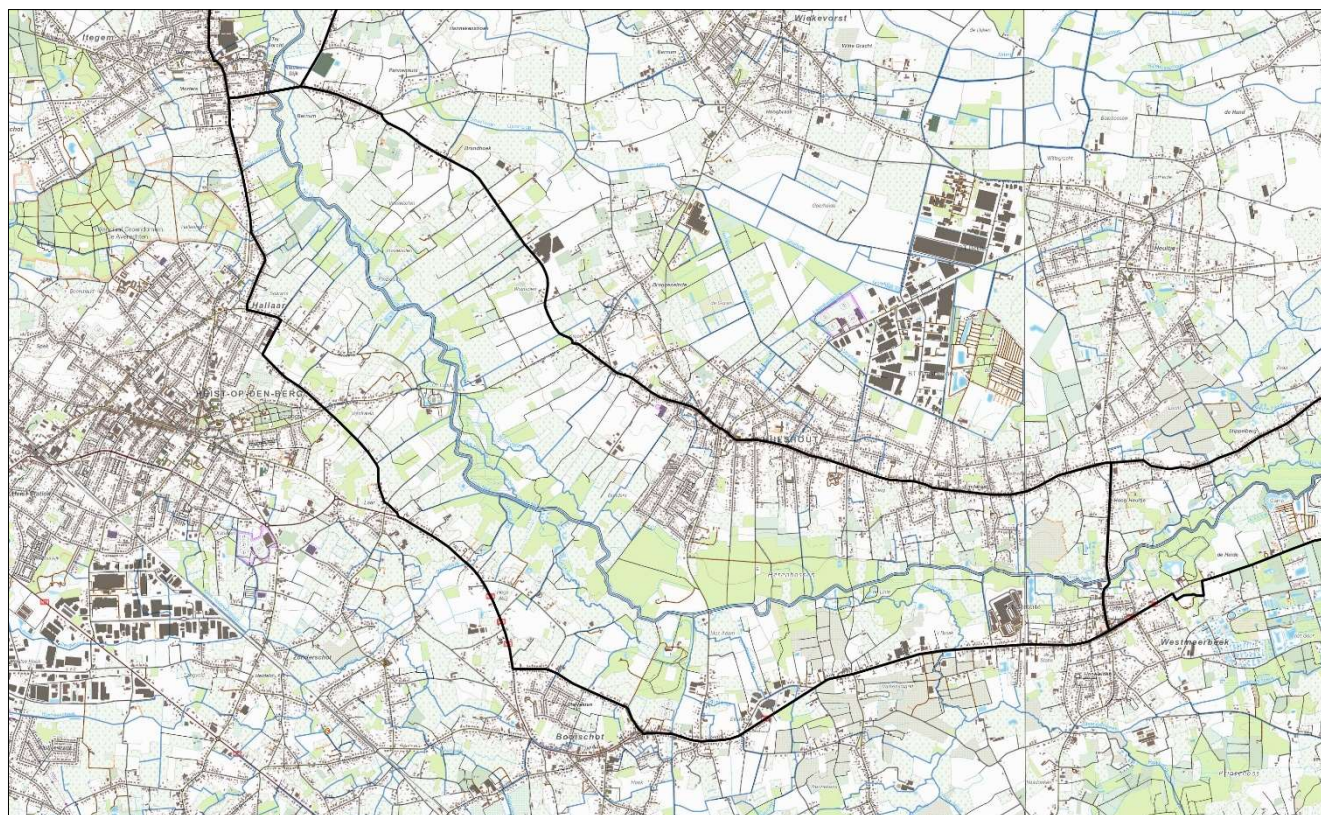
4.2.1 Algemene ruimtelijke situering

Deelplan 2 omvat enerzijds de vallei van de Grote Nete van Hoog Heultje tot Itegem met de Herenbossen.

Het plangebied voor de vallei wordt begrensd door de bebouwde kernen van Hallaar, Heist-centrum, Booischot en Hulshout en linten aan de rand van de vallei. De noord- en zuidgrens van het plangebied wordt meebepaald door de reeds

herbevestigde gebieden. Het deelplan is gelegen op grondgebied van de gemeenten Heist-op-den-Berg en Hulshout. Het gebied is begrensd door de L. Carréstraat in het oosten, de N15 in het zuiden en de Grote Baan in het noorden. Het gebied wordt doorkruist door enkele lokale fietspaden (knooppuntennetwerk), er bevindt zich ook een lokaal wandelroutenetwerk (voornamelijk zuidoostelijk deel). Binnen dit deelplan komen geen woonkernen voor, noch bedrijven. Er zijn geen Seveso-bedrijven, leidingsstructuren of hoogspanningslijnen in de onmiddellijke omgeving.

Figuur 4-10. Situering deelplan 2

4.2.2 Fysisch systeem (disciplines bodem en water)

Vele zijwaterlopen vervoegen de Grote Nete in dit gebied o.a. Steenkensbeek, Kleine Laak, Buggeneindse Laak, Bergebeek, Molenbeek, enz. Deze waterlopen vervullen een belangrijke rol in de afwatering van het gebied.

De Grote Nete binnen dit deelplan maakt deel uit van de waterlichamen Grote Nete III (van de grens met de Getijdennetes tot aan de monding van de Herseltse Loop) en Grote Nete II (van de monding van de Herseltse Loop tot de oostelijke grens van het deelgebied).

Tabel 4-2 Voornaamste oppervlaktewaterlichamen binnen Deelplan 2 – administratieve kenmerken.

Naam waterlichaam	Beheerder	Code waterlichaam	Indeling	Categorie
Grote Nete III	De Vlaamse Waterweg	VL08_125	Vlaams Waterlichaam	Bevaarbaar
Grote Nete II	De Vlaamse Waterweg	VL05_124	Vlaams Waterlichaam	Bevaarbaar
Bergebeek	Provincie Antwerpen	L107_740	Lokaal Waterlichaam van 1 ^e orde	Geklasseerd, tweede categorie
Herseltse loop	Provincie Antwerpen	L111_1062	Lokaal Waterlichaam van 1e orde	Geklasseerd, tweede categorie
Steenkensbeek	Provincie Antwerpen	L111_1063	Lokaal Waterlichaam van 1e orde	Geklasseerd, tweede categorie

Op basis van de meest recente beoordelingsfiches en van de informatie opgenomen in het bekkenspecifieke deel voor het Netebekken van het Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 voor de Schelde kan de toestandde oppervlaktewaterlichamen gegeven worden. We beperken ons hier tot een overzicht van de kwaliteitselementen die bepalend zijn voor de ecologische toestand, aangezien we niet verwachten dat de chemische toestand van de waterlichamen zal beïnvloed worden door het

project. Grote Nete II heeft het statuut van een “sterk veranderd” waterlichaam, de andere in de tabel vermelde oppervlaktewaterlichamen echter dat van een natuurlijk waterlichaam.

De waterkwaliteit van dit deel van de Grote Nete laat nog sterk te wensen over, en ging er in vergelijking met het vorige stroomgebiedbeheerplan nog verder op achteruit. Dit is o.a. te wijten aan de totale afwezigheid van macrofyten sinds 2013, met als gevolg een slechte beoordeling voor de ecologische kwaliteit. In 2019 kon wel het voorzichtig begin van een herstel vastgesteld worden. Voor de Grote Nete II zijn fyto-benthos, macroinvertebraten, totaal fosfor en geleidbaarheid ontoereikend. De parameter vis is er matig. Bij de specifiek verontreinigende stoffen zijn er zijn normoverschrijdingen voor kobalt, zink en nitriet. Ook Grote Nete III heeft een slechte ecologische toestand, al scoren fyto-benthos en macroinvertebraten hier matig in plaats van ontoereikend en is ook de score voor de chemische en fysico-chemische elementen iets beter.

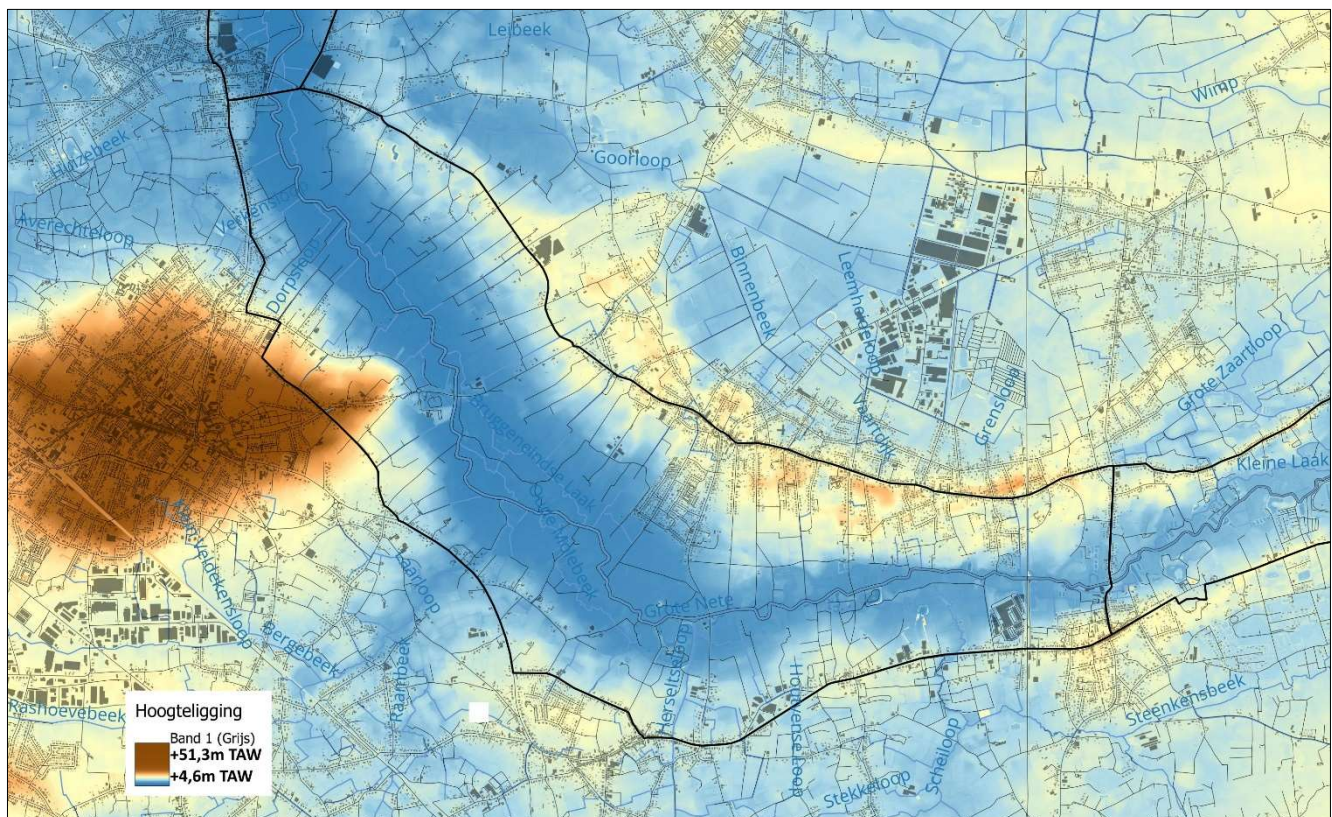
De ecologische toestand van de Bergebeek is iets beter, met een ontoereikende in plaats van een slechte score. De Herseltse Loop daarentegen scoort slecht, en ook hier ligt de slechte toestand van de macrofyten aan de basis hiervan. Ook bij de Steenkensbeek is dat het geval, maar daar heeft bovendien ook het fyto-benthos een slechte score. Opgelost kobalt vormt in elk van deze drie beken een probleem; bij de Steenkensbeek komt daar ook zink bij, en scoort de concentratie aan opgelost fosfor slecht.

Grote delen van de vallei zijn overstromingsgevoelig. Het effectief overstromingsgevoelig deel van de vallei bestaat in hoofdzaak uit natte kleibodems terwijl op iets hoger gelegen flanken vooral vochtige zandbodems voorkomen. Op een paar plaatsen komen veenbodems voor (noordelijk gedeelte van het deelplan). Voor de beschrijving van de ondergrond en de geologische geschiedenis wordt verwezen naar deelplan 1.

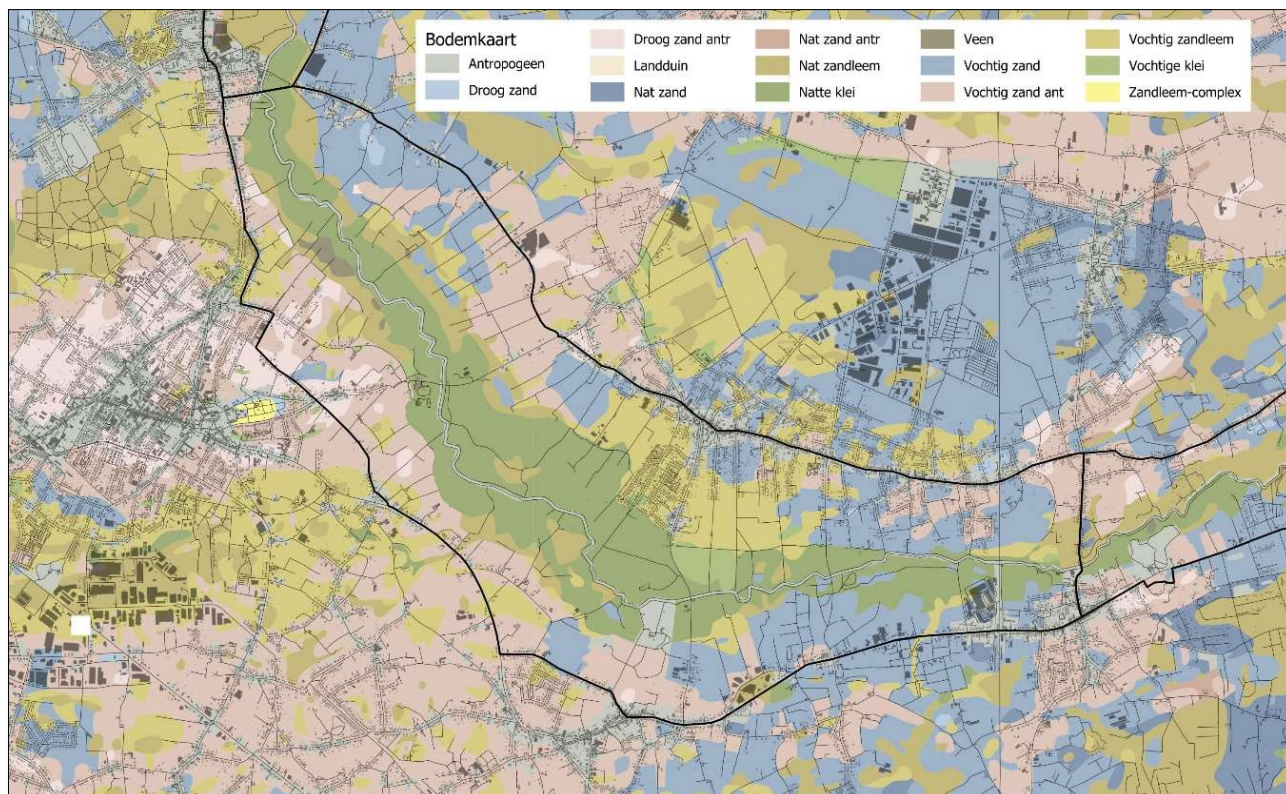
De bebouwing van Heist-op-den-Berg en Hulshout bevindt zich op hoger gelegen donken aan de rand van de vallei.

Er komt geen bodemkundig erfgoed voor. Binnen het deelplan zijn enkele gekende OVAM-bodemonderzoeken gelegen, het betreffen oriënterende en beschrijvende bodemonderzoeken. Ter hoogte van de Grote Nete werd recent (29-02-2024) een beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd (OVAM-dossier 75542). Dit onderzoek wijst op de aanwezigheid van een lokale bodemverontreiniging van bodem en/of grondwater binnen het deelplan. Net buiten de contour van het plangebied zijn in het verleden een aantal bodemsaneringsprojecten uitgevoerd. Deze zijn gelegen in het oosten (tussen de Grote Nete en de N15) en ten westen langs de Herentalsesteenweg, nabij Heist-op-den-Berg.

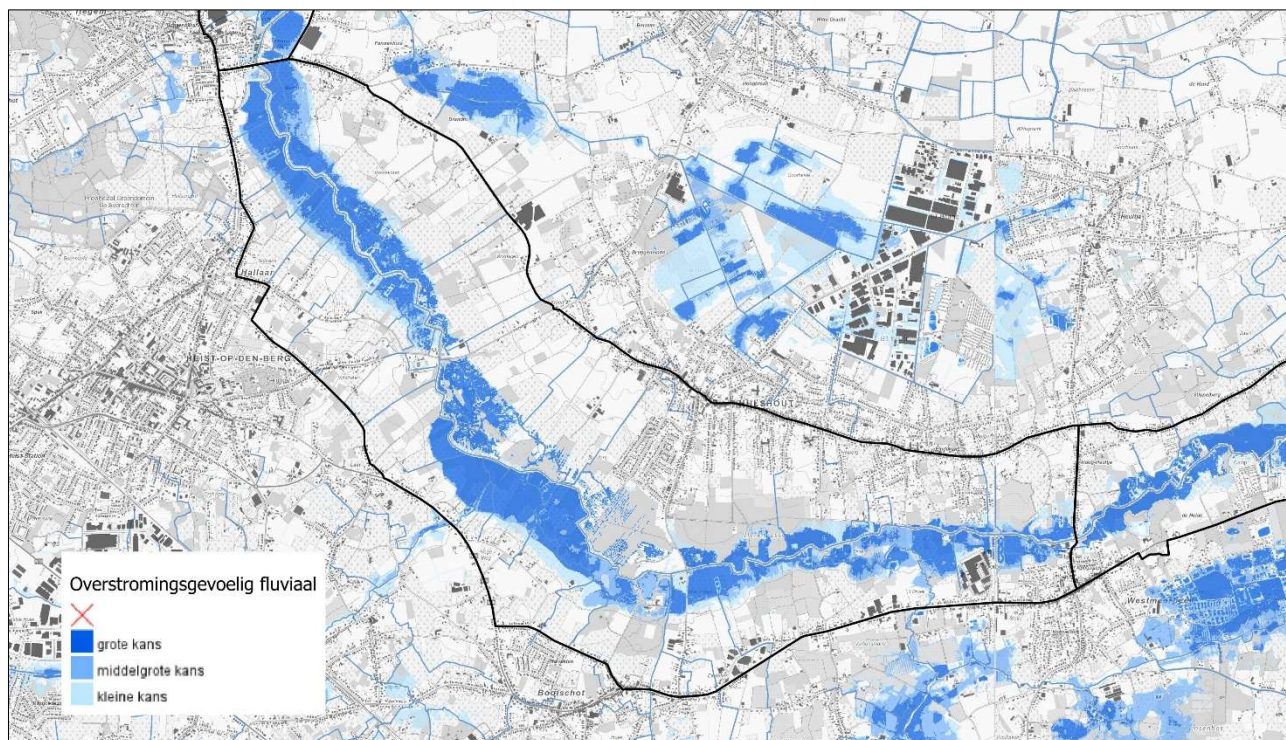
Figuur 4-11. Hoogteligging, deelplan 2

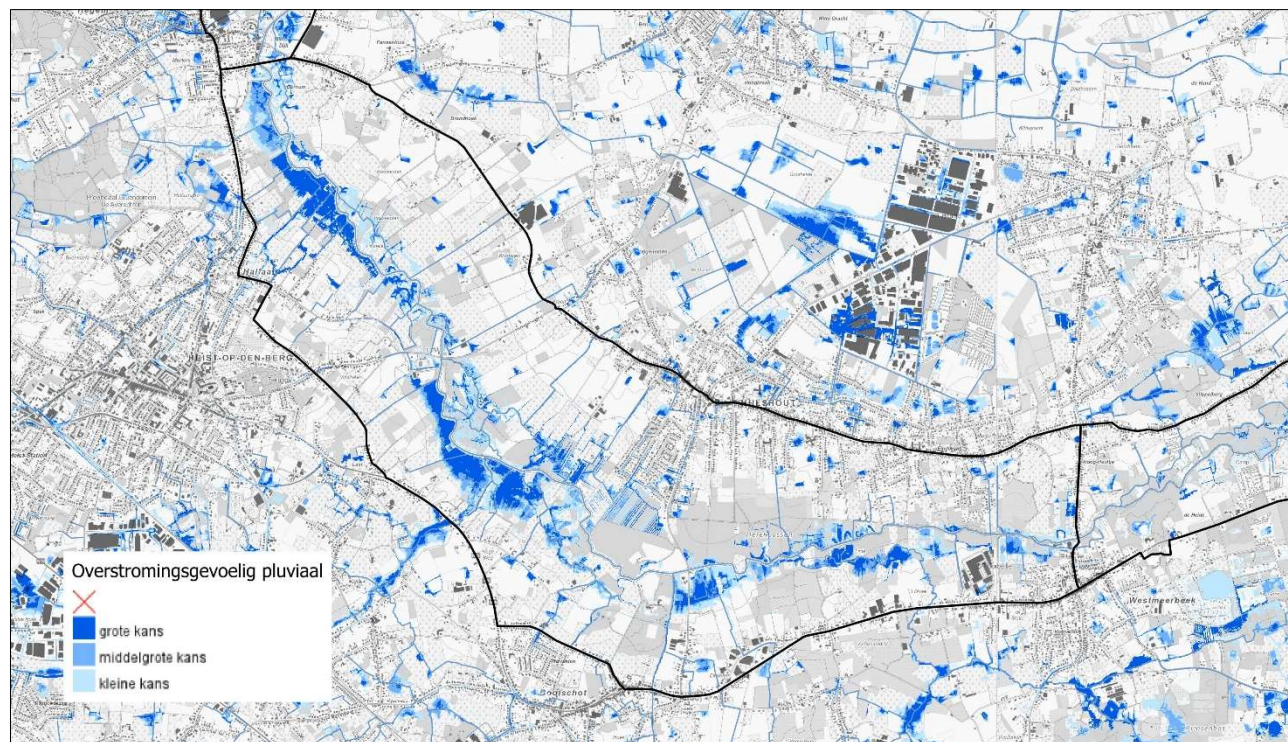
Figuur 4-12. Bodemkaart, deelplan 2

Figuur 4-13. Fluviaal overstromingsgevaar (Watertoetskaart 2023) deelplan 2

Figuur 4-14. Pluviaal overstromingsgevaar (Watertoetskaart 2023) deelplan 2

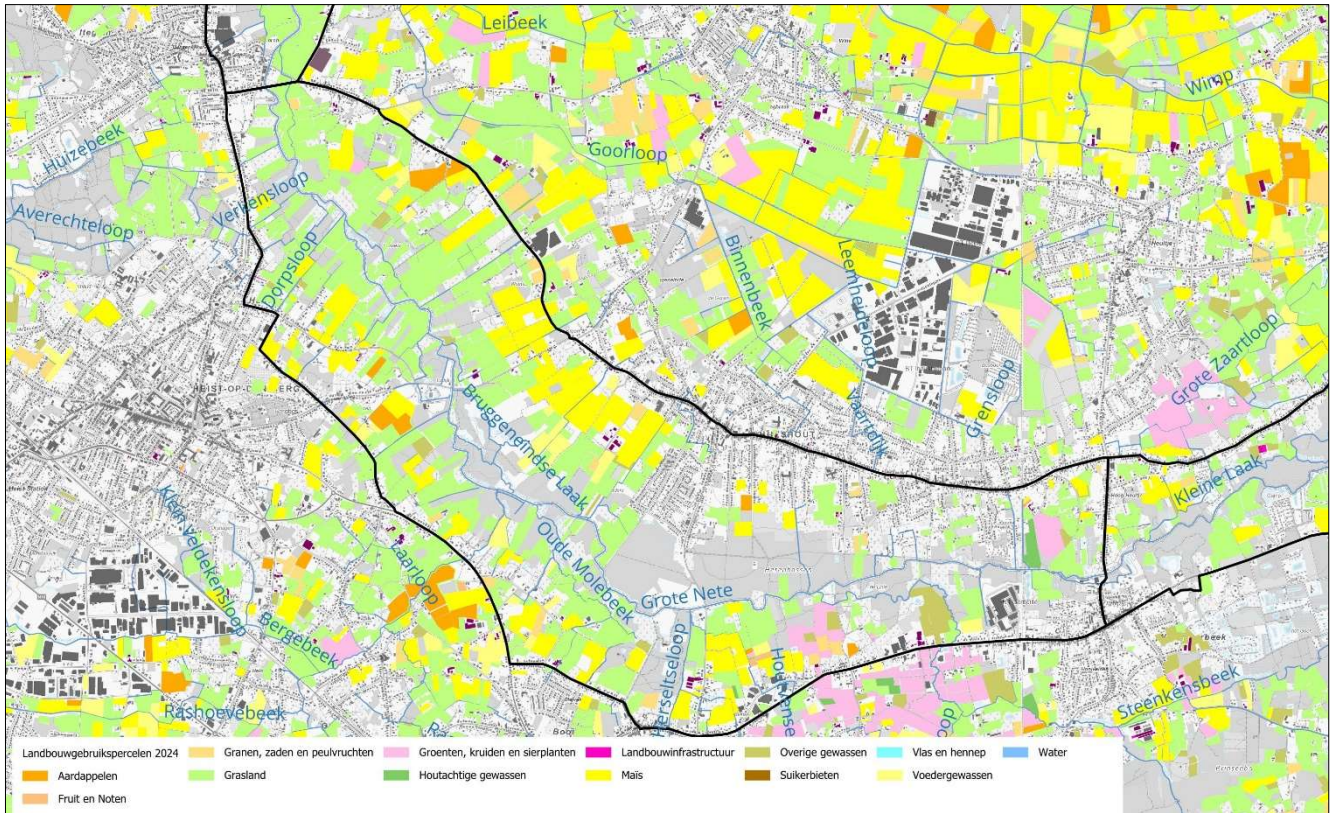
4.2.3 Agrarische structuur

Stroomafwaarts Heist-op-den-Berg domineren valleigraslanden het landbouwgebruik. Op het hoger gelegen vochtig zandleemgebied rond Hulshout is er akkerbouw (maïs). Op de vochtige zandbodems rond Houtvenne zijn grote delen van het landbouwgebied in gebruik als boomkwekerijen. Een aantal grote plantages liggen ook in de vallei van de Grote Nete.

Volgens de LIS-analyse (2019) is binnen dit deelplan is ca. 590 ha (ca. 47% van de oppervlakte) geregistreerd als landbouwgebruik en in gebruik door 109 landbouwbedrijven waarvan 15 hun bedrijfszetel binnen het plangebied hebben liggen, voornamelijk aan de rand van de vallei.

De lageregelegen valleigronde worden op de landbouwstructuurkaart als 'minder geschikt ruwvoedergebied' of 'minder geschikt grasland'. De hoger gelegen valleiflanken zijn in hoofdzaak als 'ruwvoedergebied' of 'akkerbouwgebied' getypeerd.

Figuur 4-15. Landbouwgebruikspercelen (2024), deelplan 2

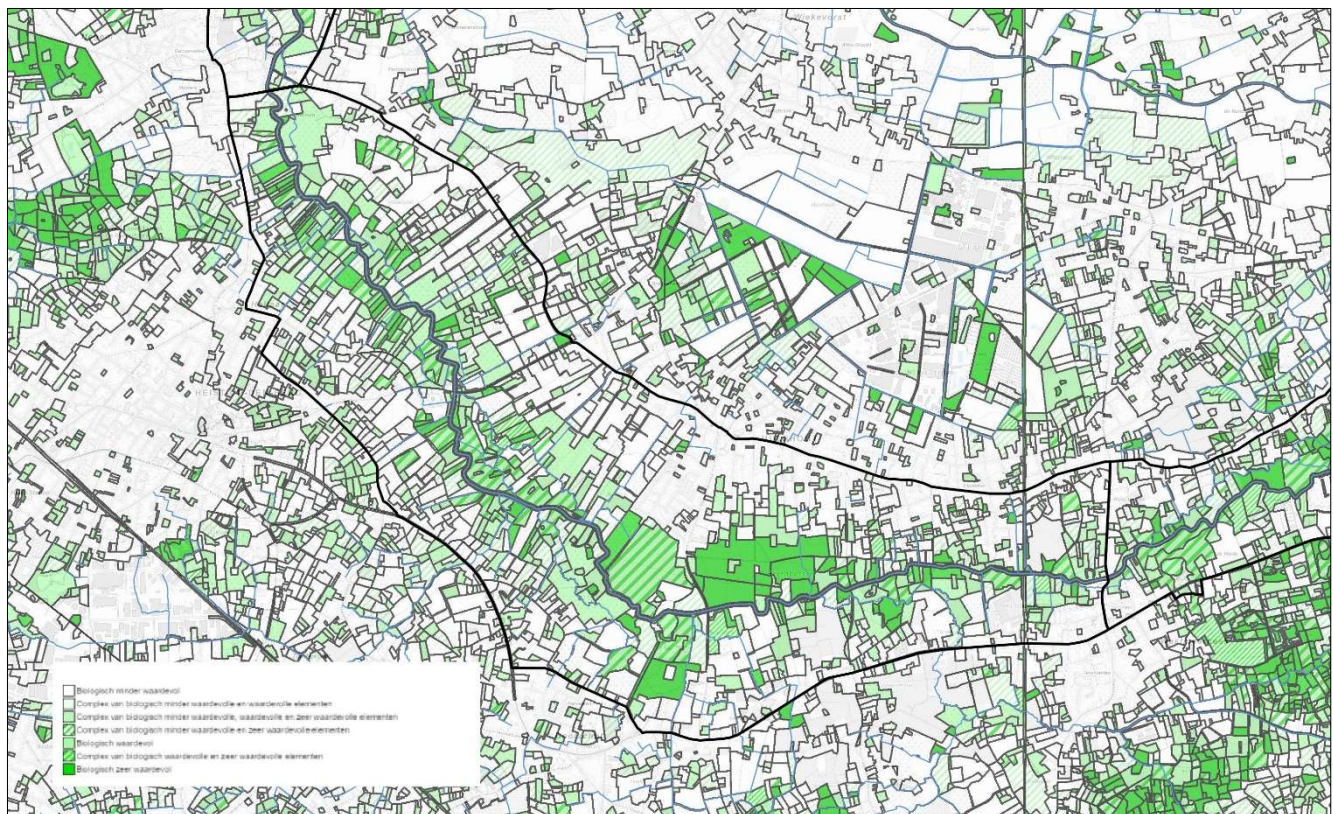

4.2.4 Natuurlijke structuur (discipline biodiversiteit)

De belangrijkste natuurwaarden in dit deelgebied zijn gelegen in de beboste gedeelten van de vallei van de Grote Nete en haar zijlopen met onder andere het groot aaneengesloten en biologisch zeer waardevol boscomplex van de Herenbossen. Voormalige soortenrijke, natte graslanden zijn door een gebrek aan beheer, nauwelijks nog aanwezig en zijn verbost of vervuigd.

In de zone tussen Itegem en de Herenbossen kan een opstuwing van het grondwater de geschikte biotoop doen ontstaan voor kwartelkoning, porseleinhoen en roerdomp en hun begeleidende soorten. Vergroten van de natuurlijke potentie in de vallei kan tevens gebeuren door de monding van de Steenkesbeek terug in directe verbinding met de Grote Nete te brengen en het valleitje van de Steenkesbeek als natuurlijk overstromingsgebied in te richten.

Figuur 4-16. Biologische waarderingskaart, deelplan 2

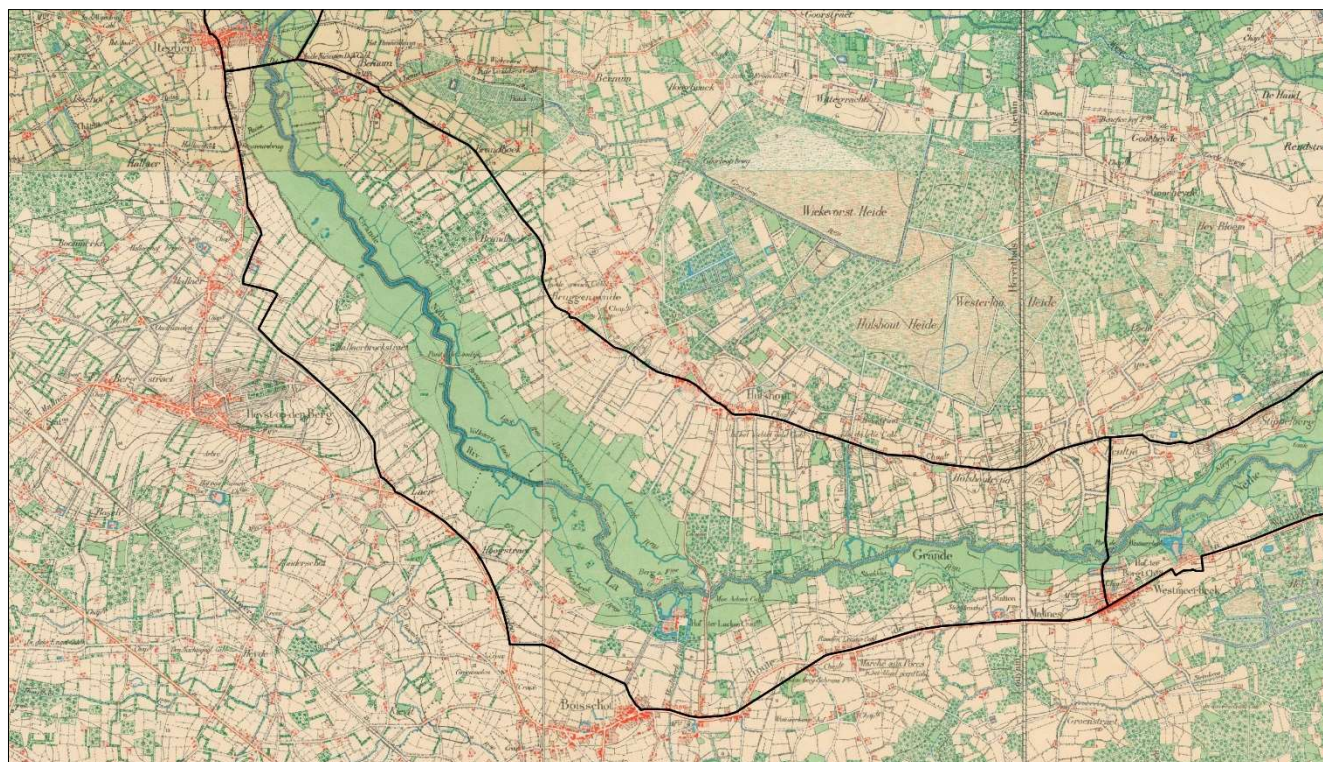

4.2.5 Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed

De landschappelijke structuur van dit plangebied wordt bepaald door de vallei van de Grote Nete en de hoger gelegen valleiranden. In en rond het plangebied liggen verschillende kasteeldomeinen en versterkte sites waarvan er verschillende teruggaan tot de 12de-13de eeuw. De verschillende watermolens tonen ook aan dat het terrein vanaf de Middeleeuwen intensief gebruikt en ontgonnen is. Later werd de Grote Nete ingezet als verdedigingsline, zowel tijdens de Spaanse successieoorlog (Westmeerbeek) als tijdens WO I.

De waarde van het landschap wordt in de eerste plaats bepaald door de gaaf bewaarde valleien van vooral de Steenkesbeek en de Grote Nete. Het betreft een mooi bewaard voorbeeld van een beekdallandschap in de zuidelijke Kempen. De aaneensluiting van vochtige weilanden, valleibossen en struwelen, karakteristiek voor de vallei van de Grote Nete, is hier gaaf bewaard gebleven. De Steenkesbeek vormt wegens haar kronkelende loop en zuiver, enigszins voedselarm water trouwens een erg waardevol element. Daarnaast is er de rijke variatie in vegetatietypes met loofbossen (Herenbossen), broekbos, struwelen, graslanden met historisch gebruik als graas- en hooiweiden en dergelijke, wat resulteert in een afwisselend landschap. Over de gehele lengte van de Nete en haar bijrivieren komt in de ondergrond ijzerzandsteen voor als natuurlijke hulpbron.

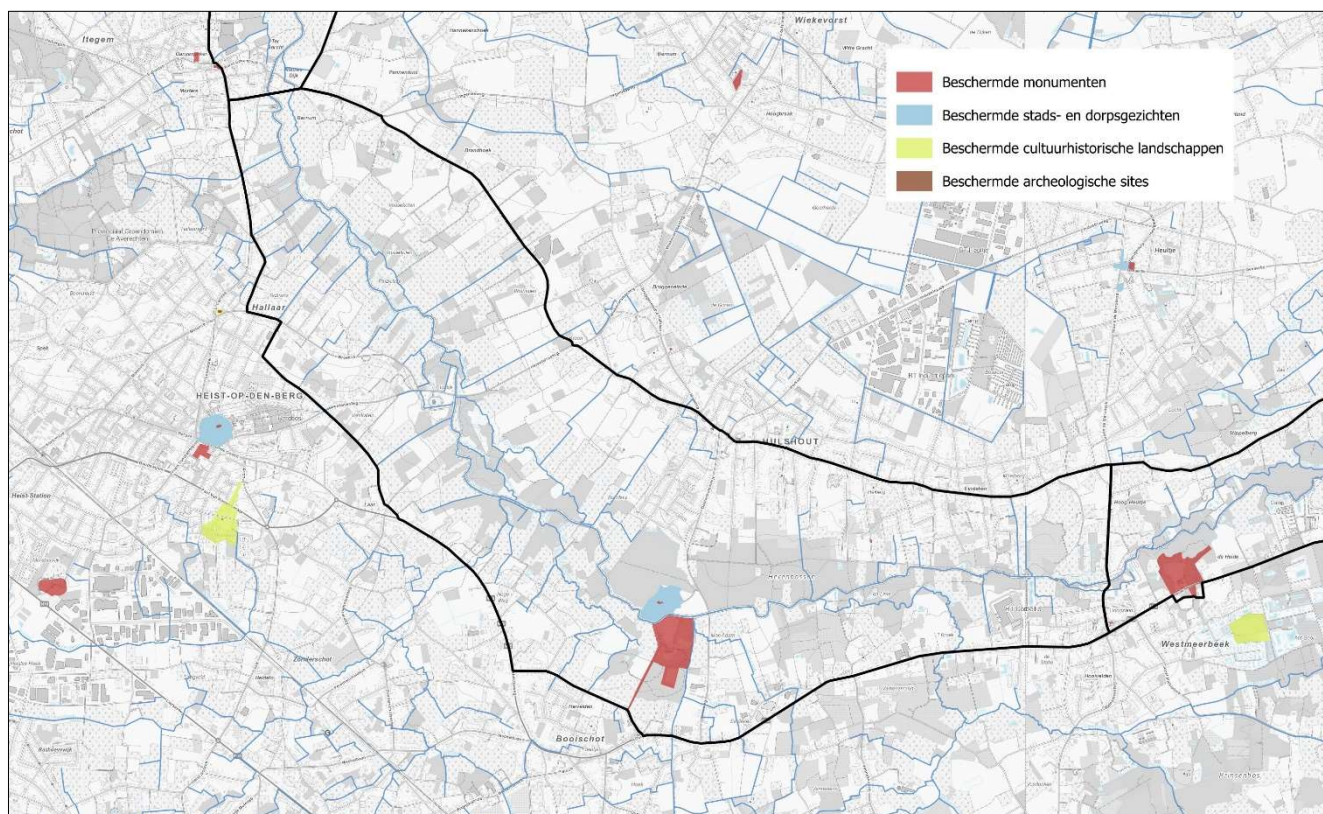
Figuur 4-17. Topografische kaart (MGI, 1891), deelplan 2

Het verspreid voorkomend bouwkundig erfgoed met het domein van 'Hof ter Laken' de 'Mac Adam' hoeve, hoeve 't Bergske, de mijlpaal, en dergelijke draagt mee bij tot de hoge beleevingswaarde van dit landschap.

De omgeving van Hoeve 't Bergske is een beschermd dorpsgezicht. Het kasteeldomein Ter Laeken en de hoeve 't Bergske zijn beschermde monumenten. Het deel van de vallei van de Grote Nete ten zuiden van Hulshout met de Herenbossen en kasteeldomein Ter Laeken zijn als landschapsatlasrelict opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas (zie ook hoofdstuk 3).

Figuur 4-18. Beschermd cultuurhistorische landschappen, beschermde stads- en dorpsgezichten, beschermde monumenten en beschermde archeologische sites, deelplan 2

4.2.6 Woon- en leefstructuur

De kernen van Itegem, Heist-op-den-Berg en Hulshout liggen buiten het plangebied. Binnen het plangebied zijn er tal van verspreid gelegen zonevrije woningen en ook een aantal zonevrije recreatieve terreinen (vnl. visvijvers met weekendverblijven).

Binnen dit deelplan liggen er geen gebieden met bestemming wonen behoudens kleine randpercelen. Er is één zone met bestemming recreatie ter hoogte van de Pallieterhoeve (via gemeentelijk RUP zonevrije bedrijven).

Binnen het plangebied zijn er geen zones met buitenverblijven of recreatieparken. Het plangebied wordt wel frequent bezocht door fietsers en wandelaars. Er lopen verschillende wandelroutes en fietsroutes doorheen het plangebied, ook op de dijken langs de Grote Nete. Via diverse knooppunten kunnen de fietsers en wandelaars aansluiting vinden met andere routes die uit het valleigebied lopen naar de omliggende dorpskernen of naar andere openruimtegebieden. Een van de attracties binnen dit gebied is het kasteeldomein Ter Laeken. Er zijn ook meerdere (vis)vijvers in het plangebied.

4.2.7 Algemene luchtkwaliteit en geluidsklimaat

De omgeving van deelplan 2 kan als relatief geluidsarm beschouwd worden. Volgens de strategische geluidsbelastingkaarten (Lden en Lnight 2021) zijn er geen grote geluidsproducerende bronnen aanwezig, enkel de N15 ten zuiden van het deelplan brengt geluidsproductie met zich mee.

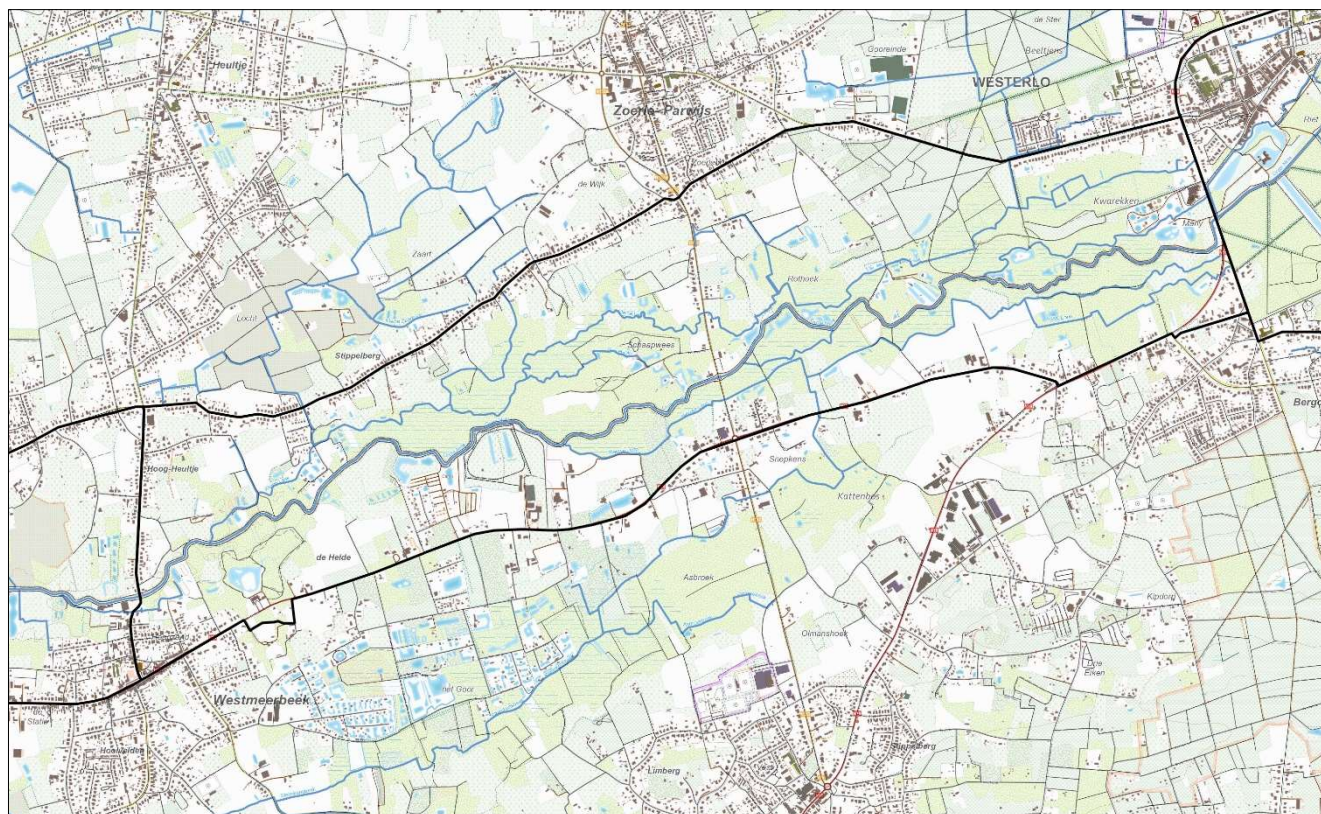
In de bestaande toestand zijn de fijnstofgehalten ter hoogte van het deelplan relatief laag. De PM_{2,5}-concentratie bedroeg in 2023 tussen 7,6 en 10,5 microgram/m³ en de PM₁₀-concentratie tussen 16-20 microgram/m³. Ook de stikstofdioxideconcentratie is relatief laag (in 2023 overwegend tussen 8 en 10 microgram/m³). Ter hoogte van het centrum van Heist-op-den-Berg en invalswegen liggen deze hoger (in 2023 11-15 microgram/m³ tot heel lokaal 16-20 microgram/m³).

4.3 Deelplan 3. Vallei van de Grote Nete van Hoog Heultje tot kasteelpark de Merode

4.3.1 Algemene ruimtelijke situering

Deelplan 3 omvat de vallei van de Grote Nete van Westerlo tot Hoog Heultje. Het plangebied voor de vallei wordt begrensd door de bebouwde kernen en linten aan de rand van de vallei. De noord- en zuidgrens van het plangebied wordt meebepaald door de reeds herbevestigde gebieden. Het deelplan is gelegen op grondgebied van de gemeenten Herselt, Hulshout en Westerlo. Het gebied is begrensd door Hoog Heultje in het westen, de N15 in het zuiden en de N19 in het oosten. De N152, tussen Zoerle-Parwijs en Herselt, doorsnijdt het deelplan in het centrale deel. Er zijn geen fietsroutes binnen het deelplan, er is wel een lokaal wandelroutenetwerk aanwezig met o.a. een wandelpad langs de Grote Nete. Binnen dit deelplan komen geen woonkernen voor, noch bedrijven. Er zijn geen Seveso-bedrijven, leidingsstructuren of hoogspanningslijnen in de onmiddellijke omgeving.

Figuur 4-19. Situering deelplan 3

4.3.2 Fysisch systeem (discipline bodem en water)

De Grote Nete binnen dit deelplan maakt deel uit van het waterlichaam Grote Nete II, dat al kort besproken werd bij Deelplan 2. Binnen dit deelplan monden geen Vlaamse waterlichamen of lokale waterlichamen van 1^e orde, waarvoor in het stroomgebiedbeheerplan expliciete kwaliteitsdoelstellingen zijn opgenomen, uit in de Grote Nete.

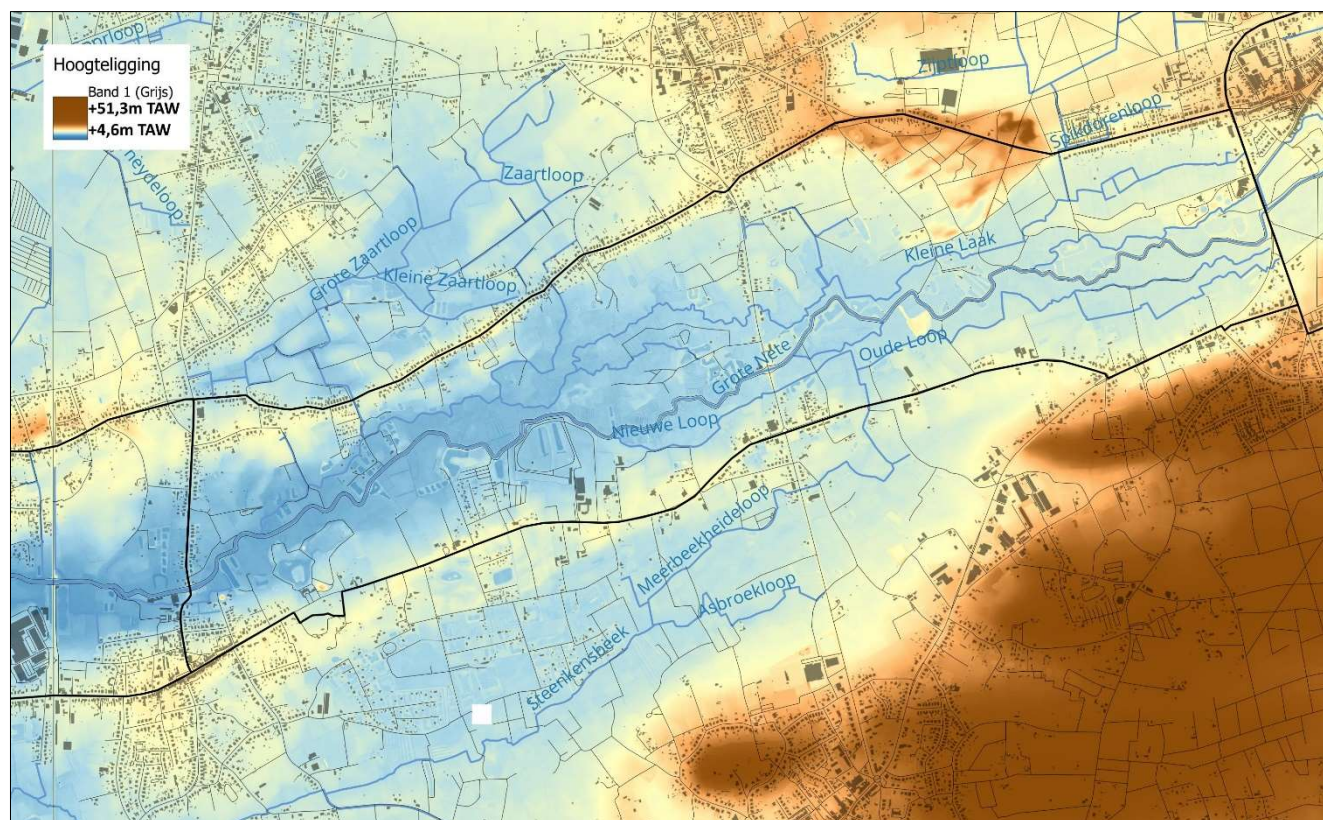
Gezien het deelplan overeenkomt met de vallei van de Grote Nete kent het een lagere hoogteligging van de omgeving (vooral ten zuiden hoger gelegen gebieden). In de vallei van de Grote Nete komen vooral natte tot zeer natte (licht) zandlemige alluviale bodems voor. Op stroomluwe plaatsen zetten zich relatief meer kleideeltjes af. In de afgesloten kommetjes onder een permanent hoge grondwaterstand werden veenlenzen gevormd. Deze veen- en kleiplekken komen in heel de vallei voor. De bodem is als gevolg van de wisselende grondwaterstand zeer gleyig met bruinachtige roestvlekken omwille van de aanwezigheid van gereduceerde ijzerionen. Door de vorming van ijzeroer kan de bodem plaatselijk ondoorlatend voor water zijn. Daarnaast zijn er drogere zandige tot lemig zandige opduikingen.

Op de stuifduinen zoals de Asberg is een belangrijke diversiteit aan bodems en gradiënten aanwezig. De meest voorkomende bodems zijn podzols, bruine podzolachtige bodems en regosols, geheel of gedeeltelijk geërodeerd of met stuifzand overdekt. De stuifzanden zijn immers nog steeds in beweging. Onder de stuifzanden in Beeltjens, zowel de Asberg als iets noordelijker, liggen nog relatief intacte en dus kwetsbare bodems. Het complex Beeltjens-Asberg vormt het infiltratiegebied voor het zuidelijk gelegen de Kwarekkes.

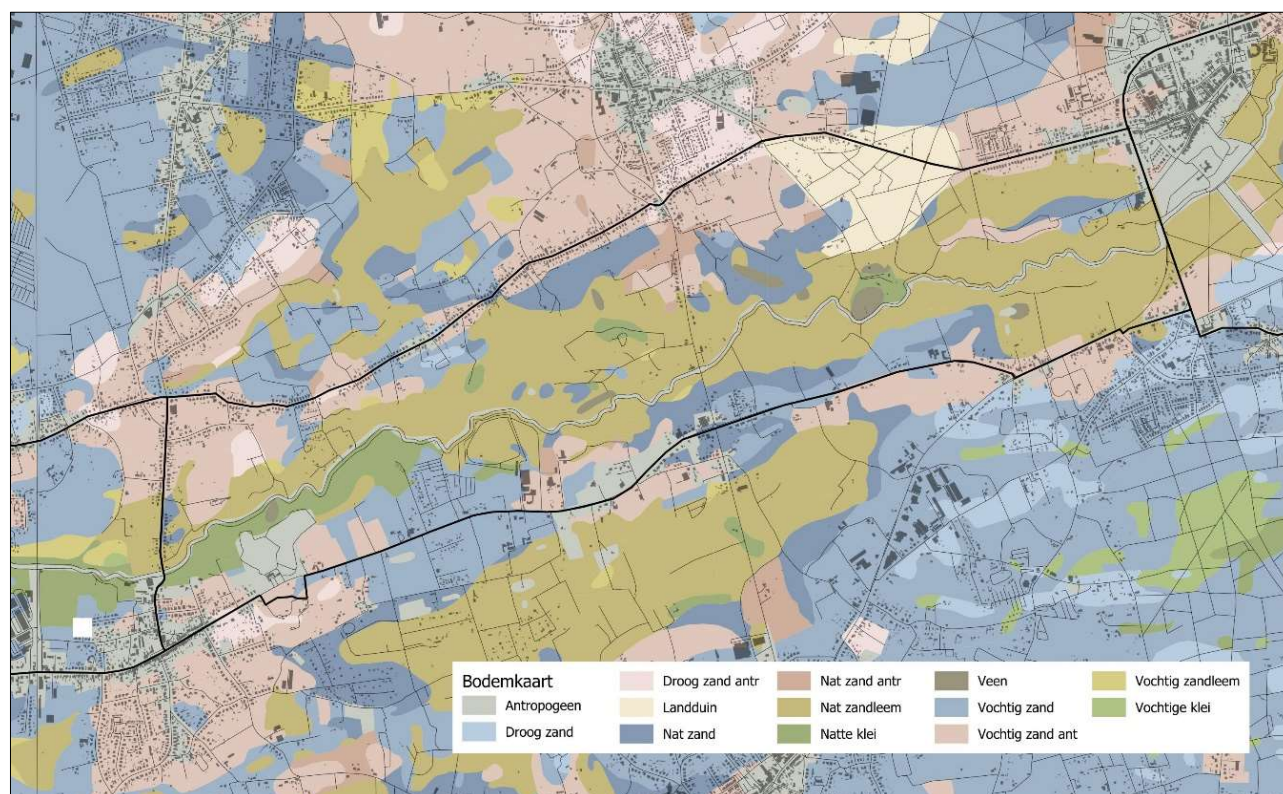
Voor de beschrijving van de ondergrond en de geologische geschiedenis wordt verwezen naar deelplan 1.

In het oosten van het deelplan (nabij Westerlo) wordt een aanzienlijk gebied opgenomen in de databank waardevolle bodems. Het zijn afgegraven putten langs de Grote Nete waar moerasijzererts werd teruggevonden. Ter hoogte van de Grote Nete werd recent (29-02-2024) een beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd (OVAM-dossier 75542). Dit onderzoek wijst op de aanwezigheid van een lokale bodemverontreiniging van bodem en/of grondwater binnen het deelplan. Langs de Westerlosesteenweg werden twee bodemsaneringen uitgevoerd in het verleden (oosten deelgebied), deze vallen echter buiten de plancontour.

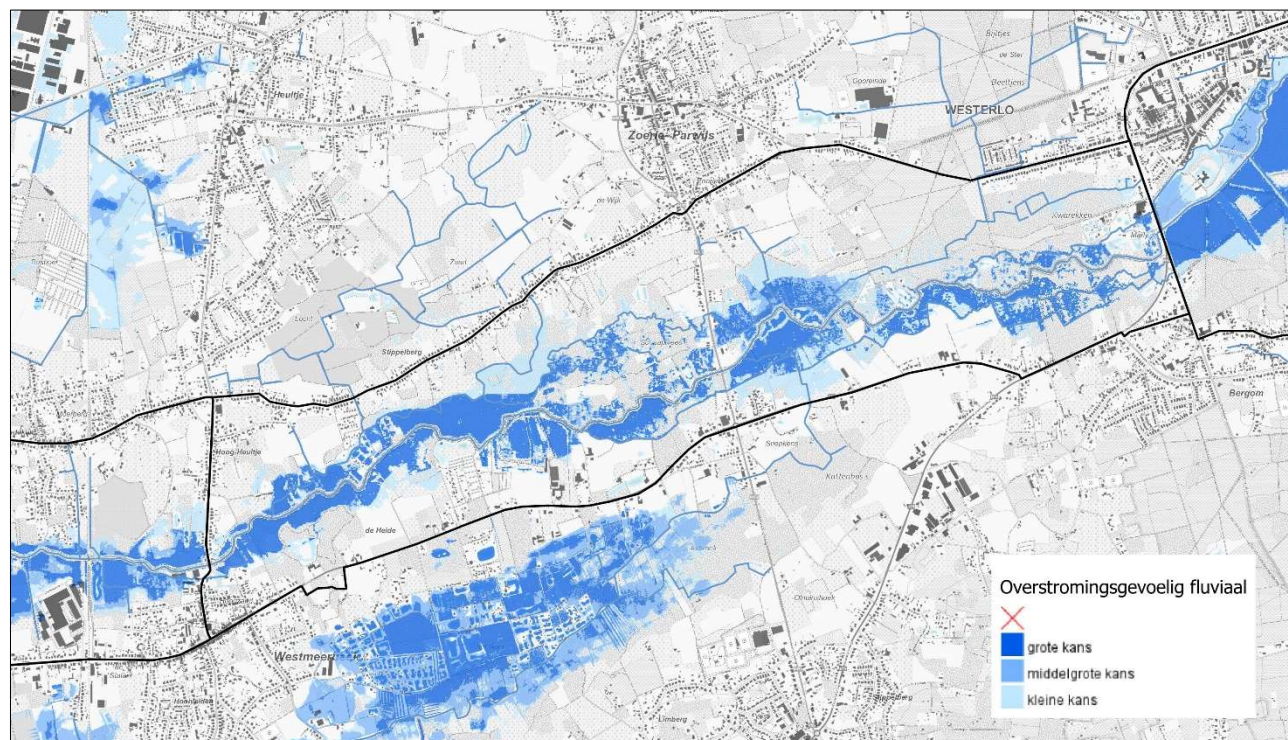
Figuur 4-20. Hoogteligging, deelplan 3

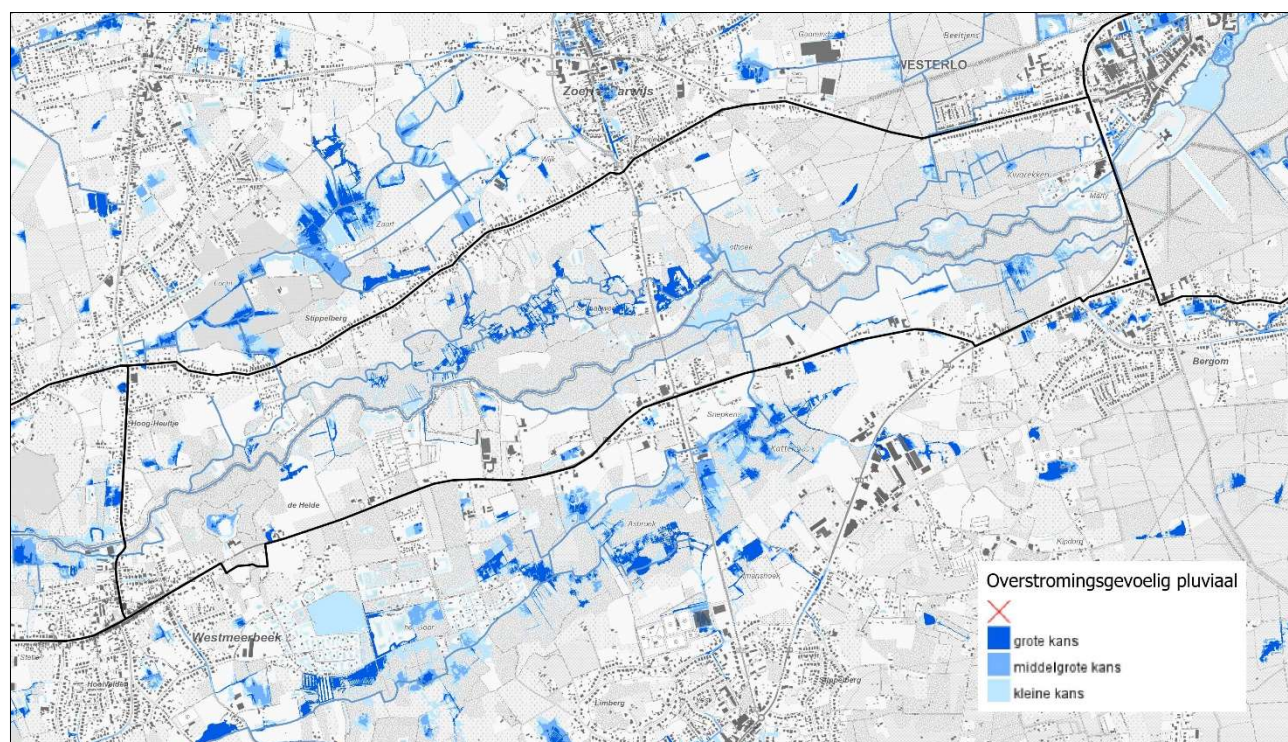
Figuur 4-21. Bodemkaart, deelplan 3

Figuur 4-22. Fluviaal overstromingsgevaar (Watertoetskaart 2023) deelplan 3

Figuur 4-23. Pluviaal overstromingsgevaar (Watertoetskaart 2023) deelplan 3

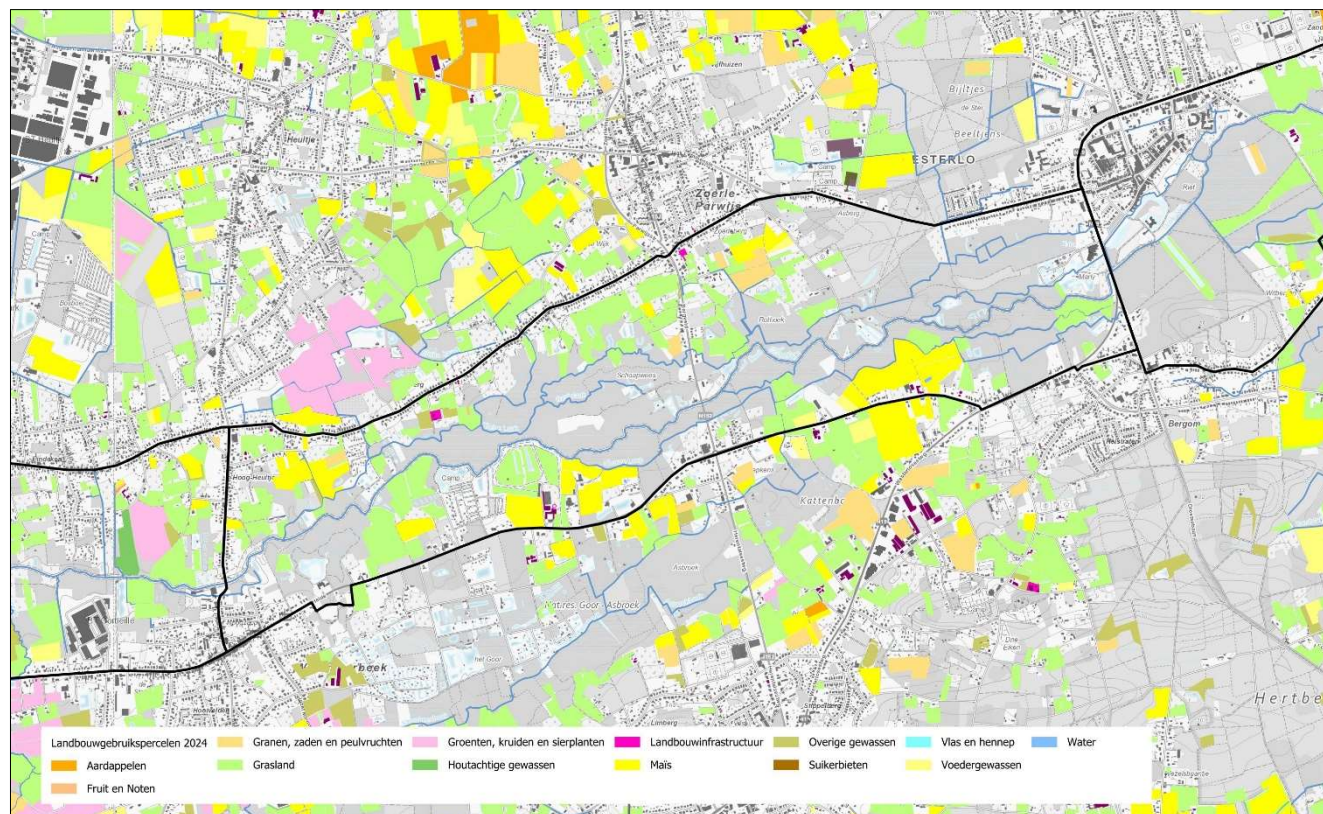

4.3.3 Agrarische structuur

Het landbouwgebruik in dit deel van de vallei is beperkt tot een aantal akker- en granslandcomplexen op de hoger gelegen valleiranden. Aan de rand van de vallei bevinden zich een vijftal landbouwbedrijfszetels.

Volgens de LIS-analyse (2019) is binnen dit deelplan is ca. 130 ha (ca. 23% van de oppervlakte) geregistreerd als landbouwgebruik en in gebruik door 51 landbouwbedrijven waarvan 4 hun bedrijfszetel binnen het plangebied hebben liggen, voornamelijk aan de rand van de vallei.

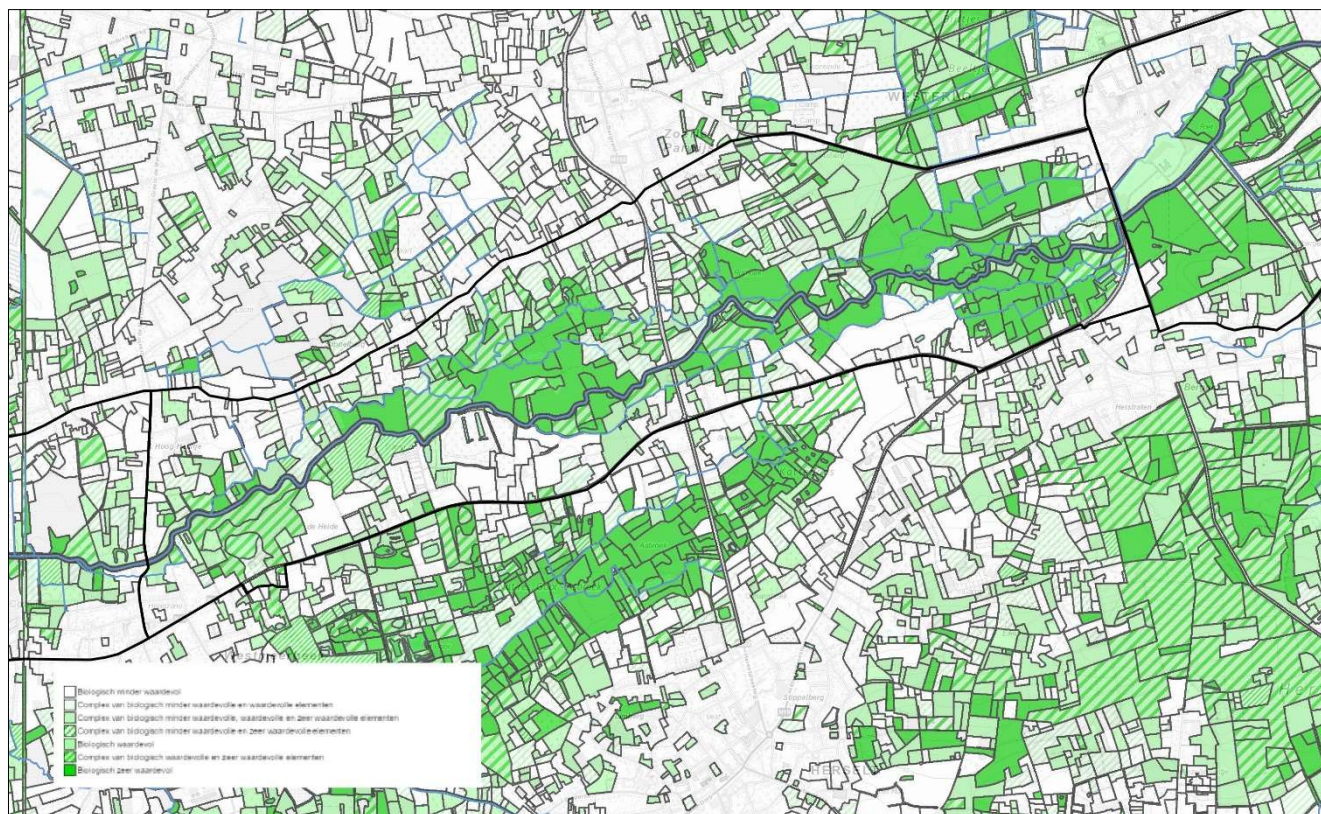
Figuur 4-24. Landbouwgebruiksparcelen (2024), deelplan 3

4.3.4 Natuurlijke structuur (discipline biodiversiteit)

De vallei van de Grote Nete is een open en gesloten valleilandschap waarin de vegetatie bestaat uit afwisselend bossen, populieraanplanten, graslanden, (wilgen)struwelen en (moerasspirea)ruigten. In dit deel van de vallei zijn de natte valleigronden grotendeels bebost.

Figuur 4-25. Biologische waarderingskaart, deelplan 3

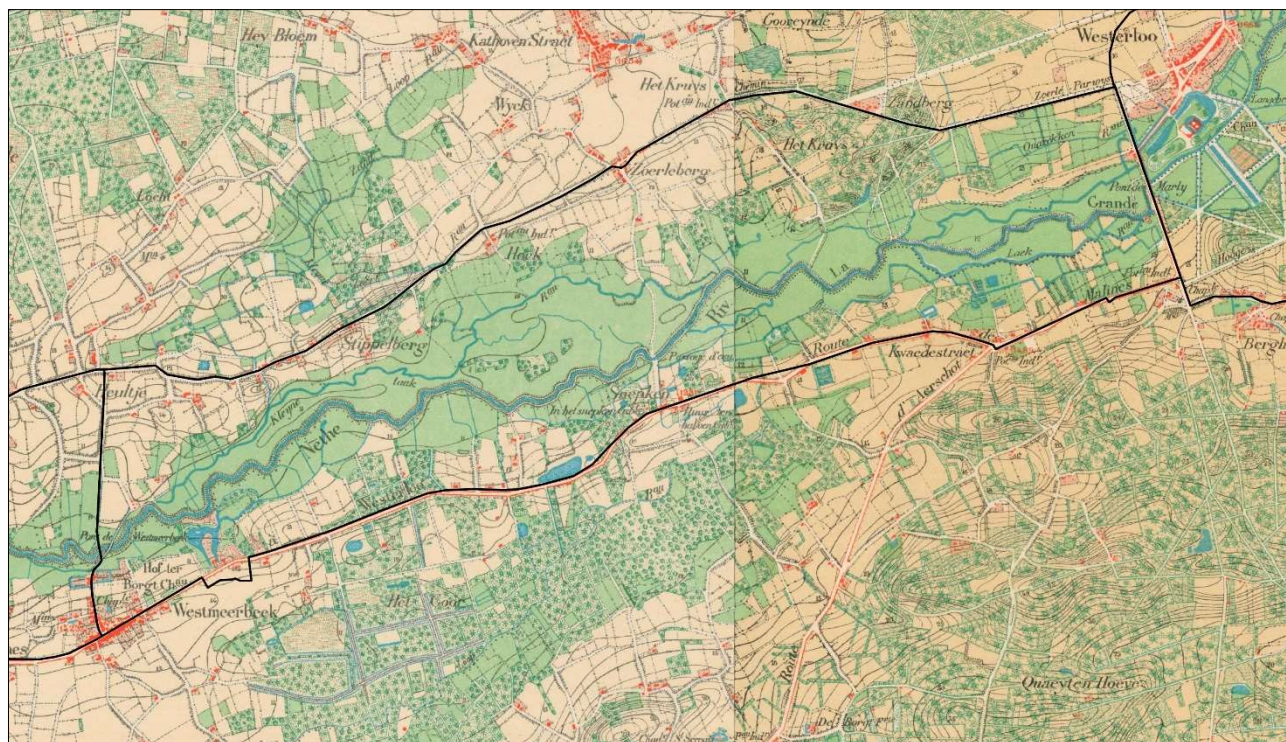

4.3.5 Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed

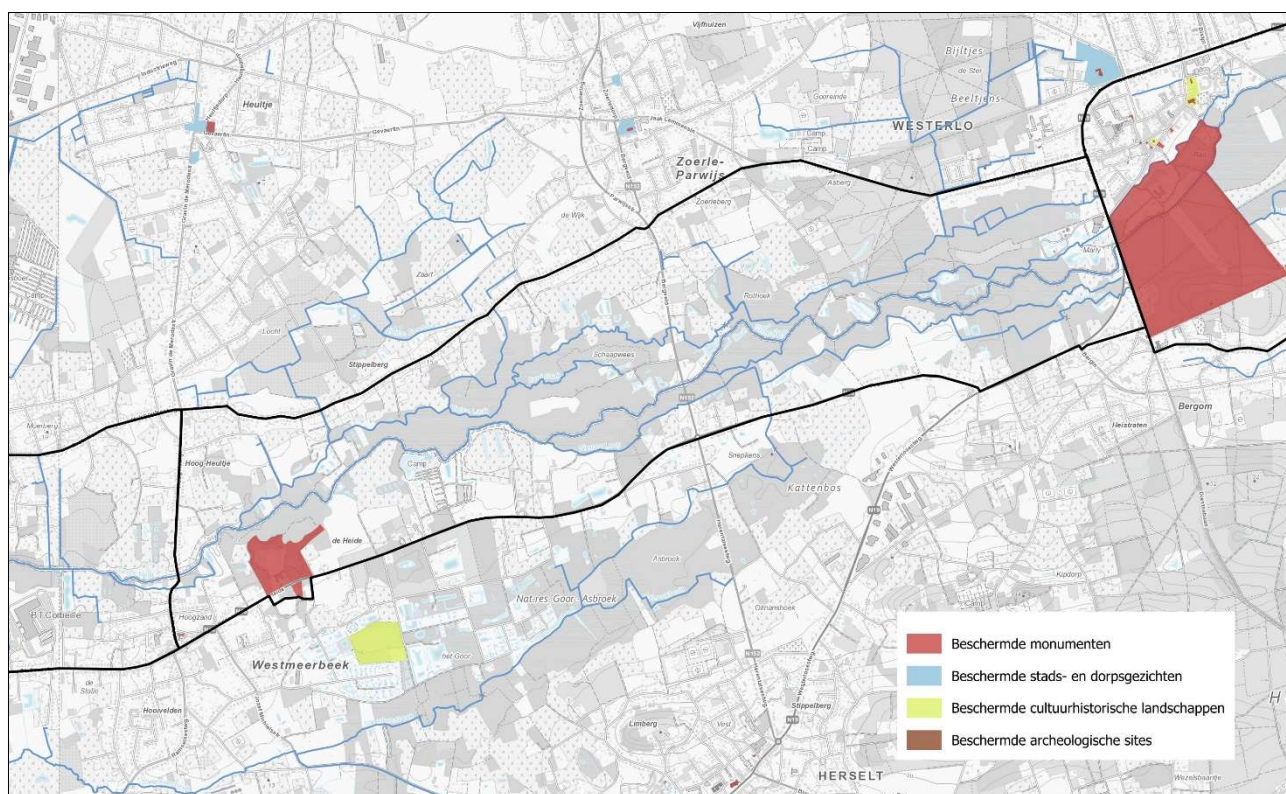
Het deel van de vallei van de Grote Nete tussen N19 in Westerlo en N152 in Zoerle maakt deel uit van het vastgesteld landschapsatlasrelict 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjes en de depressie van Goor-Asbroek' (zie hoger §3.2.5). Het omvat het valleilandschap ter hoogte van Kwarekken en de stuifduin en boscomplex van de Asberg. Bij Westmeerbeek ligt het kasteelpark van het Kasteel ter Borght als belangrijke cultuurhistorisch site in de vallei. Andere erfgoedwaarden zijn er te vinden in de vijvers ter hoogte van Kwarekken die ontstaan zijn door de winning van turf en moerasijzererts. Het kasteeldomein Ter Borght is beschermd als monument.

In de vallei van de Grote Nete is de typische samenhang tussen natte weilanden, valleibossen en struwelen tot op vandaag relatief intact gebleven. Een aantal aanwezige vijvers wijzen nog op de voormalige winning van turf en moerasijzererts. In de vallei resten nog afgesneden meanders, kunstmatig aangelegde waterlopen, grachten en leibeken die getuigen van de talrijke waterbeheersingswerken die hier sinds de 14de eeuw, maar vooral vanaf de 18de eeuw plaatsvonden. Hoekbomen en (voormalig) hakhout en knotbomen in houtkanten en bomenrijen, die tevens de perceelsgrenzen aangeven, herinneren nog aan oude beheervormen en gebruiken.

Figuur 4-26. Topografische kaart (MGI, 1891), deelplan 3

Figuur 4-27. Beschermde cultuurhistorische landschappen, beschermde stads- en dorpsgezichten, beschermde monumenten en beschermde archeologische sites, deelplan 3

4.3.6 Woon- en leefstructuur

De kernen van Westmeerbeek, Zoerle-Parwijs en Westerloo liggen buiten het plangebied. Binnen dit deelgebied liggen er (delen van) een aantal zones die op het gewestplan bestemd zijn voor verblijfsrecreatie (weekendverblijfszones Ritseldonk, Schipperstraat, Broekstraat, Westmeerbeekse Heide).

Het plangebied wordt frequent bezocht door fietsers en wandelaars. Er lopen verschillende wandelroutes en fietsroutes doorheen het plangebied, ook op de dijken langs de Grote Nete. Via diverse knooppunten kunnen de fietsers en wandelaars aansluiting vinden met andere routes die uit het valleigebied lopen naar de omliggende dorpskernen of naar andere openruimtegebieden. Een van de attracties binnen dit gebied is het kasteel Ter Borgh. In het noordoostelijk deel van het plangebied zijn er een aantal knooppunten die deel uitmaken van een uitgebreid ruitervennennetwerk dat zich verder uitstrekt naar het oosten. Er zijn ook meerdere (vis)vijvers in het plangebied.

Daarnaast zijn er binnen het plangebied tal van verspreid gelegen zonevreemde woningen (3 woningen in de Schippersstraat, 1 woning in de Broekstraat en 1 woning in Ritseldonk) en een grote oppervlakte zonevreemde recreatieve terreinen (vnl. visvijvers en weekendverblijven).

4.3.7 Algemene luchtkwaliteit en geluidsbelasting

Langs de N152, die het plangebied centraal doorkruist, is een verhoogde geluidsproductie aanwezig. Ook langs de wegen rond het plangebied (N15 en N19) is er sprake van geluidsbelasting volgens de strategische geluidsbelastingkaarten (Lden en Lnight 2021).

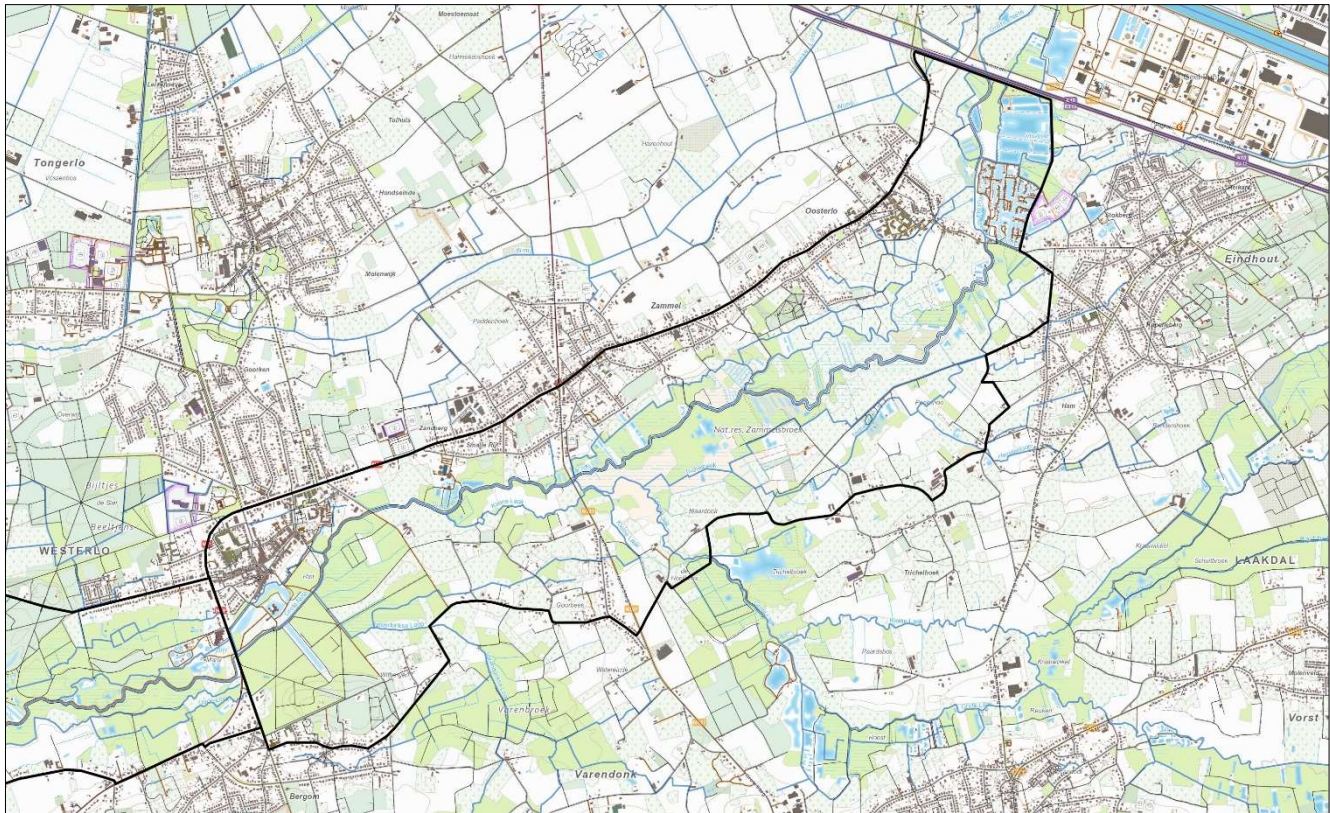
In de bestaande toestand zijn de fijnstofgehalten ter hoogte van het deelplan relatief laag. De $PM_{2,5}$ -concentratie bedroeg in 2023 tussen 7,6 en 10,5 microgram/ m^3 en de PM_{10} -concentratie tussen 16-20 microgram/ m^3 . Ook de stikstofdioxideconcentratie is relatief laag (in 2023 overwegend tussen 8 en 10 microgram/ m^3). Ter hoogte van het centrum van Westerlo en invalswegen liggen deze hoger (in 2023 11-15 microgram/ m^3 tot heel lokaal 16-20 microgram/ m^3).

4.4 Deelplan 4. Vallei van de Grote Nete van kasteelpark de Merode tot E313

4.4.1 Algemene ruimtelijke situering

Deelplan 4 omvat de vallei van de Grote Nete vanaf de autosnelweg E313 tot aan het kasteel de Merode in Westerlo. De landbouwzones die deel uitmaken van de vallei en valleiflanken worden mee opgenomen in het plangebied. Het deelplan is gelegen op grondgebied van de gemeenten Geel, Herselt, Laakdal en Westerlo. Het gebied wordt in het noorden, van west naar oost, begrensd door achtereenvolgens de N19, de Zammelseweg en de E313. De N127 doorkruist het deelplan in het centrale gedeelte. Binnen dit deelplan komen geen woonkernen voor, noch bedrijven. Er zijn geen Seveso-bedrijven, leidingsstructuren of hoogspanningslijnen in de onmiddellijke omgeving.

Figuur 4-28. Situering deelplan 4

4.4.2 Fysisch systeem (discipline bodem en water)

In het stroomopwaartse deel van de vallei wordt het fysisch systeem bepaald door een nog sterk meanderende Grote Nete en de ruimtelijke en fysisch structurerende invloed van het park de Merode. Het complex van de Merode heeft met de aanwezigheid van dreven, bossen en bouwkundig erfgoed een heel eigen stempel op het deel van de vallei ter hoogte van de kern van Westerlo gedrukt.

Naast deze erfgoedsite is het Zammelsbroek als natuureservaat een belangrijk structurerend element in de vallei. Het valleilandschap is hier relatief vaag en goed behouden.

De Grote Nete binnen dit deelplan maakt deel uit van de waterlichamen Grote Nete II (tot aan de monding van de Grote Laak) en Grote Nete I (stroomopwaarts van de monding van de Grote Laak). De Grote Nete II werd reeds besproken bij Deelplan 3.

Tabel 4-3 Voornaamste oppervlaktewaterlichamen binnen Deelplan 4 – administratieve kenmerken.

Naam waterlichaam	Beheerder	Code waterlichaam	Indeling	Categorie
Grote Nete I	De Vlaamse Waterweg	VL11_123	Vlaams Waterlichaam	Bevaarbaar
Grote Nete I - Molenlaak	VMM	VL11_123	Vlaams Waterlichaam	Geklasseerd, eerste categorie
Varendonkse Beek	Provincie Antwerpen	L107_695	Lokaal Waterlichaam van 1 ^e orde	Geklasseerd, tweede categorie
Grote Laak	VMM	VL05_122	Vlaams Waterlichaam	Geklasseerd, eerste categorie

Op basis van de meest recente beoordelingsfiches en van de informatie opgenomen in het bekkenspecifieke deel voor het Netebekken van het Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 voor de Schelde kan de toestand van de oppervlaktewaterlichamen samen. We beperken ons hier tot een overzicht van de kwaliteitselementen die bepalend zijn voor de ecologische toestand, aangezien we niet verwachten dat de chemische toestand van de waterlichamen zal beïnvloed worden door het project. De Grote Nete I en Varendonkse beek hebben het statuut van een natuurlijk waterlichaam; het statuut van de Grote Laak is dat van een “sterk veranderd” waterlichaam.

Het afstroomgebied van de Grote Laak is inherent verbonden aan zowel de historische als de huidige industriële activiteiten van het vroegere Tessenderlo Chemie en de ermee verbonden historische verontreiniging van de Grote Laak met zouten, zware metalen en radioactieve stoffen. Hoewel de druk op de Grote Laak sinds 2014 sterk is gedaald blijven zowel de biologische als de fysico-chemische kwaliteit van de Grote Laak slecht, met een slechte globale beoordeling van de ecologische toestand als gevolg. Het waterlichaam heeft slechte scores voor macrofyten en macro-invertebraten, een ontoereikende score voor fyto-benthos en een matige score voor vis. Door de hoge zoutconcentraties scoort de geleidbaarheid slecht; de score voor fosfor is ontoereikend. Bij de specifiek verontreinigende stoffen zijn er overschrijdingen voor kobalt en zink. De hydromorfologie heeft wel een goede score. De algemeen slechte ecologische kwaliteit van de Grote Laak werkt door in de kwaliteit van de Grote Nete II, zoals besproken bij Deelplan 2.

De ecologische kwaliteit van het waterlichaam Grote Nete I, stroomopwaarts van de monding van de Grote Laak, is merkkelijk beter. Wat betreft de biologische parameters scoren de macroinvertebraten zeer goed. De macrofyten schommelen rond de grens goed - matig. Vissen en fyto-benthos zijn matig. Totaal fosfor is de belangrijkste fysico-chemische probleemparameter (matig). Wat betreft de gevaarlijke stoffen zijn er grote overschrijdingen voor kobalt (afkomstig van het effluent van BP Chembel) en zink (afkomstig van de Molse Nete). De globale beoordeling van de ecologische toestand is ontoereikend.

Ook voor de Varendonkse Beek geldt een beoordeling "ontoereikend". Dit is toe te schrijven aan een ontoereikende score voor fyto-benthos; macrofyten en macroinvertebraten scoren matig. Ook in deze beek vormen de kobaltconcentraties een probleem.

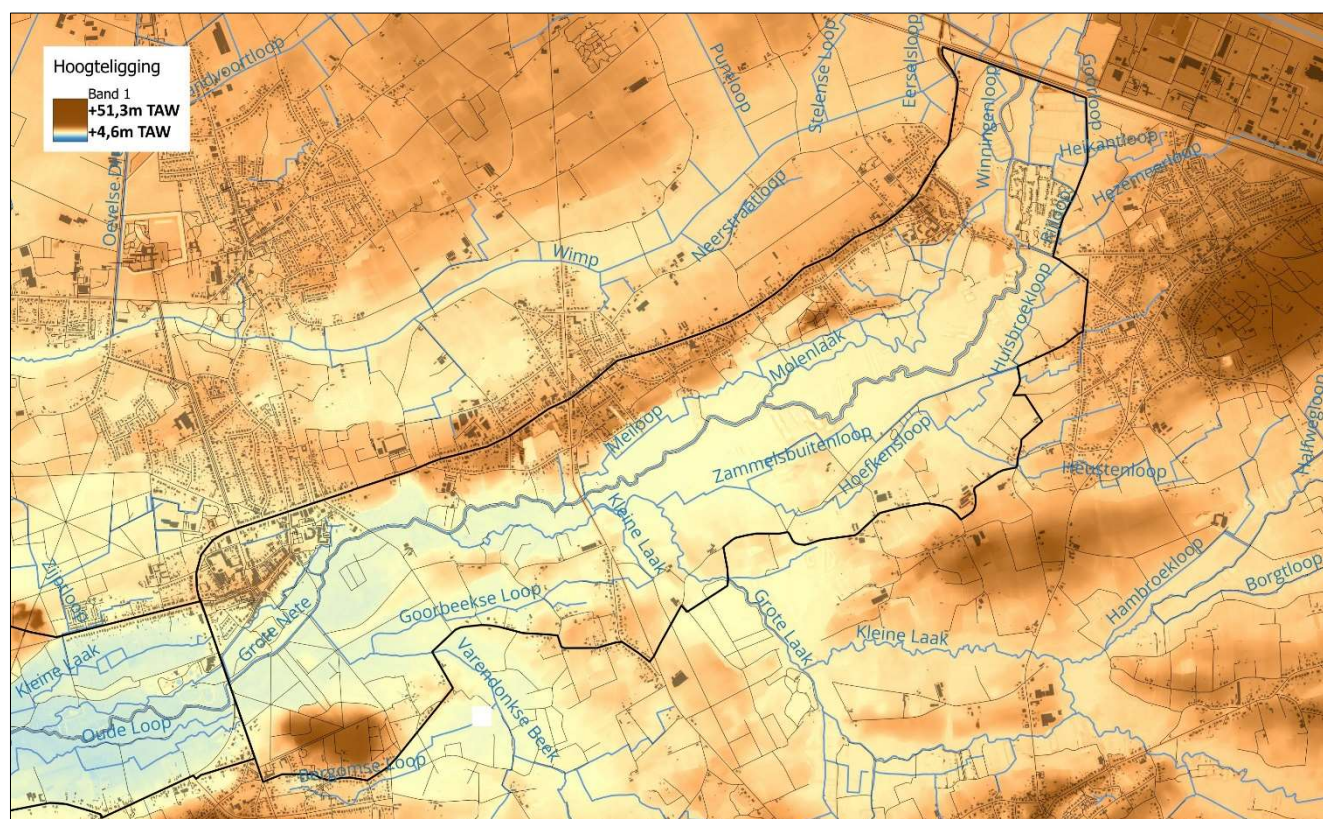
Het meest stroomopwaartse deel van de vallei van de Grote Nete binnen het plangebied is zeer overstromingsgevoelig. in Oosterlo (Geel) is de rechteroever van de Molenlaak grotendeels gelegen in overstromingsgebied.

In deelplan 4 komen in de vallei van de Grote Nete vooral natte tot zeer natte zandleembodems voor, vaak met veensubstraat op geringe of matige diepte. Verspreid over het gebied komen lokaal ook veenbodems aan de oppervlakte voor. Verder van de waterloop bevinden zich matig natte tot natte zandbodems.

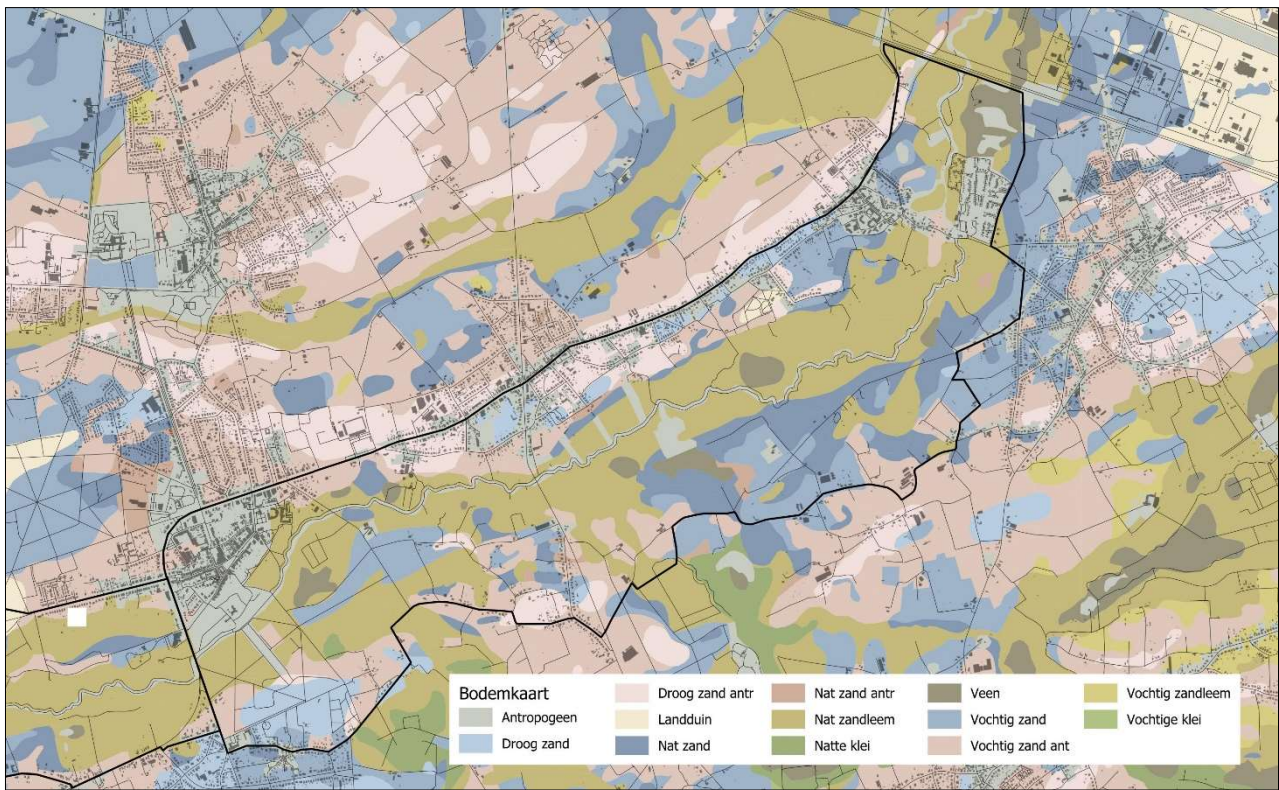
Voor de beschrijving van de ondergrond en de geologische geschiedenis wordt verwezen naar deelplan 1.

Er komt geen bodemkundig erfgoed voor. Ter hoogte van de Grote Nete werd recent (29-02-2024) een beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd (OVAM-dossier 75542). Langs de Grote Laak (centraal in het plangebied) is een bodemsaneringsproject in uitvoering. Deze onderzoeken wijzen op de aanwezigheid van een lokale bodemverontreiniging van bodem en/of grondwater binnen het deelplan.

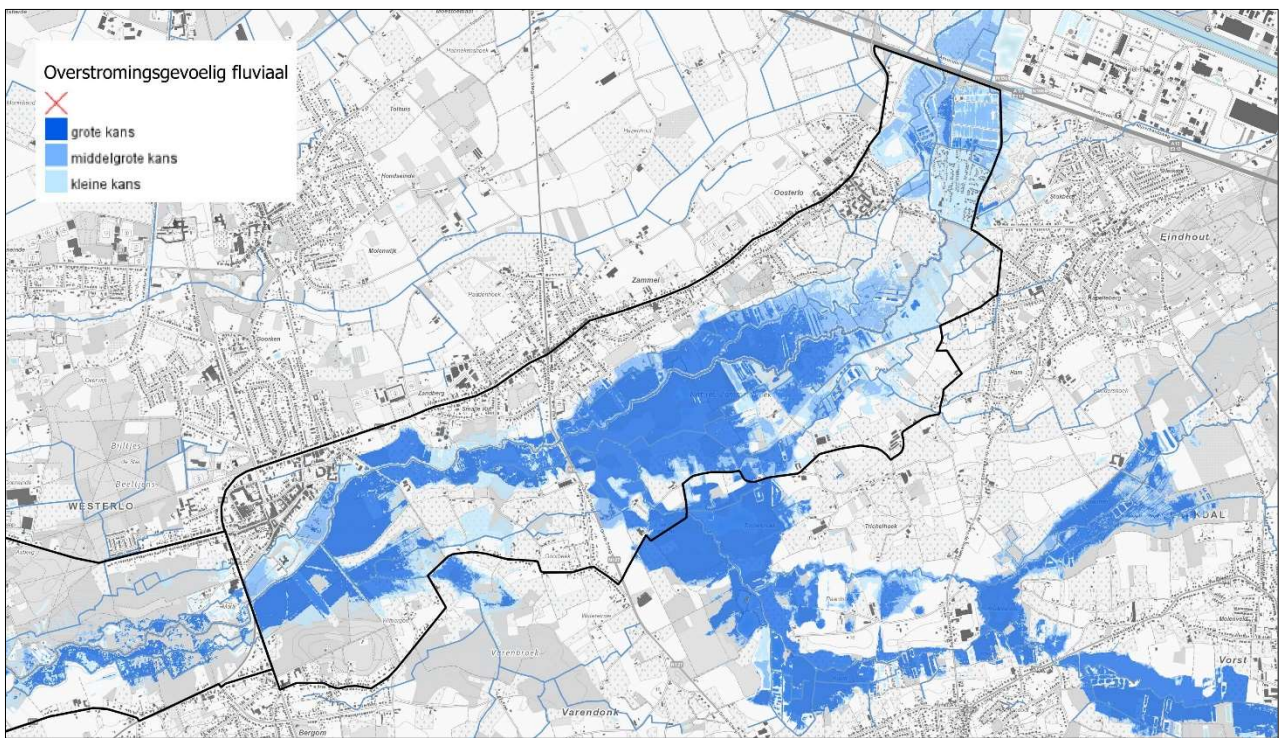
Figuur 4-29. Hoogteligging, deelplan 4

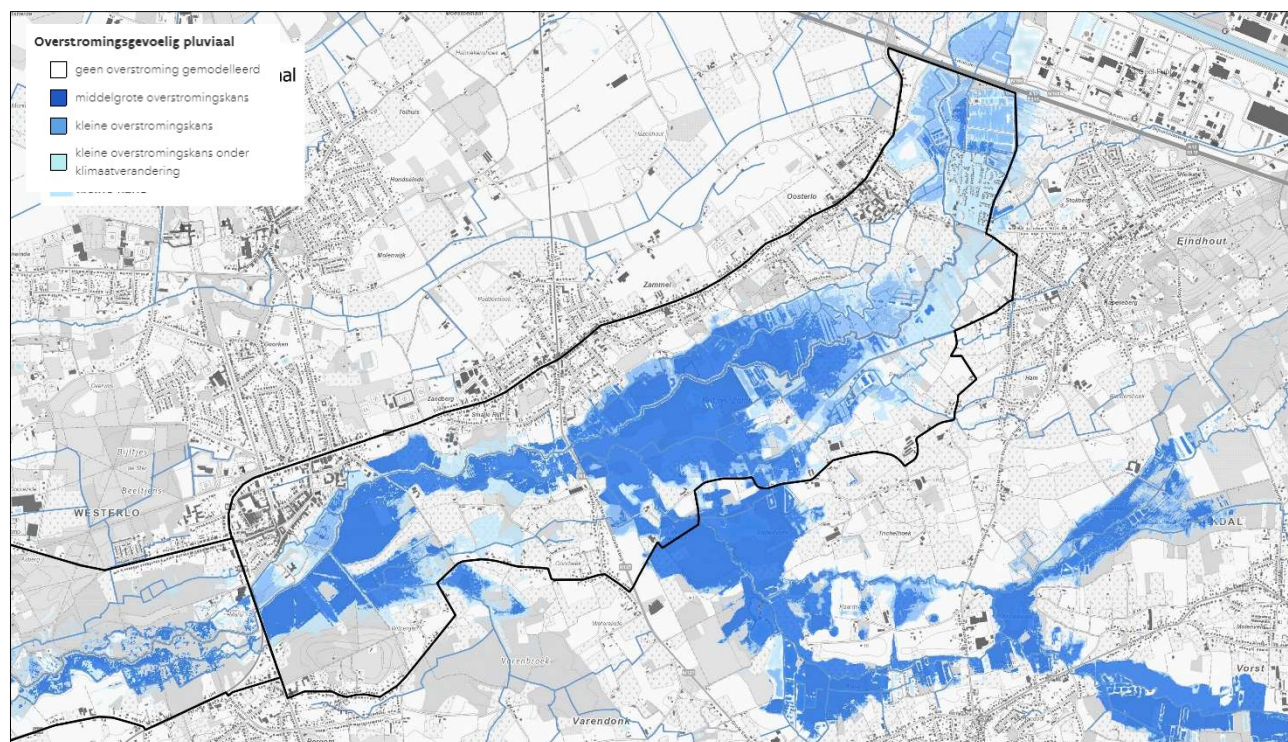
Figuur 4-30. Bodemkaart, deelplan 4

Figuur 4-31. Fluviaal overstromingsgevaar (Watertoetskaart 2023) deelplan 4

Figuur 4-32. Pluviaal overstromingsgevaar (Watertoetskaart 2023) deelplan 4

4.4.3 Agrarische structuur

Het landbouwgebruik is in dit deelgebied versnipperd. Het gebied wordt gedomineerd door de uitgesproken natuurwaarden van het habitatrichtlijngebied 'Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor'.

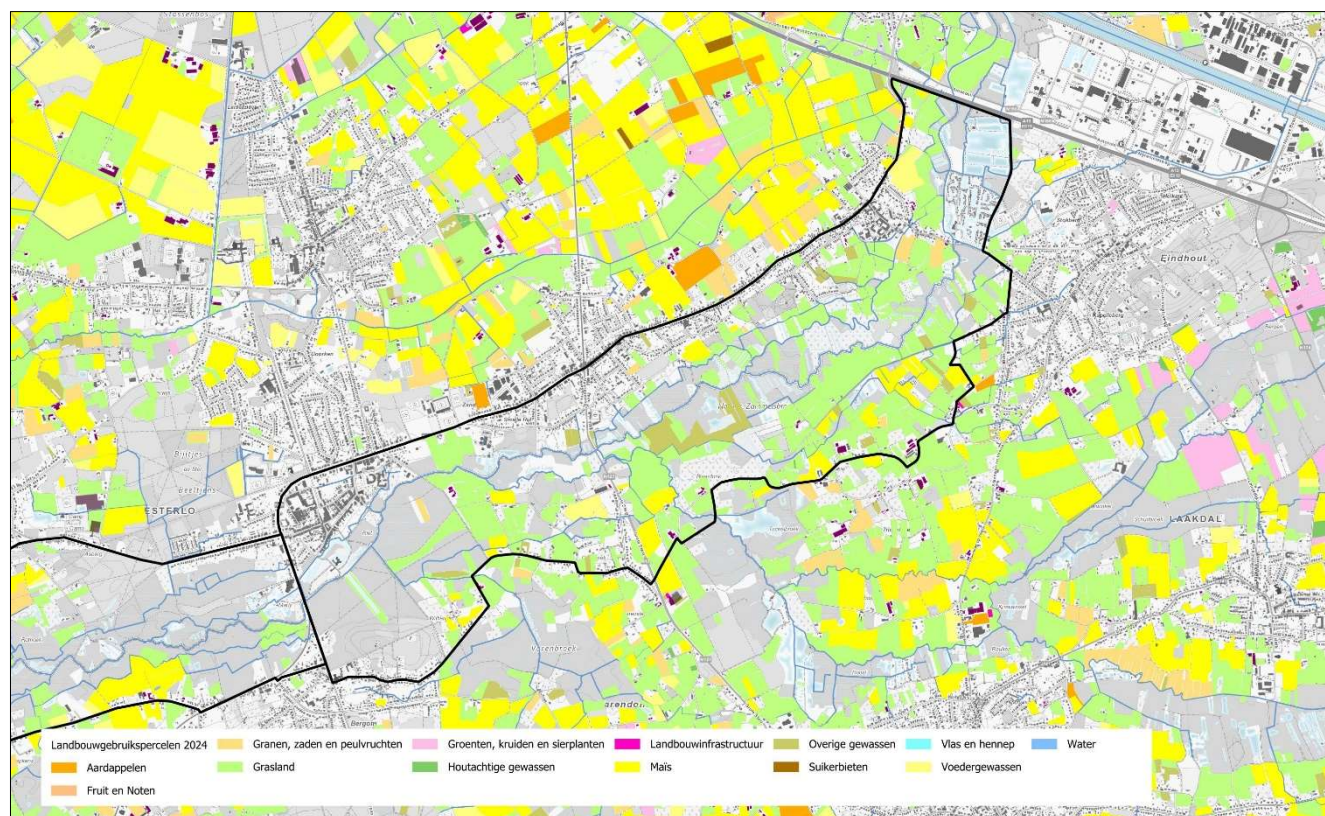
In de vallei stroomopwaarts van kasteelpark de Merode hebben de landbouwbedrijven zich gericht op de veeteelt. Het landbouwgebruik in deze zone situeert zich voornamelijk in de onmiddellijke omgeving van de bedrijfszetels en betreft vooral grasland en de teelt van voedergewassen. In de omgeving van Poeleinde en de Trichelbeek komt ook akkerbouw voor.

Het belangrijkste grondgebruik in de lager gelegen, veelal natte zones is grasland. De hoger gelegen zones worden gekenmerkt door meer intensief agrarisch gebruik. Dit zijn voornamelijk de gebieden langs de N15 en ter hoogte van Zammelse Brug, de Kaaibeekhoeve en Oosterlo. De landbouwbedrijven in deze zone hebben zich voornamelijk gericht op de veeteelt wat zich vertaalt in de teelt van voedergewassen en graslanden.

De landbouwbedrijfszetels zijn in hoofdzaak buiten de eigenlijke vallei en het Zammelbroek gelegen.

Volgens de LIS-analyse (2019) is binnen dit deelplan is ca. 260 ha (ca. 37% van de oppervlakte) geregistreerd als landbouwgebruik en in gebruik door 75 landbouwbedrijven waarvan 10 hun bedrijfszetel binnen het plangebied hebben liggen.

Figuur 4-33. Landbouwgebruikspercelen (2024), deelplan 4

4.4.4 Natuurlijke structuur (discipline biodiversiteit)

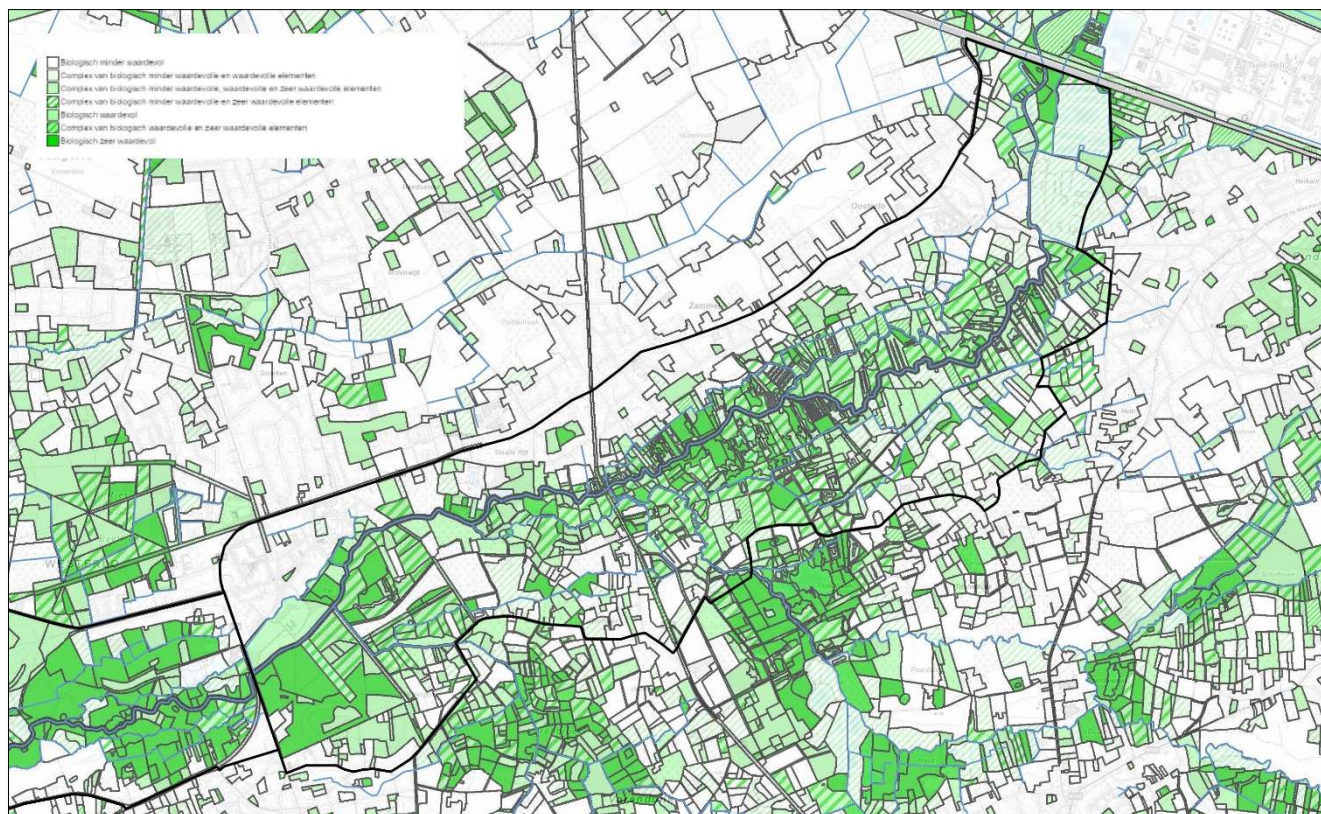
Stroomopwaarts Westerlo, waar de Laak zich bij de Grote Nete voegt, liggen zeer waardevolle ruigten, rietlanden en moerassen. Het natuurkerngebied in dit deelplan is gelegen in het natuurreserveaat Zammelsbroek, gelegen aan de monding van de Grote Laak en de Grote Nete. In het Zammelbroek en Trichelbroek zijn hoge dichtheden aan moerasvogels te vinden. De kleinere waterpartijen in Tichelbroek vinden hun oorsprong in oude veen- en ijzerontginningen en meer recent ook gegraven als weekendvijvers. Plaatselijk is verbossing met wilg en zwarte els. Hooilanden bevinden zich doorgaans meer op de valleiflanken, in de zone met een hoge kweldruk. In Varendonk en Witbergen sluiten waardevolle oude loofbossen aan op de vallei.

Ook in deze zone gelden de eerder beschreven, algemene principes van het landschapsecologisch functioneren van het historische en actueel voorkomen van de natuurwaarden in de vallei van de Grote Nete. Van groot belang is hier ook het samenhangend voorkomen van de verschillende natuurtypen.

Delen van het erkend natuurreserveaat De Roost-Craeywinkel (E-249, Natuurpunt Beheer vzw) in de vallei van de Kleine en Grote Laak liggen binnen het plangebied.

Een knelpunt is de historische slechte waterkwaliteit. Een aantal overstromingen met verontreinigd water hebben enerzijds een ongewenst verruigend effect gehad op vegetatie, anderzijds veroorzaakte de hoge zoutconcentratie een afsterven van de bossen. Recente initiatieven hebben de waterkwaliteit echter doen verbeteren. Deze trend zal zich naar de toekomst verderzetten. Zo zal het verhogen van de gemiddelde laagwaterstanden van de Grote Nete de impact van de waterkwaliteit van de Grote Laak positief beïnvloeden en de biotische kwaliteit van het Zammelsbroek aanzienlijk verbeteren.

figuur 4-34 Biologische waarderingskaart, deelplan 4

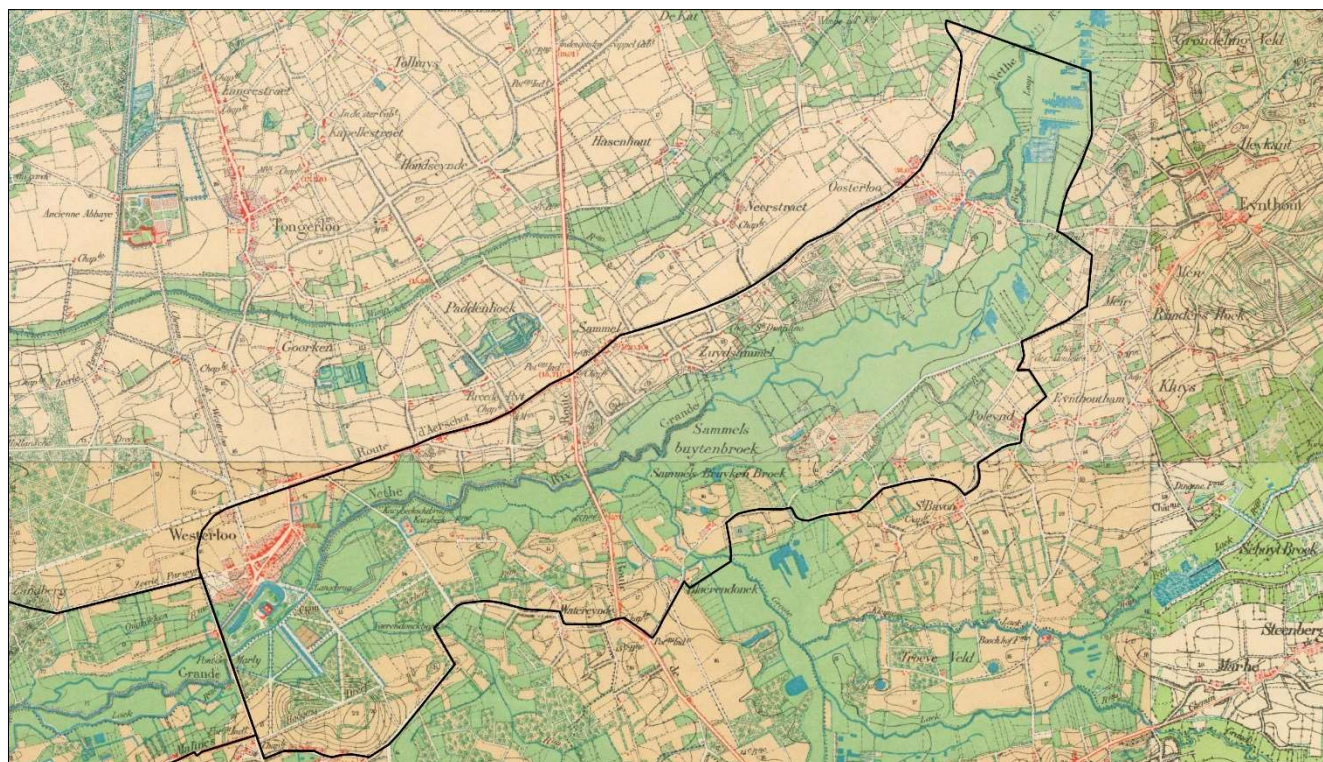
4.4.5 Landschappelijke structuur en onroerend erfgoed

De grote landschappelijke structuur van dit plangebied wordt bepaald door de vallei van de Grote Nete. Delen van dit valleilandschap zijn de landschapsatlas beschreven als het landschappelijk geheel 'Zammelsbroek en Trichelbroek'. Het Zammelsbroek is een beschermd cultuurhistorisch landschap. Dit deelplan overlapt ook gedeeltelijk met het landschapsatlasrelict Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjens en de depressie van Groot-Asbroek (zie §3.2.5).

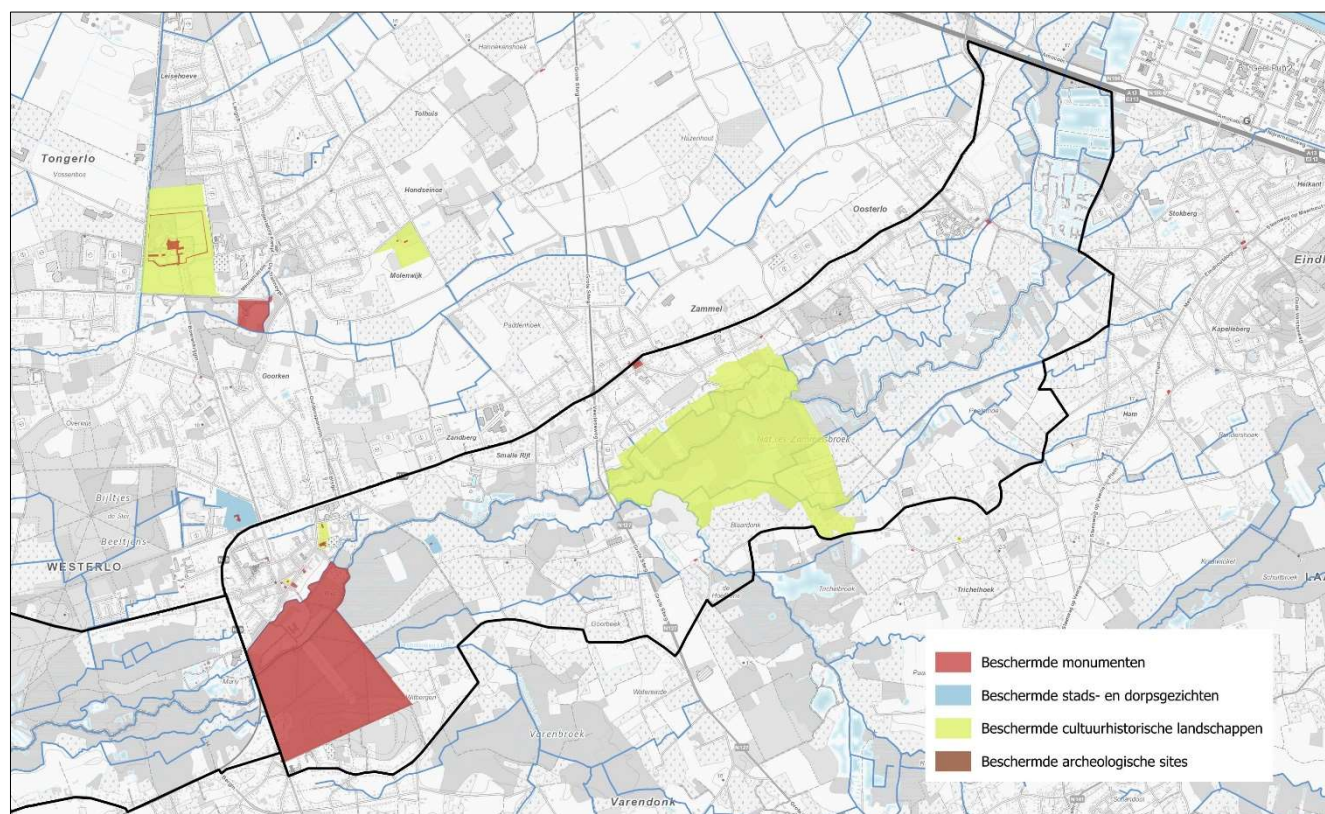
De hoge natuurwetenschappelijke waarde van dit gebied wordt bepaald door oorspronkelijke hooilanden in hun verschillende successiestadia en de diversiteit in het landschap. De twee Nete-armen sluiten een complex gebied met bijzondere milieufactoren af van de rest van de vallei. Het Zammelsbroek wordt gekenmerkt door een gesloten valleilandschap met een herkenbare, historisch stabiele perceelsstructuur. Oude hoeves en bijhorende stallen, kappelletjes en restanten van ijzerertsontginningen verhalen de historie van het gebied.

Belangrijke archeologische sites in dit plangebied zijn de oude schans (Provinciebaan, Herstelt), hoeve Blaardonck (Blaardonk, Laakdal) en schans van Blaardonck (Blaardonk, Laakdal).

Figuur 4-35. Topografische kaart (MGI, 1891), deelplan 3

Figuur 4-36. Beschermd cultuurhistorische landschappen, beschermde stads- en dorpsgezichten, beschermde monumenten en beschermde archeologische sites, deelplan 4

Ter hoogte van Westerlo is het kasteeldomein de Merode bepalend voor de landschappelijke structuur. Het kasteel met kasteelpark (MB 12.04.2002)²⁰ en de Kaaibeekhoeve (MB 24.12.1980)²¹ zijn beschermd als monument. De Kaaibeekhoeve met erf en omwalling is ook beschermd als stads- of dorpsgezicht (MB 24.12.1980)²².

Het kasteel de Merode is een waterburcht ontstaan en gegroeid rond een heerlijke versterking met donjon of woontoren, gelegen aan de rand van een beboomd park (circa 60 hectare) met vijvers, gazons, dreven, wandelpaden, een geometrische tuin en een landschappelijk park, van elkaar gescheiden door de Grote Nete. Het kasteel de Merode met middeleeuwse donjon, 16de-eeuwse uitbreiding en 17de-eeuwse en 19de-eeuwse aanpassingen, is nauw verbonden met de geschiedenis van de gemeente Westerlo en bevindt zich op de noordelijke oever van de Grote Nete. De ligging van het kasteel gaat terug op een strategische site, namelijk een zandige opduiking in de moerassen ten noorden van de Grote Nete. Archeologische bewijzen voor een Romeinse of Frankische nederzetting zijn niet aanwezig.

De Kaaibeekhoeve ligt stroomopwaarts ten opzichte van het kasteel langs de Grote Nete en is beschermd als monument en als stads- en dorpsgezicht. Deze omgrachte hoeve bestaat uit een centraal aarden erf, woonhuis met aangebouwde (ondertussen gedempte) potstal, een driebeukige schuur en bijgebouwen.

Aan de Diestsebaan, bij het uiteinde van een eikendreef, één van de westelijke armen van het stervormig drevenstelsel, bevindt zich een toegangspoort met geblokte bakstenen hekpijlers met bekronend wapenschild en een ijzeren hek. Daarnaast ligt de boswachterswoning uit het laatste kwart van de 19de eeuw. De decoratieve verwerking van knoestig hout, onder meer voor omlijstingen en muurbanden, typeert het gebouw. De boswachterswoning is vastgesteld als bouwkundig erfgoed²³.

In het noordoosten, aan het uiteinde van de Rietstraat, staat een neogotisch kapelletje uit 1883.

²⁰ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301605>

²¹ <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/4430>

²² <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/4431>

²³ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/39765>

Figuur 4-37. Kasteel de Merode aan de Grote Nete.

Figuur 4-38. Boswachterswoning

Figuur 4-39. Kaaibeekhoeve

4.4.6 Woon- en leefstructuur

De kernen van Bergom, Westerlo, Zammel en Oosterlo liggen buiten het plangebied.

Binnen het plangebied zijn er verschillende verspreid gelegen zonevreemde woningen en zonevreemde recreatieve terreinen (vnl. visvijvers en/of weekendverblijven). Een aantal zones aan de rand van het plangebied zijn bestemd als woongebied of (niet ontwikkeld) woonuitbreidingsgebied/industriegebied.

Het plangebied wordt frequent bezocht door fietsers en wandelaars. Er lopen verschillende wandelroutes en fietsroutes doorheen het plangebied, ook op de dijken langs de Grote Nete. Via diverse knooppunten kunnen de fietsers en wandelaars aansluiting vinden met andere routes die uit het valleigebied lopen naar de omliggende dorpskernen of naar andere openruimtegebieden. Een van de attracties binnen dit gebied is het park de Merode. In het zuidelijk en het oostelijk deel van het plangebied zijn er een aantal knooppunten die deel uitmaken van een uitgebreid ruiterspadennetwerk in de Zuiderkempen.

4.4.7 Algemene luchtskwaliteit en geluidsklimaat

Langs de N127, die het plangebied in het centrale gedeelte doorkruist, is een verhoogde geluidsproductie aanwezig. De omgeving langs de E313 ten noorden van het plangebied kent de hoogste geluidsbelasting. Ook langs de N19 ten noorden van het plangebied is er sprake van geluidsbelasting op basis vna de strategische geluidsbelastingkaarten (Lden en Lnight 2021).

In de bestaande toestand zijn de fijnstofgehalten ter hoogte van het deelplan relatief laag. De $PM_{2,5}$ -concentratie bedroeg in 2023 tussen 7,6 en 10,5 microgram/ m^3 en de PM_{10} -concentratie tussen 16-20 microgram/ m^3 . Ook de stikstofdioxideconcentratie is relatief laag (in 2023 overwegend tussen 8 en 10 microgram/ m^3). Ter hoogte van het centrum van Westerlo, Zammel en invalswegen, alsook ter hoogte van de E313 liggen deze hoger (in 2023 11-15 microgram/ m^3 tot heel lokaal 16-20 microgram/ m^3).

5 Bestaande juridische toestand

Kaart 2. Bestaande juridische toestand: gewestplan, gewestplanwijziging en ruimtelijke uitvoeringsplannen

Kaart 3. Bestaande juridische toestand: andere plannen

De relevante elementen van de bestaande juridische toestand worden tekstueel aangegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 1. Bestaande juridische toestand

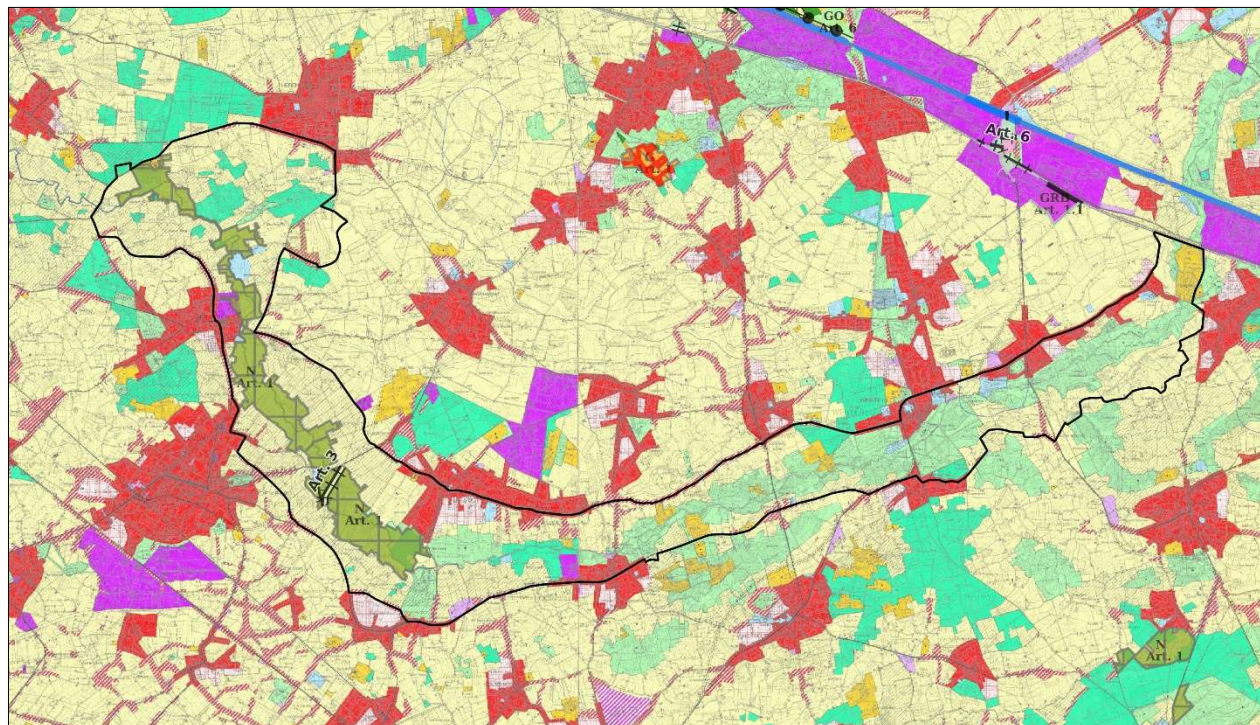
Plan	Naam
Gewestplan(nen) of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen	Gewestplan 15 Mechelen (KB 05.08.1976) Gewestplan 17 Herentals – Mol (KB 28.07.1978) Gewestelijk RUP 'Vallei van de Grote Nete benedenstrooms' (BVR 04.02.2005)
Gemeentelijke plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen	BPA 'Schambraken' (Herenthout) (MB 18.05.1995) BPA 'Sectoraal BPA zonevrije bedrijven' (Laakdal) (MB 29.08.2001) BPA 'Recreatiezone Netevallei' (Geel) (MB 05.04.2005) Gemeentelijk RUP Zonevrije woningen (Nijlen) (02.04.2009) Gemeentelijk RUP Sport en Spel (Heist-op-den-Berg) (22.01.2009) Gemeentelijk RUP Zonevrije bedrijven fase 2 bis – deelplan Agra Van Look (Heist-op-den-Berg) (6.1.2011) Gemeentelijk RUP Zonevrije bedrijven – deelplan Pallieterhoeve bvba (Heist-op-den-Berg) (29.1.2009) Gemeentelijk RUP Tuingerelateerde bedrijven (Hulshout) (10.01.2013) Gemeentelijk RUP Zonevrije woningen (Geel) (29.01.2009) Gemeentelijk RUP Zonevrije woningen' (Laakdal) (04.09.2014) RUP Park Hof Ter Laken (Heist-op-den-Berg) (2019)
Beschermde monumenten	Bedeavaartsoord Kruiskensberg (MB 09.06.1998) De watermolen van het domein Herlaar (MB 19.08.1985) Kasteel Ter Laeken met kasteeldomein en bijgebouwen (MB 05.04.2005) Kasteel ter Borch en landschappelijk park (MB 12.04.2002) Kempische langsschuur Blaardonk 2 (MB 12.04.2002) Hoeve 't Bergske (MB 28.07.1977) Aalmoezenierswoning bij kasteel ter Borch (MB 12.04.2002) Kasteeldomein de Merode (MB 12.04.2002) Sluis- of stuwsysteem Trammetje (MB 29.09.1999) Kaaibeekhoeve (MB 24.12.1980) Prairiehoeve, woonstalhuis, waterput, bakhuis (MB 12.12.2002)
Beschermde stads- of dorpsgezichten	Watermolen domein Herlaar en omgeving (MB 15.06.1986) Hoeve 't Bergske met omgeving (BVR 06.10.1980) Kaaibeekhoeve met erf en omwalling (BVR 24.12.1980)
Beschermde cultuurhistorische landschappen	Kruiskensberg en omgeving (MB 19.08.1985) Vallei van de Wimp en de Grote Nete (MB 29.08.2002) Zammelsbroek (fase I: 'Zammelsbuitenbroek') (MB 16.07.1991)
Vastgestelde landschapsatlas	De Grote Nete en de Herenbossen (MB 04.09.2012) Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjes, en de depressie van Goor-Asbroek (MB 04.02.2014)
Vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed	Bedeavaartsoord Kruiskensberg, Kruiskensbaan z/n, Nijlen Afspanning Hillebrug, Bevelsesteenweg 101, Itegem Hoeve Ter Hille, Bevelsesteenweg 122, Itegem Hoeve 't Cromveld, Haringstraat 6, Itegem Herberg 't Schipken, Niemandshoek 12, Herenthout Dorpswoning, Binnenstraat 16, Herenthout Dorpswoning, Pauwelstraat 29, Herenthout Hoeve, Herlaar 14, Herenthout Kasteel Herlaar, Herlaar 15, Herenthout Molenhuis met watermolen en molenaarswoning, Herlaar 17, Herenthout Wegwijzer, Itegemse Steenweg z/n, Herenthout Kapel, Herlaar z/n, Herenthout Hoeve, Broekstraat 82, Hallaar Langgestrekte hoeve, Hazenstraat 5, Heist-op-den-Berg Hoeve, Hazenstraat 3, Heist-op-den-Berg Brugwachtershuis, Herentalsesteenweg 85, Heist-op-den-Berg Wegkapel, Herentalsesteenweg z/n, Heist-op-den-Berg

Plan	Naam
	Langgestrekte hoeve, Herentalsesteenweg 118, Heist-op-den-Berg Kaasstrooimolen, Bruggeneindse Heibaan 13, Heist-op-den-Berg Hoeve, Heistseweg 66, Booischot Hoeve Hoogweghof, Hogeweg 4, Booischot Villa in cottagestijl, Hofdreef 3, Booischot Kasteeldomein Ter Laken, Hofdreef 2, Booischot Kasteelhoeve, Hofdreef 4, Booischot Kasteelhoeve, Hofdreef 8, Booischot Boswachterswoning Ter Laken, Hofdreef 5, Booischot Kempische hoeve en herberg Mac Adam, Ijzerenweg 19, Booischot Brugwachtershuis, Ijzerenweg 36, Booischot Hoeve 't Bergske, Booischotseweg 55, Hulshout Mijlpaal Het Torreke, Booischotseweg z/n, Hulshout Prairihoeve, Geersbroekstraat 31, Hulshout Kasteeldomein Ter Borgh, Heide 39-41, Westmeerbeek Aalmoezenierswoning, Heide 30, Westmeerbeek Hoeve Ter Borgh, Heide 49-51, Westmeerbeek Hoeve, Broekstraat 24, Westerlo Kapel van de Huypesenberg, de Merodedreef z/n, Westerlo Hoeve in U-vorm, Goorbeek 14, Herselt
Habitatrichtlijgebieden (SBZ-H)	Nr. 33 'Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor' BE2100040
Gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)	VEN-gebied nr. 308 Grote Eenheid Natuur 'De Vallei van de Grote Nete benedenstrooms' VEN-gebied nr. 342 Grote Eenheid Natuur 'De Grote Nete Schaapswees-Kwarekken' VEN-gebied nr. 343 Grote Eenheid Natuur 'De Gebroekten Grote Nete'
Vlaamse of erkende natuureservaten	E-066 Zammelsbroek E-086 Vallei van de Grote Nete E-156 Netevallei regio Zuiderkempen E-211 Rothoek-Kwarekken E-249 De Roost-Craeywinkel E-458 Vallei van de Maasloop
Beschermingszones grondwaterwinning	Smalle Rijt (BVE 05.01.1994)
Recht van voorkoop	VEN-gebied nr. 308 'De Vallei van de Grote Nete benedenstrooms' VEN-gebied nr. 342 Grote Eenheid Natuur 'De Grote Nete Schaapswees-Kwarekken' VEN-gebied nr. 343 Grote Eenheid Natuur 'De Gebroekten Grote Nete' E-066 Zammelsbroek E-211 Kwarekken E-156 Schaapswees E-086 Vallei van de Grote Nete Voorkooprecht W&Z, overeenkomstig publicatie in het Belgisch Staatsblad op 14 juli 2011
Bevaarbare en onbevaarbare waterlopen	<u>Categorie 0</u> : Grote Nete <u>Categorie 1</u> : Molenlaak, Wimp, Grote Laak <u>Categorie 2</u> : Steenkensbeek, Houtvense Loop, Bergebeek, Huizebeek, Goorloop, Leibeek, Maasloop, Otterloop, Leyloop, Saffraanbergloop, Nieuwe Loop, Binnenbeek, Wiekevorste Goorheydeloop, Wateringloop, Leemheideloop, Kleine Leemheideloop, Molenloop, Grote Laak (te Eersels), Bernemse Laak, Bruggeneindse Laak, Grote Zaartloop, Zijptloop (t.h.v. Annadreef), Varendonkse Beek, Hoefkensloop, Goorbeekse Loop, Heustenloop, Oude Molenbeek, Verkensloop en Hagelandse Heibeek, Leembossenheibeek <u>Categorie 3</u> : Dorpsloop
Gewestweg	E313, N152, N19, N127 (aangrenzend)

5.1 Gewestplan en gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen

In 2005 werd een eerste gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt voor het deel van de vallei van de Grote Nete rond Heist-Op-Den-Berg. Dit plan vervangt het gewestplan voor het betrokken gebied.

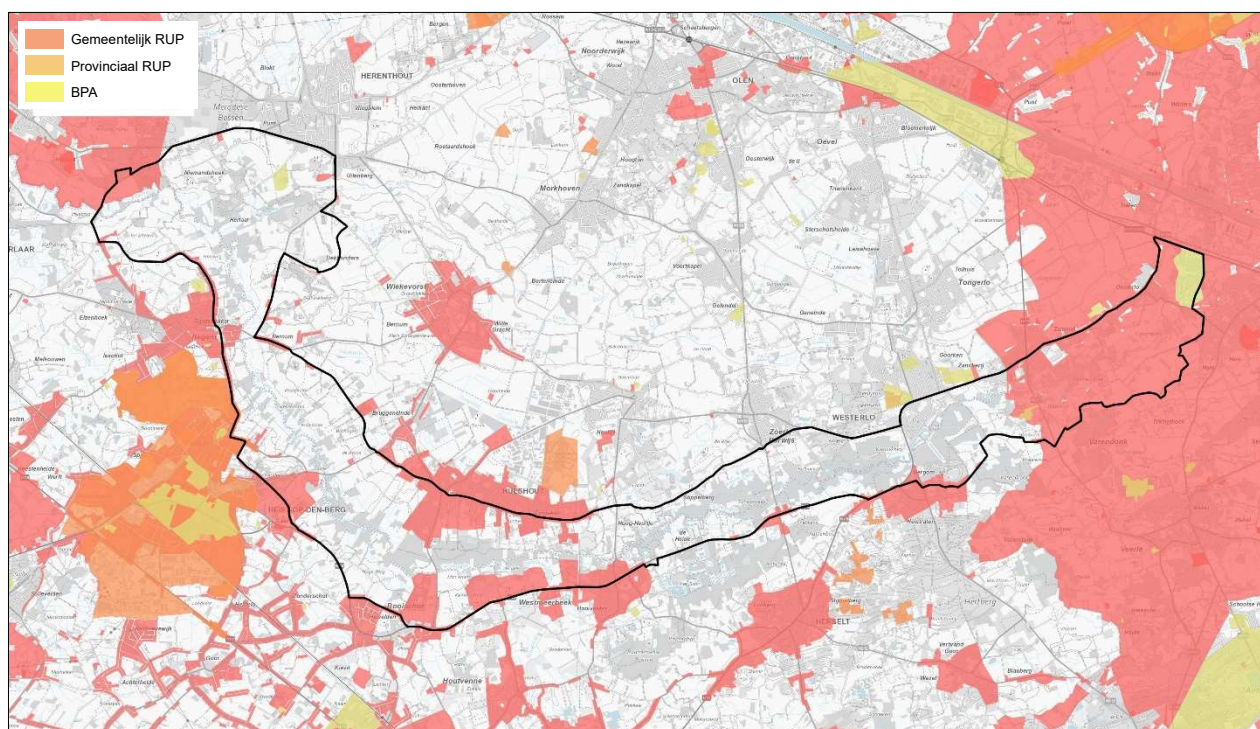
Figuur 5-1. Gewestplan en gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen

5.1.1 Provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen

Het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'Kleinstedelijk gebied Heist-op-den-Berg' grenst aan het plangebied en werd definitief vastgesteld op 22 juni 2017.

Figuur 5-2. Situering Bijzondere plannen van aanleg, gemeentelijke en provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen

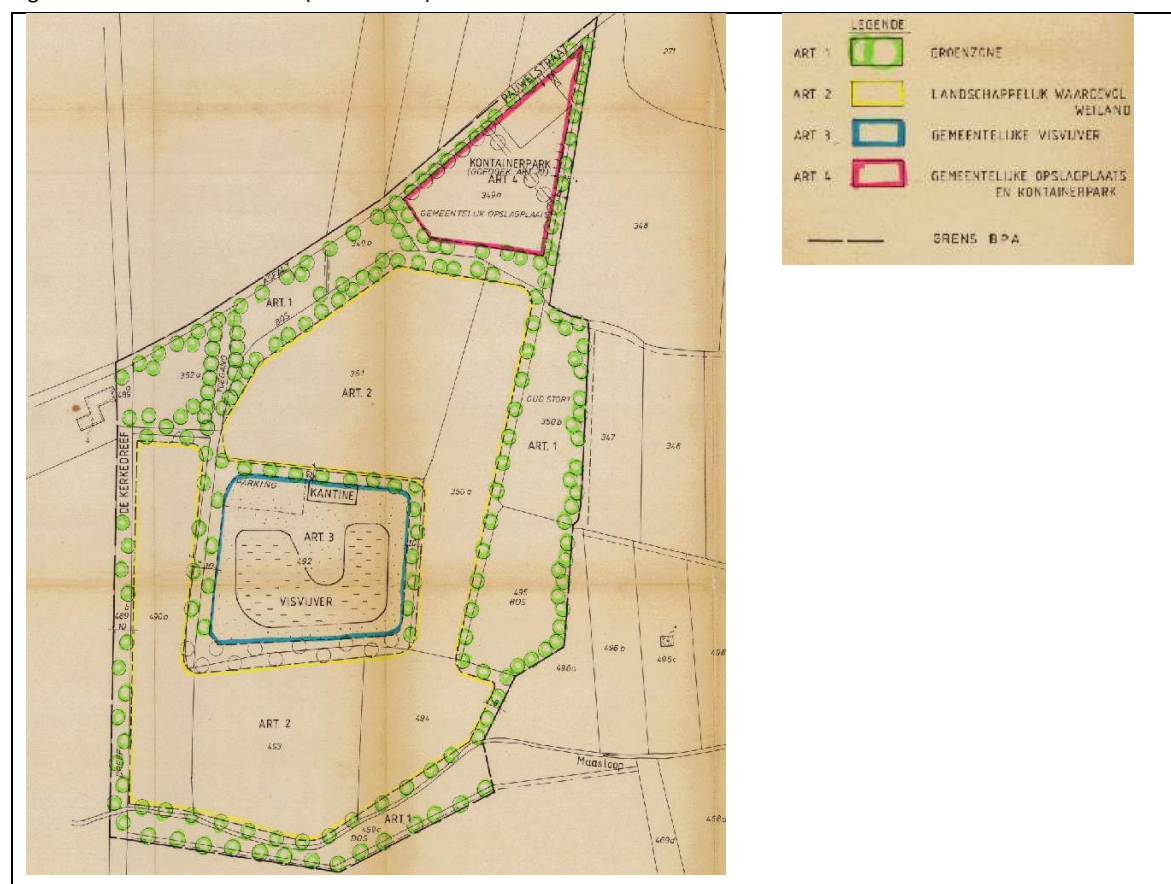
5.1.2 Gemeentelijke plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen

Verscheidende gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en bijzondere plannen van aanleg overlappen geheel of gedeeltelijk met het voorgenomen gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Een aantal (delen) van deze plannen worden opgeheven. Een aantal plannen blijven behouden en krijgen enkel een bijkomende overdruk erfgoedlandschap via het voorgenomen gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. De voorschriften van de gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor zonevreemde woningen (Nijlen, Geel, Laakdal) worden niet opgeheven en blijven behouden.

Het voorgenomen gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan overlapt (deels) met een aantal (oude) gemeentelijke BPA's en ruimtelijke uitvoeringsplannen. Het gaat om volgende plannen:

- BPA 'Schambraken', Herenthout
- Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Zonevreemde bedrijven', deelplan 4 Serneels, Herenthout
- Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Sport en spel', deelplan 'Hondenclub Herentalsesteenweg'
- Sectoraal BPA 'zonevreemde bedrijven', Laakdal
- BPA 'Recreatiezone Netevallei', Geel

Figuur 5-3. BPA Schambraken (Herenthout)

327 A

2B

2A

3

1

532 V

532 S

532 L

2C

532 F

533 E

533 F

533 G

533 H

533 I

533 J

533 K

533 L

533 M

533 N

533 O

533 P

533 Q

533 R

533 S

533 T

533 U

533 V

533 W

533 X

533 Y

533 Z

legemeise Steenweg

531

LEGENDE GRAFISCH VERORDENEND PLAN

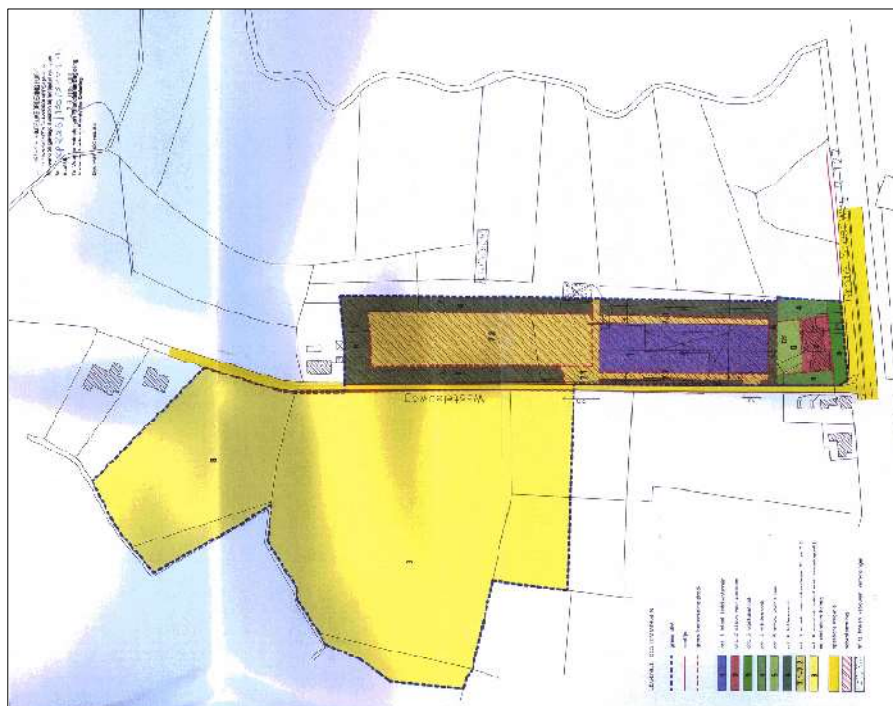
--- grens sectoraal RUP 04
--- grens bestemmingstrook

Artikel 1 : zone voor ambachtelijke bedrijven en KMO's
Indicatieve aanduiding loeiging

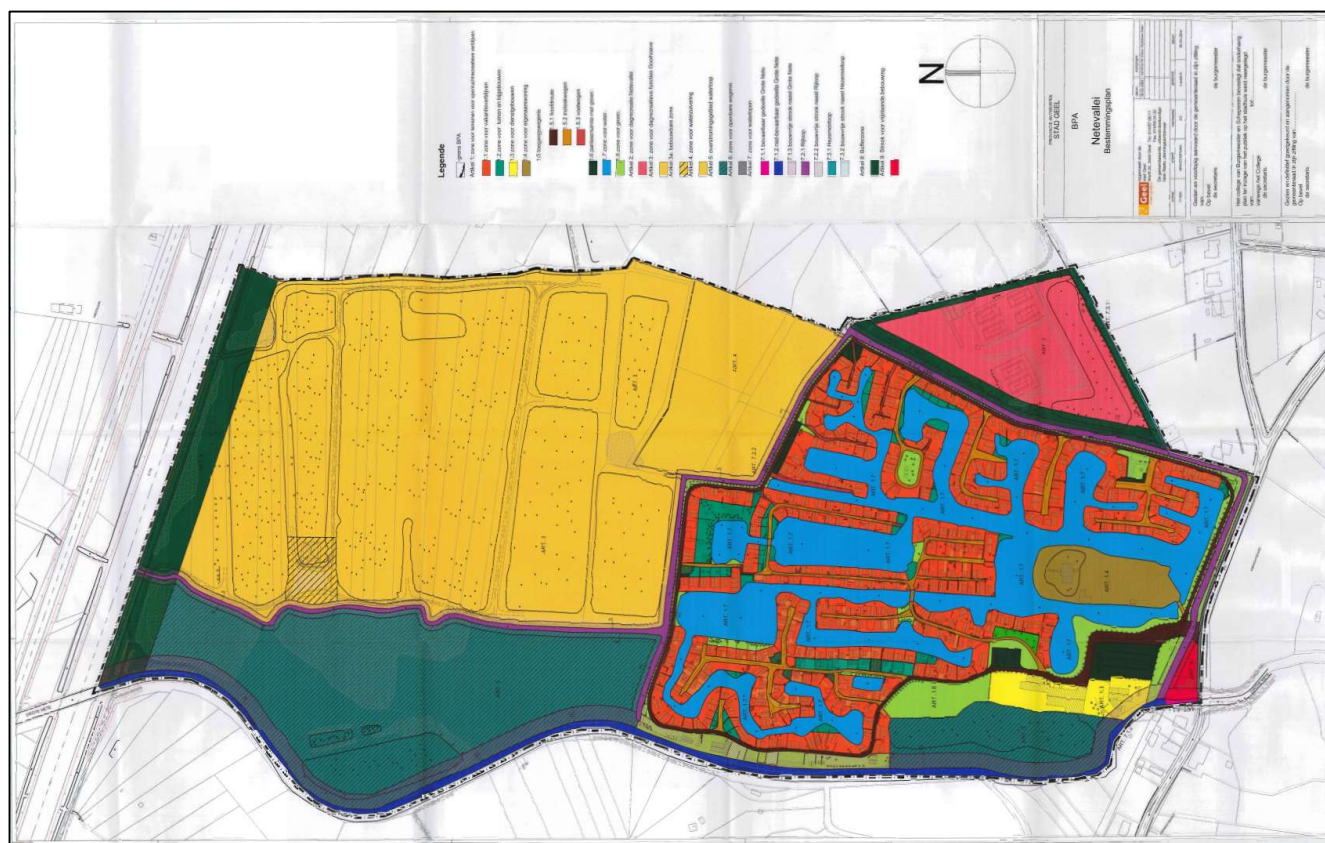
Artikel 2 : bufferstrook
Indicatieve aanduiding erfdoorgang

Artikel 3 : agrarisch gebied
Indicatieve aanduiding erfdoorgang

Figuur 5-6. BPA Zonevreemde bedrijven (Laakdal)

Figuur 5-7. BPA 'Recreatiezone Netevallei' (Geel)

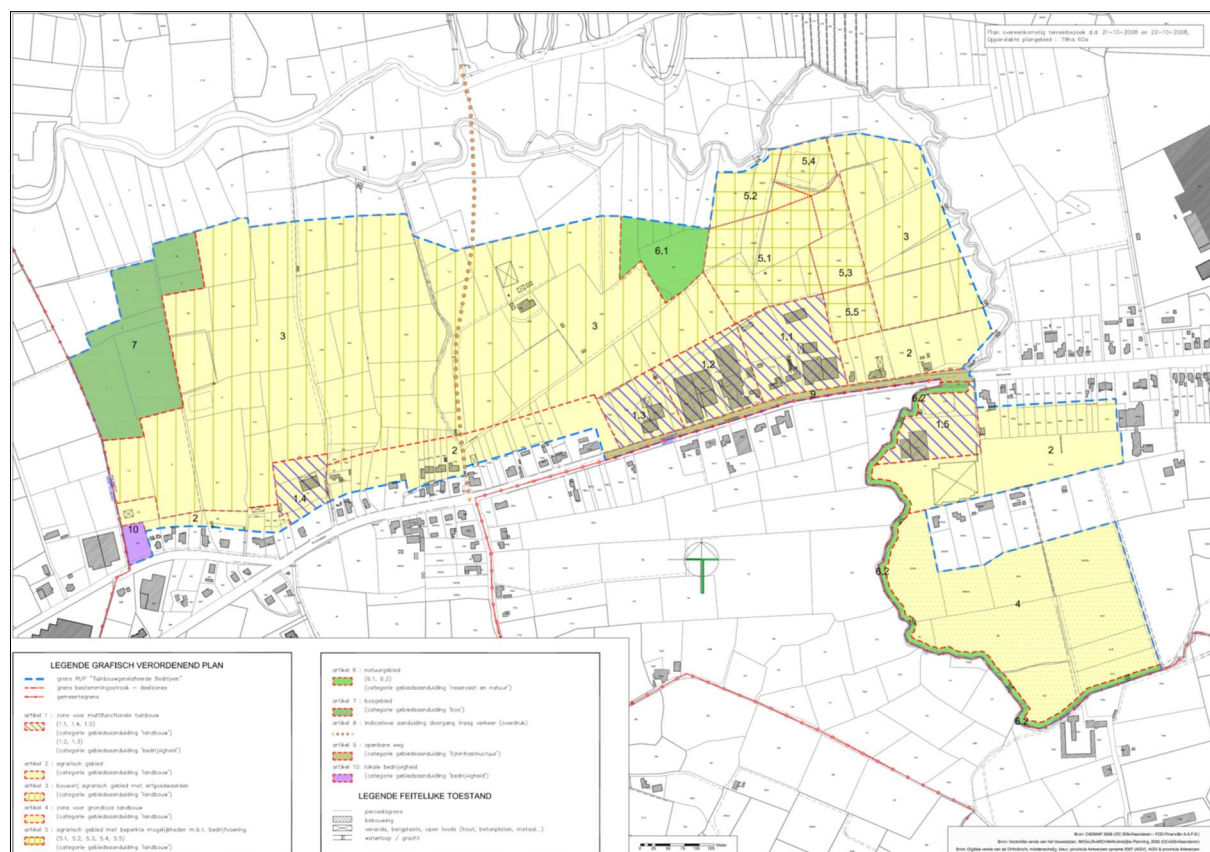

Volgende gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen overlappen (deels) met het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. De bestemmingen en voorschriften van deze gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen blijven behouden. Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voegt voor de overlappende delen een overdruk erfgoedlandschap toe, zonder de bestemmingen en voorschriften zoals bepaald in deze gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen te vervangen of op te heffen:

- Gemeentelijk RUP Zonevreemde bedrijven – deelplan Pallieterhoeve bvba (Heist-op-den-Berg) (29.1.2009)
- Gemeentelijk RUP Zonevreemde bedrijven fase 2 bis – deelplan Agra Van Look (Heist-op-de-Berg) (6.1.2011)
- Gemeentelijk RUP 'tuinbouwgerelateerde bedrijven', Hulshout (10.01.2013)

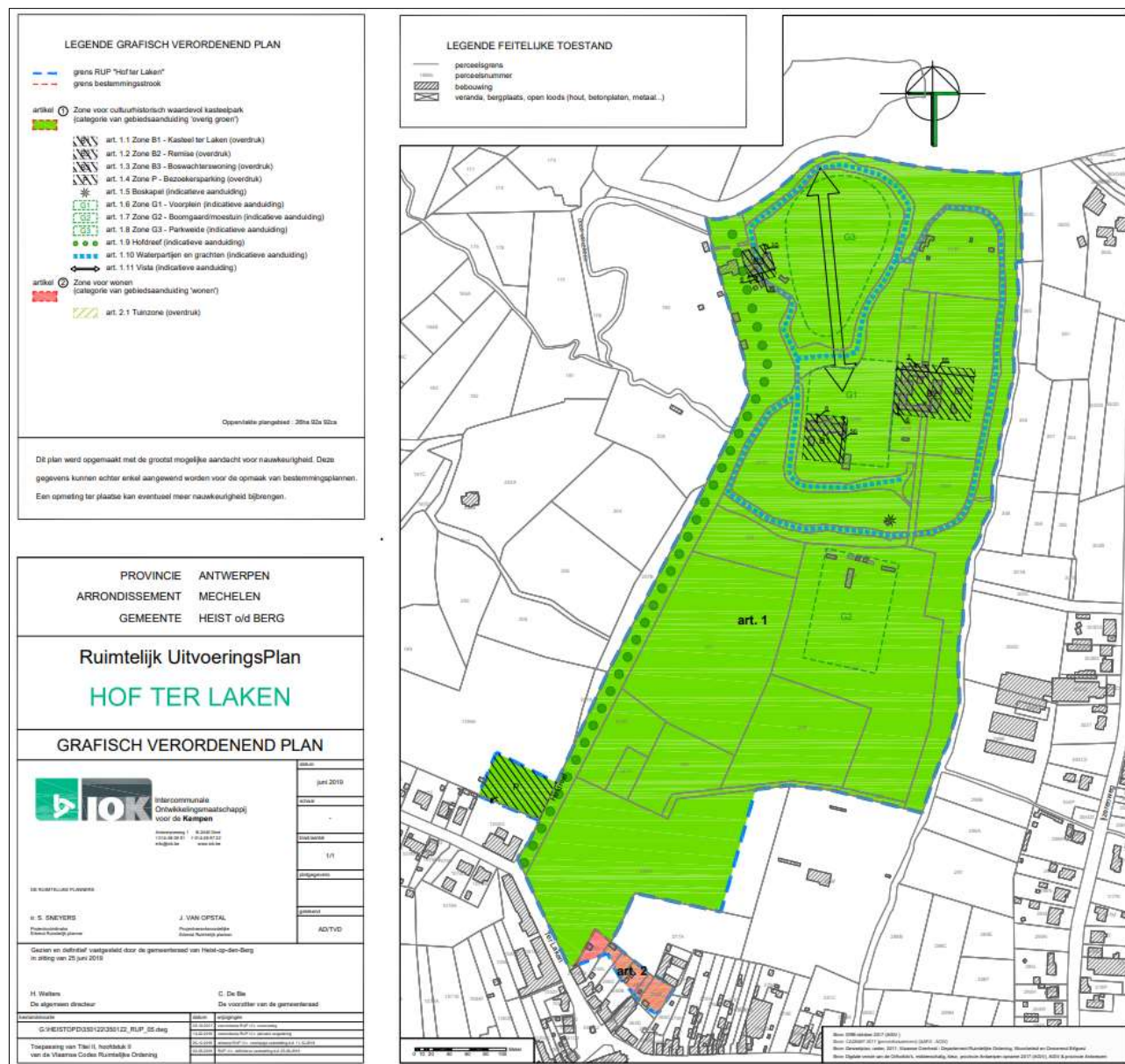
[illegible]

Figuur 5-10. Gemeentelijk RUP Tuinbouwgerelateerde bedrijven (Hulshout)

De gemeente Heist-op-den-Berg maakte een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan op voor het kasteelpark Hof ter Laken. Het plan werd definitief aanvaard op de gemeenteraad van 25 juni 2019. Het kasteelpark wordt in dat ruimtelijk uitvoeringsplan bestemd als 'zone voor cultuurhistorisch waardevol kasteelpark'. Deze zone wordt in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opgenomen binnen de afbakening van het erfgoedlandschap (aanduiding in overdruk). De gemeente Heist-op-den-Berg zal via het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan de bestemming en gedetailleerde stedenbouwkundige voorschriften uitwerken.

Figuur 5-11. Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Hof ter Laken (Heist-op-den-Berg)

Volgende plannen grenzen aan het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en overlappen niet met de bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Grote Nete en zijn grensstellend:

- BPA RWZI Hulshout (Hulshout)
- Gemeentelijk RUP 'Sportpark Joris Verhaegen' (Hulshout)
- Gemeentelijk RUP 'La Corbeille' (Hulshout)
- Gemeentelijk RUP 'Oostelijke Rondweg' (Heist-op-den-Berg)
- Gemeentelijk RUP 'Dorp Zuid' (Heist-op-den-Berg)
- Gemeentelijk RUP Zonevremde bedrijven, deelplan Kasteelhoeve (Heist-op-den-Berg)
- Gemeentelijk RUP Zonevremde bedrijven fase 3, deelplan Dakwerken Haepers (Heist-op-den-Berg)
- Gemeentelijk RUP Sport en Spel, deelplan MASH, deelplan Chiro Hallaar en deelplan Chiro en KVC Booischot (Heist-op-den-Berg)
- Gemeentelijk RUP 'zonevremde bedrijven', Herenthout (07.04.2011)
- Gemeentelijk RUP 'zonevremde bedrijven', deelplan 4 Garage Holemans BVBA (Westerlo)
- Gemeentelijk RUP 'Woonkernen' (Herselt)
- BPA 'Bergom' (Herselt)²⁴

²⁴ Het BPA Bergom werd voor het grootste deel vervangen door het gemeentelijk RUP 'Woonkernen'.

6 Verantwoording van het plan

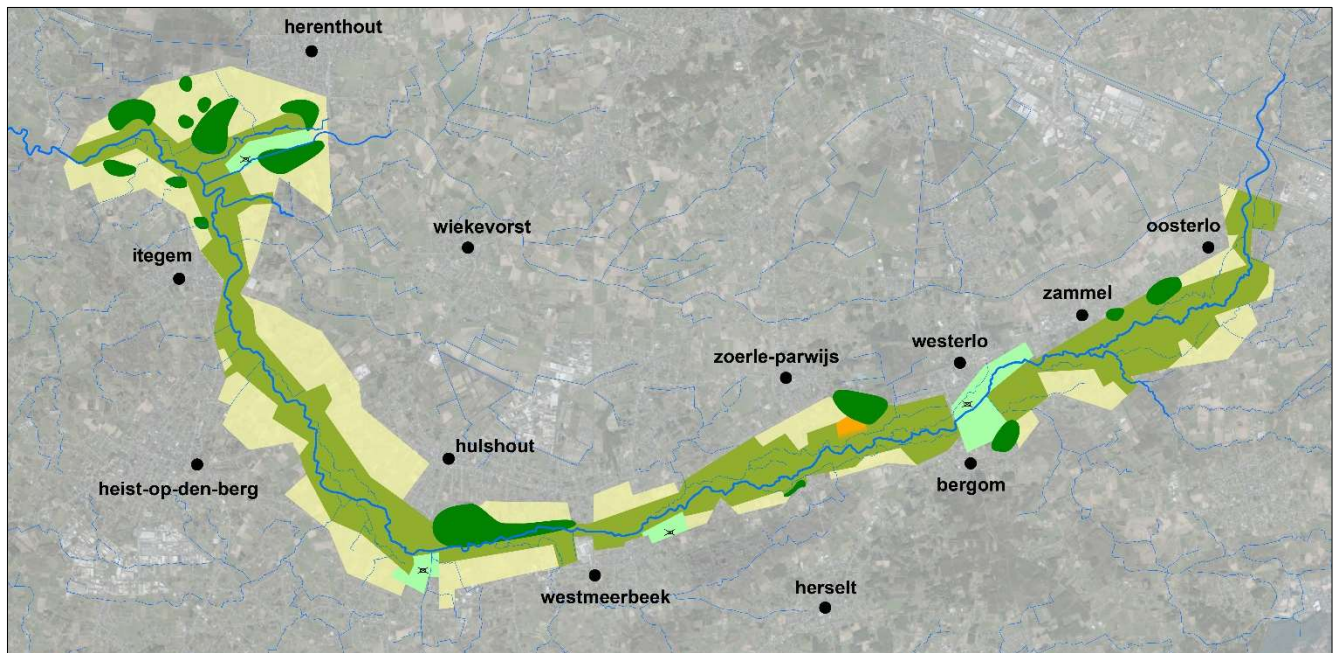
6.1 Ruimtelijke visie

Het plan wordt opgebouwd aan de hand van de ruimtelijke principes en concepten van de gewenste natuurlijke en agrarische structuur die op onderstaande structuurschets schematisch en samengevat weergegeven worden en verder per deelplan uitgewerkt worden tot een voorstel van bestemmingsplan op perceelsniveau.

Ruimtelijke concepten:

- Behoud en versterking van de uitgesproken natuurwaarden in de vallei van de Grote Nete met ruimte voor natuurlijke waterberging. Het valleisysteem van de Grote Nete is structuurbepalend voor de natuurlijke structuur op bovenlokaal niveau en met ecologische kwaliteiten van internationaal belang. In de vallei staat behoud en de ontwikkeling van de natuur- en waterbergingsfunctie voorop. Binnen deze natuurcomplexen wordt gestreefd naar beekherstel, het behoud en herstel van kleinschalige valleilandschappen met moerasvegetaties, halfnatuurlijke graslanden, houtkanten, bomenrijen, waardevolle alluviale bostypen en ongestoorde overgangen naar drogere valleiflanken.
- Samenhangende boscomplexen behouden en versterken als structuurbepalende natuur- en landschapselementen. Het gaat o.a. de boscomplexen ter hoogte van de Kruiskensberg en Herlaar, de Herenbossen, Asberg, Bergom en Zammel.
- Vrijwaren en verstreken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden in de vallei van de Grote Nete. Kastelen en hun bijhorende domeinen (Kasteel van Herlaar, Hof Ter Laken en de Herenbossen, Hof Ter Borch, kasteeldomein de Merode...) zijn belangrijke te vrijwaren erfgoedbakens. Het ruimtelijk beleid ondersteunt het behoud en herstel van deze waarden in hun onderlinge samenhang.
- Vrijwaren en differentiëren van gebieden voor land- en tuinbouw. De kleinschalige landbouwgebieden op de hoger gelegen flanken van de vallei van de Grote Nete en de Wimp worden gevrijwaard voor de beroepslandbouw en gedifferentieerd als bouwvrij gebied of natuurverwevingsgebied in functie van het behoud en de versterking van het onbebouwd karakter, de landschapsecologische waarde en/of de overstromingsgevoeligheid.

Figuur 6-1. Structuurschets voorgenomen plan

6.2 Verantwoording per deelplan

6.2.1 Deelplan 1. Vallei van de Grote Nete van Hellebrug tot Itegem

De ecologische processen die aan de basis liggen van de natuurlijke structuur in de vallei van de Grote Nete, Wimp en Maasloop vormen het uitgangspunt voor het behoud en de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden binnen dit deelplan. De opname van de vallei en haar omgeving in het Vlaams Ecologisch Netwerk ondersteunt hierbij de doelstellingen vanuit het buitengebiedbeleid, zoals ze uitgewerkt werden in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen voor water en natuur zoals zij geformuleerd zijn in het geactualiseerd Sigmaphan. De belangrijkste actiepunten binnen de globale doelstelling zijn het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van het Sigmaphan door het versterken van de natuurlijke structuur met het creëren van ruimte voor natuurlijke waterberging. De van nature overstroombare en/of overstromingsgevoelige delen van het valleisysteem zullen in hoofdzaak bestemd worden als natuurgebied.

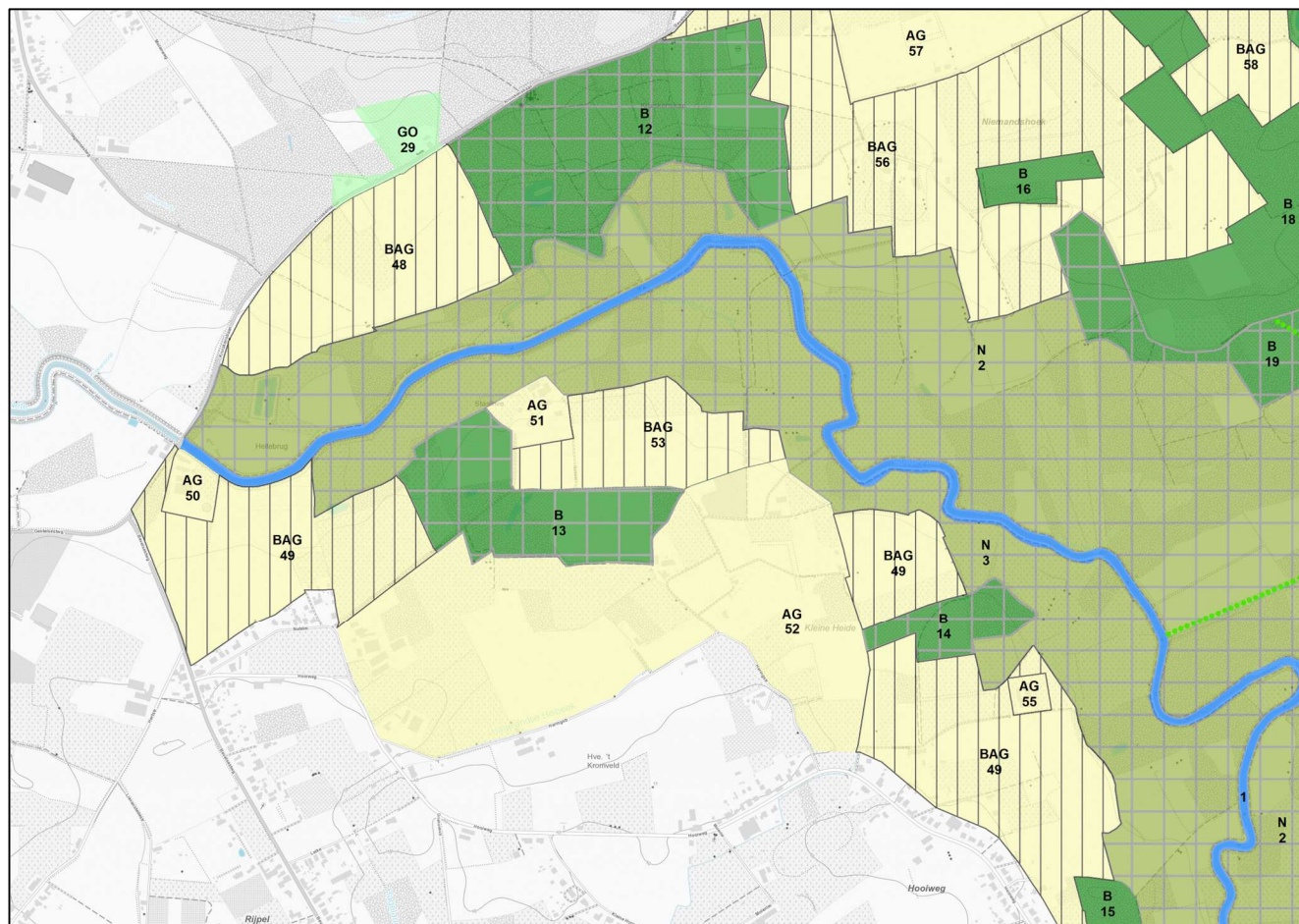
De ruimtelijk-functioneel samenhangende landbouwgebieden op de hoger gelegen en landschappelijk waardevolle onbebouwde valleiflanken worden gevrijwaard voor de beroepslandbouw en zullen in hoofdzaak bestemd worden als bouwvrij agrarisch gebied. De afbakening van de bouwvrije gebieden zal rekening houden met de bestaande landbouwbedrijfszaten in het gebied en laat ruimte voor eventuele bedrijfsuitbreidingen net buiten de bouwvrije zones.

Er wordt gestreefd naar het ontwikkelen van waardevolle gradiënten tussen de vallei van de Grote Nete en de omliggende boscomplexen, zoals Merodese bossen, Itegemse Heide en Kruiskensberg. Bestaande ecologisch waardevolle bossen in de vallei of op de hoger gelegen flanken zullen bestemd worden als bosgebied in functie van het behoud en de ontwikkeling van ruimtelijk samenhangende bosstructuren. Op een aantal locaties zal ruimte voor beperkte bosuitbreiding worden voorzien. Kleinere verspreid gelegen bosfragmenten kunnen als vlakvormige landschapselementen behouden blijven in het landbouwgebied.

De karakteristieke landschapselementen en -componenten dienen maximaal behouden en versterkt te worden om de diversiteit en de herkenbaarheid van het landschap te bewaren. De omgeving van het kasteel van Herlaar aan de Wimp is een te vrijwaren erfgoedbaken en zal een specifieke bestemming krijgen in functie van het behoud van de specifieke cultuurhistorische waarde in samenhang met de landschapsecologische waarde. Specifieke te behouden landschaps- of bouwkundigerfgoedelementen zullen als punt-, lijn- of vlakvormige erfgoedelementen aangeduid worden op het plan.

Voor een aantal specifieke bestaande recreatieve en andere functies (zoals visvijvers, horeca, hondenlosloopzone, vogel- en wildopvangcentrum) in of aan de rand van de vallei wordt een specifiek ruimtelijk ontwikkelingspectief geformuleerd in relatie tot de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het gebied en de te realiseren natuurlijke structuur. Als de functie moeilijk of niet verenigbaar is met het herstel van het valleisysteem kan voor een uitdoofscenario gekozen worden.

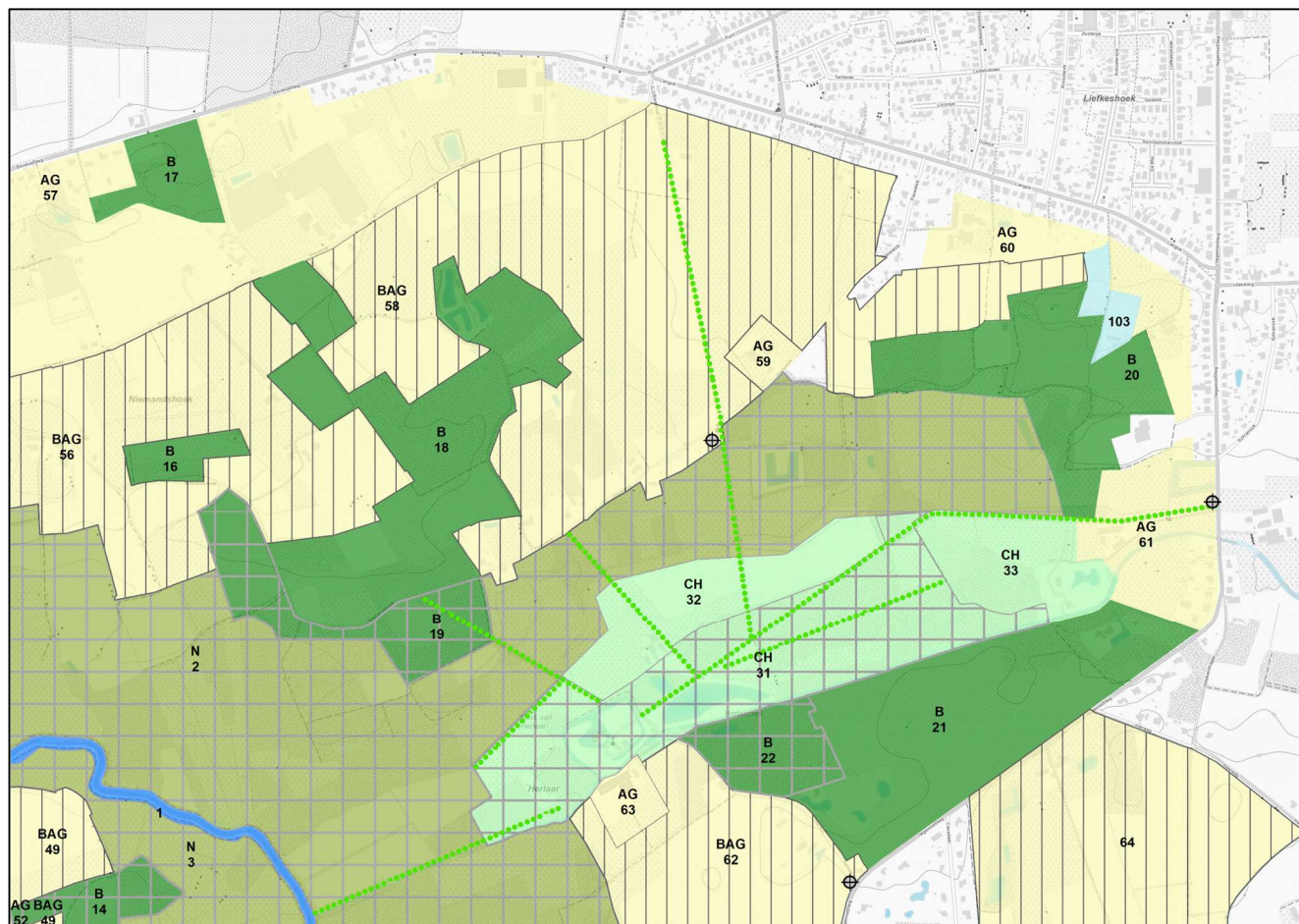
Zone 1A. Kruiskensberg-Kleine Heide

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- De overstromingsgevoelige valleigronden op de linker- en rechteroever van de Grote Nete worden bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 2 en 3). Binnen deze natuurgebieden is er ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigmaplan. Het Sigmaplan voorziet dat het contact tussen de Grote Nete en een aantal oude meanders en zijlopen (o.a. Wimp en Maasloop) wordt hersteld door het wegnemen van de uitwateringsconstructies zodat de rivierdynamiek in het natuurlijk overstromingsgebied langs de Grote Nete en haar zijlopen hersteld wordt. Op een aantal plaatsen zal de rivierdijk verlaagd worden tot overloopp dijken.
- De hoger gelegen en landschappelijk open valleiflanken worden bestemd als bouwwrij agrarisch gebied (BAG) i.f.v. het behoud van het bouwwrije karakter van het valleilandschap (gebied 48, 49 en 53), uitgezonderd een aantal zones met bestaande landbouwbedrijven die als agrarisch gebied (AG) bestemd worden (gebieden 50, 51, 52 en 55).
- Het hoger gelegen bestaande boscomplex van de Kruiskensberg wordt bestemd als bosgebied (B) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 12). De begrenzing met het lager gelegen overstromingsgevoelig valleigebied dat als natuurgebied bestemd wordt, is afgestemd op de inrichtingsvisie voor de Kruiskensberg van de gemeente Nijlen waarbij van aan de rand van het bos zichtpunten op de vallei gecreëerd kunnen worden langs de relictten van oude meanders.
- Ten noorden van de Kruiskensbaan wordt een zone aangeduid als gemengd openruimtegebied (GO) (gebied 29). Binnen deze zone is er ruimte voor het ontwikkelen van een onthaalpoort voor de Kruiskensberg rond de bestaande horeca en kunnen er parkeervoorzieningen aangelegd worden.
- Een aantal bestaande en te versterken ecologisch waardevolle bosfragmenten worden geclusterd en bestemd als bosgebied (B) met overdruk grote eenheid natuur. Het gaat om een cluster ten zuiden van vml. Hof Ter Streien (gebied 13) (er is ruimte voor ca. 8 ha bosuitbreiding, gronden in eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos) en het bestaand bos ter hoogte van Kleine Heide (gebied 14).

Zone 1B. Niemandshoek-Herlaar

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

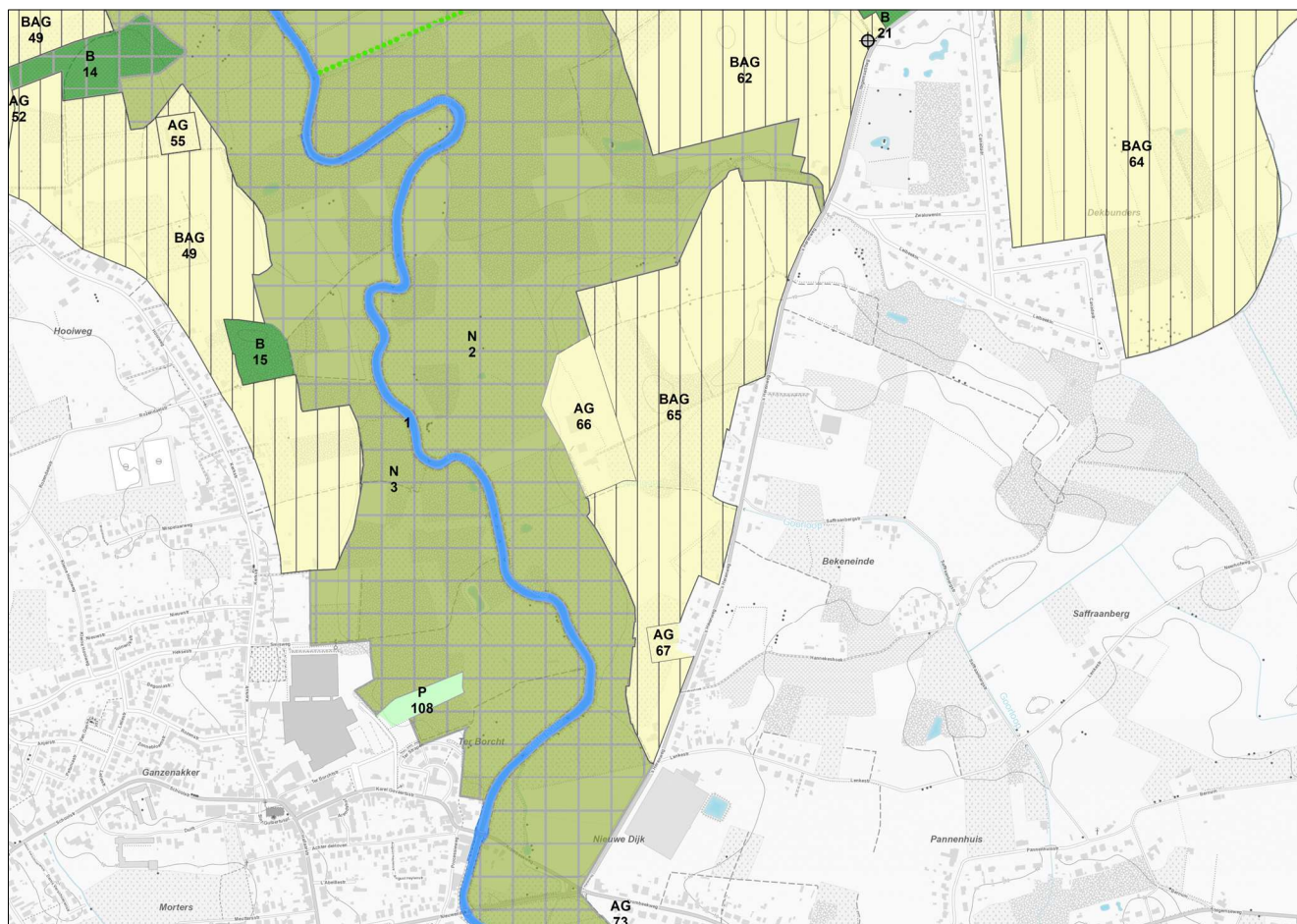
- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het overstromingsgevoelige valleigebied van de Maasloop en Wimp op rechteroever van de Grote Nete wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 2). Binnen deze natuurgebieden is ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigmaplan. Daarnaast wordt de van nature overstromingsgevoelige vallei van de Maasloop volledig opgenomen binnen dit natuurgebied, inclusief de zone met bestaande visvijver van de visclub 'Moed en volharding'. De bestaande vergunde infrastructuur kan behouden blijven, maar niet verder ontwikkelen. Bij stopzetten van de recreatieve activiteiten, kan ingezet worden op herstel van de valleistructuur en natuurontwikkeling.
- De hoger gelegen en landschappelijk open valleiflanken ten noorden van de Maasloop (Niemandshoek) en ten zuiden van de Binnenstraat (gebied 56 en 58) worden gedifferentieerd als bouwvrij agrarisch gebied (BAG) i.f.v. het behoud van bouwvrij karakter van het valleilandschap en open landbouwgebied, uitgezonderd een aantal zones met (clusters van) bestaande landbouwbedrijven die als agrarisch gebied bestemd worden (gebieden 57, 59 en 60).
- De hoger gelegen bestaande clusters van bossen ter hoogte van Niemandshoek en Pauwelstraat (gebied 16, 17, 18 en 19) en Uilenberg (gebied 20) worden bestemd als bosgebied (B). Ingesloten niet beboste percelen worden mee opgenomen in de bosbestemming i.f.v. het creëren van mogelijkheden voor het versterken van de bosstructuur en het verminderen van negatieve randeffecten vanuit landbouwactiviteiten op het bosecosysteem. In deze gebieden is er ruimte voor ca. 8 ha bosuitbreiding. Het bestaande bosgebied tussen de Wimp en de Itegemsesteenweg wordt behouden als bosgebied (gebied 21,22). De meest ecologische waardevolle (natte) bossen worden aangeduid met een overdruk grote eenheid natuur (gebied 19 en 22).
- Het cultuurhistorische waardevol landschap rond het kasteel en de watermolen van Herlaar tussen Wimp en Maasloop incl. de bijhorende vml. pachthoeve, de bossen, open landbouwpercelen en dreven worden bestemd als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde (CH) (gebied 31, 32 en 33) i.f.v. behoud van de erfgoedwaarde. De landschapsecologisch waardevolle (natte) graslanden, bossen en vijvers in het (park)landschap rond het kasteel en de watermolen worden gedifferentieerd met overdruk grote eenheid natuur (gebied 31). Ter hoogte van de watermolen is er binnen deze zone ruimte voor de aanleg van een vistrap als ecologische ontsnipperingsmaatregel.

- In functie van het behoud en de ontwikkeling van VOC Neteland (opvangcentrum voor vogels en wilde dieren) wordt een specifieke zone bestemd als gebied voor gemeenschapsvoorzieningen. Het gaat om twee percelen aan de Langstraat (gebied 103).
- De landbouwenclave met landbouwzetel langs de Wimp ter hoogte van de Itegemse Steenweg (gebied 61) wordt behouden als agrarisch gebied (AG).
- De open landbouwgebieden Blikse Hoven (gebied 62) en Dekbunders (gebied 64) langs de Itegemsesteenweg worden gedifferentieerd als bouwvrij agrarisch gebied (BAG), uitgezonderd een zone rond de bestaande landbouwbedrijfszetel ter hoogte van Herlaar (gebied 63).

Binnen het beschermd cultuurhistorisch landschap Herlaar/Wimp worden een aantal ruimtelijk bepalende punt- en lijnvormige erfgoedelementen als te behouden elementen aangeduid:

- Elementen van bouwkundig erfgoed. Het behoud van een aantal beeldbepalende gebouwen en constructies waarvan de identiteit en het karakter bepalend zijn voor het landschap staat voorop. Volgende elementen uit de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed worden op het grafisch plan aangeduid met een puntsymbool:
 - Wegwijzer op de hoek van de Itegemse Steenweg en weg naar het Kasteel Herlaar, Itegemsesteenweg z/n, Herenthout. Wegwijzer, uit het vierde kwart van de 19de eeuw - eerste kwart van de 20ste eeuw, gelegen aan het begin van een eikendreef. Gietijzeren zuil met acanthusbladkapiteel en bekronende pijnappel.
 - Kapel op de hoek van de Itegemse Steenweg en Herlaar in Herenthout. Eenvoudige bakstenen kapel, toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, omgeven door esdoorns. Volgens literatuurbronnen ingezegend in 1934.
- Volgend puntvormige element is niet opgenomen in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed, maar wel ruimtelijk bepalend:
 - Kapel langs de Kerkedreef te Herenthout (hoek Binnenstraat/Pauwelstraat)
- Een aantal lijnvormige landschap- en erfgoedelementen zijn beeldbepalend en worden als te behouden elementen met een lijnsymbool aangeduid:
 - Dreven. Het behoud van de dreven die het landschap rondom het kasteel van Herlaar duidelijk vorm hebben gegeven staat voorop. De typisch te behouden kenmerken zijn het onverharde karakter, de breedte van de paden en de begeleidende bomenrijen. Het gaat om volgende dreven:
 - Neetdreef, de dreef vertrekkende achter het kasteel langs de Wimp tot aan de Grote Nete;
 - Brusseldreef, de dreef vertrekkende aan het kasteel naar het noordwesten richting Pauwelsstraat;
 - De zijtak van de Brusseldreef.
 - Rodedreef-Gruisdreef, vertrekkende aan het kasteel naar het noordoosten richting Itegemsesteenweg.
 - Uilendreef, de zuidelijke aftakking van de Gruisdreef.
 - Plas, de dreef langs de pachthoeve naar de Pauwelstraat.
 - Kerkedreef, de dreef in noordelijke richting in het verlengde van de Binnenstraat

Zone 1C. Itegem-Bekeneinde

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het overstromingsgevoelige valleigebied van de Grote Nete (incl. vallei van de zijloop Leibeek) wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 2 en 3). Binnen deze natuurgebieden is ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigmaplan. Ter hoogte van de CASA-site in Itegem worden de overstromingsgevoelige en/of als natuur- en bosgebied te behouden delen van de niet ontwikkelde delen van het op het gewestplan voorziene industriegebied herbestemd naar natuurgebied. Aansluitend bij de kern van Itegem wordt aan de rand van de vallei de hondenloopzone 'De Fort' bestemd als parkgebied (P).
- De open en landschappelijk waardevolle niet overstromingsgevoelige iets hoger gelegen valleiflanken van de vallei worden gedifferentieerd als bouwwrij agrarisch gebied (BAG) (gebied 49, 62, 65) behoudens de zones met bestaande landbouwbedrijfszetels (gebied 55, 66 en 67) die als agrarisch gebied (AG) bestemd blijven.
- Het bestaande bos langs de Leembossenheibeek (gebied 15) wordt bestemd als bosgebied (B).

6.2.2 Deelplan 2. Vallei van de Grote Nete van Nieuwendijk tot Hoog Heultje

De ecologische processen die aan de basis liggen van de natuurlijke structuur in de vallei van de Grote Nete, Bernemse Laak, Bruggeneindse Laak, Bergebeek, Oude Molenbeek, Houtvense Loop en Steenkensbeek vormen het uitgangspunt voor het behoud en de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden binnen dit plangebied. De opname van de vallei en haar omgeving in het Vlaams Ecologisch Netwerk ondersteunt hierbij de doelstellingen vanuit het buitengebiedbeleid zoals ze uitgewerkt werden in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen voor water en natuur zoals geformuleerd in het geactualiseerd Sigmaplan. De belangrijkste actiepunten binnen de globale doelstelling is het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van het Sigmaplan door het versterken van de natuurlijke structuur met het creëren van

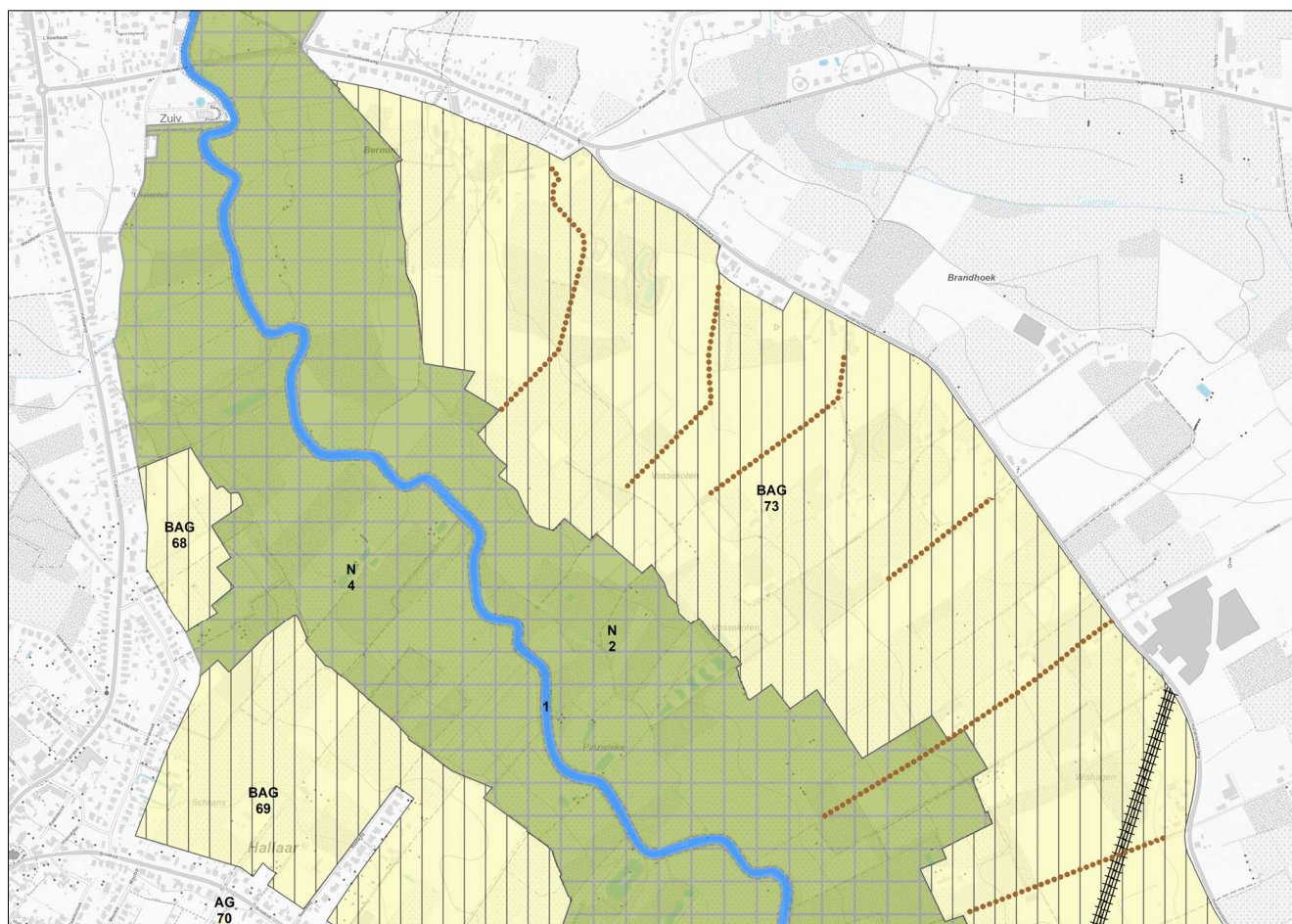
ruimte voor natuurlijke waterberging en natte natuur. De van nature overstroombare en/of overstromingsgevoelige delen van het valleisysteem zullen in hoofdzaak bestemd worden als natuurgebied.

De ruimtelijk-functioneel samenhangende landbouwgebieden op de hoger gelegen en landschappelijk waardevolle onbebouwde valleiflanken worden gevrijwaard voor de beroepslandbouw en zullen in hoofdzaak bestemd worden als bouwvrij agrarisch gebied. De afbakening van de bouwvrije gebieden zal rekening houden met de bestaande landbouwbedrijfszetels in het gebied en laat ruimte voor eventuele bedrijfsuitbreidingen net buiten de bouwvrije zones.

De karakteristieke landschapselementen en -componenten dienen maximaal behouden en versterkt te worden om de diversiteit en de herkenbaarheid van het landschap te bewaren. Delen van het vastgesteld landschapsatlasrelict 'De Grote Nete en de Herenbossen' uit de vastgestelde landschapsatlas zullen worden aangeduid als erfgoedlandschap (in overdruk). De begrenzing van het erfgoedlandschap wordt afgestemd op de grenzen van de bestemmingszones van het ruimtelijk uitvoeringsplan. Binnen dit erfgoedlandschap zijn o.a. de Herenbossen en omgeving van het Hof Ter Laken belangrijke erfgoedbakens. Specifieke te behouden landschaps- of bouwkundigerfgoedelementen zullen als punt-, lijn- of vlakvormige erfgoedelementen aangeduid worden op het plan.

Voor een aantal specifieke bestaande (zonevreemde) recreatieve functies (bv. visvijvers) in of aan de rand van de vallei wordt onderzocht welk het meest aangewezen ruimtelijk ontwikkelingsperspectief is in relatie tot de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het gebied en de te realiseren natuurlijke structuur. Als de functie moeilijk of niet verenigbaar is met het herstel van het valleisysteem kan voor een uitdoofscenario gekozen worden.

Zone 2A. Hallaar-Bernum

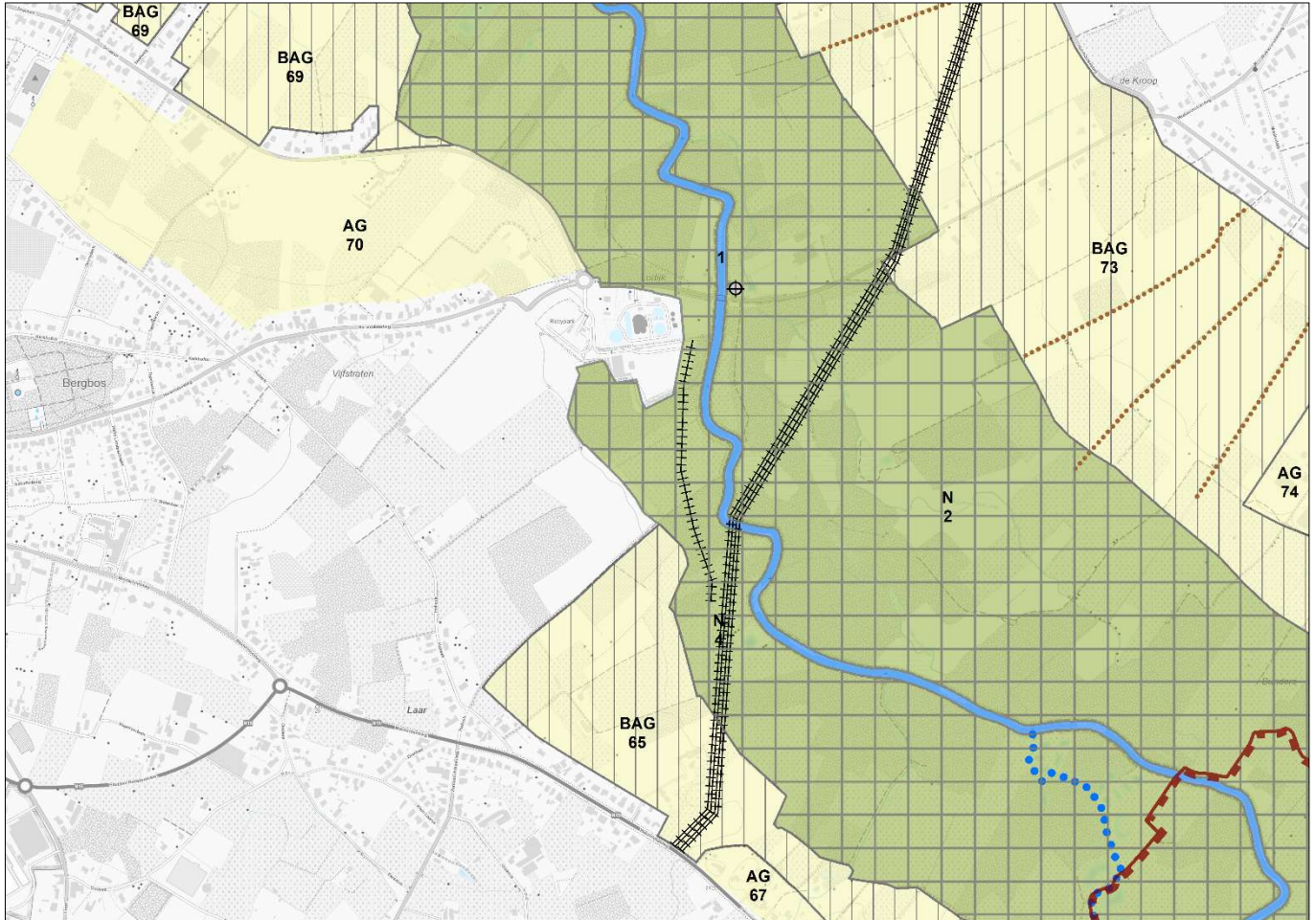
Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het overstromingsgevoelige valleigebied van de Grote Nete wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 2 en 4). Binnen deze natuurgebieden is ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigma-plan.
- De open en landschappelijk waardevolle niet overstromingsgevoelige iets hoger gelegen valleiflanken van de vallei worden gedifferentieerd als bouwvrij agrarisch gebied (BAG) (gebied 68, 69 en 73).

Binnen het gebied Vossekoten worden een aantal ruimtelijk bepalende lijnvormige erfgoedelementen als te behouden elementen aangeduid. Het gaat om een aantal historische ontginningswegen die vanuit de Hulshoutsesteenweg de vallei in lopen. De typische en te behouden kenmerken zijn het onverharde karakter, de typerende breedte van de paden en de begeleidende kleine landschapselementen.

De tracés van de (bestaande) leidingstraten en leidingen door het gebied worden hernomen.

Zone 2B. Lodijk

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

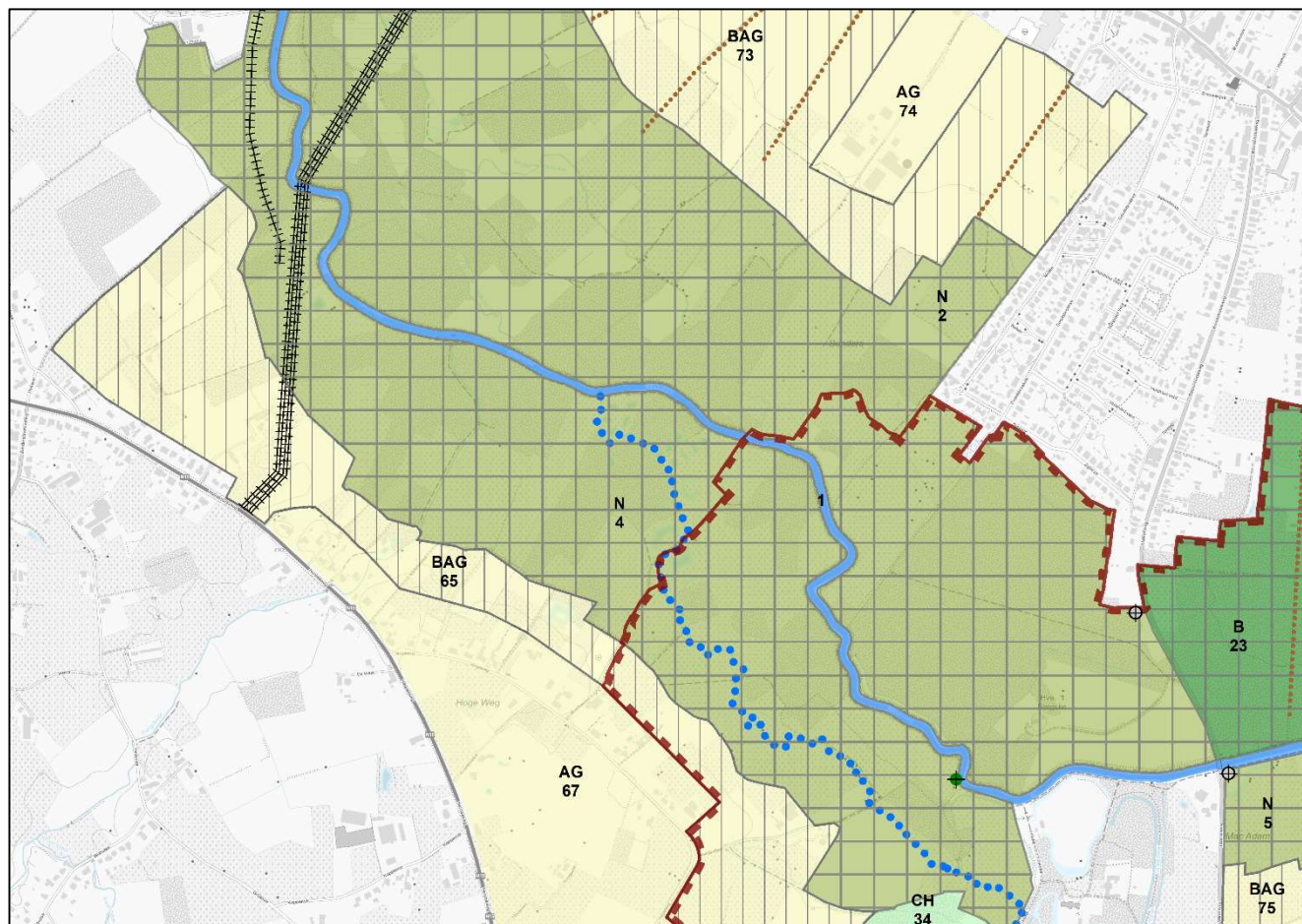
- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het overstromingsgevoelige valleigebied van de Grote Nete wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 2 en 4). Binnen deze natuurgebieden is ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigmaplan.
- De open en landschappelijk waardevolle niet overstromingsgevoelige iets hoger gelegen valleiflanken worden bestemd als bouww vrij agrarisch gebied (BAG) (gebied 65 en 73).
- Het landbouwgebied met bestaande landbouwbedrijfszetels Vijfstraten tussen Broekstraat en Herentalsesteenweg wordt bevestigd als agrarisch gebied (gebied 70).

Binnen het gebied Vossekoten worden een aantal ruimtelijk bepalende lijnvormige erfgoedelementen als te behouden elementen aangeduid. Het gaat om een aantal historische ontginningswegen die vanuit de Hulshoutsesteenweg de vallei in lopen. De typische en te behouden kenmerken zijn het onverharde karakter, de typerende breedte van de paden en de begeleidende kleine landschapselementen.

Het brugwachtershuisje uit 1864 aan de Lodijk (Herentalsesteenweg 85) wordt aangeduid als een te behouden puntvormig bouwkundig erfgoedelement.

De tracés van de (bestaande) leidingstraten en leidingen door het gebied worden hernomen.

Zone 2C. Bruggeneindse Laak

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

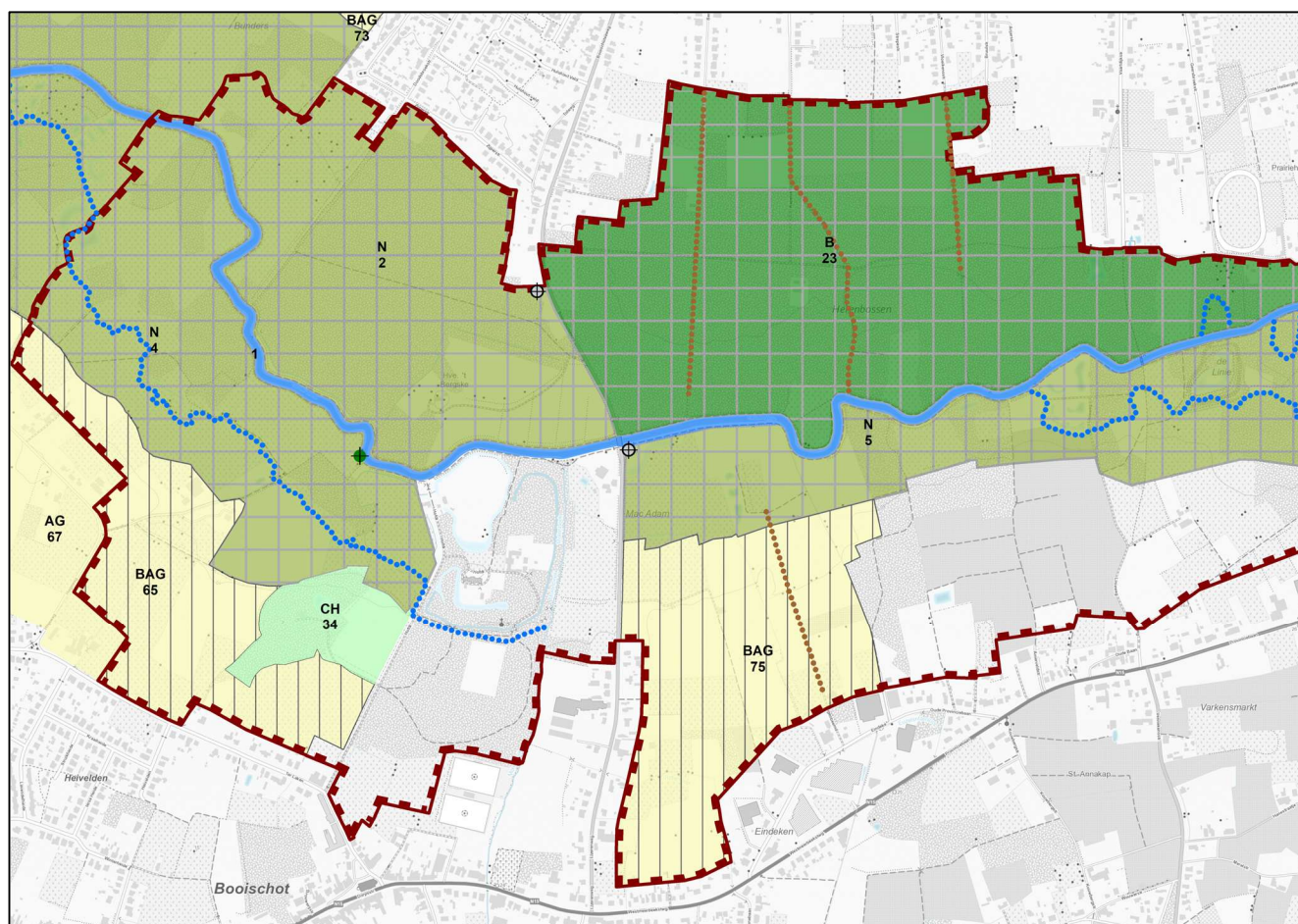
- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het overstromingsgevoelige valleigebied van de Grote Nete en zijlopen (Bruggeneindse Laak en Oude Molenbeek) wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 2 en 4). Binnen deze natuurgebieden is ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigmaplan.
- De open en landschappelijk waardevolle niet overstromingsgevoelige iets hoger gelegen valleiflanken worden bestemd als bouwvrij agrarisch gebied (BAG) (gebied 73 en 65), behoudens een zone rond de bestaande landbouwbedrijfszetel Eikenbroekstraat (gebied 74) en het landbouwgebied Hoogveld/Hoge Weg (gebied 67) die als agrarisch gebied (AG) herbevestigd worden.
- De delen van de vallei die liggen binnen de aanduiding van het vastgesteld landschapsatlasrelict worden aangeduid als erfgoedlandschap (in overdruk). Een site met bouwkundig erfgoed (gebied 34) wordt bestemd als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde (CH) (zie volgende deelzone).

Een aantal ruimtelijk bepalende lijnvormige erfgoedelementen worden als te behouden elementen aangeduid. Het gaat om:

- een aantal historische ontginningswegen die vanuit de Hulshoutsesteenweg de vallei in lopen. De typische en te behouden kenmerken zijn het onverharde karakter, de typerende breedte van de paden en de begeleidende kleine landschapselementen;
- de loop van de Oude Molenbeek als hydrografisch landschapselement.

De tracés van de (bestaande) leidingstraten en leidingen door het gebied worden hernomen.

Zone 2D. Hof Ter Laken-Herenbossen

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het overstromingsgevoelige valleigebied van de Grote Nete, Oude Molenbeek, Houtvense Loop en Steenkesbeek wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 2, 4 en 5). Binnen deze natuurgebieden is er ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigmaplan.
- Het grote aaneengesloten boscomplex Herenbossen wordt bestemd als bosgebied (B) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 23). Ingesloten of aan de rand gelegen onbeboste percelen worden mee binnen de afbakening van het bosgebied opgenomen i.f.v. het versterken van de bosstructuur. Er is ruimte voor ca. 10 ha bosuitbreiding.
- De delen van de vallei die liggen binnen de aanduiding van het vastgesteld landschapsatlasrelict worden aangeduid als erfgoedlandschap (in overdruk). De begrenzing van het erfgoedlandschap wordt afgestemd op de begrenzing van de onderliggende bestemmingen. Het kasteeldomein Ter Laken wordt opgenomen binnen de perimeter van het erfgoedlandschap zonder grondkleur in functie van het behoud van het bestaande gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor deze zone. Binnen het erfgoedlandschap wordt een site met bouwkundig erfgoed opgenomen als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde (CH):
 - Gebied 34. Villa in cottagestijl, Hofdreef 3 (Heist-op-den-Berg). In een grote, beboomde tuin gelegen villa in cottagestijl. Rode baksteenbouw met hardstenen plint gevat onder leien bedaking. De villa heeft een grosso modo rechthoekige plattegrond, met aan elke zijde diverse uitbouwen voor erkers en loggia's. De villa hoort bij het kasteeldomein Ter Laken en werd gebouwd rond 1928 door Hervé de Gruben, erfgenaam van het kasteeldomein. De villa is opgenomen in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed.

De typische landschapskenmerken en ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden van het vastgesteld landschapsatlasrelict 'De Grote Nete en de Herenbossen' en mede de basis vormen voor de afbakening van het erfgoedlandschap, zijn:

- kleinschalig halfopen valleilandschap;
- het oude boscomplex van de Herenbossen;
- het kasteel en het kasteeldomein Hof ter Laken;

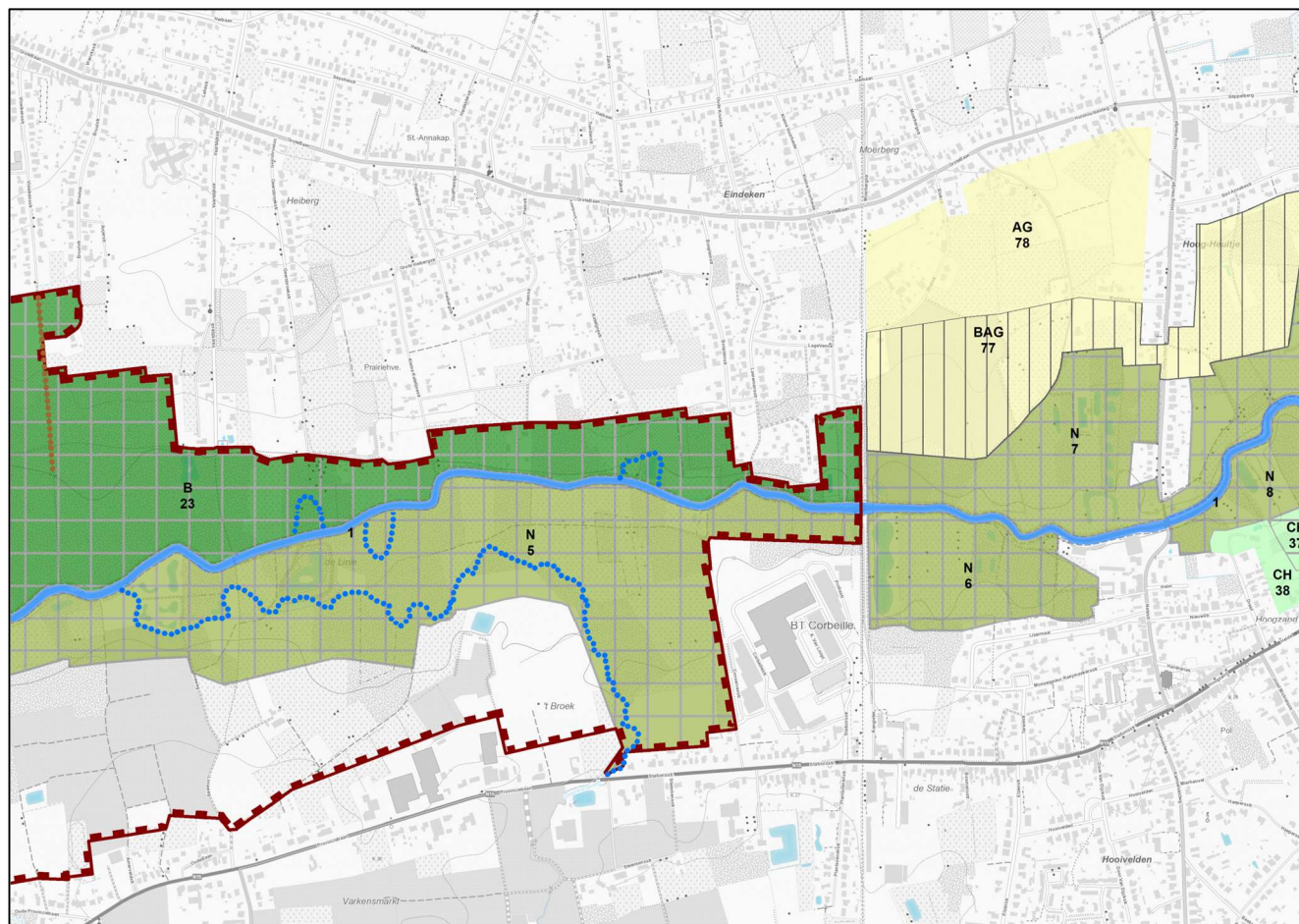
- het bouwkundig erfgoed van hoeve 't Bergske en het brugwachtershuis;
- de gaaf bewaarde valleien van de Steenkensbeek en de Grote Nete, een aantal oude meanders en hun (kunstmatige) waterlopen zoals de Oude Molenbeek;
- onverharde wegen als relict van ontginningswegen;
- donken of duinen in het laaggelegen valleigebied.

Ook het Hof ter Laken en de Kempische hoeve met voormalige herberg 'Mac Adam' behoren tot het bouwkundig erfgoed van het landschapsatlasrelict en worden opgenomen binnen de afbakening van het erfgoedlandschap. Omdat de gemeente Heist-op-den-Berg al een gedetailleerd gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opmaakte, wordt de site Hof ter Laken niet opgenomen in voorliggend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Het kasteelpark wordt wel opgenomen binnen de overdruk erfgoedlandschap. Voor vml. herberg "Mac Adam" bestaat reeds een gedetailleerd gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP Zonevrije bedrijven, deelplan 1 Pallieterhoeve BVBA). De delen van het vastgesteld landschapsatlasrelict die overlappen met het aangrenzend gemeentelijk RUP Sport en Spel en het zuidelijk deel van het gemeentelijk RUP Zonevrije bedrijven fase 2 bis – deelplan Agra Van Loock worden niet opgenomen als erfgoedlandschap gezien er zich geen specifieke landschaps- of erfgoedwaarden bevinden in deze zones. De zones van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Tuinbouwgerelateerde bedrijven' van de gemeente Hulshout die in dat plan de bestemming 'bouwvrij agrarisch gebied met erfgoedwaarde' kregen, worden opgenomen binnen de overdruk erfgoedlandschap. De grens van het erfgoedlandschap wordt afgestemd met de grens van deze bestemming in het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Daarnaast worden binnen het erfgoedlandschap een aantal specifiek punt- en lijnvormige landschaps- en erfgoedelementen in overdruk aangeduid als te behouden elementen in het landschap. Het gaat om volgende elementen:

- Elementen van bouwkundig erfgoed. Het behoud van een aantal beeldbepalende gebouwen en constructies waarvan de identiteit en het karakter bepalend zijn voor het landschap staat voorop. Volgende elementen uit de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed worden op het grafisch plan aangeduid met een grijs puntsymbool:
 - Mijlpaal Het Toreke, Booischotseweg z/n (Hulshout). Zuil, circa 3 meter hoog, van ijzerzandsteen en witte zandsteen op vierkante basis van ijzerzandsteen gelegen in een stuk weiland en opgetrokken circa 1842 bij de afwerking van de weg die Hulshout met Booischot verbindt op de plaats tot waar de gemeente Booischot de wegenwerken had betaald en later onderhield. Vermits het oorspronkelijke tracé van de weg afweek van het huidige, ligt de mijlpaal nu min of meer achterin met de rugzijde naar de huidige baan. De mijlpaal is opgenomen in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed.
 - Brugwachtershuis, Ijzerenweg 36 (Booischot). Voormalig brugwachtershuisje, uit de tweede helft van de 19de eeuw, gelegen aan de eertijds druk bevaren Grote Nete. Bakstenen lijstgevel met dubbelhuisopstand, drie traveeën en één bouwlaag onder zadeldak. Het brugwachtershuis is opgenomen in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed.
- Te behouden punt- en lijnvormige landschapselementen zijn:
 - Ontginningswegen zijn relict van de ontginning van het landschap aan de Grote Nete. De aangeduide tracés zijn huidig toegankelijke wegen. De typische en te behouden kenmerken zijn het onverharde karakter, de typerende breedte van de paden en de begeleidende kleine landschapselementen. Drie ontginningswegen ten noorden van de Grote Nete ter hoogte van de Herenbossen (Bertelsbroekstraat, Kapelstraat, Vloeikensstraat) en één ten zuiden van de Grote Nete (Hogenbeemd) worden aangeduid als te behouden lijnvormig landschapselement (in overdruk met lijnsymbool bruine puntlijn).
 - Hydrografische elementen. Een aantal cultuurhistorisch waardevolle leigrachten en oude zijlopen van de Grote Nete (Oude Molenbeek, Steenkensbeek), die werden aangelegd of verlegd in functie van de ontwatering van het gebied zijn te behouden lijnvormige landschapselementen, alsook een aantal oude afgesneden meanders van de Grote Nete. Ze worden aangeduid in overdruk met een blauwe puntlijn.
 - Houtig erfgoed. Opgaande plataan langs de Grote Nete als hoekboom Hof Ter Laken. Ten noordwesten van het kasteel Hof Ter Laken is langs de oever van de Grote Nete een plataan (*Platanus x hispanica*) aangeplant als hoekboom om de eigendomssituatie van het kasteeldomein te markeren. De plataan heeft zich als een imposante solitaire boom ontwikkeld en is gezien zijn inplanting langs de Grote Nete zéér beeldbepalend: de totale hoogte bedraagt circa 36 meter; de kruindoormeter benadert de 30 meter; de stamomtrek 384 cm en de boom heeft een hoog gesleunde stam van 6 meter (in 2006).

Zone 2E. Hulshout-Westmeerbeek

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het overstromingsgevoelige valleigebied van de Grote Nete wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebieden 5, 6, 7 en 8). Binnen deze natuurgebieden is ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigmaplan. De bestaande in natuurgebied gelegen recreatieve visvijver (visclub De Poer) langs de vml. spoorlijn blijft omwille van het behoud van de continuïteit van de natuurlijke valleistruktuur opgenomen binnen de bestemming natuurgebied. De bestaande infrastructuur kan (indien vergund of vergund geacht) behouden blijven, maar niet verder ontwikkelen. Bij stopzetten van de recreatieve activiteiten, kan ingezet worden op herstel van de valleistruktuur en natuurontwikkeling.
- Op de rechteroever van de Grote Nete wordt het grote aaneengesloten boscomplex Herenbossen bestemd als bosgebied (B) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 23) doorgetrokken onder de vorm van een brede strook langs de rivier tot aan het tracé van de vml. spoorlijn i.f.v. het behoud en het versterken van deze bosstructuur.
- Het noordelijke deel van landbouwgebied Blokstraat/Maaldonk wordt bevestigd als agrarisch gebied (AG) (gebied 78), het zuidelijk deel wordt gedifferentieerd als bouwwrij agrarisch gebied (BAG) (gebied 77) in functie van het behoud als onbebouwde open valleiflank.

Daarnaast worden binnen het erfgoedlandschap een aantal specifiek punt- en lijnvormige landschaps- en erfgoedelementen in overdruk aangeduid als te behouden elementen in het landschap. Het gaat om volgende elementen:

- Te behouden punt- en lijnvormige landschapselementen zijn:
 - Ontginningswegen zijn relictten van de ontginning van het landschap aan de Grote Nete. De aangeduide tracés zijn huidig toegankelijke wegen. De typische en te behouden kenmerken zijn het onverharde karakter, de typerende breedte van de paden en de begeleidende kleine landschapselementen. Vier ontginningswegen ter hoogte van de Herenbossen worden aangeduid in overdruk met een bruine puntlijn.
 - Hydrografische elementen. Een aantal cultuurhistorisch waardevolle leigrachten en oude zijlopen van de Grote Nete (Steenkensbeek), die werden aangelegd of verlegd in functie van de ontwatering van het gebied zijn te behouden lijnvormige landschapselementen, alsook een aantal oude afgesneden meanders van de Grote Nete. Ze worden aangeduid in overdruk met een blauwe puntlijn.

6.2.3 Deelplan 3. Vallei van de Grote Nete van Hoog Heultje tot kasteelpark de Merode

De ecologische processen die aan de basis liggen van de natuurlijke structuur in de vallei van de Grote Nete, Kleine Laak (Zijptloop) en Nieuwe Loop vormen het uitgangspunt voor het behoud en de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden binnen dit plangebied. De opname van de vallei en haar omgeving in het Vlaams Ecologisch Netwerk ondersteunt hierbij de doelstellingen vanuit het buitengebiedbeleid zoals ze uitgewerkt werden in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen voor water en natuur zoals geformuleerd in het geactualiseerd Sigmaplan. De belangrijkste actiepunten binnen de globale doelstelling zijn het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van het Sigmaplan door het versterken van de natuurlijke structuur met het creëren van ruimte voor natuurlijke waterberging en het ontwikkelen van natte natuur. De van nature overstroombare en/of overstromingsgevoelige delen van het valleisysteem zullen in hoofdzaak bestemd worden als natuurgebied.

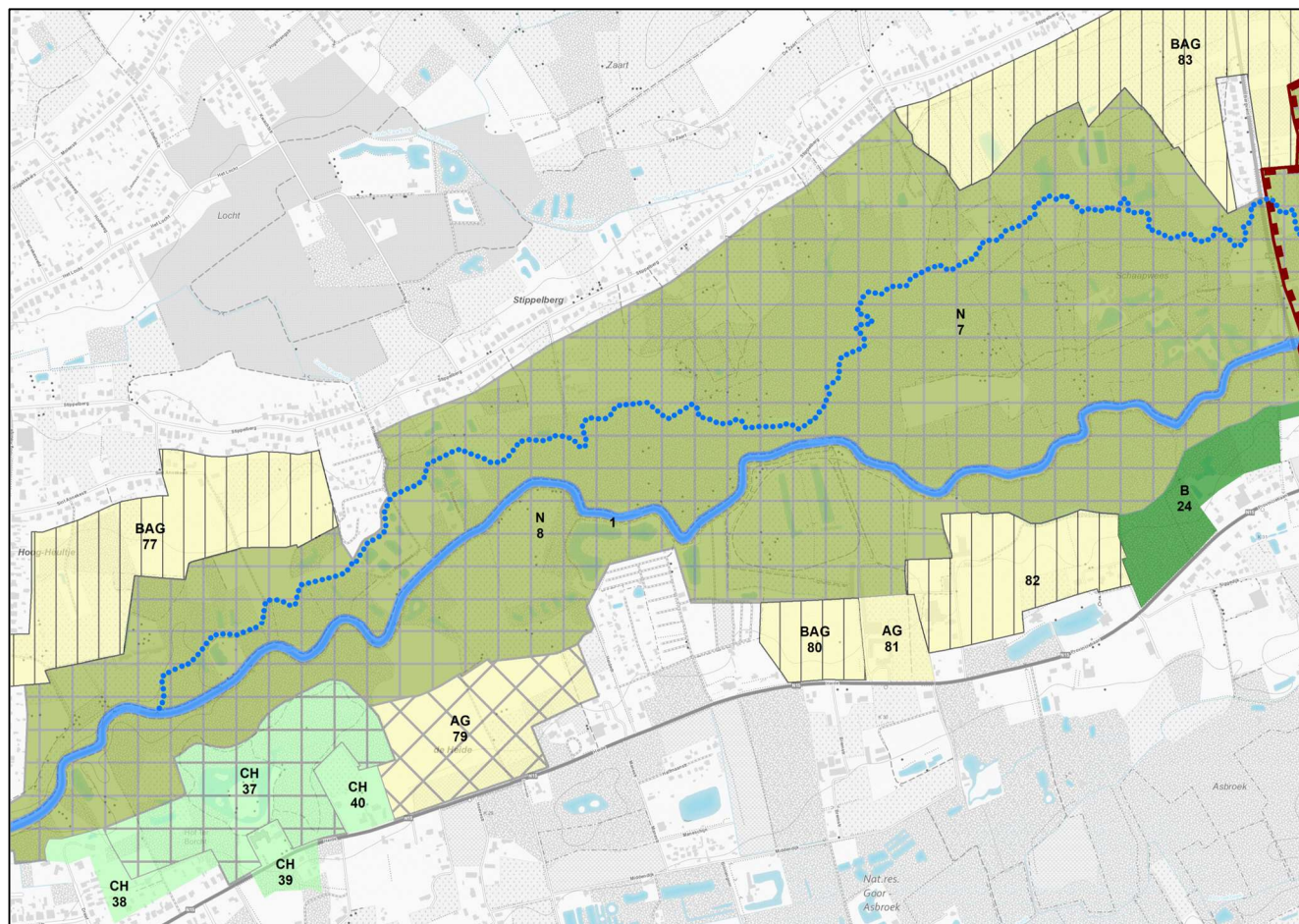
Een aantal op het gewestplan aangeduide recreatiegebieden in de vallei van de Grote Nete tussen Westerlo en Heultje zullen geheel of gedeeltelijk herbestemd worden naar natuurgebied of gedifferentieerd worden met een overdruk natuurverwevingsgebied. Het gaat dan in hoofdzaak om effectief overstromingsgevoelige delen, nog niet ontwikkelde delen en/of te saneren delen in functie van het behoud en versterken van het natuurlijk karakter van de overstromingsgevoelige vallei.

Voor een aantal specifieke bestaande (zonevreemde) recreatieve functies (bv. visvijvers) in of aan de rand van de vallei wordt onderzocht welk het meest aangewezen ruimtelijk ontwikkelingsperspectief is in relatie tot de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het gebied en de te realiseren natuurlijke structuur. Als de functie moeilijk of niet verenigbaar is met het herstel van het valleisysteem kan voor een uitdoofscenario gekozen worden.

Het ruimtelijk beleid op de hoger gelegen en dus minder overstromingsgevoelige flanken van de vallei van de Grote Nete is gericht op het behoud van de landbouwfunctie. Een aantal zones worden omwille van hun specifieke landschappelijke of ecologische waarde gedifferentieerd als bouwvrij agrarisch gebied of agrarisch gebied met overdruk natuurverweving. De afbakening van de bouwvrije gebieden zal rekening houden met de bestaande landbouwbedrijfszetels in het gebied en laat ruimte voor eventuele bedrijfsuitbreidingen net buiten de bouwvrije zones. Verspreid gelegen kleine bosfragmenten maken deel uit van de ecologische infrastructuur binnen het agrarisch gebied. Grotere aaneengesloten en hoger gelegen boscomplexen aan de rand van de vallei (zoals bv. Asberg) zullen als bosgebied bestemd worden.

De karakteristieke landschapselementen en -componenten dienen maximaal behouden en versterkt te worden om de diversiteit en de herkenbaarheid van het landschap te bewaren. Delen van het vastgesteld landschapsatlasrelict 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjes en de depressie van Goor-Asbroek' zullen worden aangeduid als erfgoedlandschap (in overdruk). De begrenzing van het erfgoedlandschap wordt afgestemd op de grenzen van de bestemmingszones van het ruimtelijk uitvoeringsplan. Binnen dit erfgoedlandschap is het landschap en bouwkundig erfgoed rond het Kasteel Ter Borcht een belangrijk erfgoedbaken dat als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde opgenomen zal worden. Specifieke te behouden landschaps- of bouwkundige erfgoedelementen zullen als punt-, lijn- of vlakvormige erfgoedelementen aangeduid worden op het plan.

Zone 3A. Stippelberg-Meerbeek Heide

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het overstromingsgevoelige valleigebied van de Grote Nete wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebieden 7 en 8). Binnen deze natuurgebieden is ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigmaplan. Ter hoogte van de camping Nieuw Paradijs worden de vijvers langs de Grote Nete herbestemd naar natuurgebied i.f.v. het behoud en herstel van het valleilandschap. Voor de bestaande infrastructuur voor paardenrecreatie in het natuurgebied wordt gestreefd naar het herstel in de oorspronkelijk toestand voor wat betreft de onvergunde elementen.
- De landbouwgebieden Hoog Heultje (gebied 77) en Zoerleberg (gebied 83) worden gedifferentieerd als bouwvrij agraris gebied (BAG).
- De bestaande bossen tussen Nieuweloop en Provinciebaan worden bestemd als bosgebied (B) (gebied 24).
- Het landbouwgebied ten oosten van Hoeve Ter Borgh met beboste randen wordt gedifferentieerd als agraris gebied met overdruk natuurverweving (gebied 79).
- Het landbouwgebied Meerbeekheide wordt gedifferentieerd als bouwvrij agraris gebied (BAG) (gebied 80 en 82), behalve de zone met bestaande agrarische bebouwing (gebied 81) die als agraris gebied (AG) bestemd blijft.
- De site van het kasteeldomein Hof Ter Borgh en het bijhorend park worden bestemd als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde (CH) met inbegrip van de cultuurhistorisch waardevolle aansluitende gebieden met o.m. de archeologische site en motte van het Oude Hof Ter Borgh²⁵ en de Hoeve Ter Borgh (gebied 37, 38, 39 en 40). De percelen aan de zuidzijde van de N15 met de Aalmoezenierswoning worden ook binnen deze zone opgenomen. Het huidige kasteel Ter Borgh, het 'Nieuw Hof' is in kern een classicistisch landhuis, daterend van 1780, dat in de loop van de 19de eeuw een neoclassicistisch uitzicht heeft verkregen en is uitgebreid met bij- en dienstgebouwen, waaronder een monumentale orangerie in ijzer en glas van 1863. Het kasteel, het park en de aalmoezenierswoning zijn beschermde monumenten. Het kasteel ligt in een park dat voor 1837 tot stand

²⁵ In de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) opgenomen als item 101078, site Oud Hof ter Borgh met relict van een oude motte. De site van Oud Hof Ter Borgh bevindt zich ten westen van het huidige domein bevond op het einde van de Dreef tegen de Grote Nete en onstond vermoedelijk als verdedigingspost met wachttorens ter beveiliging van de rivierovergang. Het oude 'Hof' met de boerderij werd in 1673 gans verwoest door de Franse troepen van Condé in hun strijd met de Hollanders.

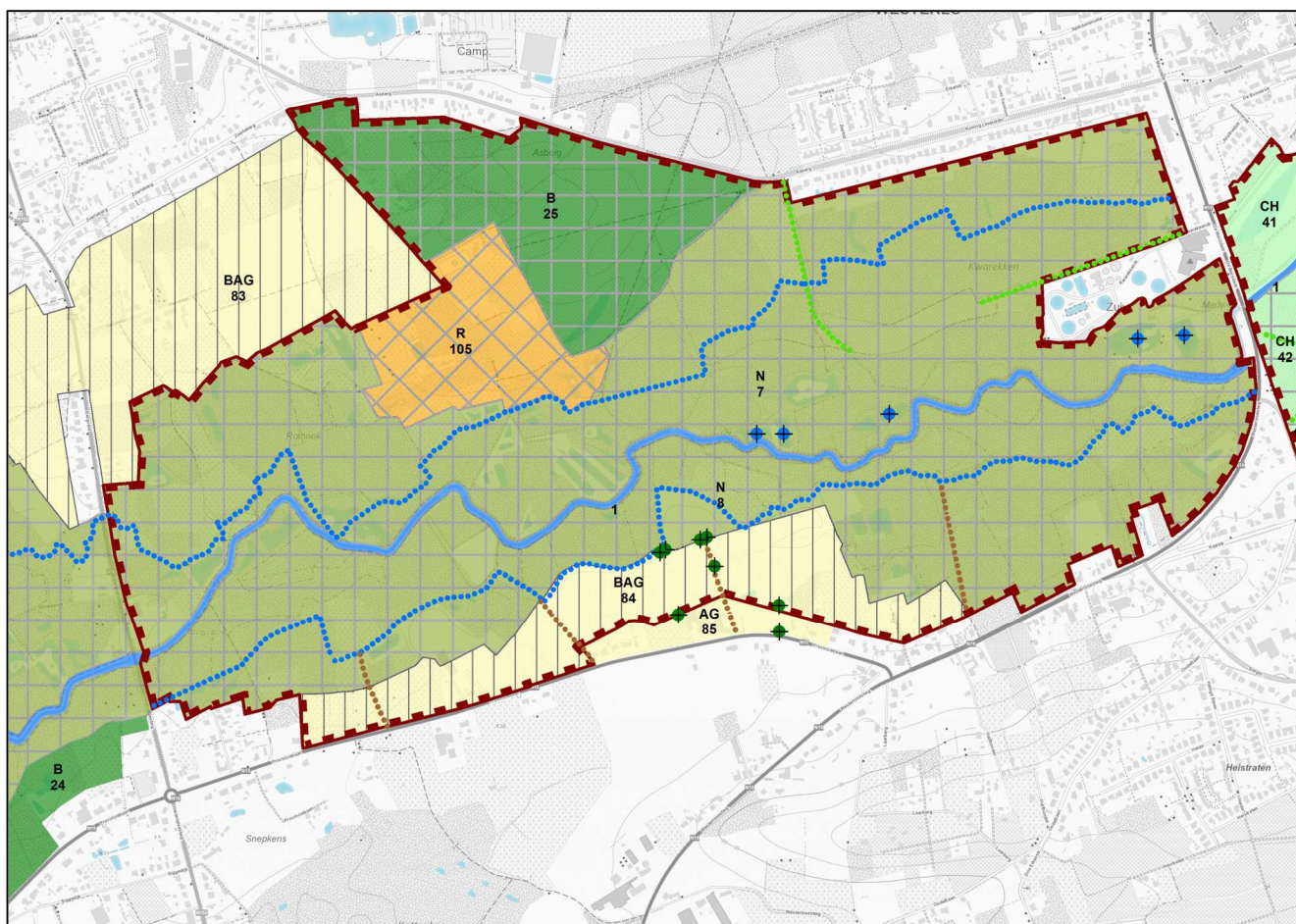
kwam in drie fasen en zich uitstrekt in de beemden op de zuidflank van de vallei van de Grote Nete. Het park heeft een centrale vijver die is aangekleed met een eendenkooi, een eeuwenoud bruggetje in Engelse stijl en een paviljoentje. Rondom de vijver liggen graspartijen en waardevolle bossen met eeuwenoude bomen en een verborgen ijskelder. Het kasteel en het park van Hof ter Borgh't zijn in privaat bezit. De vzw Kempens Landschap nam samen met de gemeente Hulshout in maart 2016 het kasteelpark in erfpacht voor een termijn van 54 jaar. De meest ecologisch waardevolle delen van het kasteelpark worden opgenomen binnen de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk en krijgen een overdruk grote eenheid natuur (gebied 37).

Het Hof ter Borgh't hangt sterk samen met zijn ruimere omgeving zoals een deel van Westmeerbeek centrum (cf. site kerkruiene), de site Oud Hof ter Borgh't, de vroegere vesten ervan en historische hooilanden in wateringgebied met naderhand bemaling via poldermolentjes op de overgang van vallei naar akkerland en droge heide en moerasheide en het kalkmoeras Het Goor. Het geïntegreerd beheerplan²⁶ voor de site suggereert dat het Hof ter Borgh't binnen een bredere (meer opgewaardeerde) context ook als toegangspoort en kruispunt zal gaan fungeren op een toeristische as. Het domein zou daarbij ook een toegangspoort kunnen vormen in het westen van het Merodegebied.

Daarnaast worden een aantal specifiek punt- en lijnvormige landschaps- en erfgoedelementen in overdruk aangeduid als te behouden elementen in het landschap. Het gaat om volgende elementen:

- Te behouden punt- en lijnvormige landschapselementen zijn:
 - Hydrografische elementen. De historische loop van de Kleine Laak is een te behouden lijnvormig landschapselement. Ze wordt aangeduid in overdruk met een blauwe puntlijn.

Zone 3B. Snepkens-Kwarekken

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

²⁶ <https://id.erfgoed.net/plannen/920>

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het overstromingsgevoelige valleigebied van de Grote Nete wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebieden 7 en 8). Binnen deze natuurgebieden is ruimte voor het herstel en de ontwikkeling van natte ruigtes, rietlanden en graslanden als onderdeel van het Sigmaplan.
- De lager gelegen en van nature overstromingsgevoelige delen van het recreatiegebied Broekstraat tussen Kleine Laak en Grote Nete worden herbestemd naar natuurgebied en opgenomen in het natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur langs de Grote Nete (gebied 7). Dit deel van het recreatiegebied ligt op uiterst natte gronden van de alluviale vallei tot zelfs veenbodems en omvat belangrijke natuurwaarden. Het is grotendeels effectief overstromingsgevoelig met veenbodems en natte kleibodems. Deze grotendeels onbebouwde zone bestaat uit ecologisch waardevolle bossen en een aantal in de jaren 1960 gegraven vijvers. De delen van het recreatiegebied ten noorden van de Kleine Laak zijn niet effectief overstromingsgevoelig en worden bestemd als recreatiegebied met overdruk natuurverwevingsgebied (gebied 105) omwille van de ligging centraal in het valleigebied, zodat initiatieven naar een meer natuurlijke inrichting gestimuleerd worden. Bestaande voorzieningen voor verblijfsrecreatie kunnen behouden blijven en in beperkte mate verder ontwikkelen voor zover dat verenigbaar is met de draagkracht van de vallei. Verblijfsrecreatie wordt beperkt tot terreingebonden logies en accommodatie voor groepsverblijven. Dit voorstel is afgestemd met de visie zoals opgetekend in het gemeentelijk ruimtelijke structuurplan Westerlo. Het gaat om een zone die op het gewestplan is ingetekend als gebied voor verblijfsrecreatie, maar slechts aan een zeer lage dichtheid werd aangesneden en ingevuld. Het is een kwetsbaar gebied, omringd door natuurgebieden.
- De beboste heuvel Asberg wordt bestemd als bosgebied (B) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 25). Er wordt voor geopteerd om het bosgebied in z'n geheel op te nemen in het VEN o.w.v. het ruimtelijk-functioneel samenhangend geheel van biologische waardevolle bospercelen.
- Het landbouwgebied langs de Provinciebaan wordt gedifferentieerd als bouwwij agrarisch gebied (BAG) (gebied 84), behalve de reeds sterk bebouwde rand (gebied 85) die wordt bevestigd als agrarisch gebied (AG).

Het vastgesteld landschapsatlasrelict wordt opgenomen met overdruk erfgoedlandschap waarbij de begrenzing van het erfgoedlandschap wordt afgestemd op de begrenzing van de verschillende bestemmingen.

De in dit deelplangebied gelegen typische landschapskenmerken en ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden van het erfgoedlandschap 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjes en de depressie van Goor-Asbroek' en mede de basis vormen voor de afbakening van het erfgoedlandschap, zijn:

- kleinschalig halfopen valleilandschap;
- natuurlijke en kunstmatig aangelegde waterlopen, zoals Kleine Laak en Kwarekkenloop/Zeyptloop;
- de stuifduin Asberg en zijn steilranden;
- onverharde wegen als relict van ontginningswegen;
- houtig erfgoed van de cluster hoekbomen ten noorden van de Provinciebaan, te Herselt
- vijvers ontstaan door winning van turf en moerasijzererts.

De wijze waarop het behoud van deze typische landschapskenmerken wordt verankerd in de bestemmingen en overdrukken van het ruimtelijke uitvoeringsplan wordt hieronder verder aangegeven.

- Het behoud van het kleinschalige halfopen valleilandschappen, de donken, oude boscomplexen wordt in belangrijke mate verzekerd door de opname van het valleilandschap binnen de bestemming 'natuurgebied' met overdruk 'grote eenheid natuur' en de differentiatie van de agrarische gebieden als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving.
- De beboste duin Asberg is een te behouden vlakvormig geomorfologisch landschapselement en wordt opgenomen als bosgebied, deels met overdruk grote eenheid natuur voor wat betreft de delen die reeds afgebakend zijn als onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk.

Daarnaast worden binnen het erfgoedlandschap een aantal specifiek punt- en lijnvormige landschaps- en erfgoedelementen in overdruk aangeduid als te behouden elementen in het landschap. Het gaat om volgende elementen:

- Elementen van het antropogeen erfgoed. Vijf historische ontginningsputten van moerasijzererts langs de Grote Nete in Westerlo (Kwarekken) worden als te behouden puntvormig landschapselement aangeduid in overdruk met een blauw puntsymbool.
- Elementen van het houtig erfgoed. Een aantal beeldbepalende hoekbomen in het landschap worden als te behouden puntvormig landschapselementen aangeduid in overdruk met een groen puntsymbool. Deze bomen zijn van cultuurhistorisch belang omdat ze aangeplant werden als hoekboom voor het vastleggen van kadastrale percelen of gebruikspcelen:

- Cluster van acht hoekbomen ten noorden van de Provinciebaan te Herselt
- Te behouden lijnvormige landschapselementen zijn:
 - Ontginningswegen zijn relictten van de ontginning van het landschap aan de Grote Nete. De aangeduide tracés zijn huidig toegankelijke wegen. De typische en te behouden kenmerken zijn het onverharde karakter, de typerende breedte van de paden en de begeleidende kleine landschapselementen. Vier ontginningswegen ten noorden van de Provinciebaan en Westerlosesteenweg worden aangeduid in overdruk met een bruine puntlijn.
 - Dreven. Het behoud van de historische dreven te Kwarekken die het landschap mee vorm hebben gegeven, staat voorop. De typisch te behouden kenmerken zijn het onverharde karakter, de breedte van de paden en de begeleidende bomenrijen. Twee dreven worden opgenomen: de Annadreef en de Kwarekkendreef. Ze worden aangeduid in overdruk met een groene puntlijn.
- Hydrografische elementen. Een aantal cultuurhistorisch waardevolle leigrachten en oude zijlopen van de Grote Nete, die werden aangelegd of verlegd in functie van de ontwatering van het gebied zijn te behouden lijnvormige landschapselementen. Ze worden aangeduid in overdruk met een blauwe puntlijn:
 - natuurlijk lijnelement Kleine Laak
 - aangelegde waterloop Oude Loop

6.2.4 Deelplan 4. Vallei van de Grote Nete van de Merode tot E313

De ecologische processen die aan de basis liggen van de natuurlijke structuur in de vallei van de Grote Nete, Varendonkse Beek, Goorbeekse Loop, Kleine en Grote Laak, Hoefkensloop, Meiloo en Molenlaak vormen het uitgangspunt voor het behoud en de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden binnen dit plangebied. De opname van de vallei en haar omgeving in het Vlaams Ecologisch Netwerk ondersteunt hierbij de doelstellingen van het Habitatrichtlijngebied waartoe delen van het natuurcomplex behoren en de doelstellingen vanuit het buitengebiedbeleid zoals ze uitgewerkt werden in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

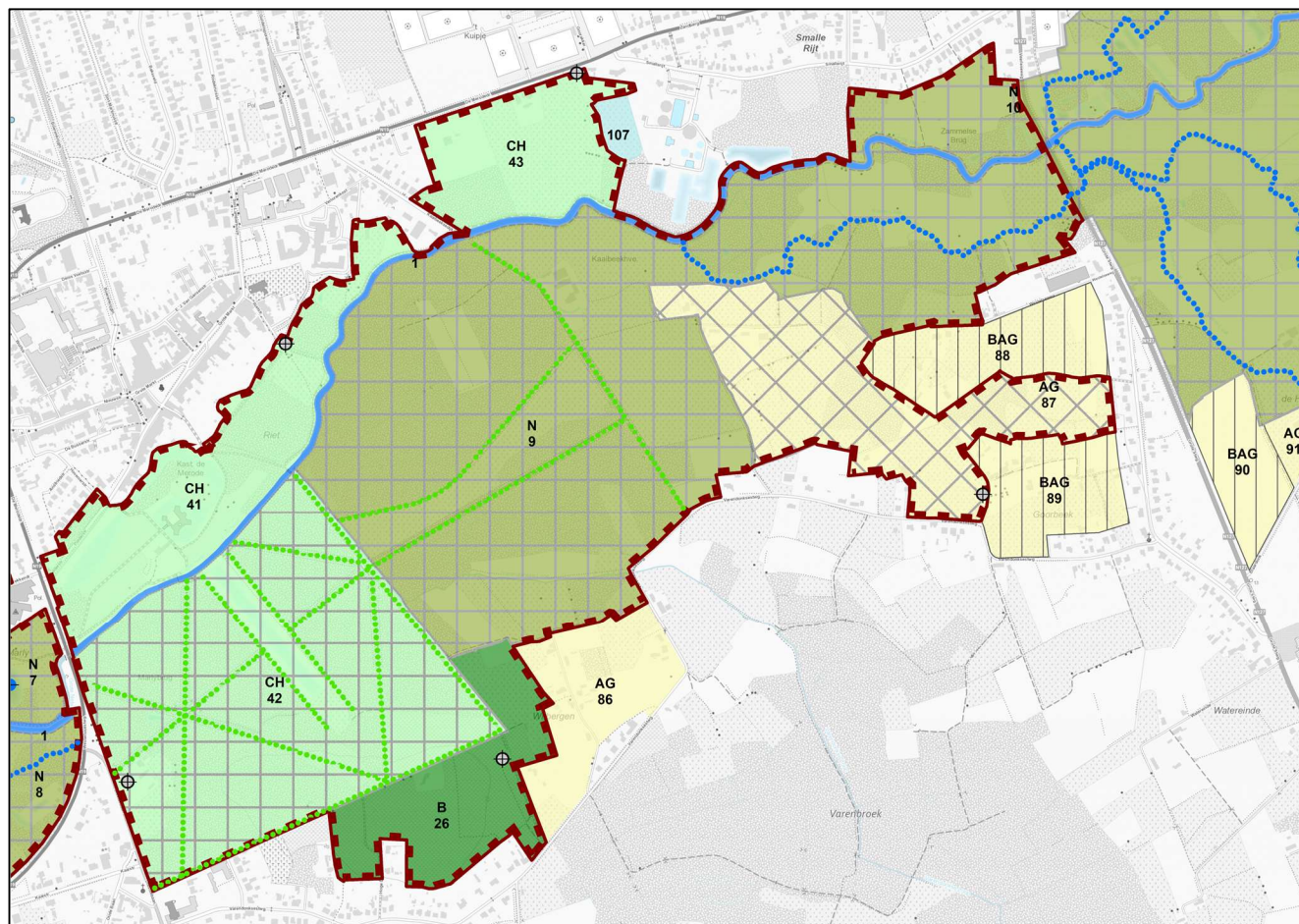
Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen voor water en natuur zoals geformuleerd in het geactualiseerd Sigmaplan en het stroomgebiedbeheerplan. De belangrijkste actiepunten binnen de globale doelstelling zijn het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van het Sigmaplan door het versterken van de natuurlijke structuur met het creëren van ruimte voor natuurlijke waterberging en natte natuur. De van nature overstroombare en/of overstromingsgevoelige delen van het valleisysteem zullen in hoofdzaak bestemd worden als natuurgebied.

De kleinschalige landbouwgebieden op de valleiflanken zijn in hoofdzaak gericht op een permanent graslandgebruik en kunnen lokaal een natuurondersteunende en landschapsverzorgende taak opnemen. Omwille van landschappelijke kenmerken en het risico voor overstromingen worden een aantal gebieden gedifferentieerd als bouwvrij agrarisch gebied. De landbouwzones die ruimtelijk samenhangen met de natuurlijke structuur of deze natuurlijke structuur door hun specifieke ligging (reliëf, grondwater,...) beïnvloeden, worden gedifferentieerd als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving. Binnen deze natuurverwevingsgebieden wordt een stimulerend beleid gevoerd in functie van behoud en de versterking van de landschapsecologische kwaliteit. De afbakening van de bouwvrije gebieden zal rekening houden met de bestaande landbouwbedrijfszetels in het gebied en laat ruimte voor eventuele bedrijfsuitbreidingen net buiten de bouwvrije zones.

Aan de randen van de vallei komen een aantal beboste donken voor (o.a. heuvel van Bergom, Calvarieberg...). Er wordt gestreefd naar het ontwikkelen van waardevolle gradiënten tussen de vallei van de Grote Nete en de omliggende drogere bossen. Bestaande ecologisch waardevolle bossen in de vallei of op de hoger gelegen flanken zullen bestemd worden als bosgebied in functie van het behoud en de ontwikkeling van ruimtelijk samenhangende bosstructuren. Op een aantal locaties zal ruimte voor beperkte bosuitbreiding voorzien worden. Kleinere verspreid gelegen bosfragmenten kunnen als vlakvormige landschapselementen behouden blijven in het landbouwgebied.

De karakteristieke landschapselementen en -componenten dienen maximaal behouden en versterkt te worden om de diversiteit en de herkenbaarheid van het landschap te bewaren. Delen van het vastgesteld landschapsatlasrelict 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjes en de depressie van Goor-Asbroek' zullen worden aangeduid als erfgoedlandschap (in overdruk). De begrenzing van het erfgoedlandschap wordt afgestemd op de grenzen van de bestemmingszones van het ruimtelijk uitvoeringsplan. Binnen dit erfgoedlandschap is het landschappelijk en bouwkundig erfgoed rond het Kasteel De Merode en de kern van Westerlo een belangrijk erfgoedbaken dat als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde opgenomen zal worden. Specifieke te behouden landschaps- of bouwkundige erfgoedelementen zullen als punt-, lijn- of vlakvormige erfgoedelementen aangeduid worden op het plan.

Zone 4A. Bergom-Varendonk

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het kasteel de Merode met het halfopen valleilandschap stroomopwaarts het kasteel (gebied 41) , het kasteelpark de Merode (gebied 42) en het kasteel de Merodedreef 128 (gebied 43) worden bestemd als gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde (CH). Het deel van het kasteelpark ten zuiden van de Grote Nete heeft een hoge natuurwaarde en is op het gewestplan bestemd als natuurgebied. Om die reden wordt het gedifferentieerd met de overdruk grote eenheid natuur.
- Het cultuurhistorisch waardevol landschap op de linkeroever van de Grote Nete stroomopwaarts kasteelpark de Merode (met de vallei van de Goorbeekloop en Varendonkse Loop) en rond de Kaaibeekhoeve (beschermde monument en beschermd stads- en dorpsgezicht) en het samenvloeiingsgebied van Laak en Grote Nete dat grotendeels binnen de afbakening van het habitatrichtlijngebied (SBZ-H) ligt, wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 9).
- De beboste heuvel bij Bergom wordt bestemd als bosgebied (B) (gebied 26). Binnen deze zone is ruimte voor het versterken van de bestaande bosstructuur via bosuitbreiding (ca. 3 ha).
- Het perceel dat hoort bij het terrein van het waterproductiecentrum Westerlo van PIDPA wordt herbestemd naar gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut / waterzuiveringsinfrastructuur (gebied 107).
- Het landbouwgebied Witbergen wordt bevestigd als agrarisch gebied (AG) (gebied 86).
- Het landschappelijk waardevol landbouwgebied met de vallei van de Goorbeekloop wordt gedifferentieerd als agrarisch gebied (AG) met overdruk natuurverweving (gebied 87).
- Het landbouwgebied Goorbeek/Varendonk wordt gedifferentieerd als bouwwij agrarisch gebied (BAG) (gebied 88 en 89).

De overdruk erfgoedlandschappen neemt niet alle onderdelen van het vastgesteld landschapsatlasrelict op. De begrenzing van het erfgoedlandschap werd afgestemd op de begrenzing van de kadastrale percelen en de bestemmingszones van het ruimtelijk uitvoeringsplan. De motivering voor het niet opnemen van percelen is dat ze ofwel buiten het plangebied van het voorgenomen gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan liggen, dan wel dat na een ruimtelijke afweging van de bestaande feitelijke en juridische toestand en de verschillende maatschappelijke belangen, geoordeeld wordt dat de opname ervan

binnen erfgoedlandschap niet verantwoord kan worden (bv. het gebrek aan specifieke concrete erfgoedwaarde op die percelen of de beleidskeuze om de realisatie van de bestaande planologische bestemming te behouden).

De in dit deelplangebied gelegen typische landschapskenmerken en ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden van het erfgoedlandschap 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjes en de depressie van Goor-Asbroek' en mede de basis vormen voor de afbakening van het erfgoedlandschap, zijn:

- kleinschalig halfopen valleilandschap;
- landbouwlandschap met typische bebouwing van langgerekte hoeves en kleine landschapselementen, zoals het 19de eeuwse hoevecomplex langs de Goorbeek te Herselt;
- kasteeltje Merodedreef 128, te Westerlo;
- natuurlijke en kunstmatig aangelegde waterlopen, zoals de Meilooop.
- vijvers ontstaan door winning van turf en moerasijzererts;

De wijze waarop het behoud van deze typische landschapskenmerken wordt verankerd in de bestemmingen en overdrukken van het ruimtelijke uitvoeringsplan wordt hieronder verder aangegeven.

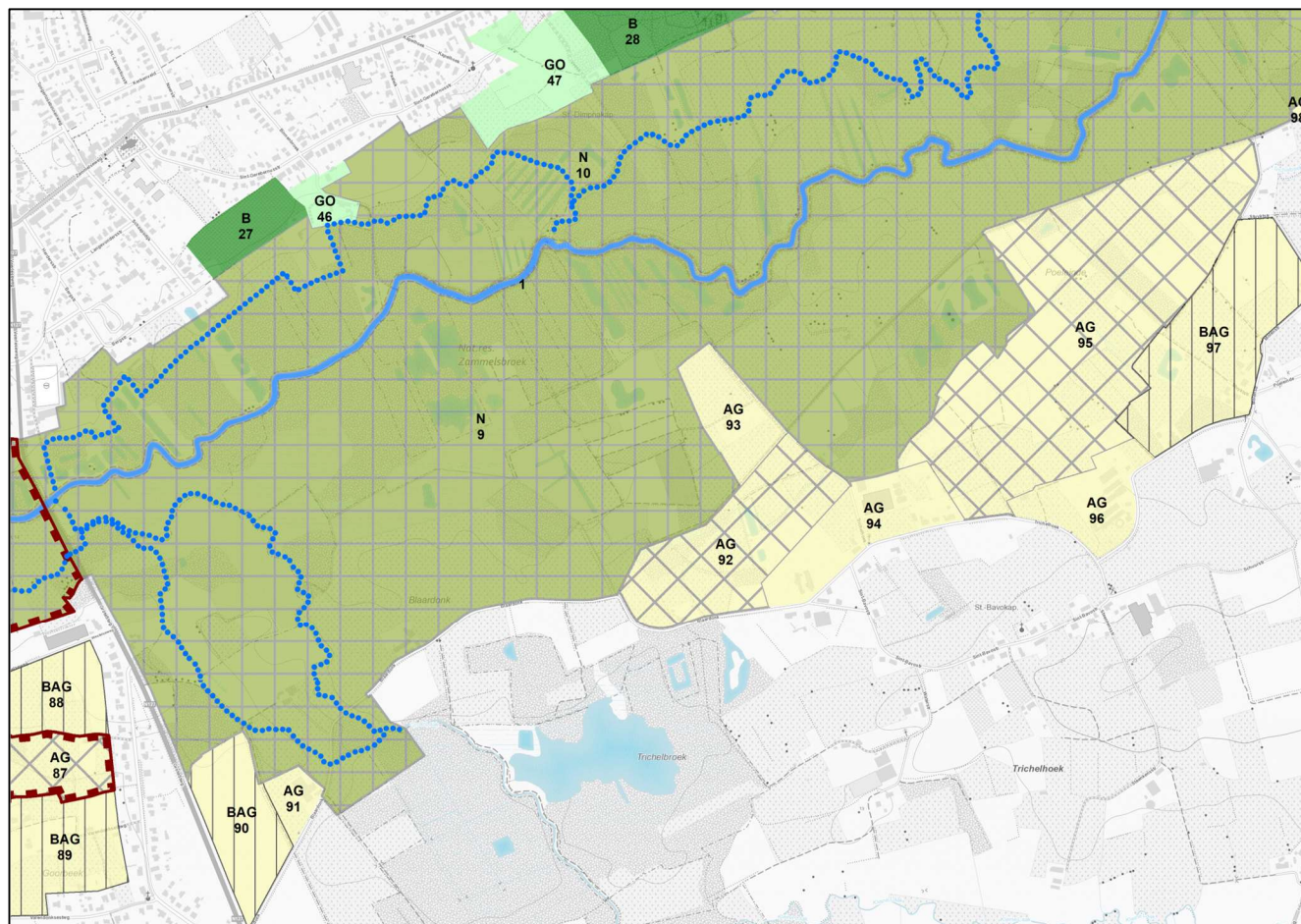
Het behoud van het kleinschalige halfopen valleilandschap wordt in belangrijke mate verzekerd door de opname van het valleilandschap binnen de bestemming 'natuurgebied' met overdruk 'grote eenheid natuur' en de differentiatie van de agrarische gebieden als 'bouwvrij agrarisch gebied' of 'agrarisch gebied met overdruk natuurverweving'.

Sites met bouwkundig erfgoed worden bestemd als 'gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde' waarbinnen verschillende functies nevens geschikt zijn en de bestaande vergunde activiteiten rekening houdend met de erfgoedwaarde van de site verder kunnen functioneren.

Daarnaast worden enkele punt- en lijnvormige overdrukken aangeduid. Hun identiteit en karakter zijn bepalend voor het landschap door hun ruimtelijke inname en/of vormgeving:

- Dreven in het kasteelpark de Merode en het aansluitende landschap naar de Kaaibeekhoeve en de opgaande bomenrij als perceelsgrens
- Hydrografische elementen: het tracé van de oude zijlopen van de Grote Nete, de leigrachten, die werden aangelegd of verlegd in functie van de ontwatering van het gebied: de Kleine Laak, Molenlaak en Meilooop.
- Bouwkundige erfgoedelementen aangegeven als puntelement:
 - Kapel van de Huypensberg, de Merodedreef z/n, Westerlo met twee opgaande lindes.
 - Neogotische kapelletje, Rietstraat z/n Westerlo.
 - Boswachterswoning, kasteelpark de Merode, Diestebaan 2a, Herselt.
 - Grote Mariagrot uit 1874 gelegen in de eiken- en beukendreven op de grens van Bergom met het kasteelpark de Merode, Hoge Dreef z/n, Herselt.

Zone 4B. Zammelsbroek-Poeleinde

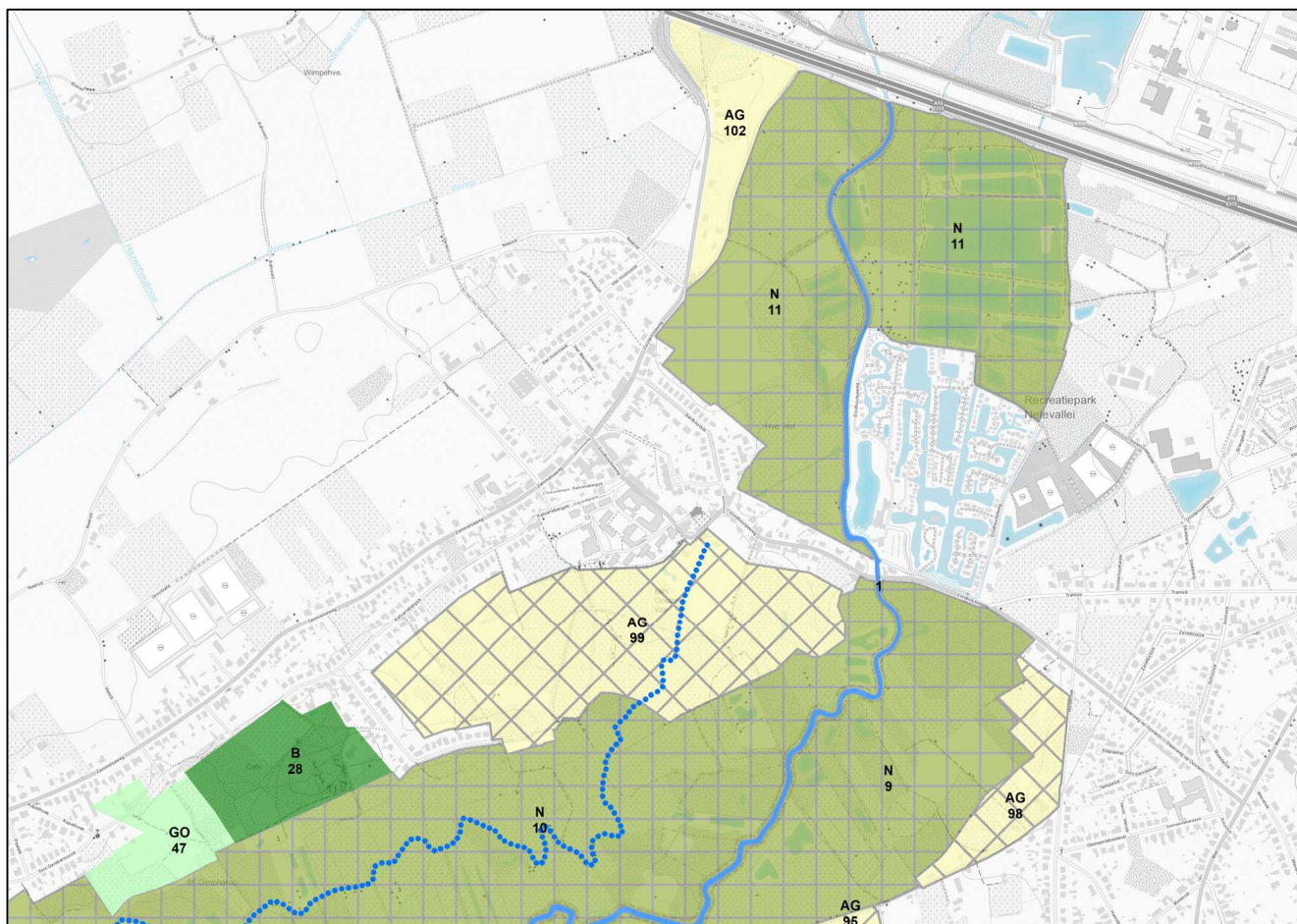
Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het Zammelsbroek, zijnde de natuurgebieden ten noorden en ten zuiden van Grote Nete, voor grote delen reeds als natuureservaat beheerd, wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 9 en 10). Grotendeels een herneming van de natuurbestemming van het gewestplan, aangeduid als habitatrichtlijngebied en/of Vlaams Ecologisch Netwerk, met een uitbreiding op beide valleiflanken om tot een robuust valleisysteem te komen waarbij percelen gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied en/of met actueel reeds belangrijke natuurwaarden (bos, graslanden) herbestemd worden naar natuurgebied. Het gaat o.a. om het valleisysteem van Kleine en Grote Laak. Het van nature overstroombare en overstromingsgevoelig valleigebied van de Grote Laak wordt bestemd als een aaneengesloten natuurgebied (en sluit aan op het bestaande natuurgebied langs de Grote Laak ter hoogte van het Trichelbroek). De bestaande landbouwbedrijfszetel Blaardonk 4 die ruimtelijk volledig geïsoleerd ligt in het habitatrichtlijngebied wordt mee opgenomen binnen de bestemming natuurgebied. Deze locatie komt niet meer in aanmerking voor het ontwikkelen van nieuwe landbouwbedrijfsactiviteiten gezien alle omliggende gronden effectief overstromingsgevoelig zijn en/of in habitatrichtlijngebied liggen.
- Ter hoogte van Blaardonk wordt een zone met een bestaande landbouwbedrijfszetel bestemd als agrarijsch gebied (AG) (gebied 91). Het open landbouwgebied langs de Grote Steenweg (N127) wordt gedifferentieerd als bouwwrij agrarijsch gebied (BAG) (gebied 90).
- Het landbouwgebied op de zuidflank van de vallei (Huisbroek-Poeleinde) wordt aangeduid als agrarijsch gebied. De overstromingsgevoelige zones langs de Trichelbeek/Hoefkensloop en Heustensloop met een hoge dichtheid aan kleine landschapselementen worden gedifferentieerd met overdruk natuurverwevingsgebied (gebied 92 en 95). De hoger gelegen zones met agrarische en andere bebouwing worden opgenomen als agrarijsch gebied (gebied 93, 94 en 96). Het hoger gelegen agrarijsch gebied zonder landbouwbedrijfszetels ter hoogte van de Stuyckstraat wordt gedifferentieerd als bouwwrij agrarijsch gebied (BAG) (gebied 97) in functie van het vrijwaren van het open en onbebouwd karakter.
- Aan de noordflank van de vallei wordt het onbebouwde deel van het op het gewestplan voorziene woonuitbreidingsgebied herbestemd i.f.v. het behoud van de bestaande open ruimte. Het op een donk gelegen bos

wordt opgenomen als bosgebied (B) (gebied 27) en het aansluitende niet beboste openruimtegebied wordt bestemd als gemengd openruimtegebied (GO) (gebied 46).

Daarnaast wordt als hydrografisch element het tracé van de oude zijlopen (Kleine Laak, Grote Laak, Molenlaak, Meiloo) van de Grote Nete als lijnvormig landschapselement aangeduid.

Zone 4C. Oosterlo-Eindhout

Het planvoorstel voorziet volgende bestemmingen:

- De Grote Nete wordt bestemd als bestaande waterweg (gebied 1).
- Het van nature overstroombare valleigebied van de Grote Nete wordt bestemd als natuurgebied (N) met overdruk grote eenheid natuur (gebied 9, 10 en 11) om grootschalig rivierherstel van de Grote Nete mogelijk te maken.
- De Calvarieberg wordt bestemd als bosgebied (B) (gebied 28) i.f.v. het behoud en het versterken van de bestaande bosstructuur. Er is ruimte voor ca. 2 ha bosuitbreiding.
- De hoger gelegen openruimtekamer ten westen van de Calvarieberg wordt bestemd als gemengd openruimtegebied (GO) (gebied 47).
- De minder overstromingsgevoelige en iets hoger gelegen flanken van de vallei worden gedifferentieerd als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving. Het gaat om het overgangsg gebied tussen Grote Nete en de kern van Eindhout (gebied 98) en tussen Grote Nete en de kern van Oosterlo (gebied 99).
- Het landbouwgebied ten noorden van Oosterlo worden gedifferentieerd als agrarisch gebied (AG) (gebied 102).

7 De overwogen alternatieven

Het uitwerken van alternatieven heeft tot doel verschillende mogelijke oplossingen te vinden die beantwoorden aan de plandoelstellingen. Een alternatief is dus een andere manier om de plandoelstelling(en) te realiseren.

Algemeen kunnen verschillende soorten alternatieven worden onderscheiden:

- planalternatieven: alternatieven die de plandoelstellingen op een andere manier realiseren;
- nulalternatief: het planvoornemen wordt niet gerealiseerd;
- locatiealternatief: het plan of delen ervan worden gerealiseerd op een andere locatie;
- inrichtingsalternatief: binnen hetzelfde plangebied een andere (ruimtelijke) configuratie van dezelfde bouwstenen voorzien;
- programma-alternatief: de verschillende bouwstenen van een plan worden verschillend (bijvoorbeeld maximaal ten opzichte van minimaal) ingevuld;
- uitvoeringsalternatief: het plan wordt met behulp van andere aanlegmethodes gerealiseerd en verschilt slechts in de mate waarop het wordt uitgevoerd. Uitvoeringsalternatieven betreffen de wijze waarop iets aangelegd wordt. Uitvoeringstechnieken zijn niet de scope van dit RUP. Er zijn dan ook geen relevante uitvoeringsalternatieven.

Binnen deze alternatieven kunnen ook varianten gedefinieerd worden. Dit zijn beperkte wijzigingen die slechts op een aantal aspecten onderscheidend zijn van elkaar.

7.1 Planalternatief

Het 'planvoornemen' is een verdere uitwerking en actualisering van de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Neteland werd uitgewerkt (zie hoger). Deze gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie is het resultaat van een gebiedsgericht overlegproces met lokale besturen en middenveldorganisaties dat doorlopen werd tussen 2005 en 2007 en dat leidde tot de beslissing van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 over het operationeel uitvoeringsprogramma regio Neteland. Binnen dat visievormingsproces zijn de verschillende (sectorale) voorstellen voor bijkomende natuur- en bosgebieden ter versterking van de natuurlijke structuur (de zgn. 'gewenste natuurlijke structuur' en de 'gewenste bosstructuur') afgewogen ten opzichte van het sectorale voorstel van de gewenste agrarische structuur en is binnen de kwalitatieve en kwantitatieve taakstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen tot een geïntegreerde visie op regionaal niveau gekomen. Er werden in de scopingnota géén andere planalternatieven geformuleerd of onderzocht. In de adviezen en inspraakreacties, die uitgebracht werden over de startnota, werden geen overige valabele te onderzoeken alternatieven of ruimtelijke configuraties aangebracht die op een evenwaardige wijze de plandoelstelling m.b.t. het realiseren van de gewenste natuurlijke en agrarische structuur zouden kunnen invullen.

7.2 Nulalternatief

Het nulalternatief betreft het alternatief dat er in bestaat het planvoornemen niet uit te voeren. Het nulalternatief wordt voor voorliggend plan niet als een redelijk alternatief beschouwd: Dit voldoet niet aan de plandoelstellingen en wordt dan ook niet meegenomen voor verder onderzoek. In een plan-MER moeten "de relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu en de mogelijke ontwikkeling ervan als het plan niet wordt uitgevoerd", worden beschreven. Dit zal opgenomen worden middels de beschrijving van de referentiesituaties.

7.3 Locatiealternatief

De doelstellingen van het plan zijn het behoud en het versterken van de uitgesproken natuurwaarden in de vallei van de Grote Nete met ruimte voor natuurlijke waterberging; het creëren van ruimte voor de realisatie van de natuur- en veiligheidsdoelstellingen van het Geactualiseerd Sigmaplan in de vallei van de Grote Nete; het behouden en versterken van samenhangende boscomplexen; het vrijwaren en versterken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden in de vallei van de Grote Nete, het behoud en versterken van ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw in de vallei van de Grote Nete; het vrijwaren van samenhangende gebieden voor land- en tuinbouw grenzend aan de vallei van de Grote Nete en het afstemmen van het toeristisch-recreatief medegebruik op de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het valleisysteem. Deze ruimtelijke opties zijn locatiegebonden en volgen uit de beslissing van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 over het operationeel uitvoeringsprogramma regio Neteland. Er is bijgevolg geen locatiealternatief mogelijk.

7.4 Inrichtingsalternatief

Het plan geeft via de plandoelstellingen uitvoering aan

- de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) inzake de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur zoals nader uitgewerkt in de ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos in de regio Neteland;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 over de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de versterking van de natuurwaarden van de vallei van de Grote Nete en de verweving van landbouw en natuur in delen van de vallei om de realisatie van de projecten van het Geactualiseerd Sigmaplan in de vallei van de Grote Nete mogelijk te maken;
- de doelstelling van het onroerenderfgoedbeleid door het aanduiden van erfgoedlandschappen voor items uit de vastgestelde landschapsatlas in de zin van het onroerenderfgoeddecreet, met name de vastgestelde landschapsatlasrelicten:
 - 'De Grote Nete en de Herenbossen'
 - 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjens en de depressie van Goor-Asbroek'opnemen als 'erfgoedlandschap'

In de adviezen en inspraakreacties, die uitgebracht werden over de startnota, werden volgende inrichtingsalternatieven aangebracht:

- Verhoging van de grondwaterstand in het buitendijkse gebied door vermindering van het aantal spuibuizen, of verhoging van het spuiniveau
- Beperkte hermeandering
- Een fail-scenario

Dit zijn alternatieven op de inrichtingsprojecten uit het Geactualiseerd Sigmaplan voor de Vallei van de Grote Nete. Binnen het Geactualiseerd Sigmaplan werden verschillende opties onderzocht en overwogen. Het ruimtelijk uitvoeringsplan voorziet bestemmingen die de realisatie van de doelstellingen van het integraal waterbeleid in ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden mogelijk maken, maar regelt de concrete inrichting niet.

Er werden geen andere valabele te onderzoeken inrichtingsalternatieven of ruimtelijke configuraties aangebracht die op een evenwaardige wijze de plandoelstelling m.b.t. het realiseren van de gewenste natuurlijke en agrarische structuur zouden kunnen invullen.

7.5 Programma-alternatief

Het programma voor dit plan wordt omschreven in de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Neteland werd uitgewerkt (zie hoger). Deze gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie is het resultaat van een gebiedsgericht overlegproces met lokale besturen en middenveldorganisaties mdat doorlopen werd tussen 2005 en 2007 en dat leidde tot de beslissing van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 over het operationeel uitvoeringsprogramma regio Neteland. Er zijn geen programma-alternatieven.

8 Specifieke beoordelingen en toetsen

8.1 Planmilieueffectenrapport

Het planmilieueffectenrapport wordt in bijlage gevoegd. De watertoets, VEN-toets en passende beoordeling zijn hierin geïntegreerd.

In dit planmilieueffectenrapport worden de mogelijke milieugevolgen van het voorontwerp plan onderzocht voor verschillende disciplines:

- **Bodem:** De effecten zijn overwegend neutraal of positief. Door de uitbreiding van het areaal natuurgebied ontstaat er ruimte voor het herstel van natuurlijke bodemprocessen, alsook voor het vernatten van het gebied wat positief is voor het bodemvochtregime. Het plangebied wordt lokaal gekenmerkt door verontreinigingen, waarvoor door de bestemmingswijzigingen de saneringsnormen strenger worden. Door de afname van het areaal in landbouwgebruik neemt de aanrijking van nutriënten in het gebied af wat positief is voor de bodemkwaliteit, lokaal kan echter wel een toename optreden.
- **Water:** De effecten zijn overwegend neutraal of positief. Het plan zorgt voor het behoud van het waterbergend vermogen van de vallei (overstromingen), waarbij natte natuurontwikkeling wordt mogelijk gemaakt, zonder nadelige gevolgen voor de omgeving door verminderde afvoercapaciteit via waterlopen en grachten. De aanwezige verontreinigingen vormen een aandachtspunt bij toekomstige wijzigingen aan overstromingsregime en vernattingen.
- **Biodiversiteit:** De effecten op de biodiversiteit zijn positief. Voorliggend plan voorziet het behoud en het versterken van de uitgesproken natuurwaarden in de vallei van de Grote Nete in functie van de vooropgestelde natuurdoelstellingen binnen het geactualiseerd Sigmaphan, met ruimte voor natuurlijke waterberging. Er is een toename van de oppervlakte met natuur of bos. De bijkomende afbakening van natuurgebied zorgt voor een robuustere natuurkern. Deze uitbreiding, samen met de bijkomende afbakening van natuurverwevingsgebied zorgen ook voor een versterking van de connectiviteit met de omliggende natuurgebieden.
- **Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie:** Er zijn beperkt positieve effecten. Het plan bestendigt de huidige onbebouwde situatie en leidt bijgevolg tot behoud van de belangrijkste landschappelijke structuren en zorgt ervoor dat relaties, landschapsopbouw, ruimtelijk-visuele en historisch-geografische relaties en historische elementen. Het plan vermijdt vergraving en andere aantasting van archeologisch erfgoed.
- **Mens:** Het effect op de ruimtelijke structuur en wisselwerking met de ruimtelijke context is aanzienlijk positief o.w.v. het herstel van de natuurlijke structuur van de Netevallei, het behoud van ruimte voor water en het mogelijk maken van verweving van landbouw en natuur. De gebruikskwaliteit van landbouw wordt als negatief beoordeeld door het verlies van oppervlakte (voornamelijk wielanden) en de impact van de nieuwe aanduiding van VENG-gebieden nieuwe kwetsbare bestemmingen. De gebruikskwaliteit voor recreatie is beperkt negatief door het verdwijnen van recreatieve functies. De gebruikskwaliteit voor natuur en wonen zijn respectievelijk positief en beperkt positief o.w.v. de goede inplanting van de bestemmingen volgens de potenties vna het gebied.

De mogelijke effecten van het voorontwerp plan zijn overwegend positief of neutraal. De negatieve impact op landbouw wordt gemilderd door de toepassing van het flankerend beleid van het Sigmaphan. Er worden geen milderende maatregelen of monitoring noodzakelijk geacht vanuit het effectenonderzoek.

8.2 Ruimtelijk veiligheidsrapport

Ter uitvoering van de Seveso-richtlijn dient in het beleid inzake ruimtelijk ordening rekening gehouden te worden met de noodzaak om op lange termijn voldoende afstand te laten bestaan tussen Seveso-inrichtingen enerzijds en aandachtsgebieden anderzijds. Deze doelstelling wordt verwezenlijkt door het houden van toezicht op de vestiging van nieuwe Seveso-inrichtingen, op wijzigingen van bestaande Seveso-inrichtingen, en op nieuwe ontwikkelingen rond bestaande Seveso-inrichtingen.

Het Team Omgevingseffecten van het Departement Omgeving werd advies gevraagd met betrekking tot het aspect externe mensveiligheid zoals bedoeld in de Seveso-richtlijn, of, m.a.w. op de risico's waaraan mensen in de omgeving van Seveso-inrichtingen (kunnen) blootgesteld worden ten gevolge van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in die inrichtingen.

Om een inschatting te maken van het aspect externe mensveiligheid, dient het ruimtelijk uitvoeringsplan afgetoetst te worden aan de hand van criteria die werden opgenomen onder de vorm van een beslissingsdiagram in bijlage bij het besluit

van de Vlaamse Regering houdende nadere regels inzake de ruimtelijke veiligheidsrapportage. In de omgeving van het studiegebied liggen enkele Seveso-inrichtingen.

Het Team Omgevingseffecten van het Departement Omgeving bracht op 18.07.2023 advies uit m.b.t. externe veiligheid over het gewestelijk RUP Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug. Het Team Omgevingseffecten verwacht geen aanzienlijke effecten op het vlak van externe veiligheid en beslist daarom dat bij het gewestelijk RUP Vallei van de Grote Nete van E313 tot Hellebrug geen ruimtelijk veiligheidsrapport moet opgemaakt worden.

9 Ruimtebalans

De invloed van de bestemmingswijzigingen in dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan op de ruimtebegroting uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) is weergegeven in volgende ruimtebalans.

Bestemmingscategorie	Voor	Na	Verschil
Wonen	14 ha	0 ha	-14ha
Recreatie	66 ha	15 ha	-51ha
Natuur en reservaat	1220 ha	1634 ha	+414ha
Bos	233 ha	292 ha	+59ha
Overig groen	29 ha	170 ha	+141ha
Landbouw	1837 ha	1259 ha	-578ha
Industrie	7 ha	0 ha	-7ha
Overige	25 ha	62 ha	+37ha

VEN/IVON

Grote Eenheden Natuur (GEN) (in overdruk)	1267 ha	1910 ha	+773ha
Natuurverwegingsgebied		130 ha	

10 Verordenende stedenbouwkundige voorschriften

10.1 Stedenbouwkundige voorschriften

AG

Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'landbouw' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'agrarisch gebied'.

Artikel 1. Agrarisch gebied

Artikel 1.1

Het gebied is bestemd voor de beroepslandbouw.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven zijn toegelaten.

Een landbouwbedrijfszetel mag alleen de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en de woning van de exploitanten bevatten, alsook verblijfsgelegenheid, verwerkende en dienstverlenende activiteiten voor zover die een integrerend deel van het bedrijf uitmaken.

Artikel 1.2

Het verbouwen, uitbreiden of herbouwen van bestaande vergunde of vergund geachte aan de landbouw verwante bedrijven kan toegelaten worden.

Nieuwe aan de landbouw verwante bedrijven kunnen toegelaten worden voor zover hun aanwezigheid in het agrarisch gebied nuttig of nodig is voor het goed functioneren van de landbouwbedrijven in de omgeving én ze gevestigd worden in bestaande hoofdzakelijk vergunde constructies.

Bepalingen m.b.t. de landbouwactiviteiten

Onder beroepslandbouw wordt het kweken van planten, vee of nutsdieren voor de markt begrepen in hoofd- of nevenberoep door agrarische bedrijven. Nutsdieren zijn dieren die gekweekt worden voor de producten die ze opleveren.

In het landbouwgebied bestemd voor de beroepslandbouw kunnen enkel de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en andere constructies in functie van de beroepslandbouw toegelaten worden. Onder beroepslandbouw worden enkel agrarische bedrijven in hoofd- of nevenberoep begrepen.

Agrarische bedrijven zijn grondgebonden of grondloos en oefenen beroepsmatig de landbouwactiviteit uit. Wanneer deze landbouwactiviteit niet-beroepsmatig uitgeoefend wordt, gaat het niet om beroepslandbouw maar om een vorm van recreatie of vrijetijdsbesteding. Het oprichten van gebouwen en constructies voor niet-beroepsmatige agrarische activiteiten is niet toegelaten, behoudens decretaal bepaalde uitzonderingen voor zonevreemde constructies.

Volgende activiteiten zijn géén landbouwactiviteiten, ongeacht het beroepsmatig karakter:

- het kweken van andere dan nutsdieren zoals gezelschapsdieren of laboratoriumdieren;
- het louter houden van dieren.

Op een agrarisch bedrijf kan een beperkte toeleverende of verwerkende activiteit toegelaten worden op voorwaarde dat de relatie met de landbouwactiviteit op het bedrijf substantieel is voor het voortbestaan van de toeleverende of verwerkende activiteit. Voorbeelden zijn verkoop van hoeveproducten, bewerken van eigen producten, eigen mestverwerking, hoevetoerisme.

Bij beroepslandbouw zijn ook toegelaten zorgboerderijen en landbouweducatie voor zover dat een integrerend deel uitmaakt van een landbouwbedrijf, waterverzamelbekken op niveau van het landbouwbedrijf, kleinschalige handelingen om erosie te vermijden of te bestrijden.

Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet.

Ten aanzien van de bestaande zonevreemde woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevreemde constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het agrarisch gebied is géén ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.

Bepalingen m.b.t. de aan landbouw verwante bedrijven

Aan de landbouw verwante bedrijven zoals toeleverende en verwerkende bedrijven of kleinhandelsbedrijven die land- en tuinbouwproducten en/of -grondstoffen verdelen moeten in principe opgericht worden op bedrijventerreinen.

Het oprichten van nieuwe aan de landbouw verwante bedrijven wordt niet toegelaten in het agrarisch gebied. Nieuwe aan de landbouw verwante bedrijven kunnen enkel toegelaten als ze zich vestigen in bestaande

Deze aan de landbouw verwante bedrijven moeten een directe en uitsluitende relatie hebben met de aanwezige landbouwbedrijven door afname of toelevering van diensten of producten. Primaire bewerking of opslag van producten is toegelaten. Verwerking van producten is uitgesloten, met uitzondering van mestbehandeling en mestvergisting.

Artikel 1.3

Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen is het aanbrengen van windturbines en windturbineparken toegelaten, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie.

De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd.

Artikel 1.4

Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:

- het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien;
- het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingsfunctie;
- het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging;
- het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen;
- het behoud en herstel van kleine landschapselementen en de natuurlijke vegetatie;
- het behoud en herstel van leefgebieden van aan het landbouwgebruik gerelateerde beschermde diersoorten;

zijn toegelaten voor zover gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.

De in artikel 1.1 tot 1.3 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.

vergunde of vergund geachte constructie (bv. als reconversie van een voormalige landbouwbedrijfssite) én op voorwaarde dat ze een rechtstreekse en exclusieve relatie hebben met de landbouwbedrijven in het gebied door afname of toelevering van producten of diensten.

Voor bestaande vergunde of vergund geachte aan de landbouwverwante bedrijven geldt dat verbouwen, uitbreiden en herbouw toegelaten kan worden.

Onder aan deze aan de landbouw verwante bedrijven vallen o.a. landbouwloonwerkbedrijven, inpak-, conditionerings-, opslagbedrijven van landbouwproducten, koelplaatsen, silo's en drooginstallaties, schoolhoeves, praktijkcentra voor landbouwonderzoek, centra voor kunstmatige inseminatie, veeartsenijkundige klinieken met stallen, herstelplaatsen voor landbouwmachines.

Bepalingen m.b.t. installaties voor de productie van hernieuwbare energie

Afwegingselementen en randvoorwaarden die behandeld moeten worden in de lokalisatienota, worden meer in detail omschreven in de omzendbrief EME/2006/01- RO/2006/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines.

Bepalingen m.b.t. waterbeheer en groene infrastructuur

In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevengeschiedte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.

Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...

Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...

Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingsfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...

In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.

Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.

De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen voor handelingen.

De technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (<https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek>).

Onder kleine landschapselementen worden natuurlijke elementen in het landschap verstaan zoals bomenrijen, holle wegen, taluds, bronnen, poelen. Deze elementen kunnen deel uitmaken van de groenblauwe dooradering van de open ruimte en leveren ecosystemendiensten aan het gebied. Het behoud en herstel van kleine landschapselementen gebeurt bij voorkeur volgens de code van goede natuurpraktijk (Omszendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998).

Onder beschermde diersoorten die aan het agrarisch gebruik gebonden zijn worden soorten bedoeld die landbouwgebieden gebruiken als

Artikel 1.5 Natuurverwevingsgebied

Aanduiding in overdruk.

De gebieden aangeduid met deze overdruk behoren tot de categorie van gebiedsaanduiding 'landbouw' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'agrarische gebieden met overdruk natuurverweving'.

Het in overdruk aangeduide gebied is een natuurverwevingsgebied in de zin van het natuurdecreet.

In het als natuurverwevingsgebied aangeduide gebied gelden ten aanzien van de artikels 1.1 tot 1.4 volgende bijkomende bepalingen:

- Alle handelingen voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en de landschapswaarden zijn toegelaten.
- Het oprichten van gebouwen en vergelijkbare constructies is niet toegelaten.

voortplantings-, rust- of foerageerplaats (zoals bv. hamster, grauwe kiekendief, bepaalde weide- en akkervogels...).

Bepalingen m.b.t. de overdruk natuurverwevingsgebied

Het gebied wordt beschouwd als een natuurverwevingsgebied in de zin van het decreet Natuurbehoud en maakt in die zin deel uit van het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk (IVON).

In het natuurverwevingsgebied is het beleid gericht op de ruimtelijke ondersteuning van de verweving tussen de functies landbouw en natuur. Dat houdt ruimtelijke voorwaarden in voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de aanwezige en gewenste natuurwaarden. Tegelijk dienen de ontwikkelingsmogelijkheden van de hiermee verzoenbare landbouwactiviteiten ruimtelijk ondersteund te worden.

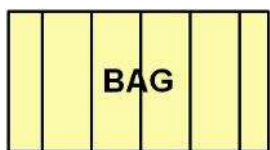
Verweving houdt in dat een duurzame instandhouding van de aanwezige natuurwaarden gegarandeerd wordt en dat elke functie behouden kan worden zonder andere functies te verdringen of door andere functies verdrongen te worden. Alle bepalingen van het decreet Natuurbehoud betreffende natuurverwevingsgebieden zijn van toepassing in dit gebied. Dit houdt o.a. in dat naast de maatregelen in het decreet natuurbehoud vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 4 van hoofdstuk V, en hoofdstuk VI, er ten aanzien van de eigenaars en grondgebruikers slechts stimulerende maatregelen kunnen worden genomen en dit ter bevordering van:

- een natuurgerichte bosbouw en ecologisch verantwoorde bebossing, in overeenstemming met de bepalingen van het Bosdecreet;
- de bescherming en het beheer van de vegetatie van kleine landschapselementen, de fauna en de flora;
- het behoud van een voor de natuur gunstige waterhuishouding, en het tegengaan van risico van verdroging, en van aantasting van reliëf en bodem zonder dat dit disproportionele gevolgen heeft voor de overige functies;
- het behoud of het herstel van voor de natuur gunstige structuurkenmerken van de waterlopen;
- de totstandkoming van een verenigbaar recreatief medegebruik.

In voorkomend geval is een vastgesteld managementplan Natura 2000 bepalend voor de inrichting en het beheer van het gebied. Een dergelijk managementplan wordt als een afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen.

Het oprichten van gebouwen en gelijkaardige constructies is uitgesloten in natuurverwevingsgebied.

Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet.

Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'landbouw' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'bouwvrij agrarisch gebied'.

Artikel 2. Bouwvrij agrarisch gebied

Artikel 2.1

Het gebied is bestemd voor beroepslandbouw.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven zijn toegelaten, behoudens het oprichten van gebouwen en gelijkaardige constructies.

Bepalingen m.b.t. de landbouwactiviteiten

Onder beroepslandbouw wordt het kweken van planten, vee of nutsdieren voor de markt begrepen in hoofd- of nevenberoep door agrarische bedrijven. Nutsdieren zijn dieren die gekweekt worden voor de producten die ze opleveren.

Agrarische bedrijven zijn grondgebonden of grondloos en oefenen beroepsmatig de landbouwactiviteit uit. Wanneer deze landbouwactiviteit niet-beroepsmatig uitgeoefend wordt, gaat het niet om beroepslandbouw maar om een vorm van recreatie of vrijetijdsbesteding. Het oprichten van gebouwen en constructies voor niet-beroepsmatige agrarische activiteiten is niet toegelaten, behoudens decretaal bepaalde uitzonderingen voor zonevreemde constructies.

Volgende activiteiten zijn géén landbouwactiviteiten, ongeacht het beroepsmatig karakter:

- het kweken van andere dan nutsdieren zoals gezelschapsdieren of

Artikel 2.2 Handelingen die nodig of nuttig zijn voor: - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien; - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie; - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging; - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen; - het behoud en herstel van kleine landschapselementen en de natuurlijke vegetatie; - het behoud en herstel van leefgebieden van aan het landbouwgebruik gerelateerde beschermde diersoorten; zijn toegelaten voor zover gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw. De in artikel 2.1 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.	laboratoriumdieren; - het louter houden van dieren. Het oprichten van gebouwen en gelijkaardige constructies is uitgesloten in het bouwvrij agrarisch gebied. Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet. Ten aanzien van de bestaande zonevrije woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevrije constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het bouwvrij agrarisch gebied is géén ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO. Bepalingen m.b.t. waterbeheer en groene infrastructuur In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevengeschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie. Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding. Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling. Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden. In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten. Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden. De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen voor handelingen. De technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek). Onder kleine landschapselementen worden natuurlijke elementen in het landschap verstaan zoals bomenrijen, holle wegen, taluds, bronnen, poelen. Deze elementen kunnen deel uitmaken van de groenblauwe dooradering van de open ruimte en leveren ecosysteemdiensten aan het gebied. Het behoud en herstel van kleine landschapselementen gebeurt bij voorkeur volgens de code van goede natuurpraktijk (Omzendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998). Onder beschermde diersoorten die aan het agrarisch gebruik gebonden zijn worden soorten bedoeld die landbouwgebieden gebruiken als voortplantings-, rust- of foerageerplaats (zoals bv. hamster, grauwe kiekendief, bepaalde weide- en akkervogels...).
---	--

N

Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'reservaat en natuur'.

Artikel 3. Natuurgebied

Artikel 3.1

Het gebied is bestemd voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en bos.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur, het natuurlijk milieu en van de landschapswaarden zijn toegelaten.

Voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het natuurgebied niet wordt overschreden zijn de volgende handelingen toegelaten:

- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur in functie van de sociale, educatieve en recreatieve functies van het natuurgebied;
- het herstellen, heraanleggen of verplaatsen van bestaande openbare wegen en nutsleidingen. Bestaande openbare wegen en nutsleidingen kunnen verplaatst worden voor zover dat noodzakelijk is voor de kwaliteit van het leefmilieu, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijke milieu, de openbare veiligheid of de volksgezondheid.

Artikel 3.2

Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:

- het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien,
- het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie,
- het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging,
- het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen

zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.

De in artikel 3.1 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.

Toelichting bij de bepalingen over natuur

In het natuurgebied is de hoofdfunctie natuur.

Onder bos wordt begrepen ecologisch beheerd bos zoals bedoeld in artikel 18 en volgende van het Bosdecreet.

Het aanbrengen van infrastructuur voor het beheer van het gebied als natuurgebied is mogelijk. Die infrastructuur zijn onder meer: veekeerende rasters of schuilplaatsen voor dieren die ingezet worden bij het beheer van het gebied.

In het gebied zijn uitsluitend gebouwen toegelaten die noodzakelijk zijn voor het beheer van of het toezicht op het betrokken natuurgebied, op voorwaarde dat ze niet gebruikt worden als permanente woning. Het gaat om gebouwen en constructies met een beperkte omvang (schuilplaats, bergplaats voor materiaal...). Dergelijke bebouwing kan slechts toegelaten worden voor zover ze landschappelijk inpasbaar is en in verhouding staat tot het natuurgebied.

Kleinschalige infrastructuur voor de sociale, educatieve of recreatieve functie van het natuurgebied zijn kleinschalige voorzieningen voor het onthaal van bezoekers en het al dan niet toegankelijk maken van het gebied voor bezoekers zoals: informatieborden, wegwijzers, fietsenstallingen, beperkte parkeervoorzieningen, picknick- en schuilplaatsen, zitbanken, vuilnisbakken, spelelementen, toegangspoortjes, afsluitingen, vlonderpaden, knuppelpaden, vogelkijkhutten, voorzieningen voor paalkamperen...

De omvang van deze voorzieningen (bv. parkeerplaatsen) is in verhouding tot de omvang van het natuurgebied. Verharde paden worden bij voorkeur aangelegd in een waterdoorlatende verharding.

Ten aanzien van de bestaande zonevrije woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevrije constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het natuurgebied is een ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het waterbeheer

In de rivier- en beekvalleien is waterbeheer(sing) een nevenschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.

Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...

Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling.

Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden.

In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties toegelaten.

Artikel 3.3 Grote Eenheid Natuur

Aanduiding in overdruk.

Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.

Het in overdruk aangeduide gebied is een grote eenheid natuur.

Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als “voor bebouwing bestemd” beschouwd moeten worden.

De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen voor handelingen.

Omgevingsvergunningsaanvragen worden onderworpen aan een watertoets in de zin van het decreet integraal waterbeleid.

Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (<https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek>).

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de overdruk grote eenheid natuur

Dit gebied wordt beschouwd als een Grote Eenheid Natuur (GEN) in de zin van het decreet Natuurbehoud en in die zin als een onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk. Alle bepalingen van het decreet Natuurbehoud betreffende grote eenheden natuur zijn van toepassing in dit gebied.

In voorkomend geval is een vastgesteld managementplan Natura 2000 bepalend voor de inrichting en het beheer van het gebied. Een dergelijk managementplan wordt als een afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen.

Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding ‘bos’.

Artikel 4. Bosgebied

Artikel 4.1

Het gebied is bestemd voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van bos.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het beheer en de inrichting van bos zijn toegelaten.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur, het natuurlijk milieu en van de landschapswaarden zijn toegelaten, voor zover ze de ruimtelijk-functionele samenhang en ruimtelijk-structurende waarde van de bestaande bossen niet wezenlijk in het gedrang brengen.

- Het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur in functie van de sociale, educatieve en recreatieve functies van het bosgebied is toegelaten voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het bosgebied niet overschreden wordt.

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. bos

“Bos” moet in ruime zin geïnterpreteerd worden, zoals in het Bosdecreet. Open plekken in het bos vallen daar bijvoorbeeld ook onder. Realisatie van natuurtypes buiten de bosfeer is niet uitgesloten, maar mag het behoud of ontwikkeling van de bosstructuur niet wezenlijk in het gedrang brengen.

Het aanbrengen van infrastructuur voor het beheer van het gebied als bosgebied is mogelijk. Die infrastructuur zijn onder meer: veekerende rasters, het bouwen van schuilplaatsen voor dieren die ingezet worden bij het beheer van het gebied.

In het gebied zijn uitsluitend gebouwen toegelaten voor zover ze rechtstreeks gerelateerd zijn aan de functies van het bos zoals gedefinieerd in het bosdecreet.

Het gaat bijvoorbeeld om:

- gebouwen die noodzakelijk voor het beheer van en het toezicht op de bossen, op voorwaarde dat ze niet kunnen worden gebruikt als woonverblijf. Het gaat om gebouwen en constructies met een beperkte omvang (schuilplaats, bergplaats voor materiaal...).
- sanitaire gebouwen of schuilplaatsen van één bouwlaag met een oppervlakte van ten hoogste 100 m² met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie;

Kleinschalige infrastructuur voor de sociale, educatieve of recreatieve functie van het bosgebied zijn kleinschalige voorzieningen voor het onthaal van bezoekers en het al dan niet toegankelijk maken van het

Artikel 4.2

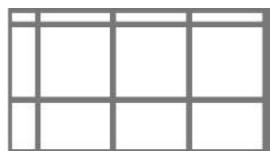
Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:

- het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien,
- het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie,
- het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging,
- het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen

zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.

De in artikel 4.1 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.

Artikel 4.3 Grote Eenheid Natuur

Aanduiding in overdruk.

Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.

Het in overdruk aangeduide gebied is een grote eenheid natuur.

gebied voor bezoekers zoals: informatieborden, wegwijzers, fietsenstallingen, beperkte parkeervoorzieningen, picknick- en schuilplaatsen, zitbanken, vuilnisbakken, spelelementen, toegangspoortjes, afsluitingen, vlonderpaden, knuppelpaden, vogelkijkhutten, voorzieningen voor paalkamperen...

De omvang van deze voorzieningen (bv. parkeerplaatsen) is in verhouding tot de omvang van het bos.

Ten aanzien van de bestaande zonevrije woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevrije constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het bosgebied is een ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het waterbeheer

In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevengeschiedte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.

Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...

Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...

Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...

In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.

Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.

De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen.

Omgevingsvergunningsaanvragen worden onderworpen aan een watertoets in de zin van het decreet integraal waterbeleid.

Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (<https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek>).

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de overdruk grote eenheid natuur

Dit gebied wordt beschouwd als een Grote Eenheid Natuur (GEN) in de zin van het decreet Natuurbehoud en in die zin als een onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk. Alle bepalingen van het decreet Natuurbehoud betreffende grote eenheden natuur zijn van toepassing in dit gebied.

In voorkomend geval is een vastgesteld managementplan Natura 2000 bepalend voor de inrichting en het beheer van het gebied. Een dergelijk managementplan wordt als een afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen.

GO

Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'overig groen' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'gemengd openruimtegebied'.

Artikel 5. Gemengd openruimtegebied

Artikel 5.1

Binnen dit gebied zijn natuurbehoud, bosbouw, landbouw, landschapszorg en recreatie nevengegeschikte functies. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor deze functies zijn toegelaten, met uitzondering van het oprichten van gebouwen behoudens de overige bepalingen van dit artikel.

Artikel 5.2

Voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het gebied niet wordt overschreden kunnen, in uitzondering op het onbebouwde karakter van het gebied, de volgende handelingen toegelaten worden:

- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht op de sociale, educatieve of recreatieve functie van het gebied, waaronder sanitaire gebouwen of schuilplaatsen van één bouwlaag met een oppervlakte van ten hoogste 100 m² met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie;
- het herstellen, heraanleggen of verplaatsen van bestaande openbare wegen en nutsleidingen. Bestaande openbare wegen en nutsleidingen kunnen verplaatst worden voor zover dat noodzakelijk is voor de kwaliteit van het leefmilieu, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijke milieu, de openbare veiligheid of de volksgezondheid;
- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht is op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw.

Artikel 5.3

Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:

- het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien,

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de gemengde open ruimte

Het aanbrengen van infrastructuur voor het beheer van het gebied als openruimtegebied is mogelijk. Die infrastructuur zijn onder meer: veekerende rasters, het bouwen van schuilplaatsen voor dieren die ingezet worden bij het beheer van het gebied.

Het gemengd openruimtegebied is in principe een bouwvrij gebied. In het gebied zijn uitsluitend gebouwen toegelaten die noodzakelijk zijn voor het beheer van het gebied, op voorwaarde dat ze niet gebruikt kunnen worden als woonverblijf. Het gaat om gebouwen en constructies met een beperkte omvang (schuilplaats, bergplaats voor materiaal...). Een dergelijke bebouwing kan slechts toegelaten worden voor openruimtegebieden met een aanzienlijke oppervlakte.

Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet.

Ten aanzien van de bestaande zonevrije woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevrije constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het gemengd openruimtegebied is géén ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. recreatief medegebruik en voorzieningen

Kleinschalige infrastructuur voor de sociale, educatieve of recreatieve functie van het gebied zijn kleinschalige voorzieningen voor het onthaal van bezoekers en het al dan niet toegankelijk maken van het gebied voor bezoekers zoals: informatieborden, wegwijzers, fietsenstallingen, beperkte parkeervoorzieningen, picknick- en schuilplaatsen, zitbanken, vuilnisbakken, spelelementen, toegangspoortjes, afsluitingen, vlonderpaden, knuppelpaden, vogelkijkhutten, voorzieningen voor paalkamperen... De omvang van deze voorzieningen (bv. parkeerplaatsen) is in verhouding tot de omvang van gebied.

Paden voor niet-gemotoriseerd verkeer: wandelen, fietsen, paardrijden... Verharde paden worden bij voorkeur aangelegd in een waterdoorlatende verharding.

Kleinschalige infrastructuur voor landbouw of hobbylandbouw: schuilhokken, bergplaatsen van beperkte omvang, afsluitingen, plastictunnels die tijdelijk geplaatst worden, constructies voor oogstbescherming (bv. roterend luchtmengetoestel of netten tegen hagelschade, kleinschalige vaste constructies om zonne-energie te capteren (bv. in functie van een waterpomp)...). Serres zijn niet toegelaten.

Kleinschalige infrastructuur voor het gebruik van vijvers voor hengelsport: bergplaatsen, schuilplaatsen, visplatformen, beperkte sanitaire voorziening, beperkte parkeervoorziening in waterdoorlatende verharding, afsluitingen...

Infrastructuur voor hoogdynamische dagrecreatie, verblijfsrecreatie of horeca is uitgesloten (sportvelden, golfterreinen, permanente kampeervoorzieningen...).

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het waterbeheer

In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevengegeschikte functie. Daaronder worden minstens de overstroomingsgevoelige gebieden

- het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingsfunctie, - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van verdroging, - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw. De in artikel 5.1 tot 5.2 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen. Artikel 5.4 Vergunningsaanvragen voor het wijzigen van de functie van bestaande gebouwen of het verbouwen, uitbreiden of herbouwen van bestaande gebouwen bevatten een inrichtingsplan waarbij aangegeven wordt hoe de verhardings- en bebouwingsgraad beperkt of verminderd wordt. Bij het verlenen van omgevingsvergunningen kunnen voorwaarden opgelegd worden in functie van het beperken of verminderen van de verhardings- en bebouwingsgraad van het terrein, het slopen van (bij)gebouwen en/of het verwijderen van ophogingen in functie van het herstellen van het natuurlijk reliëf.	aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie. Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding... Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling... Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingsfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden... In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten. Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden. De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen. Omgevingsvergunningsaanvragen worden onderworpen aan een watertoets in de zin van het decreet integraal waterbeleid. Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek). Toelichting bij de bepalingen m.b.t. bestaande gebouwen Ten aanzien van de bestaande (zonevrije) gebouwen en constructies gelden de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Er worden bijkomende inrichtingsvoorwaarden opgelegd ten aanzien van wijzigingen aan bestaande (zonevrije) gebouwen teneinde de bebouwing- en verhardingsgraad van het gemengd openruimtegebied te verminderen.
<i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'overig groen' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'gemengd openruimtegebied'.</i> Artikel 6. Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde Artikel 6.1 Binnen dit gebied zijn natuurbehoud, bosbouw, landbouw, landschapszorg en recreatie nevensgeschikte functies. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor deze functies zijn toegelaten met uitzondering van het oprichten van gebouwen en constructies, behoudens de gebouwen en constructies vermeld in artikels 6.2 tot 6.4.	Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde Het behoud van de ruimtelijke samenhang en de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van het gebied wordt als randvoorwaarde ingeschreven.

De in artikel 6.1 tot 6.4 genoemde handelingen zijn toegelaten voor zover:

- de ruimtelijke samenhang in het gebied, de cultuurhistorische waarden, horticulturele waarden, landschapswaarden en natuurwaarden in het gebied bewaard blijven en de sociale functie niet geschaad wordt;
- de ruimtelijk-ecologische draagkracht niet overschreden wordt;
- deze handelingen bijdragen aan het behoud of herstel van de erfgoedwaarde.

Er moet rekening gehouden worden met de schaal en de ruimtelijke impact van deze handelingen. Daarbij wordt, onverminderd ten minste aandacht besteed aan:

- de relatie met de in de omgeving aanwezige functies;
- de invloed op de omgeving wat betreft het aantal te verwachten gebruikers of bezoekers;
- de invloed op de mobiliteit en de verkeersleefbaarheid;
- de relatie met de in de omgeving van het gebied vastgelegde bestemmingen.

Artikel 6.2

Volgende handelingen zijn toegelaten:

- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht op de sociale, educatieve of recreatieve functie van het gebied, waaronder sanitaire gebouwen of schuilplaatsen van één bouwlaag met een oppervlakte met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie;
- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die nodig of nuttig is voor het goed functioneren van de toegelaten functies voor zover het handelingen betreffen inzake ontsluiting, parkings, verhardingen, reliëfwijzigingen, ondergrondse constructies, technische constructies of onthaalinfrastructuur;
- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht is op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw.
- het herstellen, heraanleggen of verplaatsen van bestaande openbare wegen en nutsleidingen. Bestaande openbare wegen en nutsleidingen kunnen verplaatst worden voor zover dat noodzakelijk is voor de kwaliteit van het leefmilieu, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijke milieu, de openbare veiligheid of de volksgezondheid.

Artikel 6.3

Een landbouwbedrijfszetel mag enkel de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en de woning van de exploitanten bevatten, evenals verblijfsgelegenheid, verwerkende en dienstverlenende activiteiten voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaken.

Het oprichten van gebouwen voor niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven, glastuinbouw, toeleverende, verwerkende en dienstverlenende activiteiten en landbouwverwante activiteiten is niet toegelaten.

Artikel 6.4

Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:

- het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien,
- het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingsfunctie,
- het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden,
- het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen

Recreatie moet hier verstaan worden in verhouding tot de andere functies van het gebied. Het is een nevensgeschikte functie en geen enige functie noch de enige hoofdfunctie.

Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet.

Ten aanzien van de bestaande zonevreemde woningen en constructies, de constructies die beschermd zijn als monument of deel uitmaken van een beschermd stads- of dorpsgezicht, cultuurhistorisch landschap of archeologische site of voorkomen op de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed blijven de mogelijkheden inzake functiewijzigingen, verbouwen, uitbreiden of herbouwen zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van toepassing.

Het gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde is géén ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de toelaatbare gebouwen en constructies

Kleinschalige infrastructuur die nodig of nuttig is voor deze activiteiten zijn bijvoorbeeld: beperkt aantal parkeergelegenheden, speeltuigen, infrastructuren in functie van speelbossen en speelweiden, kleinschalige kampeervoorzieningen (sanitair...) bv. in functie van jeugdverblijfstoerisme of hoeve- of kasteelkamperen, kleinschalige onthaalinfrastructuren (infoborden, schuilplaatsen...), terras in functie van horeca... Hoogdynamische dagrecreatieve activiteiten (sportvelden, golfterreinen, dierentuinen, omvangrijke speeltuinen...) of toeristische voorzieningen (grootschalige kampeervoorzieningen...) zijn niet toegelaten.

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de landbouwactiviteiten

Het behoud van de bestaande landbouwactiviteiten in het gebied blijft gegarandeerd.

Bestaande landbouwbedrijfszetels kunnen verbouwen, herbouwen of uitbreiden, voor zover de ruimtelijke samenhang en de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van het gebied behouden blijft. Volledig nieuwe landbouwbedrijfszetels oprichten kan niet toegelaten worden op deze sites. Het hergebruiken van de bestaande gebouwen voor landbouwactiviteiten kan wel toegelaten worden mits de erfgoedwaarde behouden blijft.

Onder de niet toegelaten niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven wordt verstaan agrarische bedrijven die hun landbouwproductie (plantaardig/dierlijk) uitsluitend in bedrijfsgebouwen voortbrengen. Deze bedrijven hebben slechts behoefte aan een bouwplaats voor de oprichting van hun bedrijf.

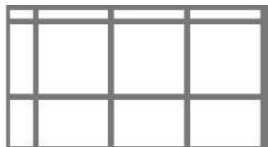
Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het waterbeheer

In de rivier- en beekvalleien is waterbeheer(sing) een nevensgeschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie. Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding... Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling... Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingsfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...

zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.

De in artikel 6.1 tot 6.3 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.

Artikel 6.5 Grote Eenheid Natuur

Aanduiding in overdruk.

Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar volgt de categorie van de grondkleur.

Het in overdruk aangeduide gebied is een grote eenheid natuur.

In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstroomingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten.

Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden.

De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen.

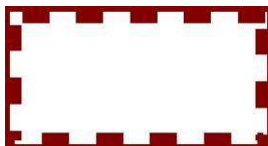
Omgevingsvergunningsaanvragen worden onderworpen aan een watertoets in de zin van het decreet integraal waterbeleid.

Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (<https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek>).

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. de overdruk grote eenheid natuur

Dit gebied wordt beschouwd als een Grote Eenheid Natuur (GEN) in de zin van het decreet Natuurbehoud en in die zin als een onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk. Alle bepalingen van het decreet Natuurbehoud betreffende grote eenheden natuur zijn van toepassing in dit gebied.

In voorkomend geval is een vastgesteld managementplan Natura 2000 bepalend voor de inrichting en het beheer van het gebied. Een dergelijk managementplan wordt als een afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen.

Aanduiding in overdruk

Het gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding van de grondkleur.

Artikel 7. Erfgoedlandschap

Het gebied is een erfgoedlandschap in de zin van het Onroerenderfgoeddecreet.

Onderdelen van twee vastgestelde landschapsatlasrelicten (i.c. vastgestelde ankerplaatsen) worden in overdruk als erfgoedlandschap aangeduid.

De ankerplaats 'De Grote Nete en de Herenbossen' werd bij ministerieel besluit van 4 september 2012 definitief aangeduid. Deze aangeduide ankerplaats is volgens artikel 12.3.5 van het Onroerenderfgoeddecreet te beschouwen als een vaststelling van de 'landschapsatlas' en als 'onroerenderfgoedrichtplan'. De onroerenderfgoedrichtplannen zijn krachtens artikel 7.3.4 van het Onroerenderfgoeddecreet de sectorale voorstellen voor inrichtingsplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Delen van deze ankerplaats worden in het ruimtelijk uitvoeringsplan opgenomen met de overdruk 'erfgoedlandschap' in de zin van artikel 6.5.1 van het Onroerenderfgoeddecreet.

Volgende specifieke bestemmingen en voorschriften van het ruimtelijk uitvoeringsplan zijn gericht op het behoud van de typische landschapskenmerken van het erfgoedlandschap:

- Artikel 2. Bouwvrij agrarisch gebied
- Artikel 3.3 Natuurgebied overdruk Grote Eenheid Natuur
- Artikel 4.3 Bosgebied met overdruk Grote Eenheid Natuur

	- Artikel 6. Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde - Artikel 9. Te behouden puntvormig erfgoed- of landschapselement - Artikel 10. Te behouden lijnvormig erfgoed- of landschapselement De ankerplaats 'Grote Nete van Zammel tot Zoerle, Beeltjens en de depressie van Goor-Asbroek' werd bij ministerieel besluit van 4 februari 2014 definitief aangeduid. Deze aangeduide ankerplaats is volgens artikel 12.3.5 van het Onroerenderfgoeddecreet te beschouwen als een vaststelling van de 'landschapsatlas' en als 'onroerenderfgoedrichtplan'. De onroerenderfgoedrichtplannen zijn krachtens artikel 7.3.4 van het Onroerenderfgoeddecreet de sectorale voorstellen voor inrichtingsplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen. Delen van deze ankerplaats worden in het ruimtelijk uitvoeringsplan opgenomen met de overdruk 'erfgoedlandschap' in de zin van artikel 6.5.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Volgende specifieke bestemmingen en voorschriften van het ruimtelijk uitvoeringsplan zijn gericht op het behoud van de typische landschapskenmerken van het erfgoedlandschap: - Artikel 1.5 Agrarisch gebied met overdruk Natuurverweving - Artikel 2. Bouwvrij agrarisch gebied - Artikel 3.3 Natuurgebied overdruk Grote Eenheid Natuur - Artikel 4.3 Bosgebied met overdruk Grote Eenheid Natuur - Artikel 6. Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde - Artikel 6.5 Gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde met overdruk Grote Eenheid Natuur - Artikel 9. Te behouden puntvormig erfgoed- of landschapselement - Artikel 10. Te behouden lijnvormig erfgoed- of landschapselement - Artikel 12.1 Recreatiegebied met overdruk Grote Eenheid Natuur - Artikel 15. Waterweginfrastructuur
 Aanduiding met puntsymbool in overdruk Artikel 8. Markante gebouwen en constructies De gebouwen die met dit puntsymbool zijn aangeduid, zijn te behouden bouwkundige elementen met een bijzondere cultuurhistorische en bouwkundige waarde waarvan de identiteit en het karakter bepalend is voor het omgevende landschap. Alle handelingen nodig of nuttig voor het behoud of het herstel van de cultuurhistorische of bouwkundige waarde van deze gebouwen zijn toegelaten. Handelingen in de onmiddellijke omgeving van de gebouwen, voor de functies aangegeven in onderliggende bestemming, zijn toegelaten voor zover zij de cultuurhistorische of bouwkundige waarde van het gebouw niet in het gedrang brengen. Het gaat om: - Wegwijzer op de hoek van de Itegemse Steenweg en weg naar het Kasteel Herlaar, Itegemsesteenweg z/n, Herenthout; - Kapel op de hoek van de Itegemse Steenweg en Herlaar in Herenthout; - Kapel langs de Kerkedreef te Herenthout; - Mijlpaal Het Toreke, Booischotseweg z/n, Hulshout; - Brugwachtershuis aan de Lodijk, Herentalsesteenweg 85, Heist-op-den-Berg; - Brugwachtershuis, Ijzerenweg 36, Booischot;	Een aantal gebouwen worden omwille van hun cultuurhistorische waarde, mede gebaseerd op criteria als zeldzaamheid, gaafheid, herkenbaarheid, authenticiteit, representativiteit, ensemble- en contextwaarde, op het grafisch plan met een puntsymbool aangeduid. De locatie op het plan met het puntsymbool is bij benadering aangegeven. De werkelijke ligging is een feitelijk gegeven. Doel is het behoud van het gebouw als intrinsiek waardevol landschapselement te verzekeren. De aanduiding van deze gebouwen doet geen afbreuk aan de eventuele cultuurhistorische waarde van gebouwen binnen het plangebied die niet met een puntsymbool zijn aangeduid op het grafisch plan.

- Kapel van de Huypensberg, de Merodedreef z/n, Westerlo met twee opgaande lindes; - Neogotische kapelletje, Rietstraat z/n Westerlo; - Boswachterswoning, kasteelpark de Merode, Diestebaan 2a, Herselt; - Grote Mariagrot uit 1874 gelegen in de eiken- en beukendreven op de grens van Bergom met het kasteelpark de Merode, Hoge Dreef z/n, Herselt.	
 Aanduiding met een puntsymbool in overdruk Artikel 9. Houtig erfgoed De hoekbomen die met dit puntsymbool zijn aangeduid, zijn te behouden landschapselementen met een bijzondere landschapsecologische en cultuurhistorische waarde waarvan het voorkomen en de lokatie bepalend zijn voor het omgevende landschap. Alle handelingen nodig of nuttig voor het behoud of het herstel van de landschapsecologische of cultuurhistorische waarde van deze bomen zijn toegelaten. Het gaat om: - Opgaande plataan langs de Grote Nete als hoekboom Hof Ter Laken; - Cluster van acht hoekbomen ten noorden van de Provinciebaan te Herselt; Handelingen in de onmiddellijke omgeving van de boom, voor de functies aangegeven in onderliggende bestemming, zijn toegelaten voor zover zij de landschapsecologische of cultuurhistorische waarde van de boom niet in het gedrang brengen.	Bepalingen met betrekking tot puntvormige landschapselementen Een hoekboom is een boom aangeplant voor het vastleggen van kadastrale percelen of gebruikspcelen. Een aantal hoekbomen worden omwille van hun landschapsecologische en cultuurhistorische waarde op het grafisch plan met een puntsymbool aangeduid. De locatie op het plan met het puntsymbool is bij benadering aangegeven. De werkelijke ligging is een feitelijk gegeven. Doel is het behoud van de boom als intrinsiek waardevol landschapselement te verzekeren. De aanduiding van deze hoekbomen doet geen afbreuk aan de eventuele cultuurhistorische waarde van andere (hoek)bomen binnen het plangebied die niet met een puntsymbool zijn aangeduid op het grafisch plan.
 Aanduiding met een puntsymbool in overdruk Artikel 10. Landschappelijk erfgoed De ontginningsputten van moerasijzererts die met dit puntsymbool zijn aangeduid, zijn te behouden elementen met een bijzondere cultuurhistorische waarde waarvan de identiteit bepalend is voor het omgevende landschap. Alle handelingen nodig of nuttig voor het behoud of het herstel van de cultuurhistorische waarde van deze ontginningsputten zijn toegelaten. Het gaat om: - Vijf historische ontginningsputten van moerasijzererts langs de Grote Nete in Westerlo (Kwarekken); Handelingen in de onmiddellijke omgeving van de ontginningsputten, voor de functies aangegeven in onderliggende bestemming, zijn toegelaten voor zover zij de cultuurhistorische waarde van de ontginningsputten niet in het gedrang brengen.	Een ontginningsputten van moerasijzererts worden omwille van hun cultuurhistorische waarde, mede gebaseerd op criteria als zeldzaamheid, gaafheid, herkenbaarheid, authenticiteit, representativiteit, ensemble- en contextwaarde, op het grafisch plan met een puntsymbool aangeduid. De locatie op het plan met het puntsymbool is bij benadering aangegeven. De werkelijke ligging is een feitelijk gegeven. Doel is het behoud van de ontginningsput als intrinsiek waardevol landschapselement te verzekeren. De aanduiding van deze ontginningsput doet geen afbreuk aan de eventuele cultuurhistorische waarde van ontginningsputten binnen het plangebied die niet met een puntsymbool zijn aangeduid op het grafisch plan.

Aanduiding met lijnsymbool in overdruk
Het gebied behoort tot de bestemmingscategorie van de grondkleur
Artikel 11. Dreven

De dreven die met dit lijnsymbool aangeduid zijn, zijn te behouden lijnvormige landschapselementen.

Alle handelingen nodig of nuttig voor het behoud of het herstel van de landschapsecologische of cultuurhistorische waarde van de dreven zijn toegelaten.

Volgende handelingen zouden de landschapsecologische of cultuurhistorische waarde van de dreef in het gedrang kunnen brengen en zijn niet toegelaten:

- het oprichten van gebouwen en constructies die een wijziging van de ligging van de dreef impliceren;
- uitbreiden van verhardingen;

het rooien van struwelen, houtachtige beplantingen, hagen, houtkanten, houtwallen...

Het gaat om:

- Neetdreef, de dreef vertrekkende achter het kasteel van Herlaar langs de Wimp tot aan de Grote Nete, Herenthout;
- Brusseldreef, de dreef vertrekkende aan het kasteel van Herlaar naar het noordwesten richting Pauwelsstraat, Herenthout;
- de zijtak van de Brusseldreef, Herenthout;
- Rodedreef-Gruisdreef, vertrekkende aan het kasteel van Herlaar naar het noordoosten richting Itegemsesteenweg, Herenthout;
- Uilendreef, de zuidelijke aftakking van de Gruisdreef, Herenthout;
- Plas, de dreef langs de pachthoeve naar de Pauwelstraat, Herenthout;
- Kerkedreef, de dreef in noordelijke richting in het verlengde van de Binnenstraat, Herenthout;
- de Annadreef en de Kwarekkendreef in Westerlo;
- het tracé van de Oude Loop, Herselt;
- de dreven in het kasteelpark de Merode en het aansluitende landschap naar de Kaaibeekhoeve en de opgaande bomenrij als perceelsgrens, Herselt;

De belangrijkste dreven worden op het grafisch plan met een lijnsymbool aangeduid, wat betekent dat de exacte grenzen of exacte ligging van de wegen niet op het plan bepaald wordt. Tot de dreef behoren het wegdek, de wegberm en de flankerende houtkanten of bomenrijen. Doel is het profiel en de ligging van de dreven zo goed mogelijk te bewaren.

De aanduiding van deze dreven doet geen afbreuk aan de eventuele cultuurhistorische waarde van andere dreven binnen het plangebied die niet met dit lijnsymbool zijn aangeduid op het grafisch plan. De locatie op het plan met het lijnsymbool is bij benadering aangegeven. De werkelijke ligging is een feitelijk gegeven.

Aanduiding met een lijnsymbool in overdruk
Het gebied behoort tot de bestemmingscategorie van de grondkleur.

Artikel 12. De waterlopen en afgesneden meanders

De leigrachten, natuurlijke waterlopen en de cultuurhistorisch waardevolle afgesneden meanders van de Grote Nete die met dit lijnsymbool zijn aangeduid, zijn te behouden lijnvormige landschapselementen.

Alle handelingen nodig of nuttig voor het behoud of het herstel van de landschapsecologische of cultuurhistorische waarde van de waterlopen en de meanders zijn toegelaten.

het gaat om

- het tracé van de Oude Molenbeek, Heist-op-den-Berg;
- het tracé van de Steenkensbeek en een aantal afgesneden meanders van de Grote Nete, Hulshout;
- de historische loop van de Kleine Laak, Westerlo;

Leigrachten zijn zijlopen van de Grote Nete die werden aangelegd of verlegd in functie van de ontwatering van het gebied. De belangrijkste leigrachten, meanders en natuurlijke waterlopen worden op het grafisch plan met een lijnsymbool aangeduid, wat betekent dat de exacte grenzen of exacte ligging van de waterlopen niet op het plan bepaald wordt.

Het typische en te behouden kenmerk van de waterlopen en de meanders is de morfologische vorm en voorkomen in het landschap.

Doel is de morfologie en het tracé van de waterlopen en de meanders zo goed mogelijk te bewaren. Dit kan betekenen, maar betekent niet noodzakelijk dat de afgesneden meanders terug aangesloten moeten worden op de huidige loop van de Grote Nete.

- het tracé van de Kleine en Grote Laak, Herselt en Laakdal; - het tracé van de Molenlaak en Meiloo, Geel. Volgende handelingen zouden de landschapsecologische of cultuurhistorische kenmerken van de leigrachten of de meanders in het gedrang kunnen brengen en zijn niet toegelaten: - opvullen van de waterloop of de meander; - het oprichten van gebouwen en constructies die een wijziging van de morfologie impliceren; - de aanleg van wegen of verhardingen die een wijziging van de morfologie impliceren; - het rooien van struwelen, houtachtige beplantingen, hagen, houtkanten, houtwallen...	De aanduiding van deze waterlopen en meanders doet geen afbreuk aan de eventuele cultuurhistorische waarde van andere leigrachten of meanders binnen het plangebied die niet met dit lijnsymbool zijn aangeduid op het grafisch plan.
 <i>Aanduiding met een lijnsymbool in overdruk</i> <i>Het gebied behoort tot de bestemmingscategorie van de grondkleur.</i> Artikel 13. Ontginningswegen Ontginningswegen die met dit lijnsymbool zijn aangeduid, zijn te behouden lijnvormige landschapselementen. Alle handelingen nodig of nuttig voor het behoud of het herstel van de landschapsecologische of cultuurhistorische waarde van deze oude ontginningswegen zijn toegelaten. Alle handelingen nodig of nuttig in functie van waterveiligheid (ophogen van ontginningswegen, kruisen van ontginningswegen door een uitwateringsconstructie,...) zijn toegelaten indien zij de landschapsecologische of cultuurhistorische waarde van de ontginningswegen niet in het gedrang brengen. Het gaat om: - tien historische ontginningswegen in Vossekoten die vanuit de Hulshoutsesteenweg de vallei in lopen, Heist-op-den-Berg en Hulshout; - drie ontginningswegen ten noorden van de Grote Nete ter hoogte van de Herenbossen - ontginningsweg Hogenbeemd ten zuiden van de Grote Nete, Heist-op-den-Berg; - vier ontginningswegen ten noorden van de Provinciebaan en Westerlosesteenweg, Herselt; Volgende handelingen zouden de landschapsecologische of cultuurhistorische waarde van de ontginningswegen in het gedrang kunnen brengen en zijn niet toegelaten: - het oprichten van gebouwen en constructies die een wijziging van de ligging van de weg impliceren; - het verharderen, uitbreiden van verhardingen en verbreden van ontginningswegen; - het rooien van struwelen, houtachtige beplantingen, hagen, houtkanten, houtwallen... die onderdeel uitmaken van de ontginningswegen. Het rooien van bomen kan echter wel in functie van het herstel van de historische kenmerken van de globale ontginningsstructuur.	De belangrijkste ontginningswegen worden op het grafisch plan met een lijnsymbool aangeduid, wat betekent dat de exacte grenzen of exacte ligging van de wegen niet op het plan bepaald wordt. Tot de ontginningsweg behoren het wegdek, de wegberm en in voorkomend geval flankerende houtkanten of bomenrijen. Het typische en te behouden kenmerk van de ontginningswegen is de loodrechte ligging op de hoofdweg naar de vallei toe. Doel is het profiel en ligging van de ontginningswegen zo goed mogelijk te bewaren. In functie van de bescherming tegen wateroverlast is het toegelaten ontginningswegen op te hogen of het tracé van de ontginningsweg te doorkruisen voor een uitwateringsconstructie. Bij deze handelingen blijft het oorspronkelijke tracé van de ontginningsweg behouden. De aanduiding van deze ontginningswegen doet geen afbreuk aan de eventuele cultuurhistorische waarde van andere ontginningswegen binnen het plangebied die niet met dit lijnsymbool zijn aangeduid op het grafisch plan.
 <i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'overig groen' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'parkgebied'.</i>	

Artikel 14. Parkgebied

Artikel 14.1

Het gebied is bestemd voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van een park of parken. Dit gebied heeft ook een sociale functie.

Binnen dit gebied zijn natuurbehoud, bosbouw, landschapszorg en recreatie nevensgeschikte functies. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor deze functies zijn toegelaten met uitzondering van het oprichten van gebouwen en constructies, behoudens de gebouwen en constructies vermeld in artikels 14.2 tot 14.3.

De in artikel 14.1 tot 14.3 genoemde handelingen zijn toegelaten voor zover de ruimtelijke samenhang in het gebied, de cultuurhistorische waarden, horticulturele waarden landschapswaarden en natuurwaarden in het gebied bewaard blijven.

Artikel 14.2

Volgende handelingen zijn toegelaten:

- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht op de sociale, educatieve of recreatieve functie van het gebied, waaronder sanitaire gebouwen of schuilplaatsen van één bouwlaag met een oppervlakte met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie;
- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die nodig of nuttig is voor het goed functioneren van de toegelaten functies voor zover het handelingen betreffen inzake ontsluiting, parkings, verhardingen, reliëfwijzigingen, ondergrondse constructies, technische constructies of onthaalinfrastructuur;
- het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur die gericht is op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw.
- het herstellen, heraanleggen of verplaatsen van bestaande openbare wegen en nutsleidingen. Bestaande openbare wegen en nutsleidingen kunnen verplaatst worden voor zover dat noodzakelijk is voor de kwaliteit van het leefmilieu, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijke milieu, de openbare veiligheid of de volksgezondheid.

Artikel 14.3

Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:

- het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien,
- het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingsfunctie,
- het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden,
- het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het parkgebied

Park moet hier voornamelijk in de betekenis van het bosdecreet (artikel 4 bis) geïnterpreteerd worden, zijnde "groene ruimten waarbij de aanleg, de inrichting en het beheer sociaalrecreatieve en/of esthetische overwegingen overheersen en waar gelijktijdig andere functies kunnen worden vervuld, zoals recreatieve, educatieve, economische, cultuurhistorische, landschappelijke, wetenschappelijke, ecologische, fauna- en florabeschermende en milieubeschermende functies. Zij bestaan naast open gedeelten, waaronder waterpartijen, grasvelden, bloemperken, wandelwegen en andere infrastructuren, uit een afwisseling van bosgedeelten en/of gedeelten begroeid met bomen, heesters en kruidachtige gewassen."

De sociale functie verwijst in deze context in hoofdzaak naar de publieke toegankelijkheid van openbare parken en de betekenis die deze gebieden hebben als (randstedelijke) groenvoorziening.

Het behoud van de ruimtelijke samenhang en de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van het gebied wordt als randvoorwaarde ingeschreven.

Recreatie moet hier verstaan worden in verhouding tot de andere functies van het gebied. Het is een nevensgeschikte functie en geen enige functie noch de enige hoofdfunctie.

Ten aanzien van de bestaande zonevrije woningen en constructies, de constructies die beschermd zijn als monument of deel uitmaken van een beschermd stads- of dorpsgezicht, cultuurhistorisch landschap of archeologische site of voorkomen op de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed blijven de mogelijkheden inzake functiewijzigingen, verbouwen, uitbreiden of herbouwen zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van toepassing.

Ten aanzien van de bestaande zonevrije woningen en constructies gelden de basisrechten voor zonevrije constructies zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) artikels 4.4.10 tot 4.4.22. Het parkgebied is een ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 1.1.2 van de VCRO.

Kleinschalige infrastructuur die nodig of nuttig is voor deze activiteiten zijn bijvoorbeeld: beperkt aantal parkeergelegenheden, speeltuigen, infrastructuur in functie van speelbossen en speelweiden, kleinschalige kampeervoorzieningen (sanitair...) bv. in functie van jeugdverblijfstoerisme of hoeve- of kasteelkamperen, kleinschalige onthaalinfrastructuren (infoborden, schuilplaatsen...), terras in functie van horeca... Hoogdynamische dagrecreatieve activiteiten (sportvelden, golfterreinen, dierentuinen, omvangrijke speeltuinen...) of toeristische voorzieningen (grootschalige kampeervoorzieningen...) zijn niet toegelaten.

Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het waterbeheer

In de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing een nevensgeschikte functie. Daaronder worden minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen. Buiten de rivier- en beekvalleien is waterbeheersing eerder een ondergeschikte functie.

Handelingen in functie van behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen zijn bv. hermeandering, verbreden of herinrichten van de bedding, herwaarderen winterbed, vertragen waterstroomsnelheid, structuurvariatie in oevers en bedding...

Handelingen in functie van het verbeteren van de waterkwaliteit zijn bv. buffering van waterlopen tegen vervuiling...

Handelingen in functie van het verbeteren van de verbindingsfunctie van waterlopen zijn bv. het opheffen barrières, behoud van ruimte voor de ontwikkeling van natuurwaarden...

zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw. De in artikel 14.1 tot 14.2 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.	In functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling (aanleg, inrichting, onderhoud...) van specifieke overstromingsgebieden zijn specifieke infrastructuur hiervoor zoals dijken, stuwen, pompinstallaties... toegelaten. Voor bebouwing bestemde gebieden zijn o.m. woongebieden en bedrijventerreinen... De specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen geven uitsluitend over welke (delen van) gebieden als "voor bebouwing bestemd" beschouwd moeten worden. De overige functies in rivier- en beekvalleien moeten de natuurlijke dynamiek en het waterbergend vermogen van dit watersysteem respecteren. De stroomgebiedbeheersplannen en de (deel)bekkenbeheersplannen worden als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen. Omgevingsvergunningsaanvragen worden onderworpen aan een watertoets in de zin van het decreet integraal waterbeleid. Technieken van natuurtechnische milieubouw zijn een geheel van technieken om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze technieken zijn omschreven in de Vademecums Natuurtechniek (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studiesnatuurtechniek).
 <i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'recreatie'.</i> Artikel 15. Recreatiegebied Het gebied is bestemd voor dagrecreatie. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor het realiseren van de bestemming dagrecreatie zijn toegelaten.	Toelichting bij de bepalingen m.b.t. het recreatiegebied De bestemming dagrecreatie omvat een zone met bestaande recreatieve infrastructuur voor hengelsport.

Artikel 15.1 Natuurverwevingsgebied <i>Aanduiding in overdruk.</i> <i>De gebieden aangeduid met deze overdruk behoren tot de categorie van gebiedsaanduiding 'Recreatiegebied' en de subcategorie van gebiedsaanduiding 'Recreatiegebied met overdruk natuurverweving'.</i> Het in overdruk aangeduide gebied is een natuurverwevingsgebied in de zin van het natuurdecreet. In het als natuurverwevingsgebied aangeduide gebied gelden ten aanzien van het artikels 15.1 volgende bijkomende bepalingen: - Alle handelingen voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en de landschapswaarden zijn toegelaten. - Het oprichten van gebouwen en vergelijkbare constructies is niet toegelaten.	Bepalingen m.b.t. de overdruk natuurverwevingsgebied Het gebied wordt beschouwd als een natuurverwevingsgebied in de zin van het decreet Natuurbehoud en maakt in die zin deel uit van het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk (IVON). In het natuurverwevingsgebied is het beleid gericht op de ruimtelijke ondersteuning van de verweving tussen de functies recreatie en natuur. Dat houdt ruimtelijke voorwaarden in voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de aanwezige en gewenste natuurwaarden. Tegelijk dienen de ontwikkelingsmogelijkheden van de hiermee verzoenbare recreatieve activiteiten ruimtelijk ondersteund te worden. Verweving houdt in dat een duurzame instandhouding van de aanwezige natuurwaarden gegarandeerd wordt en dat elke functie behouden kan worden zonder andere functies te verdringen of door andere functies verdrongen te worden. Alle bepalingen van het decreet Natuurbehoud betreffende natuurverwevingsgebieden zijn van toepassing in dit gebied. Dit houdt o.a. in dat naast de maatregelen in het decreet natuurbehoud vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 4 van hoofdstuk V, en hoofdstuk VI, er ten aanzien van de eigenaars en grondgebruikers slechts stimulerende maatregelen kunnen worden genomen en dit ter bevordering van: - een natuurgerichte bosbouw en ecologisch verantwoorde bebossing, in overeenstemming met de bepalingen van het Bosdecreet; - de bescherming en het beheer van de vegetatie van kleine landschapselementen, de fauna en de flora; - het behoud van een voor de natuur gunstige waterhuishouding, en het tegengaan van risico van verdroging, en van aantasting van reliëf en bodem zonder dat dit disproportionele gevolgen heeft voor de overige functies; - het behoud of het herstel van voor de natuur gunstige structuurkenmerken van de waterlopen; - de totstandkoming van een verenigbaar recreatief medegebruik. In voorkomend geval is een vastgesteld managementplan Natura 2000 bepalend voor de inrichting en het beheer van het gebied. Een dergelijk managementplan wordt als een afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de omgevingsvergunningsaanvragen. Het oprichten van gebouwen en gelijkaardige constructies is uitgesloten in natuurverwevingsgebied. Ten aanzien van de bestaande natuurwaarden in het gebied gelden het standstillbeginsel en de zorgplicht in de zin van artikels 8 en 14 van het natuurdecreet.
 <i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'gemeenschaps- en nutsvoorziening'.</i> Artikel 16. Gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut Het gebied is bestemd als gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen in functie van de uitbouw van een opvangcentrum voor vogels en wilde dieren en daaraan gerelateerde activiteiten. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de uitbouw en het beheer van het opvangcentrum, zijn toegelaten. Ten behoeve van deze functies is het toegelaten: - bestaande vergunde of vergund geachte gebouwen te verbouwen, uit te breiden of te herbouwen. Indien de gebouwen niet aangesloten zijn op een riolering, wordt de vergunningsaanvraag afhankelijk gemaakt van de aanleg van een installatie voor het behandelen van afvalwater; - oprichten van overdekte kooien ten behoeve van (avi-)fauna; - oprichten van opslagruimte en garage;	Het gebied kan ingericht worden als opvangcentrum voor vogels en wilde dieren. Herbouw en uitbreiding van de bestaande bebouwing is toegelaten. Bijkomende bebouwing wordt zoveel mogelijk geconcentreerd en gebundeld rond de bestaande bebouwing teneinde de onverharde oppervlakte zo maximaal mogelijk te houden. Het aanbrengen van infrastructuur die nodig is voor het functioneren van het opvangcentrum, is toegelaten. Hieronder wordt verstaan: - gebouwen voor opslag van materiaal en een garage ten behoeve van het opvangcentrum; - overdekte kooien voor de opvang van (avi-)fauna; - conciërgewoning; - toegangswegen en beperkte parkeervoorzieningen;

- kleinschalige infrastructuur aanbrengen die nodig of nuttig is voor het goed functioneren van de toegelaten activiteiten. Het permanent herbergen van vogels of wilde dieren is niet toegelaten. Er moet rekening gehouden worden met de schaal en de ruimtelijke impact van deze activiteiten. Daarbij wordt ten minste aandacht besteed aan: - de relatie met de in de omgeving aanwezige functies en vastgelegde bestemmingen; - de invloed op de omgeving wat betreft het aantal te verwachten gebruikers of bezoekers; - de invloed op de mobiliteit en de verkeersleefbaarheid; - de landschappelijke inpassing van de nutsvoorzieningen; Permanent wonen is niet toegelaten, uitgezonderd in functie van conciërgewoning.	- een (overdekte) picknickplaats, zitbanken, vuilnisbakken...; - toegangspoortjes, wegwijzers, verbodsborden, wegafsluitingen, informatieborden, verrekijkers, knuppelpaden, vogelkijkhutten...; paden voor niet-gemotoriseerd verkeer: wandelen, fietsen, paardrijden ... Verharde paden worden bij voorkeur aangelegd in een waterdoorlatende verharding; Aan het opvangcentrum voor vogels en wilde dieren gerelateerde activiteiten zijn bv. natuur- en milieueducatie, onthaalinfrastructuur. Het permanent herbergen van (avi-)fauna, bijvoorbeeld als dierentuin, is niet toegelaten. Conform de bepalingen van artikel 4.4.5 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zijn handelingen gericht op de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en van de landschapswaarden vergoedbaar voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. Handelingen van algemeen belang zijn toelaatbaar op basis van artikel 4.4.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Daaronder vallen ook de aanleg van fiets- en wandelpaden, de herinrichting of aanpassing van lokale wegen, de aanleg van lokale nutsleidingen (elektriciteit, aardgas, drinkwater, telecommunicatie, afvalwater...).
 <i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'gemeenschaps- en nutsvoorziening'.</i> Artikel 17. Gebied voor waterzuiveringsinfrastructuur Het gebied is bestemd voor de aanleg van waterzuiveringsinfrastructuur. Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het functioneren of de aanpassing van waterzuiveringsinfrastructuur zijn toegelaten.	
 <i>Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'lijninfrastructuur'.</i> Artikel 18. Waterweginfrastructuur Dit gebied is bestemd voor waterweginfrastructuur en aanhorigheden. In dit gebied zijn alle handelingen toegelaten voor de aanleg, het functioneren of aanpassing van de waterweginfrastructuur en aanhorigheden. Daarnaast zijn alle handelingen met het oog op de ruimtelijke inpassing, groen- en waterbuffers, ecologische verbindingen, kruisende infrastructures, leidingen, telecommunicatie-infrastructuur, lokaal openbaar vervoer, lokale dienstwegen, waterweginfrastructuur, jaagpaden, recreatienetwerk en paden voor niet-gemotoriseerd verkeer toegelaten, voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuurtechnische milieubouw.	Met 'technieken van natuurtechnische milieubouw' wordt verwezen naar een geheel van technieken die gebruikt kunnen worden om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot "milieuvriendelijke" oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Een beschrijving van en toelichting bij dergelijke technieken is te vinden in de "Vademecums Natuurtechniek", die onder meer te raadplegen zijn op de website van het Departement Omgeving (https://omgeving.vlaanderen.be/vademecums-leidraden-en-studies-natuurtechniek). Op basis van onderzoek en ervaring worden deze Vademecums regelmatig geactualiseerd.

Aanduiding in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen categorie van gebiedsaanduiding maar behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding van de grondkleur.

Artikel 19. Enkelvoudige leiding

Artikel 19.1

In het gebied, aangeduid met deze overdruk, zijn alle handelingen toegelaten voor de aanleg, de exploitatie en de wijzigingen van een ondergrondse transportleiding en haar aanhorigheden. De aanvragen voor omgevingsvergunningen voor een transportleiding voor drinkwater en aanhorigheden worden beoordeeld rekening houdend met de in grondkleur aangegeven bestemming.

Artikel 19.2

Bij een vergunningsaanvraag voor ondergrondse of verdiepte constructies wordt aangegeven wat te verwachten effecten zijn van deze constructies op het grondwater en hoe er mee wordt omgegaan.

Gronden die niet voor de inrichting of het functioneren van de drinkwaterleiding gebruikt worden, worden op een kwaliteitsvolle manier geïntegreerd in de omgeving.

Artikel 19.3

De aanleg gebeurt met de best beschikbare technieken waarbij naar minimale milieu- en landschappelijke impact wordt gestreefd. Dit door

- een weloverwogen afbakening van de werfzones waarbij specifieke aandacht wordt besteed aan de kwetsbare locaties
- een afgestemde werffasering, periode van uitvoering en wijze van uitvoering

het waar mogelijk herstellen van schade na de werkzaamheden, rekening houdend met de vigerende veiligheidsvoorschriften van de leiding

Bij de eventuele effecten op het grondwater worden ook de onrechtstreekse effecten zoals wijzigingen van waardevolle habitats en vegetaties door een gewijzigde grondwaterstand begrepen.

Er wordt aandacht besteed aan:

De afbakening van de werfzones:

De werfstrook beperken:

- De hinder voor de omwonenden minimaliseren en toegankelijkheid van woningen en bedrijven garanderen
- De afbakening van de werfstrook af te stemmen op de kwetsbare / gevoelige zones omgeving.

Op volgende gevoelige of kwetsbare plaatsen wordt er maximaal gewerkt met sleufloze technieken:

- habitat- en VEN-gebieden
- landschappelijk waardevolle bomen en boszones in cultuurhistorisch waardevolle landschappen
- voor profielverstoring kwetsbare zones

Op volgende gevoelige of kwetsbare plaatsen wordt minstens de werfstrook afgestemd door deze plaatselijk te verschuiven of versmallen of gebruik te maken van sleufloze technieken:

- habitatwaardige bosvegetatie, grote bosstructuren, bomen met potentie als verblijfplaats voor vleermuizen, percelen van natuurreservaten, grondwatergevoelige habitats en verboden te wijzigen vegetaties.
- landschappelijk waardevolle bomen en boszones in cultuurhistorisch waardevolle landschappen
- voor landbouw kwetsbare percelen zoals huisweides, kapitaalintensieve teelten...

De werffasering, periode van uitvoering en wijze van uitvoering:

- Gebruik maken van de Best Beschikbare Technieken
- Aandacht voor het voorkomen van soorten zoals de Kleine modderkruiper en rivieronderpadden in Varenheuvel -Abroek, en desgevallend de werkzaamheden plannen buiten de kwetsbare periode .
- Aandacht voor de bepalingen van het soortenbesluit met betrekking tot het vermijden van schade aan vogels, vleermuizen en vissen.
- Vrijwaren van rustgebied watervogels en steltlopers door gefaseerd te werken ter hoogte van de verschillende waterbekkens.
- Vermijden van verspreiding invasieve soorten tijdens het grondverzet.

	- Het voorzien van lokale infiltratie of retourbemaling o Vermijden van bodemverdichting door bv. het gebruik van rijplaten t.h.v. verdichtingsgevoelige zones Het herstellen na de werf: - Waar mogelijk herstel van verwijderde vegetaties met inheems plantsoen rekening houdend met de vigerende veiligheidsvoorschriften voor de leiding. Herstellen van de bodem na verdichting door frezen, diepwoelen of andere technieken.
 Aanduiding met lijnsymbool in overdruk. Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur. Artikel 20. Leidingstraat Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het functioneren of de aanpassing van ondergrondse transportleidingen zijn toegelaten. Nieuwe leidingen worden gerealiseerd in functie van het optimaal ruimtegebruik van de leidingstraat. De in grondkleur aangegeven bestemming is van toepassing voor de aanleg, de exploitatie en wijzigingen van de leidingen en hun aanhorigheden niet in het gedrang worden gebracht.	Een leidingstraat wordt symbolisch aangegeven wat betekent dat de grenzen van de leidingstraat niet vastliggen. Aanhorigheden van een leidingstraat zijn de constructies of gebouwen die nodig of nuttig zijn om de leidingen te kunnen exploiteren. De aanhorigheden kunnen bovengronds of ondergronds aangebracht zijn.

10.2 Op te heffen bepalingen

De overlappende delen van het gewestplan 15 Mechelen (KB 05.08.1976) en het gewestplan 17 Herentals – Mol (KB 28.07.1978) worden opgeheven.

De in het gewestelijk RUP 'Vallei van de Grote Nete benedenstrooms (BVR 04.02.2005) afgebakende natuurgebieden worden hernomen en vervangen door voorliggend plan. De overlappende delen van het GRUP Vallei van de Grote Nete benedenstrooms worden aldus opgeheven.

De overlappende delen van volgende BPA's en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen worden opgeheven wegens strijdig met de opties van voorliggend plan:

- BPA 'Schambraken', Herenthout
- Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Zonevreemde bedrijven', deelplan 4 Serneels, Herenthout
- Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Sport en spel', deelplan 'Hondenclub Herentalsesteenweg'
- Sectoraal BPA 'zonevreemde bedrijven', Laakdal
- BPA 'Recreatiezone Netevallei', Geel

De overlappende delen van de gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen zonevreemde woningen van Nijlen, Geel en Laakdal worden opgeheven. Voor de zonevreemde woningen binnen voorliggend plan geldende bijgevolg de mogelijkheden volgens de betreffende decretale bepalingen en volgens de bestemmingen van voorliggend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Het gaat om de overlappende delen van volgende gemeentelijke plannen:

- Gemeentelijk RUP Zonevreemde woningen (Geel) (29.01.2009)
- Gemeentelijk RUP Zonevreemde woningen' (Laakdal) (04.09.2014)
- Gemeentelijk RUP Zonevreemde woningen (Nijlen) (02.04.2009)

Voorliggend plan overlapt ook (deels) met onderstaande gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor de overlappende delen voegt voorliggend plan enkel een aanvullende overdruk 'erfgoedlandschap' toe en wijzigt de onderliggende grondbestemming niet. Voor deze zones blijven de bepalingen van deze gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen onverminderd van kracht en worden niet opgeheven:

- Gemeentelijk RUP Zonevreemde bedrijven – deelplan Pallieterhoeve bvba (Heist-op-den-Berg) (29.1.2009)
- Gemeentelijk RUP Zonevreemde bedrijven fase 2 bis – deelplan Agra Van Loock (Heist-op-de-Berg) (6.1.2011)
- Gemeentelijk RUP ‘tuinbouwgerelateerde bedrijven’, Hulshout (10.01.2013)
- Gemeentelijk RUP ‘Hof Ter Laken’ (25 .06.2019)

De bestaande niet vervallen verkavelingen die binnen het plangebied liggen worden niet opgeheven.

In te zetten instrumenten

In het Regeerakkoord 2024-2029 wordt vermeld dat “vanuit Vlaanderen ondersteuning zal worden geboden aan gebiedsgerichte coalities die samenwerken aan een evenwicht tussen landbouw, water, natuur en landschap in de open ruimte”. Vlaanderen zal bij de gebiedswerking waar nodig ook mee haar verantwoordelijkheid opnemen. Voor de realisatie van het ruimtelijk beleid op het terrein bestaat het specifiek instrument ‘strategisch projecten’ dat in de vorm van een subsidie een bijdrage levert in de loon- en werkingskosten van een professionele coördinatie van een [strategisch project](#).

Bij de vijftiende oproep in 2024 werd de aan de aanvraag [“het Grote Net\(e\)werk, samenwerken aan een klimaatveilige toekomst voor de Loire van de Kempen”](#) ingediend door de gebiedscoalitie ‘Grote Net(e)werk’ door de minister bevoegd voor Omgeving een subsidie toegekend voor drie jaar. Aanleiding voor de aanvraag was het brede besef van de urgentie om de Grote Nete te versterken als een veerkrachtige valleigebied, cruciaal in de strijd tegen de gevolgen van de klimaatverandering (meer droogte en meer wateroverlast). Valleitherstel vergt echter een integrale benadering.

Het strategisch project zal een ‘startmotor’ vormen voor een geïntegreerde gebiedsontwikkeling. Er wordt één gecoördineerde systeemaanpak gehanteerd voor héél de vallei, met:

- samenwerking van brongebied tot monding.
- bredere werking dan de smalle vallei met een aanpak voor de waterlopen, sponslandschappen en het verstedelijkt gebied.
- afstemming van de verschillende agenda’s in het gebied.

Om de voorgenomen plandoelstellingen te realiseren zal parallel aan de opmaak van het gewestelijk RUP door de verschillende actoren actief worden samengewerkt aan de realisatie van de verschillende acties. Belangrijke stappen zijn er reeds gezet en een eerste gebiedsprogramma is in voorbereiding. De concretisering via het strategisch project gebeurt via hefboomprojecten gebundeld in drie onderwerpen

- Ruimte voor water
- Ruimte voor erfgoedbeleving (kastelen)
- Ruimte voor natuur en landbouw

Volgende werven hebben reeds een plaats in het gebiedsprogramma:

- Werf 1: Bovenlopen van de Grote Nete (thema: open ruimte)
- Werf 2: Fietsostrade F106, snelweg naar een functioneel ecologisch netwerk tussen Kleine en Grote Nete (thema: modal shift)
- Werf 3: Fort: transformatie van industriezone aan de rand van de vallei (thema: bouwshift)
- Werf 4: WORGs: ruimte voor water in de praktijk (thema: bouwshift)

Tegelijk worden volgende instrumenten voor de projectrealisatie en uitvoering van de werken van het Sigmaproject Grote Nete ingezet:

- Projectrealisatie vanuit het Sigmaproject Grote Nete o.a. de inrichting van natte natuur
- Flankerend beleid landbouw Sigmaplan o.a. grondenbank
- Flankerend beleid recreatie Sigmaplan o.a. verplaatsen visclubs

Andere acties ter uitvoering van voorliggend plan zijn de subsidiemogelijkheden vanuit Vlaamse Overheid o.a. subsidies voor bebossing, herbebossing, aankoop van gronden voor bebossing, gebiedsdeal,...

Daarnaast zijn de decretale regelingen inzake planbaten, planschade en compensaties van toepassing.